KKTC

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÇEVRE EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

KIBRIS'TA KUŞBİLİM KAYNAKLARININ KRONOLOJİK DİZİNİ VE TEHLİKE ALTINDAKİ NEAPOLİS SULAK ALANI ÇEVRESİNDE YAŞAYAN HALKIN SULAK ALANLA İLGİLİ BİLİNÇ DÜZEYİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Asuman Kuyucu

Mağusa

Ağustos, 2013

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÇEVRE EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

KIBRIS'TA KUŞBİLİM KAYNAKLARININ KRONOLOJİK DİZİNİ VE TEHLİKE ALTINDAKİ NEAPOLİS SULAK ALANI ÇEVRESİNDE YAŞAYAN HALKIN SULAK ALANLA İLGİLİ BİLİNÇ DÜZEYİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Asuman Kuyucu

Danışman: Yrd.Doç.Dr.Şerife İlkin Gündüz

Lefkoşa

Ağustos, 2013

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Çevre Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan Yrd. Doç. Dr. Şerife Gündüz

Üye

Üye

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

/ /2013

Enstitü Müdürü

Prof.Dr. Cem Birol

ÖZET

KIBRIS'TA KUŞBİLİM KAYNAKLARININ KRONOLOJİK DİZİNİ VE TEHLİKE ALTINDAKİ NEAPOLİS SULAK ALANI ÇEVRESİNDE YAŞAYAN HALKIN SULAK ALANLA İLGİLİ BİLİNÇ DÜZEYİ

Asuman Kuyucu

Yüksek Lisans Çevre Eğitimi ve Yönetimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Şerife ilkin Gündüz

Ağustos 2013, 273 Sayfa

Bu çalışma, Kıbrıs'ta Avifauna ile ilgili yazılı çalışma ve raporları kapsayan kaynakların kronolojik sıraya dizilmesi ve tehlike altındaki önemli bir sulak alan olan Mağusa Neapolis Sulak Alanı çevresinde yaşayan halkın bilinç düzeyinin saptanıp yorumlanmasını, aynı zamanda bu sulak alanda yapılan (2008-2013 mayıs) yılları arasındaki kuş gözlemi kayıtlarının tarihlere göre tablelandırılmasını kapsamaktadır.

Bu çalışmada:

1. Kıbrıs'ta görülen kuşlarla ilgili yapılmış çalışmaların kronolojik sıraya dizilmesi
2. Mağusa'da önemli bir kışlama ve üreme alanı oluşturan Neapolis Sulak Alanı'nın mevsimlere göre barındırdığı kuşlar listesi
3. Bu sulak alan çevresinde yaşayan halkın, bu sulak alanla ilgili düşünce ve gereksinimleri, bilinç düzeyi ve bilinç düzeyine etki eden değişkenlerin saptanması amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini, Kıbrıs'ta yapılmış kuşlar ve doğal çevreleri ile ilgili araştırmalar ve Neapolis Sulak Alanı'nın bulunduğu Karakol Mahallesi halkı oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini; Kıbrıs'ta görülen kuşlar ve yaşama ortamları ile ilgili

1. Halk ve Üniversite Kütüphaneleri: (Yakın Doğu Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (KKTC), Lefke Avrupa Üniversitesi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Ankara Üniversitesi Kütüphanesi (açık erişim), iskele Doğal Hayat Bilgi Merkezi, KKTC Natura 2000 Ofisi, Kuşkor, Bird Life Cyprus, Akrotiri Environmental Education Center Kütüphaneleri, PODOCES, OSME, BLI, Zoology in the Middle East web siteleri,

2. Neapolis Sulak Alanı'na en yakın dört sokakta yaşayan halk ve esnafın oluşturduğu 88 kişi oluşturmaktadır.

örneklem grubuna, araştırıcı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, standartlaştırılmış açık uçlu yüzyüze görüşme soruları ve bir mini anket uygulanmıştır. Kıbrıs'ta kuşlarla ilgili çalışmaların yazılı kaynaklardan edinildiği üzere1958 yılından itibaren başladığı ve çalışmanın yapıldığı 2013 (mayıs) yılına kadar 316 çalışma sonucunun kitap , makale, rapor, rehber (guide) ve düz dergi yazısı olarak bilim dünyası ve okuyucuya sunulduğu saptanmıştır. Neapolis Mahallesi'nde yaşayan Halkın; doğum yeri, yaş, cinsiyet, öğrenim düzeyi, meslek, gelir düzeyi ve bu mahallede yaşadığı yıllar gibi özelliklerine göre sulak alanla ilgili farkındalıkları, düşünce ve isteklerinin az bir oranda da olsa farklılık gösterdiği, kişilerin sulak alanın korunmasından yana olduğu ancak sürdürülebilir koruma önlemlerinin hangi prensiplere göre alınabileceği konusunda yeterli derecede bilinçli olmadıkları ve bu konuda mahalle halkının eğitim gereksiniminin farkında oldukları sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Neapolis Sulak Alanı, kuş gözlemi, çevre eğitimi, sulak alan yönetimi.

ABSTRACT

CHRONOLOGY of PUBLİSHED MATERİAL ABOUT AVİFAUNA of CYPRUS and the ENVİRONMENTAL AWARENESS of PEOPLE LİVİNG in an ENDANGERED NEAPOLİS WETLANDS AREA in FAMAGUSTA

Asuman Kuyucu

MSc in Department of Environmental Education and Management

$upervisor:Asst. Assoc. Dr. Şerife ilkin Gündüz

August 2013,273 p.

This study includes chronogical arragement of published material about avifauna of Cyprus and an awarenes study of people living·in the area of the endangered wetlands of Neapolis in Famagusta in addition to chronogical arrangement of (2008-2013 may) bird watching records in this wetland.

In this study;

1. Chronological list of published material about Cyprus avifauna,

2.Annual list of birds in the endangered Neapolis wetland of Famagusta,

3. Awarenes and toughts of people living Famagusta Neapolis District about their environment.

Scope of this study, includes research of the birds and the natural environment in Cyprus and people living in the Neapolis Wetland Area, located in Karakol District.

The saple of the study, in relation to birds and their habitats in Cyprus:

1. Public and university libraries (Near East University,Eastern Mediterranean University, Middle East Technical University, University of Ankara (open access library), iskele Nature Information Center, North Cyprus Natura 2000 Office, KUŞKOR Library, BirdLife Cyprus and Akrotiri Environmental Education Center Library) and PODOCES, OSME, BLI, Zoology in the Middle East web sites,

2. 88 people; residents and shopkeepers living on the four closest streets to Neapolis Wetland Area.

The sample group was given a personal information form, standardised interview questions and a mini-questionnaire prepared by the author. Published material about Cyprus Avifauna, from 1958 to 2013, total 316; books, articles, reports, thesis, guides, questionaires, magazines articles and

presentations. It was established that, there are a few discrepancies in toughts and aspirations of the people in Neapolis in accordance with their place of birth, age, gender, educational level, salary, occupation and number of years live in the Neapolis Area. In addition, it was found that, people in the area in general, are in favour of conservation of the wetland, however, did not have any or enough knowledge about the priority of sustainable protection, although they recognised the lack of information and education given to public about this problem.

Keywords: Neapolis Wetland, birdwatching, environmental education, wetland management.

ÖN SÖZ

Neapolis Sulak Alanı'nın 1960 yıllardan bu yana gözönündeki değişiklikleri ve birtürlü ilgili makamlar tarafından doğru adımlar atılamayışı, bazı uluslararası hibe programları ve çok kıymetli öğretim elemanları Sn.Dr. Şerife ilkin Gündüz ve Dr. Burak Ali Çiçek'in çalışmaları hariç, başka hiçbir bilimsel çalışmaya konu olamayışı beni bu çalışmayı yapmaya itti. Bu önemli Sulak Alanı'mızın yokolmaması için birşeyler de ben yapma gereksinimi duydum.

Uzun soluklu ve herzaman günlük yaşamdan sonra yorgun olarak yürüttüğüm bir çalışma oldu. Amacım herşeyiyle bir sulak alan konusunda bilimsel bilgiler aktarmak ve bu ülkede Kıbrıslı Türklerin sulak alanlar ve kuşlar konusunda nerede olduğunu göstermekti. Umarım diğer çalışmacılar için teşvik edici bir rolü olur. Çok istediğim halde sürenin kısıtlı olması bu sulak alanın bitki örtüsünü ayrıntılı bir şekilde çalışmama engel oldu. Umarım bitki örtüsünü başka araştırıcılar içine girilmesi zor sazlık alan ve askeri bölge de dahil olacak şekilde ayrıntılı biçimde çalışır. Suyun biyolojik ve kimyasal içeriğini kişisel olarak tahlil ettirememem ayrı bir eksiklik oldu. Analizlerin çok pahalı olması ve bu analizleri kişilerin yaptıramaması bir engel olarak önüme çıktı.

Çalışma boyunca tercümelerde yardımlarını esirgemeyen kızım Doğa Kuyucu, format hatalarımı düzelten oğlum Direnç Kuyucu, Güney Kıbrıs arazi gezilerinde yanımda olan eşim Mustafa Kuyucu, beni sabırla bekleyip yönlendirici eleştiri ve desteklerini esirgemeyen danışman hocam Sn.Yrd.Doç.Dr. Şerife ilkin Gündüz, kendi çalışmalarını göndererek fikir veren Çevre Eğitimi ve Yönetimi Uzmanı arkadaşlarım Gülizar Eroğlu, Ahmet Bilir ve Nazım Kaşot, ve kendi kaynaklarını r.göndtrerek katkıda bulunan; Birdlife Cyprus'tan Martin Hellicar,Yakın Doğu Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü Başkanı Sn.Doç. Dr. Salih Gücel, Kuşkor'dan Dr. Damla Beton, Jeoloji Maden Mühendisi Dr.Mehmet Necdet ve Doğu Akdeniz Üniversitesi Sualtı Araştırma ve Görüntüleme Merkezi Başkanı Sn. Dr. Burak Ali Çiçek ve teşvikleri için Ornitolog Dr. Iris Charalambidou'ya aynca Kıbrıs'ın Kuşları adlı Kıbrıslı Türklere ait ilk kuş kitabının yazarı Biyolog Niyazi Türkseven'e teşekkür ederim.

Ayrıca katkılarından dolayı, Harita Dairesi'nden Devrim insan, KKTC Çevre Dairesi Genel Müdürlüğü'nden Hasibe Kusetoğulları, KKTC Dışişleri Bakanlığı'ndan Kazım Ateş'e Gazimağusa Belediye Başkanı Sayın Oktay Kayalp'a ve herzaman her koşulda yanımda olan annem Gülen Korukoğlu ve babam Mehmet Korukoğlu'na teşekkür ederim.

Asuman Kuyucu

İÇİNDEKİLER

ÖZET III

ABSTRACT III

ÖNSÖZ V

İÇİNDEKİLER VI

ŞEKİLLER LİSTESİ X

KISALTMALAR XVII

GİRİŞ 1

BÖLÜM 1

1.1.Problem Durumu 5

1.1.2.Alt Problemler 5

1.2.Araştırmanın Amacı ve Kapsamı 6

1.3.Araştırmanın önemi. 6

1.4.Varsayımlar 7

1.5.Tanımlar 7

BÖLÜM 2 ÇEVRE ve ÇEVRE EGİTİMİ

2.1.Çevre Eğitimi 12

2.1.2.Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Çevre Eğitimi Çalışmaları 14

2.1.3.Kuzey Kıbrıs'ta Örgün ve Yaygın Eğitimde Çevre 15

BÖLÜM 3 DOGA SULAK ALAN ve KUŞLAR

3.1.Doğa,Sulak Alan ve Kuşlarla ilgili Uluslararası Çalışmalar 18

3.2.Kıbrıs'ta Sulak Alanlar ve Kuşlarla ilgili Çalışmalar 26

3.3.Neapolis Sulak Alanı ile ilgili Çalışmalar 35

BÖLÜM 4 YÖNTEM

4.1.Yöntem 39

4.2.Araştırmanın Modeli 40

4.3.Evren 43

4.4.Örneklem 43

4.5.VerilerinToplanması..... 44

4.6.Verilerin Analizi..... 46

4.7.Sınırlılıklar..... 46

BÖLÜM 5 BULGULARve YORUMLAR

5.1.Kıbrıs'ta Kuşlarla İlgili Kaynakların Kronolojik Dizini Ile İlgili Bulgular..... 47

5.1.1.1800'10Yıllara Ait Bulgular..... 47

5.1.2.1900'10yıllara ait Bulgular..... 47

5.1.3.2000'1iYıllara Ait Bulgular..... 57

5.1.4.Kıbrıslı Türklere Ait Kuşlarla ilgili Yazılı Kaynak Bulguları..... 72

5.2.KKTC'de Sulak Alanlarla İlgili Bulgular..... 74

5.2.1.KKTC'de Yasal Mevzuat..... 74

5.2.2.KKTC'de Sulak Alanlar ve Kuş Gözlem Sonuçları lie ilgili bulgular..... 78

5.2.3.Diğer Kuş Alanları Ile ilgili Bulgular..... 86

~,}.Neapolis Sulak Alanı ile İlgili Bulgular..... 107

5.3.1.Neapolis Sulak Alanı Tarihi..... 107

5.3.2.Neapolis Sulak Alanı ile İlgili Mevcut Durum..... 108

5.3.3.Neapolis Sulak Alanı'nın Görsel Durumu İle ilgili Bulgular..... 111

5.3.4.Neapolis Sulak Alanı'nda Görülen Kuş Türleri ile ilgili Bulgular..... 113

5.3.4.1.Phoenicopterus roseus Türüyle ilgili Bulgular..... 130

5.3.4.2.Neapolis Sulak Alanı'nda Görülen Kuş Türlerinin Dağılımı İle ilgili Bulgular..... 131

5.3.4.3.Kuş Türlerinin AB Tehdit Durumu Ile İlgili Bulgular..... 133

5.3.5.Neapolis Sulak Alanı Çevre Halkıyla ilgili Bulgular..... 136

5.3.5.1.Örneklemin Yapısı ile ilgili Bulgular..... 136

5.3.5.2.Örneklemin Standartlaştırılmış Açık Uçlu Sorulara Verdiği Yanıtlarla İlgili Bulgular..... 139

5.3.5.3,Örneklemin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlarla

ilgili Bulgular 173
5.3.6.Alt Problemlerle ilgili Bulgular 196
5.3.6.1.Alt Problem 1 ile ilgili Bulgular 196
5.3.6.2.Alt Problem 2 ile ilgili Bulgular 207
5.3.6.3.Alt Problem 3 ile İlgili Bulgular 211
5.3.6.4.Alt Problem 4 ile İlgili Bulgular 219
5.3.6.5.Alt Problem 5 ile İlgili Bulgular 231
5.3.6.6.Alt Problem 6 ile ilgili Bulgular 251
5.3.6.7.Alt Problem 7 ile ilgili Bulgular 261

BÖLÜM 6 SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1.Sonuç 269
6.2.Öneriler 270

ŞEKİL LİSTESİ

Harita 1.BirdLife Cyprus'un Kıbrıs'ta Kuş Göçyolları Haritası....3

Fotoğraf1.1.Gazimağusa Sulak Alanları ve Birbirleriyle Olan Bağlantıları....10

Tablo 1.Waterbirds in Cyprus Kuş Tür ve Sayı verileri....31

Tablo 2, Kıbrıs'ta Hazırlanmış Bibliographic Index içeriği....31

Harita 2.Neapolis Sulak Alanı Tapu Kadastral içerik....38

Fotoğraf 2. Neapolis Sulak Alanı ve Çalışılan Sokaklar....39

Tablo 3.Kıbrıs'ta Kuşlarla İlgili Yazılı Kaynakların Yıllara Göre Dağılımı....72

Tablo 4.Kıbrıslı Türklerin Kuşlarla İlgili Yazılı Kaynakları....72

Harita 3.Kıbrıs Adasında Sulak Alanlar....77

Albüm 1.Kıbrıs'ta Çalışma Sırasında Kayıt Yapılan Doğal Göl,Gölet,Sazlık ve Baraj Göletleri

1.Ağrotur Gölü....78

2.Ahna Göleti....78

3.Akdeniz Göleti....78

4.Akova Göleti....78

5.Arapköy Göleti 1....78

6.Arapköy Göleti 2....78

7.Asprokremnos Göleti....79

8.Bafra Sulak Alanı....79

9.Beşparmak Alagadi Göleti....79

10.Dağyolu Göleti....79

11,Değirmenlik Göleti....79

12.Evretu Göleti....79

13.Ergazi Göleti....80

14.FreshVVaterLake....80

15.Gayretköy Yuvacık Göleti....80

16.Geçitkale Göleti....80

17.Geçitköy Göleti. 80
18.Glapsides Sulak Alanı. 80
19.Glapsides 11,Silver Beach Sulak Alanı 81
20.Gönendere Göleti 81
21.Gönyeli Göleti 81
22.Güvercinlik Sulak Alanı. 81
23.Hamitköy Göleti. 81
24.Haspolat Göleti. 81
25.Kalkanlı Göleti. 82
26.Kanlıköy Göleti. 82
27. Karşıyaka Göleti. 82
28.Köprülü Göleti. 82
29.Kormacit Burnu 82
30.Küçük Erenköy Göleti. 82
31.Larnaka Tuz Gölü 83
32. Lefke Gemikonagı Göleti 83
33.Livadi Marsh 83
34.Mağusa Ayluga Gölü 83
35.Mağusa Taze Su Gölü 83
36.Mehmetçik Gölü 83
37.Mersinlik Göleti. 84
38. Mevsimlik Altınkumsal Sulak Alanı. 84
39.Neapolis Sulak Alanı. 84
40.Salamis Doğal Sulak Alanı. 84
41.Serdarlı Göleti. 84
42.Sınırüstü G,öleti. 84
43.Şirinevler Göleti 85

44. Tatlı su Göleti. 85
45.Vadili Göleti 85
46.Yayla Deresi. 85
47.Zakaki Marsh 85
48.Zeytinlik Göleti. 85
Albüm 2. Kuş Kaydı Yapılan Diğer Kuş Alanları 86
1.Bir Ev Bahçesi. 86
2. Mağusa Surları 86
3.Adacıklar 87
4.Salamis Ormanları. 87
5.Limongil Bahçesi 88
6.Boğaz Yılanderesi 88
7.Sınırüstü Havzası. 89
8.Topçuköy Vadlsl.; 89
9.Tuzluca Sulak Alanı 90
10.Çayırova Sulak Alanı 91
11. Karışık Ağaçlık Bir Çiftlik 91
12.Dipkarpaz Geniş Vadi 92
13.Lefkonisos 93
14:Glaros 93
15.Dipkarpaz Burnu 94
16.Klidhes 95
17.Yudi Tepesi 96
18.Kalkanlı Deresi 96
19.Livera Pool 97
20.Kormacit Burnu, ...97
21.Avtepe Eski değirmen Deresi 98

22. Dipkarpaz Geniş Vadi Deresi. 98
23.Gemikonağı Deresi. 99
24.Kanlıdere 99
25.Kumyalı Harup Zeytin Ormanı. 100
26.Mağusa Boğaz Deresi. 101
27. Boğaz Mevsimlik Kıyı Sulak Alanı. 102
28.Yılan Deresi Deniz Kıyısı 102
29. Ikidere 103
30.Yenierenköy Liman Deresi Sazlığı. 103
31.Yeşilırmak Deresi. 104
32.Kumyalı Deresi 104
33. Kumyalı Deresi Deltası. 105
34.Ronnas 105
35. Kaleburnu Kıyı Lagünü 106
Fqtoğraf 3. Neapolis Sulak Alanı 2012 108
Fotoğraf 4.Neapolis Sulak Alanı'nın Glapsides ve Mağusa Şehri ile Konumsal lişkisi. 110
Fotoğraf 5.Neapolis Sulak Alanı'nın Görsel Durumu.llqın ve Kanuştıklar 111
Fotoğraf 6.Neapolis Sulak Alanı Görsel Durum, Neapolis Sulak Alanı'nı Kuru Deltası. 111
Fotoğraf 7.Neapolis Sulak Alanı'nın Görsel Durumu.Şehrin Baskısı. 112
Fotoğraf 8.Neapolis Sulak Alanı'nın Görsel Durumu.Sulak Alanı İkiye Bölen Yol. 112
Fotoğraf 9.Tachybaptus ruficollis 113
Fotoğraf 10.Pelecanus onocrotalus 113
Fotoğraf 11.Phalacrocorax carbo 114
Fotoğraf 12.Ardeola ralloides 114
Fotoğraf 13.Bubulcus ibis 114
Fotoğraf 14.Egretta garzetta 115

Fotoğraf 15.Ardea cinerea 115
Fotoğraf 16.Ardea purpurea 115
Fotoğraf 17.Plegadis falcinellus 116
Fotoğraf 18.Platalea leucorodia 116
Fotoğraf 19. Phoenicopterus roseus 116
Fotoğraf 20.Anser albifrons 116
Fotoğraf 21.Tadorna tadorna 117
Fotoğraf 22.Anas platyrhynchos 117
Fotoğraf 23.A.clypeata 117
Fotoğraf 24. Oxyura jamaicensis 118
Fotoğraf 25.Circus aeruginosus 118
Fotoğraf 26.Falco tinnunculus 118
Fotoğraf 27.Alectoris chukar 119
Fotoğraf 28.Gallinula chloropus 119
Fotoğraf 29. Fulica atra 119
Fotoğraf30.Genç Fulica atra 119
Fotoğraf 31.Himantopus himantopus 120
Fotoğraf 32.Charadrius dubius 120
Fotoğraf 33.Vanellus spinosus 121
Fotoğraf 34.Calidris minuta 121
Fotoğraf 35.Tringa glareola 121
Fotoğraf 36.Tringa totanus 122
Fotoğraf 37.Larus minitus 123
Fotoğraf 38.Columba palumbus 124
Fotoğraf 39.Streptopelia decaocto 124
Fotoğraf 40.Athene noctua 124
Fotoğraf 41.Alcedo atthis 125

Fotoğraf 42.Upupa epops 125
Fotoğraf 43.Merops apiaster 125
Fotoğraf 44.Galerida cristata 126
Fotoğraf 45.Hirundo rustica 126
Fotoğraf 46.Motecilla alba 126
Fotoğraf47.Phoenicurus ochruros 127
Fotoğraf 48.Saxicola rubicola 127
Fotoğraf 49. Phylloscopus trochilus 127
Fotoğraf 50. P.collybita 128
Fotoğraf 51.Parus major 128
Fotoğraf 52. Pica pica 128
Fotoğraf 53. Sturn us vulgaris 129
Fotoğraf 54. Passer domesticus 129
Fotoğraf 55. Corvus cornix 129
Grafik 1. Phoenicopterus roseus Yıllara Göre Dağılımı 130
Grafik 2. Neapolis Sulak Alanı Phoenicopterus roseus Aylık Dağılım 131
Grafik 3. Neapolis Sulak Alanı Aylara Göre Tür Dağılımı 131
Grafik 4. Neapolis Sulak Alanı Türlerin Yıllara Göre Dağılımı 132
Tablo 5. Neapolis Sulak Alanı Kuş Türlerinin AB Tehdit Durumu 133
Tablo 6. Örneklemin Doğum Yerine Göre Dağılımı 136
Tablo 7. ôrneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı 136
Tablo 8. ôrneklemin Yaşa Göre Dağılımı 137
Tablo 9. ôrneklemin Öğr~nim Durumuna Göre Dağılımı 137
Tablo10.ôrneklemin Mesleğe Göre Dağılımı 137
Tablo 11. Örneklemin Maddi Kazanca Göre Dağılımı 138
Tablo.12. ôrneklemin Neapolis Mahallesi'ndeki Yıllara Göre Dağılımı 138
Veri 1. ôrneklemin 1. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 140

Veri.2. örneklemin 2. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 144
Veri.3. Örneklemin 3. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 147
Veri 4.Örneklemin 4. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 151
Veri 5. örneklemin 5. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 155
Veri 6. Örneklemin 6. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 157
Veri 7. örneklemin 7. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 159
Veri 8. örneklemin 8. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 162
Veri 9.Örneklemin 9. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 165
Veri 1 O.örneklemin 10. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar. 169
Tablo 13.Örneklemin 1. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 173
Tablo 14. Örneklemin 2. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 175
Tablo 15. Örneklemin 3.Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 176
Tablo 16. Örneklemin 4. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 178
Tablo 17. örneklemin 5. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 181
Tapio 18. örneklemin 6. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar 182
Tablo 19. örneklemin 7.Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar..... 184
Tablo 20. örneklemin 8. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar..... 186
Tablo 21. örneklemin 9. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar..... 188
Tablo 22. Örneklemin 10. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar..... 190
Tablo 23. örneklemin 11. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar..... 192
Tablo 24. örneklemin 12. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtlar..... 194
Tablo 25. Neapolis Doğumluların Verdiği Yanıtlar..... 196
Tablo 26. Mağusa Doğumluların Verdiği Yanıtlar..... 198
Tablo 27. Mağusa Dışında Doğan Kıbrıslıların Verdiği Yanıtlar..... 200
Tablo 28. Kıbrıs Doğumluların Verdiği Yanıtlar..... 203
Tablo 29. TC Doğumluların Verdiği Yanıtlar..... 205
Tablo 30. Kadınların Verdiği Yanıtlar..... 207

Tablo 31. Erkeklerin Verdiği Yanıtlar 209
Tablo 32.18-25 Yaş Arası Bireylerin Verdiği Yanıtlar 211
Tablo 33. 26-45 Yaş Arası Bireylerin Verdiği Yanıtlar 213
Tablo 34. 46-65 Yaş Arasındaki Bireylerin Verdiği Yanıtlar 215
Tablo 35. 66 Yaş ve Üstü Bireylerin Verdiği Yanıtlar 217
Tablo 36. İlkokul Mezunu Bireylerin Verdiği Yanıtlar 219
Tablo 37. Ortaokul Mezunu Bireylerin Verdiği Yanıtlar 221
Tablo 38. Lise Mezunu Bireylerin Verdiği Yanıtlar 223
Tablo 39. Üniversite Mezunu Bireylerin Verdiği Yanıtlar 225
Tablo 40. Yüksek Lisans Eğitimi Almışi Bireylerin Verdiği Yanıtlar 227
Tablo 41. Doktora Öğrencisi Bir Bireyin Verdiği Yanıtlar 229
.Tablo 42. Mahalle Esnafının Verdiği Yanıtlar 231
Tablo 43. Turizmci Esnafın Verdiği Yanıtlar 233
Tablo 44. Yönetici Esnafın Verdiği Yanıtlar 235
Tablo 45. Memurların Verdiği Yanıtlar 237
T~bıo 46. Öğretmenlerin Verdiği Yanıtlar 239
Tablo 47. Üniversite Öğrencilerinin Verdiği Yanıtlar 241
Tablo 48. Emeklilerin Verdiği Yanıtlar 243
Tablo 49. Ev Hanımlarının Verdiği Yanıtlar 245
Tablo 50. işsiz Bir Kişinin Verdiği Yanıtlar 247
Tablo 51. Mahalle Muhtarının Verdiği Yanıtlar 249
Tablo 52. Maddi Geliri Olmayan Kişilerin Verdiği Yanıtlar 251
Tablo 53. Maddi Kazancı 1200 TL ve Altı Olanların Verdiği Yanıtlar 253
Tablo 54.Maddi Kazancı 1200-3500 TL Olanların Verdiği Yanıtlar 255
Tablo 55. Maddi Kazancı 3500-5000 TL Arasında Olan Kişilerin Yanıtları.....257
Tablo 56.Maddi Kazancı 5000 TL ve üstü Olan Kişilerin Yanıtları..... 259
Tablo 57. 1974 Öncesinden Beri Neapolis Mahallesinde Yaşayanların Yanıtları.....261

Tablo 58. 1975-1989 YıllarıArasında Bu Mahalleye Taşınanların Yanıtları 264

Tablo 59. 1989 Yılından Sonra Bu Mahalleye Taşınanların Yanıtları 266

Kısaltmalar

ÖKA,önemli kuş alanı.

ÖÇKB,özel çevre koruma bölgesi.

KUŞKOR, Kuzey Kıbrıs Kuşları ve Doğayı Koruma Derneği.

BLC,Birdlife Cyprus

BLI,Bird Life International.

ŞPD,Şehir Planlama Dairesi.

ÇKD,Çevre Koruma Dairesi.

JMD,Jeoloji Maden Dairesi.

KTOEÖS,Kıbrıs Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası

BIO-DER,Kıbrıs Türk Biyologlar Doğayı Araştırma ve Koruma Derneği

CITES,nesli tehlikede olan yabani hayvan ve bitki türlerinin ticaretine ilişkin uluslararası sözleşme.

KKTC, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuruyeti.

TL, Türk Lirası.

AWEA SSAP,African-Eurasian Waterbird Agreement Single Species Action Plan.

WP,Western Palearctic.Dünya üstündeki Ortadoğu,Kuzey Afrika,Batı Asya ve bütün Avrupa'yı kapsayan ekolojik zen, biyocoğrafik bölge.

TCABBk.,Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanlığı.

TC.Ç.O.B,T ürkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı.

Wl,Wetlands International.

WWT,Wildfowl&Wetland Trust.

CCEIA,Cyprus Centre for European and International Affairs.

PODOCES,West &Central Asian Ornithological Journal.

SPA,Special protected area, özel çevre koruma bölgesi.

GİRİŞ

Dünyamız iklim, toprak ve jeolojik oluşum etkenlerinin dünyadaki bitki ve hayvan dağılımını etkilemesi sonucunda farklı biyocoğrafik bölgelere ayrılmıştır.

Kıbrıs Adası, bu biyocoğrafik bölgelerden Palearktik Bölge içinde kalmaktadır. Palearktik Bölge, Himalayalar'ın Kuzeyi, Avrupa, Kuzey Afrika, Arabistan ve Asya'nın batısını kapsamaktadır (Mondadori, 1984).

Kıbrıs Adası 32-34 doğu meridyenleri ile 34-35 kuzey paralelleri arasında ve Akdeniz'in kuzey doğusunda yeralır. 9251 kilometre kare olup Akdeniz'in 3. Büyük adasıdır. Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü Kıbrıs'ta, kışlar ılık ve yağışlı yazlar ise sıcak ve kurak geçmektedir. Kıbrıs semiarid bir ülke olup düzensiz yağış almaktadır (KKTC Doğal Kaynaklar Bakanlığı, 2011).

Kıbrıs Akdeniz iklim kuş~ğı içindedir; ancak böyle küçük bir ada mekanı içinde yerel farklılıklar dikkat çekicidir. Kıyı kesimlerinde denizin etkisiyle iklim daha yumuşaktır, adanın iç kesimlerindeki dağlık bölgede ve ovada hava şartları sertleşir. Kuzey kıyıları en çok yağış alan bölgedir. Ortadaki dağlık kesime sert geçen kış mevsimlerinde kar yağabilmektedir. Mesarya Ovası ve devamındaki doğu kıyıları en kurak bölgelerdir, yer yer çöl iklimi özelliklerine rastlanabilir (Societe Centrale pour L~,quipmentdu Territoire. Cooperetion1968).

Kıbrıs'ın iklimi, Makroiklim Sınıflandırması içinde, Yarıkurak iklim olarak adlandırılır.

Yazlar sıcak ve kuru, kışlar ılık ve az yağışlı geçer.

Yıllık ortalama sıcaklık 19° C tır.

Temmuz yılın en sıcak (gölgede 37-40°C) ayıdır.

Ocak (9-12°C) yılın en soğuk ayıdır. Yağışlar ekim mart ayları arasında düşer. En kurak aylar temmuz ağustos, en yağışlı ay aralıktır.

Aralık ayına ait yıllık yağış ortalamaları 50mm/m_2 ile 160mm/m_2 arasında değişebilmektedir.

Rüzgar yönü farklı olmasına rağmen hakim rüzgar yönü batıdır.

Yıllık ortalama rüzgar şiddeti 2.8m/sn'dir (KKTC, Meteoroloji Dairesi,şubat, 2013).

Tüm adalar gibi Kıbrıs da deniz tarafından belirlenen sınırları içerisinde bütün bir mekan; kendine ait özel bir dünya oluşturmuştur. Ada mekanında tarih ve yapısal çevre, topografyanın ayrılmaz parçalarıdır. Ada arada geniş, verimli ve monoton Mesarya ovasının uzandığı iki dağlık bloktan oluşmuştur. Güneydeki Troodos masif dağ kütlesi volkanik kökenli olup Alpleri oluşturan tektoniğin devamında yükselmiştir.

Zirvelerinden güneye, kıyıya doğru, erozyon etkisiyle yumuşayan sırtlar, vadiler tepeler ve düzlükler uzanır (Dregorn,1995).(akt.Deviren 1996.s.62).

Avrupa-Asya-Afrika arasında bir geçiş yeri olması nedeniyle adamız, göçmen kuşların yolları üzerinde bulunmakta birçok kuş türü adamızı bir kışlama, dinlenme ve üreme alanı olarak kullanmakta ve bundan dolayı adamızı biyolojik çeşitlilik, ekoturizm, doğa turizmi ve kuş gözlemi turizmi bakımından güçlendirmektedir. Kıbrıs Sulak Alanlar bakımından zengin bir ülkedir ve bütün sulak alanları yılın farklı mevsimlerinde farklı sayı ve türden yerli ve göçmen kuşlar ziyaret etmektedir. Ayrıca gözlem kayıtları adanın her yerinde farklı mevsimlerde farklı sayı ve türden kuşların yaşama, üreme, kışlama ve dinlenme ortamı olarak kullanıldığını göstermektedir.

Birdlife Cyprus'un 2011 Ada Kontrol Listesine göre Kıbrıs'ta rastlantısal göçmenler ve düzenli olmayan göçmenlerle birlikte 392 tür kuş görülebilmektedir (2012,Birdlife Cyprus). Bu türlerin 305 tanesinin 2011 yıllık kontrol gözlemleri sonucunda adada 2011 yılında yeniden görüldüğü saptanmıştır. Birdlife Cyprus'un Güney Kıbrıs'ta yaptığı kuş gözlemi kayıtları ve göçmen kuşların yoğun olarak görüldüğü mevsimlerde, görüldükleri yere göre hazırlanan göç yolları haritasında Kıbrıs'ta Kuş Göç Yolları görülmektedir (Harita 1.). Tüm Kıbrıs için Kuş Göç Yolları Haritası hazırlanmaktadır. Ancak kuş gözlemciler tarafından, özellikle sonbahar göçü sıras_!nda Dipkarpaz Yarımadası, Beşparmak Dağları'nın kuzeye bakan yamaçları <\7e '.'f<.ormacit Burnu'nun önemli olduğu bilinmektedir. Sulak Alanlar ise her zaman barındırdıkları su, çevrelerindeki bitki örtüsü ve içerdikleri diğer faunadan dolayı adadaki yerli ve göçmen kuşları barındırma kapasitesine sahiptirler. Göç zamanında bu alanlardaki kuş tür ve sayısındaki çeşitlilik belirgin bir şekilde artmaktadır. Kıbrıs'ta her mevsim, göçmen kuş türlerine rastlanır. Kuzey-güney arası göç yaparken sobaharda soluklanmak için, kışı geçirmek için, ilkbaharda güneyden kuzeye geri dönerken ve yazda üremek için gelen göçmen kuşlar her daim adada gözlemlenebilir. Bunun yanında yerli türlerimiz dört mevsim adamızı süsler. Böcek, sürüngen, fare, ve dış parazitleri yeyenler bunların sayısını dengeler. Meyve ve tohum yeyenler bitkilerin tozlaşmasını ve tohumlarının yayılmasını sağlamaya devam eder. Solucan yeyenler toprağı karıştırarak toprağın yumuşamasını ve havalanmasını, organik atıkların toprağa karışmasını sağlar.

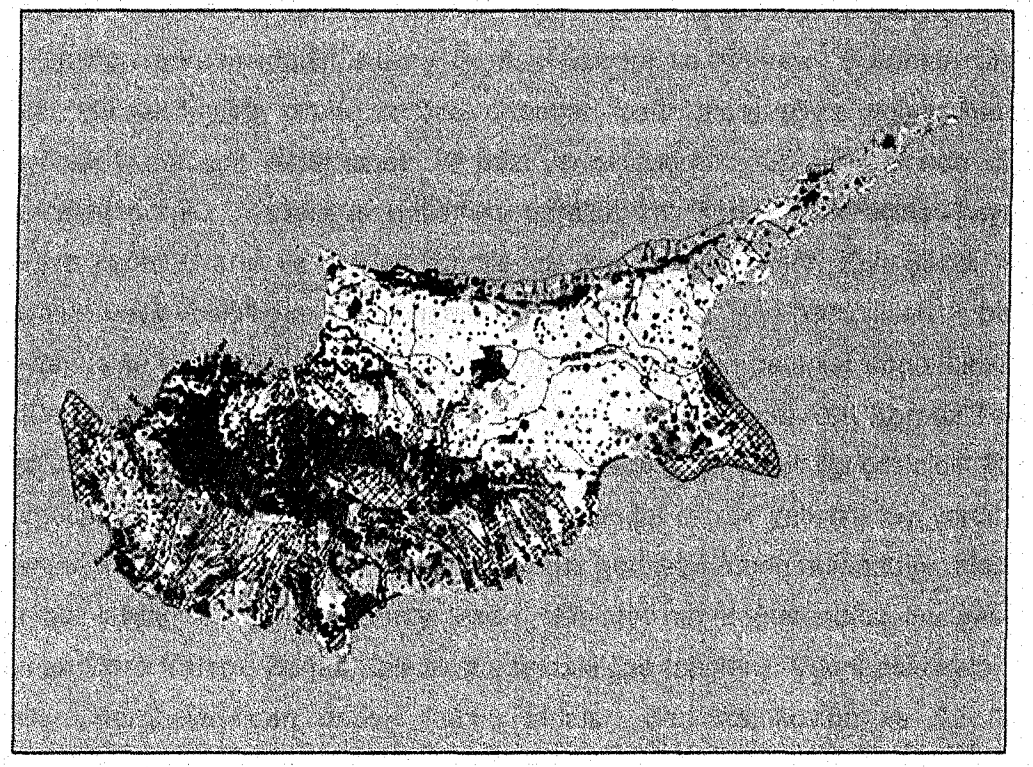

Harita 1.BirdUfe Cyprus Kıbrıs'ta kuş göç yolları, Güney Kıbrıs'ta yapılan çalışmalar sonucunda belirlenmiş bilgilere göre hazırlanmıştır (2012 tarihinde Birdlife Cyprus'tan alınmıştır). Kırmızı kareler kuşların göç sırasında görüldüğü yerlerdir.

fS~l;>r:ıs'ır\,,- jeomorfolojisi ve iklimi Adayı ana coğrafik bölgelere ayırmaktadır. Anadolu'da olduğu gibi, doğu batı doğrultusunda uzanan jeolojik oluşumlar sonucu ortaya çıkan doğal bölgeler, kuzeyden güneye; Kuzey kıyı bölgeleri, Merkezi alçak bölgeler, Merkezi yüksek bölgeler ve Güney kıyı bölgeleri diye adayı dörde ayrılır. Güney kıyı bölgelerinde arazi formu denizin içine kadar uzanan kireçtaşı platolarından oluşur. Kireçtaşı bölgedeki nehir yataklarının kanyonlarını da şekillendirir. Adadaki bitki örtüsü tür bakımından oldukça zengindir. Ençok görülen ağaç türleri harnıp ve zeytindir. Dağlara doğru çam, sedir, çınar, meşe ökalyptus ve akasyalar yetişir. Ormanlar, zeytinlikler ve dağlarla, düzlükler arasındaki eğimli arazide üzüm bağları yeralır. Adanın doğal olarak yetişen çiçekli bitkileri nergis, siklamen, lale, süsen, orkidedir (Societe Centrale Pour L'equipment Du Territoire. Coorperation 1968).

Kıbrıs'ın bitki örtüsünü botanikçiler üç farklı bitki topluluğuna ayırır. Ormanlar, Maki Topluluğu, Garig veya Firgana Vejetasyonu ve diğer topluluklar (KKTC Orman Dairesi,2012).

Kıbrıs'ın Kuzeyi, bitki örtüsünün yayılımı bakımından dört bölge ile ifade edilebilir. Merkezi düzlük, Kuzey Şerit, Kıyı Şeridi ve özel Alanlar. Merkezi Düzlük, iki dağ sırası arasında kalan ve Kıbrıs ekonomisi için önemli arpa buğday ekilen büyük ovadır. Bu ovada yabancı ot için kullanılan herbisitler doğal çeşitliliği azaltmıştır.

Böylece kuraklık ve toz fırtınaları artmıştır. Ancak arada sarı papatya ve hardal toplulukları görülmektedir. Kuzey Şerit, Koruçam ve Andrea Burunları arasında kalan yüksek kıyılar, ovalar ve özel ortamları içerir. insan eliyle ekilmiş harnıp ve zeytinler yamaçlara kadar uzanır ve bazı yerlerde kırmızı toprak üzerinde limongil bahçeleri görülür. Kayalar'ın batısında daralan kıyı şeridinde kireçtaşı kayalıkları denize kadar uzanır ve bunlar kendilerine özgü .bitkiler içerir. Kıyı Şeridi, kumlu, kayalık veya çakıllıdır. Bazı yerlerde denizcilik ve kıyı etkinlikleri bitkilerin büyümesine engel olur ve evsel plastik atıklarla denizden gelenler doğal birikimlerin üstünü örter ve kum zambağı gibi bitkilerin büyümesine engel olur. Karpaz Tepeleri, Kaplumbağa Sahili'nin gerisi, Ronnas Körfezi ve Alagadi Sahili ilgi çekicidir. Ronnas Kumulları büyük olasılıkla adada biberiyenin doğal olarak yetiştiği tek yerdir. özel Alanlar, kendilerine özgü bitki örtüsü ve ender görülen türlerin bulunduğu alanlardır. Bu alanlardan bazıları; Geçitköy Vadisi, Malatya'nın doğusundaki lav yastıkları; ôzhan Dere Yatağı, Boğaz-Kalecik arasındaki jips tepeleri, Vouni eski kale, Ayios Philen Harabeleri'nden önceki kumlu tarlalar, Sadrazamköy'ün ve Ay Andrea Manastırının batısındaki ardıç ormanları ve Ron nas Deresi'dir (Viney, 1994).

Mağusa adanın doğusunda, Mesarya Ovası'nın denizle buluştuğu Mağusa körfezinin kıyısında yeralır (Mağusa Şehir Planlama Dairesi, 1982-83).

Bu Körfezde bulunan geniş kumluk Glapsides Koyu, Kıbrıs'ın en uzun iki deresinin p~nızıe 8Gıuştuğu yerli ve göçmen kuşların gözlenebileceği önemli bir alandır. Topografik haritalara bakıldığında, Glapsides koyunun gerisinden gelen derelerin oluşturduğu deltaların bu koyda birleştiği ve Mağusa Sulak Alanlar Sisteminin bu deltalarla olan bağlantısının şehrin gelişimiyle koparıldığı açıkça görülebilmektedir. Bu deltalar ile bu koy, bataklık-kumul-kıyı ve sulak alan ekosistemlerini birleştirerek burayı önemli bir kuş alanı haline getirmektedir. Neapolis Sulak Alanı bu koyla doğal coğrafik bağlantısı bulunan mevsimlik kış yağışlarıyla dolan, büyük Mağusa Sulak Alanları Sisteminin bir parçasıdır.

Ceneviz Dönemi'nde Mağusa Kent dışındaki arazi tasvirlerinden birinde,"bu kentin kötü havası ve suyu yüzünden nüfusu azalmıştır. Orada Constanza adlı bir göl olduğu söylenir"(Tafur, 1435-1439) denilmektedir.

Bugün Mağusa Sulak Alanları; Ayluga Gölü, Fresh Water Lake, Tuzla, Glapsides, Neapolis ve Glapsides II (Silver Beach) olmak üzere kentin gelişimiyle birlikte birbirleriyle bağlantıları kopmuş altı ayrı sulak alan parçası haline gelmiştir.

BÖLÜM 1

KIBRIS'TA KUŞLARLA İLGİLİ KAYNAKLARIN KRONOLOJİK SIRAYA DİZİLMESİ VE ULUSLARARASI ÖNEME SAHİP TEHLİKE ALTINDAKİ BİR SULAK ALAN ÇEVRESİNDE YAŞA YAN HAL KIN BİREYSEL DÜŞÜNCELERİ

1.1.Problem

Araştırmanın problemini, Mağusa Neapolis Sulak Alanı'nın en yakın çevresindeki sulak alana paralel dört sokakta yaşayan mahalle halkı ve esnafının sulak alanla ilgili farkındalıkları ve bilinç düzeyleri, sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili önerileri ve bu bağlamda ortaya çıkan eğitim gereksinimleri oluşturmaktadır.

1.1.2.Alt Problemler

1. Neapolis Mahallesi'deki halkın sulak alanla ilgili düşünceleri, doğum yerine göre aı~işmekte midir?
2. Neapolis Sulak alanı ile ilgili düşüncelerini cinsiyet faktörü nasıl etkilemektedir?
3. Neapolis Mahallesi'nde yaşayan halkın sulak alanla ilgili farkındalıklarını yaş faktörü nasıl etkilemektedir? *dl*
4. Neapolis Mahallesi'nde yaşayan Halkın öğrenim düzeyi sulak alanla ilgili düşüncelerini ne yönde etkilemektedir?
5. Neapolis Mahallesi Halkı'nın mesleği ve sulak alanla ilgili biliç düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Neapolis Mahallesi'nde yaşayan halkın Sulak Alanla ilgili görüş ve düşüncelerini gelir düzeyi nasıl etkilemektedir?
7. Neapolis Mahallesi'nde yaşanan yılların farklılığı sulak alanla ilgili düşünceleri olumlu yönde mi etkilemektedir?

1.2.Araştırmanın amacı ve kapsamı

Bu çalışma ile; Kıbrıs'ta kuşlarla ilgili yazılı materyallerin kronolojik sıraya dizilmesi, uluslararası öneme sahip Neapolis Sulak Alanı'nda araştırıcının kişisel kuşgözlemi kayıtlarının bilimsel verilere dönüştürülmesi, Neapolis Sulak Alanı'nın güncel durumu ve çevre halkının sulak alanla ilgili gereksinimlerinin belirlenmesi, Sulak Alanın sürdürülebilir korunmasına ve çevre halkının sulak alanı bir çevre koruma ve çevre eğitimi alanı olarak sahiplenmesine katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

1.3.Araştırmanın Önemi

Neapolis Sulak Alanı'nın bulunduğu Karakol Mahallesi, 1974 yılından bu yana çok büyük değişimler yaşamış, yapısal olarak bölgenin kaldıramayacağı kadar kalabalıklaşmış, mahalle halkının sadece çok yaşlı yerlileri tarafından geçmişi bilinen, halkı; doğum yeri, bu mahalleye yerleşim amacı, öğrenimi, sulak alana bakışı, sulak alanla ilgili istekleri farklılıklar gösteren, mahalledeki kalıcılığı net olmayan ve özellikleri bugüne kadar kayıt altına alınmamış, yapılan çalışmalarda sulak alanı bekleyen tehlikeler ve sulak alanın gördüğü müdahaleler yeterince ve kapsamlı olarak gözönünde tutulmamıştır.

CY~lnızca Neapolis Sulak Alanı'nda görülen kuş türleri düzenli bir kayıt altında değildir. Bu çalışmada, Glapsides ve Gülseren Askeri Eğitim Kampı ile Neapolis Mahallesi üçgeninde uzanan sulak alanın halka açık kısmında 86 tür kuş listelenmiş ve bu türlerin yılın farklı ay ve mevsimlerine göre bulunuş durumları tablolandırılmış, bu türlerin Kıbrıs'taki bulunuş ve koruma durumu kayıt altına alınmıştır. Bu çalışmada Neapolis Sulak Alanı'nın doğal yaşam bakımından önemi, mahalle halkının özellikleri, sulak alanlarla ilgili düşünce dilek ve önerileri doğrultusunda ortaya çıkan gereksinimleri ve sulak alanın ekoturizm, kuşgözlemciliği, sulak alan. ekolojisi ve mahalle halkının bu sulak alana bakışı açısından öneminin ortaya çıkarılması düşünülmüştür. Bu·çalışmada yeralan Kıbrıs'ın kuşları ile ilgili yapılmış yazılı çalışmaların (1879-2013 yılları) kronolojik sırasının güncel bir .llk olarak bilimsel çalışma yapanların hizmetine sunulması düşünülmüştür. Kıbrıs'taki flora ve fauna ile ilgili bir Bibliographic index (Charalambidou ve Gücel,2009) önceki yıllarda çalışılmış olmasına rağmen yalnız Kıbrıs'ın kuşları ile ilgili çalışmaların listelendiği bir kaynak bulunmamaktadır.

Araştırmacının 1990 yılından bu yana bu sulak alanda yaptığı kuş gözlemleri *ve* bu mahallede nüfus *ve* yapısı ile birlikte Neapolis Sulak Alanı'nın etkileşimi, değişimi, sulak alanın sınırlarına müdahale edilmesi *ve* nasıl değişikliğe uğradığı, araştırmanın temelini oluşturmaktadır.

1.4.Varsayımlar

Mahalle Halkı Neapolis Sulak Alanı ile ilgili sorulara tüm samimiyeti ile yanıt verir.
Neapolis Mahallesi halkı sorulara kendi kişisel bilinciyle yanıt verir.
Neapolis Mahallesi Halkı sorulara kendi özgür iradesiyle yanıt verir.
Yöneltilen sorular, Neapolis Mahallesi Halkı'nın yanıtlarında yönlendirme etkisine neden olmamıştır.

1.5.Tanımlar

Çevre eğitimi, toplumun tüm kesimlerinde *çevre* bilincinin geliştirilmesi, çevreye duyarlı, kalıcı, olumlu davranış değişikliklerinin kazandırılması *ve* doğal, tarihi, kültürel, sosyoestetik değerlerin korunması, bireylerin aktif katılımının sağlanması *ve* sorunların çözümünde görev almaları olarak tanımlanabilir (ÇEDGM,2004).

İ~uşlar, omurgalıların *Aves* sınıfını maydana getiren *ve* 160 milyon yıl kadar önce, kertenkelemsi sürüngenlerden türemiş, sürüngenler ile yumurtlama, ayaklarındaki pullar, *ve* iç organ morfolojisi gibi birçok önemli özelliği paylaşırlar. Kuşlar kara ortamına uyum sağlamış *ve* her ortamda aktif olmalarını sağlayan yüksek *ve* değişmez vücut sıcaklığı özelliği geliştirmişlerdir. Bugün dünyada 27 takım *ve* bu takımlara ait 8600 kuş türü yaşamaktadır. Kuşların ekosistemdeki rolü her tür besin zincirinde yerine göre değişiklik gösterir. insan açısından en önemli rolleri, besinlerini meydana getiren hayvan populasyonlarını kontrol altında tutmalarıdır (Türkiye *Çevre* Sorunları Vakfı, (TÇSV)1990).

Aves, Caroli Linnae, 1753 yılında ikili adlandırmayı geliştirmiş *ve* hayvanlar alemi için teklif ettiği sınıflandırmada kuşları Aves grubu içinde toplamıştır (Kahya *ve* Öner,2007).

Kuşbilim, (Ornitoloji), kuşları inceleyen bilimdalıdır (Usborne Publishing Ltd, 1990(TÜBITAK)1999.

Ramsar Sözleşmesi, adını 1971 yılında toplantının yapıldığı iran'ın Ramsar kentinden alan, diğer adıyla Dünya Çapında önemli Sulak Alanlar Konvansiyonu *ve*

Sukuşları Yaşam Ortamları, uluslararası bir anlaşma niteliğinde olup sulak alanların korunması için uluslararası bir işbirliği temeli oluşturmaktadır (TÇSV, 1989).

Sulak Alan, çekilmiş halde derinliği altı metreyi geçmeyen deniz sularının bulunduğu yerler dahil, çok veya az tuzlu, tatlısu, durgun veya akan, daimi veya geçici, doğal veya yapay, su çukurları, sulu veya turbalı alanlar, başka sulak alanlar içinde bulunup çekilmiş halde derinliği altı metreyi geçmeyen deniz suyu kütlesi veya ada ye sulak alanlara kıyısı olan nehirler ve sahil bölgelerini içerir. Sonuç olarak akarsular sahiller ve mercan kayalıkları dahil tüm su barındıran alanlar sulak alan kapsamına dahil olmaktadır. Sulak alanlar dünyanın en verimli çevreleridir. Bunlar insanlara büyük yararlar sağlamaktadır. Bu alanlar hızla azalmakta olan hayvan türlerini barındırmakta ve buğday tarlalarında üretilen bitkilerin sekiz katı bitki zenginliği taşımaktadır. Bütün bu zenginlik ancak sulak alanlardaki ekolojik işleyişe izin verilerek korunabilir (TÇSV, 1989).

Su yönetimi, suyu kullanan ve yöneten herkesin birlikte çalışmasıdır(Eryılmaz,2007).

Sulak alan yönetim planı, sulak alanların akılcı kullanımını sağlamak üzere, koruma kullanım araştırma, izleme ve denetim gibi etkinlikleri ve tedbirleri bütüncül bir yaklaşımla tanımlayan planlardır(www.nndsözlük.com).

Kuş gözlemciliği, kuşları doğal ortamında gözlemleme ve tanımlama faaliyetidir. Kuş gözlemcileri eğitimli ve yüksek gelir seviyeli en büyük ekoturizm grubunu oluşturduklarından dolayı, ekoturizm gelirinin en iyi kaynaklarından biridir (Ceballos,Lascurain1996;Cordell&Herbert2002;Şekercioğlu,2002).

Başarılı bir ornitolog (kuşbilimci) olmak için koşul kuşları doğal yaşam ortamlarında nasıl gözlemleyeceğimizi öğrenmek ve gördüklerimizi tanımlamaktır (Brooks and Gibbs,2001,Akay,2001).

Biyolojik çeşitlilik, genel olarak bir ülkedeki tüm bitki ve hayvan türleri; bunlar arasında özellikle, tarım, ormancılık, balıkçılık, tıp, eczacılık ve sanayii alanlarında kullanılan türler, hem o ülkenin hem de dünyanın biyolojik zenginliklerinden sayılır (Kışlalıoğlu,Berkes 1987).

Ekoturizm, uluslararası ekoturizm örgütü ekoturizmi, "çevrenin korunduğu doğal alanlara yapılan yerel halkın ekonomik düzeyini geliştiren sorumlu gezi" olarak tanımlamaktadır (Honey,1999).

Ekosistem, karşılıklı olarak madde alışverişi yapacak biçimde birbirine etki yapan canlı organizmalarla cansız maddelerin bulunduğu herhangibir doğa parçası bir ekosistemdir (Şişli,1980).

Besin zinciri, her canlının, kökeni güneş olan, besin maddelerinde biriktirilmiş enerjiyi vücuduna almak amacıyla, kendinden daha küçük, daha az güçlü, daha az zeki ve daha az çevik olan başka bir canlıyı yiyerek veya atıklarını parçalayarak bir halkasını.oluşturduğu doğal döngülerden biridir.

Natura 2000, Avrupa Birliği sınırları içinde belirlenmiş doğal bir çevre koruma ağıdır. Habitat Yönergesi ve Yabani Kuşlar Direktifi Natura 2000 ağının oluşumunu sağlayan en önemli iki hukuk metnidir. Yabani Kuşlar Yönergesi, kuş türlerinin koruma altına alınabilmesi için özel koruma bölgelerinin oluşumunu gerekli kılmıştır. Habitat Yönergesi de bazı doğal yaşam alanlarının ve içlerinde yaşayan bitki ve hayvan türlerinin korunması için bazı yerlerin korumaya alınmasını öngörmektedir. Bu iki özel koruma alanı Natura 2000 ağının kapsamına girecek koruma alanlarını oluşturmaktadır (www.tr.wikipedia.org,08.2012).

önemli kuş alanları (ÔKA) kavramı, Birdlife International tarafından ortaya konmuş, kuşların korunmasına yönelik bölgesel yada küresel ölçekte öneme sahip alanlar olarak tanımlanırlar. Ôkalar kuşların korunmasına yönelik pratik araçlardırlar ve geniş bilim çevre.leri tarafından kabul görmüş standart kriterlerce belirlenmektedirler. ÖKAlar, günümüzde çok çeşitli insansal kaynaklı kullarurnlanrı etkisi altında olmaları sonucu duyarlı ve tehlike altında ekosistemler olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Bu alan.(arda. yapılacak koruma ve izleme çalışmalarının biyolojik çeşitliliği, alanları, 'tur\:~ri ve habitatları korumaya yönelik, türleri ve habitatlarınm korunmasını içeren doğal süreçlere en yakın şartları oluşturmak için geniş ve entegre bir yaklaşımın parçası olmalıdırlar (Onmuş,2006).

önemli kuş alanı, ÖKA yaklaşımı, kuş zenginliğinin, dolayısıyla biyolojik çeşitliliğin korunması açısından öncelik taşıyan bölgeler hakkında gerekli temel bilgileri sağlamak yoluyla habitatların korunmasını destekler. Kuşların yaşamları boyunca bulundukları alanların sayısı sonsuzdur. Dolayısıyla tüm bu alanların etkin bir şekilde korunması imkansızdır. ÖKA yaklaşımında, korunmaları ve iyi yönetilmeleri durumunda, kuşların ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına en verimli katkıyı sağlayacak öncelikli alanlar belirlenir (Yarar ve Magnin,1997).

Delta, akarsuların çatallanarak denize döküldüğü yer (tr.wikipedia.org).

Neapolis Sulak Alanı, Mağusa Karakol Mahallesi içinde kalan ve Glapsides Koyu'nda son bulan doğal sulak alanı anlatır, bu isim 1974 öncesi bu sulak alanın bulunduğu mahallenin orijinal ve Mağusa Halkı'nın bildiği (Yenişehir) isimdir.

Neapolis Sulak Alanı, Famagusta Fresh Water Lake-Glapsides Deltası ve Gülseren Kıyısı arasında kıyı şeridi boyunca güneyden kuzeye yaklaşık 2.66km'lik bir uzanma mesafesi kaplayan doğal sulak alandır.

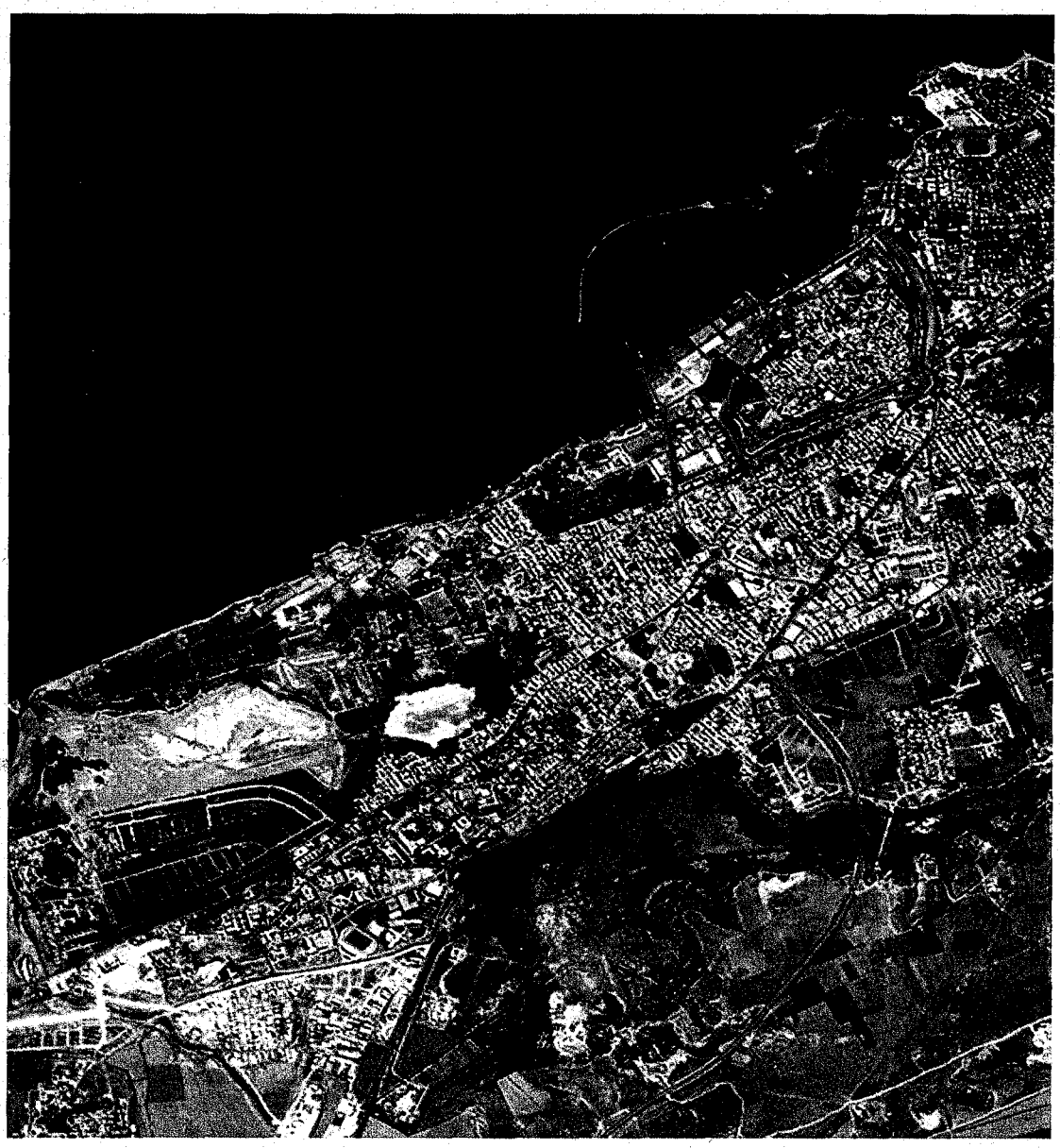

Fotoğraf 1. Gazimağusa Sulak Alanları Ayluga Gölü, Famagusta Fresh Water Lake, Neapolis Sulak Alanı ve Glapsides Deltası konumsal ilişkisi gösterilmektedir (Gazimağusa Belediyesi,2008).

Kıyı, ansiklopedik tanımlarda genelde, deniz, göl, akarsu gibi su kütlelerini çevreleyen .toprak şeridi veya sınırlı iki alanı birbirinden ayıran set, duvar vb.'nin bulunduğu yer, kenar olarak geçer. Kara ve denizin sınırında ince ve dar bir şerit olarak tanımlanan kıyıların duyarlı bir tabiata sahip oluşu, son yıllarda planlamacı ve

bilim adamları tarafından özel bir çalışma ve uygulama gerektiren 'mekansal alanlar' olarak tarif edilmelerine neden oldu. Mekansal olarak kıyı tanımları iki alanı içermelidir. Bunlardan biri Hinterland, deniz ve tüm deniz sahili arkasındaki alan (C.amhıs,Coccossis,1982). Böyle bir tanımlamada kara-deniz etkileşim fenomeni tüm değerleriyle anlaşılabilmeli ve bir bütün olarak görülmesi gerekliliği bilinmelidir (Deviren,1996).

Özel Çevre Koruma Bölgesi, biyolojik çeşitlilik ağını oluşturmak amacı ile, önemli biyolojik çeşitliliğe ve ulusal, bölgesel vaya uluslararası ekolojik öneme sahip, nesli tükenmekte olan nadir görülen, endemik veya uluslararası öneme sahip tarihi ağaçlar da dahil habitat türleri, flora ve/veya fauna türleri içeren karasal alanlar, sulak alanlar, su kütleleri veya deniz alanlarını koruma altına almak için belirlenen özel alanlar mağaralar, fosil yatakları, kumullar ve deniz oluşumları da dahil doğal yollarla oluşmuş olan yapılar, statik, ekolojik, rekreasyon amaçlı kültürel değerler ve geleneksel yaşam açısından ayırt edici özellik sahibi olan ve bu özelliklerinden dolayı korunması gereken insanlar ve doğa arasındaki etkileşimin bir neticesi olarak ortaya çıkan kara ve /veya deniz alanları özel çevre koruma bölgeleri olarak belirlenir ve bakanlığın önerisi üzerine özel çevre koruma bölgesi olarak ilan edilir (KKTC RESMi GAZETE Sayı 5t,ek1 .).

Mağusa, ilk defa Mısır Kralı Ptolemy Phyladelphius'un kızkardeşi ve karısı Arsinoe lar~fından Kıbrıs'ın güney doğusundaki geniş körfezde kurulmuş olan Arsinoe adlı kentin kalıntıları üstünde, bugün, Mağusa veya Ammochotos olarak adlandırılan kenttir (Constantius 1766)(Deviren;1996). Mağusa; adanın doğusunda, Mesarya Ovası'nın denizle buluştuğu Mağusa Körfezi'nin kıyısında kuruludur. Topografya genelde düzdür. En belirgin özellik kentin, denize paralel doğrultuda, kuzey-güney yönünde uzanan kayalık bir sırt üzerine oturmasıdır. Kentin kuzey ve güneyindeki kıyı şeridinde kumsallar yeralır.

BÖLÜM 2

ÇEVRE VE ÇEVRE EGİTİMİ

2.1.Çevre Eğitimi

Eğitimin çevre korumada önemli bir rolü vardır. Evrendeki varlıklar içinde insan farklı bir konuma sahiptir.Yaşamsal etkinlikleri sırasında ortaya çıkan davranış tiplertni.ı çevreye zarar vermeyecek bir biçimde ortaya çıkması dengeli hareketi örgütleyen bir eğitimle sağlanabilir. Çevre sorunlarının insanda varolan, açgözlülük, tatminsizlik, kıskançlık, vurdumduymazlık, sorumsuzluk ve tembellik gibi hoş karşılanmayan duyguların teknoloji ile birlikte büyüyen bir şekilde yeryüzüne yansıması sonucunda ortaya çıktığı birçok düşünür tarafından dile getirilmektedir. Materyalist düşünce ayrı tutulursa, dünyadaki bütün öğretilerin varlıklarla ilgili değerlendirmeleri, varlıkların bir anlamı ve görevi olduğu şeklindedir. Bu anlayış doğa sevgisinin oluşmasında bir avantaj meydana getirir. Bu durumda sırasıyla, doğadaki varlıkların tanıtılması, görevleri olduğu bilincinin yerleştirilmesi, doğayla içiçe, bitkiler ve hayvanlarla daha yakın bir yaşam tarzının benimsenmesi için gerekli uygulamalar yapılmalıdır {Ay,f/az,1996).

Gelecek kaygısı toplumların çevre sorunlarına ciddi bir şekilde eğilmelerine neden olmuştur. insan yarınını güvence altına almak için, çevre sorunlarına daha duyarlı olmaya başlamıştır. Bu sorunları toplumların gündemine taşıyarak çevre bilincini ortaya çıkarmıştır. Eğitimin çevreye yönelik bir biçimde verilmesi geleceğimiz için önemlidir. Bu ilköğretimden üniversiteye kadar tüm eğitim kurumlarında gerçekleşebilir. Çevre: insanın diğer insanlarla olan ilişkilerini, bu sürede insanların etkileşimini, insanın diğer canlılarla etkileşimini, cansız ortamla ilişkilerini ve etkileşimlerini anlatır. insanın bu konularda bilinçlendirilmesi, örgün eğitim programlarıyla gerçekleştirilebilir. Örgün eğitimde hedef kitleler, ilköğretim, lise ve dengi ve yüksek öğretimdeki öğrencilerdir (Yücel ve Morgil,1999).

Günümüzde değişen çevre koşulları ve çevre sorunlarıyla başa çıkabilmek için, ülkeler bütçelerinin bir kısmını bu problemleri çözmek için ayırmaktadırlar. Bu çözümün en kolay yolu; çevre bilincine sahip bireyler yetiştirmektir. Bu sorumluluğu;ı kazanılabilmesinde çevre eğitiminin önemli bir rolü vardır. Çevre eğitiminin kökeni 1960'11 yıllara dayanmaktadır. 1970'1i yılların ortasından 1980'1i yıllara doğru çevre eğitimi hareketi hızlanmıştır. Çevre problemleriyle ilgilenen eğitime ilk kez 1972'de

Rio de Janeiro'da yapılan Dünya Çevre Günü'nde dikkat çekilmiştir. Bu girişimler bu günün çevre eğitiminin temelini oluşturmaktadır (Erol ve Gezer,2006).

Çevre Eğitimi, toplumun tüm kesimlerinde çevre bilincinin geliştirilmesi, çevreye duyarlı, kalıcı ve olumlu davranış değişikliklerinin kazandırılması, doğal, tarihi, kültürel, sosyoestetik değerlerin korunması, bireylerin aktif katılımlarının sağlanması ve çevre sorunlarının çözümünde görev almaları şeklinde tanımlanabilir (Eroğlu,2009).

Bireylerin yaşadığı çevreye karşı ilgisini ve sorunlara karşı çözümleyici yaklaşımını arttırabilmek için örnek bir sulak alan çalışması olarak Karagöl'de biyoloji eğitimi öğrencileriyle 20 şer kişilik 3 ayrı grupla yapılan arazi öncesi, arazi esnası ve arazi sonrası çalışmalarında, sulak alanların birçok ekolojik tanım ve uygulama açısından ideal araştırma ortamları olduğu belirtilmiştir. Biyoloji eğitimi öğrencilerinin teorik bilgilerinin uygulama alanında pekiştiği, yanlış bilgi ve inançların düzeldiği, tür zenginliğinin tahmin edilenin çok üstünde olduğunun görüldüğü ve sonuçların öğrenciler tarafından büyük bir ilgi ve merakla değerlendirildiği görülmüştür (Yıldız ve diğerleri,2002).

Bir sulak alanın nasıl yönetilmemesi gerektiğini ortaya çıkarmak için Marmara Gölü'nde yapılan çalışmada, bu sulak alanın sulak alanların akılcı yönetimi ve kullanımı ile ilgili önemli gelişmelere rağmen nasıl bukadar akılcılıktan uzak yönetildiği üstünde durulmuştur. Sulak alanların eskiden beri kullanımlarının değişimi, bu kullanımların sürdürülebilirliği, ekolojik işlevleri ve ekonomik yararlılıklarının nasıl etkilendiği araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda Marmara Gölü'nün sağladığı tarım balıkçılık avcılık ve sazcılık gibi ekonomik etkinlikler olmaksızın neredeyse normal hayatlarını devam ettiremeyecek kadar önemli olduğu ortaya çıkarılmıştır. Marmara Gölü çevresinde yaşayan insanların geleneksel yaşamını sürdürebilmesi ve göl ve çevresindeki biyolojik ve ekolojik yaşamın devamının Göl'ün sürdürülebilir kullanımına bağlı olduğu çalışmanın sonucunda çrtaya çıkarılmıştır (Arı ve Derinöz,2011).

Çevre Eğitimi, insanların doğal sistem içindeki yerlerine göre davranmalarını sağ.layacak, birlikte yaşadıkları diğer türlerle uyumlarını dengede tutacak bilinci geliştirecek ve bu sayede insanların daha sağlıklı ve mutlu olmasını sağlayacak bir yaşantılar bütünüdür.

2.1.2.Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Çevre Eğitimi Çalışmaları

t<uzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 409 kişilik örneklem grubu üstünde yapılan toplumun çevre bilinç düzeyi araştırmasında, kişilerin kendi kendilerini çevreye karşı puyarlı bulduğu ancak günlük yaşam içinde çevreyi korumak için yeterince çaba lJarcamadığı sonucuna varılmıştır (Akış,1994).

F'en ve Teknoloji Ders Kitaplarının Çevre ve Enerji Kullanımı ile ilgili içeriğinin]Jqyuşsal Davranışlar Bakımından incelenmesi adlı çalışmada, KKTC MEK Bakanlığı'na bağlı ortaokul 6,7 ve 8. Sınıflarda okutulan Fen ve Teknoloji ders kitapları, SürdürülebilirYaşam çerçevesinde Çevre ve Enerji kullanımı ile ilgili içeriği çluyuşsal davranışlar bakımından incelenmiştir. Fen ve Teknoloji Ders Kitaplarının ı..iluslararası karşılaştırmalı olarak literatür incelemesi sonucunda, gelecekte çevre ve enerji kullanımı ile ilgili temel sorunlar ve çözüm önerileri düşünülerek KKTC 'de yeni bir öğretim programı ve buna bağlı olarak güncellenmiş ders kitaplarına gerek olduğu sonucuna varılmıştır. Bloom'un tam öğrenme kuramı gözönünde tutulduğunda varolan programların ileri öğrenme durumlarına katkısı olmadığı ortaya çıkmıştır (Sarptan ve Batman,2008).

Güzelyurt İlçesi iki ilköğretim okulunda yapılan 4 ve 5. Sınıf öğrencilerinin çevre bilinci ve çevre eğitimi düzeylerinin araştırılmasında, 4 ve 5. Sınıf öğrencilerinin çeı~~ bilinç düzeylerinde bir farklılık olmadığı ancak iki okul arasında anlamlı bir ?fark olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun yanında kızların bilinç düzeylerinin <erkeklerinkine göre %3 oranında daha yüksek olduğu saptanmıştır (Akkor,2011).

Karpaz Bölgesi İlköğretim 4 ve 5. Sınıf öğrencileri ile yapılan Karpaz Milli Parkı'na lJ yönelik tutumlarının araştırılmasında, Karpaz bölgesi ilköğretim 4 ve 5. Sınıf öğrencilerinin Milli Parka yönelik tutumlarının olumlu olduğu, öğrencilerin › tutumlarının, gittikleri okula, okudukları sınıfa, cinsiyetlerine ve ebeveynlerinin " öğrenim durumuna göre değişmediği saptanmıştır. Yaşadıkları köye göre ise farklılık > gösterdiği belirlenmiştir (Eroğlu,2011).

Kıbrıs'ın Kuzeyi'nde eğitim gören 470 lise öğrencisine uygulanan çevre eğitimi ve su tasarrufuyla ilgili tutum ve davranış düzeylerinin araştırılması çalışmasında öğrencilerin çevre eğitimi ve su tasarrufu konusunda genel olarak yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları ancak, çevrenin ve suyun korunmasında yeterli davranışsa! boyutu gösteremedikleri saptanmıştır. Öğrencilerin çevre konusundaki TV ve radyo programlarına, çevre konusunda yazılmış kitap dergi ve makalelere yeterince ilgi göstermedikleri saptanmıştır. Çevreyle ilgili bilimsel makalelerin izlenmesinin

okuldan okula farklılık gösterdiği saptanmış ve bunun nedeninin iki okul arasındaki müfredat farklılığı olduğu sonucuna varılmıştır (Bilir, 2011).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde eğitim gören il~öğretim öğretmen adaylarının .çevre ve biyolojik çeşitliliğe yönelik tutum ve bilinç düzeylerinin saptanması ile ilgili 160 kişilik örneklem grubu ile yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlara göre 9ğrencilerin az bir kısmının çevreyle ilgili bilimsel makale okuduğu, yakl~şık yarısının her canlının ekosistemde bir görevi vardır, bilincine sahip olmadığı, kirlenme konusunda bilinç düzeylerinin oldukça düşük olduğu, insanların temiz hava gereksinimiyle şehre yakın ormanlık alanların buna katkısı konusunda çok fazla duyarlılık sahibi olmadığı, flora fauna konusunda çok da fazla bilgili olmadığı, atıkların geri dönüşümü ve kirletici gazlar konusunda ise yeterli bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır (Kaşot,2012).

Kuzey Kıbrıs'ta çevre koruma konusunda kamuoyu oluşturma çabaları 1980'1i yıllara rastlamıştır. Sivil toplum kanadında bu çalışmalar 1988 yılında başlamıştır.

K.KTC Çevre Koruma Dairesi, 1989 yılında, KKTC Anayasası'nın 10/1989 sayı ve tarihli yasası ile kurulmuş ve çalışmalarına başlamıştır. Daire çevrenin korunması ve geliştirilmesi yönünde önlemler almak, uzun vadeli çevre kalkınma çalışmalarının temelini oluşturmak ve devamını sağlamak için kurulmuştur. Dairenin çalışanları tar~[Jndan, çevreye olumsuz etkisi olabilecek faaliyetlerin çevre üzerindeki olumsuz etkllerini en aza indirmek için bu konudaki çalışmaları değerlendirebilmek amacıyla komisyon ve kurumlar oluşturulmuştur. Bugün Daire'nin Girne, Güzelyurt, Lefkoşa ve Mağusa birimleri vardır. Hava kalitesi, Atık Yönetimi, Flora-fauna, Ses Kirliliği ve Çevre Kirliliği izleme bölümleri mevcuttur (KKTC,ÇKD,KAP,2003).

2.1.3.Kuzey Kıbrıs'ta Örgün ve Yaygın Eğitimde Çevre

1988 yılında bir grup gönüllünün oluşturduğu Yeşil Barış Hareketi, ve 1989 yılında aynı grubun oluşturduğu Kuzey Kıbrıs Kuşları Koruma Hareketi, KKTC Milli Eğitim ;Bakanlığı izniyle, ilkokullara göçmen kuşlarla ilgili broşürler ve boyama kitapları dağıtarak, ortaöğretim okulları ile kuşgözlemi etkinlikleri düzenleyerek, köy kahvelerinde slide gösterileri ve sokak sergileri ile güncel anlamda ilk çevre eğitimi etkinliklerini başlatmışlardır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde henüz orta öğretim okullarının lise düzeyinde çevre bilim dersleri haftalık ders programlarında yerini almış değildir.

2002 yılında Proaction adlı sivil toplum örgütünün, Amerika Birleşik Devletleri Halkı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Birleşmiş Milletler Proje Servisi Bürosu'nun katkılarıyla, Kıbrıs'a özel Referansla Öğretmenler için Çevresel El Kitabı adlı eser yazılmış ve yayınlanmış (ProAction,2002) ve okullarda alan dersleri çevre bilgisiyle ilgili olan öğretmenlere dağıtılmış ancak kitap içeriğinin uygulanıp uygulanmadığını izlemek için bir yöntem belirlenmemiştir.

2007yılında KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Tarafından 9. Sınıflar için basılan Sağlık ve Çevre Bilgisi Kitabı, yerel bilgiler içermesi bakımından halen kullanılan önemli bir kaynaktırve Öğretmen Kılavuz Kitabı ile Öğrenci Kitabı olmak üzere 2007 yılında hizmete sunulmuştur. Kitapta Kıbrıs'taki kuşlar, tükenmiş kuş türleri ve kuş gözlemciliğinden de sözedilmiştir (KKTCMKB,2007).

1998-2007 yılları arasında periyodik olarak Gazimağusa Belediyesi ve Doğu Akdeniz Üniversitesi işbirliğiyle gerçekleştirilen Uluslararası Gazimağusa Sempozyumlarında sunulan bilimsel makale ve araştırma raporları, Gazimağusa'nın doğal ve insan yapısı çevresi ile ilgili olarak; hazırlanan bilimsel makaleler ve atelye çalışmaıarının sonuçlarıyla birlikte oluşturulan sempozyum kitapçıklarını bilim dünyasma ve kamuoyuna kazandırmışlardır (Gazimağusa Belediyesi,2007).

Yenidüzen Online 02.11.2009 tarihli Yenidüzen (www.yeniduzen.com) Özel Haber'de bir literatürde 1935 yılında Kıbrıs'ta Resmi Eğitim Müfredatları'nda <<Nature Study>> adı altında çevre dersi olduğu, günümüz müfredatlarında böyle bir ders içeriği bulunmadığı kaydedilmiştir (Gündüz,2009).

2012 yılında BIO-DER tarafından AB desteği ile Kıbrıs Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası'nın sahibi olduğu, Kıbrıs Türk Toplumuna Sürdürülebilir GeliŞimin Tanıtılması Projesi kapsamında, Sürdürülebilir Gelişim için Eğitim Öğretim Planı adlı öğretmen ve öğrenci kitapları basılıp (BIO-DER,2012) okullara dağıtılmıştır.

KKTC Biyologlar Derneği, yayınladığı Haber Bülteni ve Kıbrıs Bilim Dergisi ile (2005-2008) üyelerini KKTC'nin doğal çevresi ve kuşları konusunda bilgilendirmiştir (BIO-DER,2013).

Kuşkor, yayınladığı Kıbrıs'ın doğası ve yaban hayatı, kuşgözlemi ve Kıbrıs ÖKA Projesi ile ilgili bröşürlerle Kıbrıs'ta kuşlarla ilgili bilgiler dağıtmıştır (Kuşkor,2012).

Lefkoşa Belediyesi, Haspolat Atıksu Arıtma Tesisi tanıtım kitapçığında Tesis'te görülen mikroflora-mikrofauna ve makroflora makrofauna ile ilgili bigiler öğrencilere dağıtılmak üzere kayıt altına alarak broşürler oluşturmuştur (LTB,2013).

2012 yılı mart ayında Kıbrıs'ta kuşlar ve kuş gözlemciliği ile ilgili farkındalık oluşturmak amcıyla hazırlanan iki toplumlu bir çevre eğitimi projesi için, üçyüz kişilik bir öğrenci grubuna eğitim materyalleri dağıtılarak gerçekleştirilen sulak alan kuşgözlemi etkinlikleri KKTC'de sürdürülen çevre eğitimi çalışmalarındandır (BIO-**DER** ve Cyprus Game Fund ve CCEIA,2012).

BÖLÜM 3

Doğa Sulak Alan ve Kuşlar

3.,.Doğa, Sulak Alan ve Kuşlarla ilgili Uluslararası Çalışmalar

1970 yılında UNESCO ilk defa resmi olarak"insan ve Biyosfer Programı"nı (MaB)başlatmıştır.1992 Rio Konferansı ve bu konferansı takibeden Gündem 21 Biyolojik Çeşitlilik, İklim Değişikliği ve Çölleşme ile Mücadele Sözleşme'sinde sürdürülebilir kalkınma çabaları ile araziden yararlanma etkinliklerinde ve alan kullarumında çevresel değerlerin gözetilmesine yönelik birçok maddeyi devlet veya hükümet başkanları imzalamıştır (ZAL 2001).

Biyosfer Rezervlerine; biyolojik çeşitliliği korumak,

bozulmamış ekosistemlerin devamlılığını sağlamak,

doğal sistemler ve bu sistemlerin zamana bağlı değişimlerini öğrenmek,

geleneksel arazi kullanım biçimleri hakkında bilgi sahibi olmak,

doğal kaynakların yönetiminde sürdürülebilir yöntemlerin kullanımına dönük bilgileri paylaşmak ve doğal kaynakların yönetimindeki soruların çözümünde işbirliği yapmak için çiereksinim vardır. Biyosfer rezervleri, mutlak koruma zonu, Tampon zon ve Geçiş/gelişme zonu şeklinde organize edilir. Biyosfer rezervlerinden ormancılar, balıkçılar, yerel halk, bilim adamları, hükümet adına karar alıcılar ve kurumlar, yararlanır. Biyosfer rezervleri, farklı karakterdeki doğal alanlardan dağlara, insan etkisiyle bozulmuş ovalardan kıyılara, steplerden yoğun ormanlık alanlara, çöllerden ekvatora, tundradan kutup bölgelerine kadar çok çeşitli arazi tiplerini içermektedir (UNESCO 2000).

Sula~· Alanların önemini ıspatlayan en önemli uluslararası ve geniş kapasamlı sözleşme 1971 yılında imzalanan Ramsar Sözleşmesidir. Ramsar Sözleşmesi yürürlük Tarihi 13.11.1994.

Tüm sulak alanların korunmasına birincil öncelik sağlanması, sulak alan ekosistemlerinde biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi yönünde gerekli önlemlerin alınması bu ·görüşmeler sonucunda karara bağlandı. Tüm taraflar sunulacak kuşlan yaşam ortamlarının belirli kurallar dahilinde korunmasıyla ilgili bir dizi madde~eye imza atmışlardır. Bu maddelerin bir kısmı aşağıdaki gibidir:

Bu sözleşmenin amacı bakımından, doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gel git hareketinin çekilme

zamanında 6m.yi geçmeyen derinlikleri kapsayan, bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyerler sulak alanlardır. Bu sözleşmenin amacı bakımından, ekolojik olarak sulak alanlara bağımlı olan kuşlar, su kuşlandır.

Her akit .taraf, ülkesi toprakları içindeki elverişli sulak alanları, bundan böyle "liste" adıyla tanımlanacak ve 8.madde uyarınca kurulacak Büro tarafından tutulacak olan " .l.Jiuslararası öneme Sahip Sulak Alanlar Listesi"ne dahil etmek üzere tayin edecektir. Her sulak alanın sınırları kesinlikle tayin edilecek ve ayni zaman da haritaya çizilecek ve özellikle su kuşları yaşam ortamı olarak önem taşıdığı yerlerde, sulak alanlara mücavir olan akarsu ve deniz kıyı alanlarıyla, ada veya gelgit hareketlnln çekilme devresinde derinliği altı metreyi geçen ve sulak alanlar dahilinde yeralan deniz sularıyla birleştirilebil.ecektir. Liste için sulak alanların seçimi, bu. sulak alanların ekoloji, botanik, zooloji, limnoloji ve hidroloji yönlerinden uluslararası 9nemlerine göre yapılmalıdır. Hangi mevsimde olursa olsun, su kuşları için uluslararası öneme sahip sulak alanlar öncelikle dahil edilmelidir. Bir sulak alanın listeye kaydedilmesi, sulak alanın yer aldığı Akit tarafın münhasır egemenlik haklarına zarar vermez. Her Akit Taraf, dokuzuncu maddede belirtildiği üzere, Sözleşmeyi imzalarken veya onay yada katılma belgesini tevdi ederken Listeye girecek en az bir sulak alanı tayin etmiş olacaktır. Herhangi bir Akit Taraf, gelecekte k~pdi sınırları içinde bulunan diğer sulak alanları Listeye eklemek, listeye kaydedilmiş olanların sınırlarını genişletmek veya önemli ulusal çıkarları nedeniyle sı.nırlannı kısıtlamak veya tamamen kayıttan sildirmek hakkına sahiptir ve bu kabil değişiklikleri sekizinci maddede belirtilen Büro hizmetlerinden sorumlu organizasyon veYa hükümete mümkün olan en kısa zamanda bildirecektir. Her Akit taraf, sınırları i~indeki göçmen sukuşu stoklarının, korunması, yönetimi ve akıllıca kullanılması için; g!~r'ek listeye girecek sulak alanlarını tayin ederken, gerekse bunlarda değişiklik yapma hakkını kullanırken uluslararası sorumluluklarını dikkate alacaktır. Akit Taraftar planlamalarını, Listeye dahil ettirdikleri sulak alanların korunmasını g~liştirecek ve ülkelerindeki diğer sulak alanların mümkün olduğu kadar akıllıca kullarulmasrru sağlayacak şekilde formüle edecek ve uygulayacaktır. Her Akit Taraf, sır,ırları içinde bulunan ve Liste'ye dahil olan herhangi bir sulak alanın ekolojik karakterinin, teknolojik gelişme, kirlenme ve insan müdahalesi ile değiştiğini, değişmekte olduğunu ve değişme ihtimali bulunduğunu en kısa zamanda haber alacak.; bir düzenleme yapacaktır. Bu kabil değişiklikler hakkındaki bilgiler geclkmekslzln, sekizinci maddede belirtilen devamlı Büro hizmetlerinden sorumlu organizasyon veya hükümete bildirecektir. Her Akit Taraf, Listeye dahil olsun veya

olmasın, sulak alanlarında tabiatı koruma alanları ayırarak sulak alanlarının ve ve su kuşlarının korunmasını geliştirecek ve yeterli inzibati tedbirleri alacaktır, Akit Taraflardan biri önemli ulusal çıkarlarından dolayı, listeye kaydettirdiği bir sulak alanın sınırlarını daraltır veya tamamen kaldırırsa, aynı veya başka bir yerde, orijinal yaşama ortamının yeterli büyüklüğünde başka tabiatı koruma alanları tesis ederek bu sulak alan kaynağının kaybını mümkün olduğunca telafi edecektir, sulak alanlar ve bu sulak alanların bitki ve hayvan toplulukları hakkında araştırma yapılmasını bilgi ve yayınların gelişimini teşvik edeceklerdir, uygun sulak alanların yönetimi yoluyla su kuşları populasyonlarının artırılması için çaba göstereceklerdir, sulak alanların araştırma, yönetim ve muhafazasında yetenekli personelin eğitimini geliştirecektir. Akit Taraflar, özellikle bir sulak alanın birden fazla Akit Tarafın topraklarına yayılması veya bir su sisteminin Akit Taraflarca paylaşılır durumda olması halinde, Sözleşmenin getirdiği yükümlülüklerin uygulanmasında, birbirlerine danışacaklardır. Taraflar, aynı zamanda, sulak alanlar ve bu sulak alanların bitki ve hayvan topluluklarını korumaya ilişkin bugünkü ve gelecekteki politikaları ve düzenlemeleri destekleme ve koordine etmeye gayret göstereceklerdir (www.msxlabs.org/forum/cevrebilimleri/214600-ramsar-sozlesmesi.html).

Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim Ve Kültür Örgütü Genel Konferansı, 17 ekim-21 kaşım 1972 tarihleri arasında Paris'te toplanan 17. Oturumunda 16 Kasım 1972 tarihinde Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması Sözleşmesini kabul etti. Bu sözleşmeye göre istisnai ve evrensel, fiziksel ve biyolojik oluşumlar ve topluluklarından meydana gelen doğal anıtlar, tükenme tehlikesinde olan hayvan ve bitki türlerinin kesin olarak bulunduğu belirlenen alanlar, istisnai güzelliği belirlenmiş doğal sitler ve doğal alanlar dünya doğal mirası sayılacaktır (www.ogm.gov.tr).

CITES, 3 mart 1973 Washington'da imzalanan Nesli Tehlikede Olan Yabani Bitki ve Hayvan Türlerinin Ticareti'ne ilişkin uluslararası sözleşmedir. Sözleşmenin amaçları bakımından düzenlenmiş I,II, ve III sayılı listelerinde yeralan bir türe ait, ihracat, ithalat ve yeniden ihracat ve denizyoluyla girişinde uygulanacak hükümleri düzenleyen uluslararası anlaşmadır. Uluslararası ticaretten etkilenebilecek nesli tükenmekle karşı karşıya olan bütün türleri, nesli tehlikede olmasa bile ticaretine izin verilirse nesli tehlikeye girebilecek türleri ve ticaretinin kontrol altına alınmasında tarafların işbirliğine ihtiyacı olan türleri içermektedir (www.ogm.gov.tr).

Flamingo Specialist Group, 1978 yılında Wetlands International çatısı altında çalışmalarına başlamıştır. Uzman ve uzman olmayan kişilerden oluşan grubun amacı, dünyadaki altı flamingo türünün, izlenmesi, sayılması, korunması ve yönetimi

için küresel bir ağın sürdürülmesidir. BLİ,WWT,WI ve Ramsar Sözleşmesi ile işbirliği ve bilgi alışverişi içindedir. Flamingoların küresel sayımı ve göç haritalarının oluşturulması çalışmaları için de Kıbrıs da yeralmaktadır (www.wetlands.org).

Wetlands International, kar amacı gütmeyen, sulak alanların korunması ve reiştorasyonunu amaçlayan yerel ve küresel çalışan bir organizasyondur. 22 farklı uzman grubu ile çalışmaktadır. Bunlar arasında dünyadaki, flamingo, karabatak, leylek, çeltikçi, çulluk, kaz, ördek, balıkçıl, kuğu ve dalgıç gibi kuş türlerinin sayısı ve dünyadaki durumlarını araştırır (www.wetlands.org).

Ramsar Sözleşmesi gibi bir Sözleşmeden sonra Avrupa Birliği'nin en eski doğa koruma yasası olan kuş direktifi; 02.04.1979 yılında hazırlandı.

AB sınırlarında doğal olarak yaşayan tüm kuş türleri, yuvaları ve yaşam alanlarının korunmasını amaçlar. Direktif 30 kasım 2009 tarihinde yenilendi. 2009/147/EC koduyla uygulanmaya devam ediyor. Toplam ondokuz madde ve beş ekten oluşuyor. Her üç yılda birsüreç içinde almış oldukları önlemleri ve yapmış oldukları çalışmaları komisyona raporlamakla yükümlü olan üye ülkeler direktifin EK 1'inde listelenen ve göç eden kuş türleri ile bu türlerin yaşam ortamlarının korunması için özel korunmuş alanları (SPA:special protected area) ilan etmeli. SPA kriterleri seçimi için üye ülkeler serbest bırakılmış ama tavsiyelerde bulunulmuş ve üye deyletler SPA seçiminde BLİ tarafından belirlenen özel kriterleri (önemli kuş alanları krit'~rleri) IUCN Kriterlerini, Ramsar Sözleşmesinin su kuşları ile ilgili olan beşinci ve altmcıkrlterlerlnl kullanmaktadır (www.duzenleyici.etkianalizi.info).

Bern Sözleşmesi, Avrupa Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamları'nın Korunması Sözleşmesi 1979/19/09 günü Bern'de imzalanmıştır. Sözleşmenin amacı, yabani flora ve faunayı ve bunların yaşam ortamlarını muhafaza etmek ve özellikle birden fazla devletin işbirliği yapmasını gerektirenlerin korunmasını sağlamak ve işbirliğini geıtştirmektir. Yaban flora ve faunanın korunması ve gelecek nesillere aktarılması g~rekli bilimsel, kültürel, rekreasyonel, ekonomik ve özgün değerde doğal bir miras ct!duğunu taktir ederek, biyolojik dengenin devamlılığında yabani flora ve faunanın oynadığı temel rolü bilerek, yabani flora ve faunananın birçok türünün ciddi biçimde tü.kenmekte olduğu ve bazılarının yok olma tehlikesine maruz kaldığını kaydederek, y'~bani flora ve faunanın korunmasında, hükümetlerin ulusal amaçlan ve programları dikkate alınması ve özellikle göçmen türlerin korunmasında uluslararası işbirliğinin gereklili~ini taktir ederek bu sözleşme kabul edilmiştir(web.ogm.gov.tr).

IUCN; 1948'de kuruldu. 150 ülkeye dağılmış 1000den fazla üyesi var. Devlet resmi kı.ırumları ve çok sayıda sivil toplum örgütlerini eşsiz bir dünya ortaklığı için biraraya

getirmiştir. Amaç, çevrenin bütünlüğünün ve çeşitliliğinin korunması için, dünyanın her yanındaki toplumları etkilemek, teşvik etmek ve doğal kaynakların her türlü kullanımının adaletli ekolojik ve sürdürülebilir olmasının sağlanması için onlara yardımcı olmaktır. Altı komisyonu aracılığıyla proje ekipleri ve eylem gruplarında çalışan 10,000'i aşkın gönüllü uzman, türlerin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, doğal ortam ve doğal kaynakların yönetimine odaklanmıştır. IUCN Nesli Tükenmekte Olan Hayvanların Kırmızı Listesi, bitki ve hayvanların en kapsamlı koruma durumu envanteridir. IUCN Kırmızı Listesi, Uluslararası Doğayı Koruma Birliği tarafından sürdürülmektedir. IUCN Kırmızı Listesi, kesin ölçüt kullanılarak binlerce tür ve alttürün nesillerinin tükenme riskini değerlendirerek oluşturulmaktadır. Bu ölçüt, tüm türler ve dünyanın her yeri ile ilgiHdir. Kırmızı Liste ile amaçlanan koruma konusuna, kamunun ve politikacıların dikkatini çekmek ve bununla birlikte türlerin yokoluşunu azaltmak için uluslararası camiaya yardım etmektir. Güçlü bir bilimsel altyapı ile oluşturulan IUCN Kırmızı listesi, 04.05.2006 tarihlidir (data. ıucn.org/dbtw-wpd/edocs/PAG01tr).

RSPB; lngiltere ve dünya genelinde tehdit altındaki Kuşları Koruma Kraliyet Derneği, (Royal Society Protection of the Birds) etkin bir kuş koruma organizasyonudur. Herzaman kuşlar ve çevreyi korumak için sorumlulukları olduğuna inanarak ve kuş populaeyonlanrun gezegenin sağlığını yansıttığına inanarak çalışmışlardır (www.rspb.org.uk).

,1981 yılında basılan Avrupa Birliğinin önemli Kuş alanları kitabında ilk kez ÖKA terimi kullanıldı (Osieck ve Mörzer Bruyns,1981).

1989 yılında tüm Avrupa Ülkeleri ve Türkiye'yi kapsayan yeni bir envanter yayınlandı (Grimmet ve Jones,1989).

pünya Liderleri, 1992 Rio Konferansı ve 2002 Johannesburg Zirvesi'nde toplanarak ',Sürdürülebilir Kalkınma ve çevre konularında alınması gereken bir dizi önlemi tartışmışlardır (T.C.Ç.O.B.,2004).

BirdLife International, 1993 yılında kurulmuştur (en.wikipedia.org/wiki). Küresel bir, doğal kaynakların, biyolojik çeşitliliğin ve kuşların sürdürülebilir korunması ortaklığıdır. Kuruluşundan bugüne yapılan çalışmalar arasında, güncel ve küresel olarak hazırlanan birçok kitaplaştırılmış basılı kaynakla küresel olarak kuşların korunması yoluyla biyolojik çeşitlilik ve doğal kaynakların sürdürülebilir korunrnasına hizmet etmektedir. Bu kaynaklar arasında Kıbrıs'taki ilgili bulgulara da yer veren; Birds in Europe: their Conservation Status(Tucker ve Heath,1994), Endemic Birds Areas of the World (Stattersfield ve diğerleri,1997), Habitats for

Birds in Europe (Tucker ve Evans,1997), Important Bird Areas in Europe (Heath ve Evans,.2000), Threatened Birds of the World (Stattersfield ve diğerleri,2000), European Bird Populations (Heath ve diğerleri,2001) State of the world's birds (BirdLife International,2004 ve 2008) ve Important Bird Areas and the potential Ramsar Sites in Europe, (BLI) sayılabilir (www.birdlife.org).

Avrupa'nın ikinci ÔKA kitabı BirdLife International tarafından 2000 yılında yayınlandı ve. daha önce tanımlanmamış olan Avrupa'da 3619 tane ÖKA tanımlandı ve belgelendi. Tüm Kıbrıs'ın ÖKA'larının belirlenmesi çalışmaları ise BirdLife Cyprus ve KUŞKOR (North Cyprus Birdlife) tarafından yayına hazırlanmaktadır.

Ramsar Sözleşmesi ışığında şubat 1991 de, ilk kez Bütün Akdeniz Sulak Alanları Konferansı Kuzey İtalya Grado'da gerçekleştirildi. Hedef Akdeniz Sulak Alanları kaybının durdurulması ve doğal durumlarına döndürülmesi için önlemlerin alınması. Bunların hayata geçirilmesi ve Medwet (Mediterranean Wetlands) insiyatifi önderliğinde özgün Akdeniz Ekosistemlerinin korunması için önlemler alınması idi. Grado Stratejisi, Akdeniz Sulak Alanları ve Su Kuşları'nın Akdeniz Sulak Alanları bu alanlardaki biyoçeşitliliğinin korunması ve ayrıca yönetimini kapsamaktadır (http:agadir2012.medwet.org).

Medwet insiyatifi ilk kez 1991 yılında ltalya Grado'da Uluslararası Akdeniz Sulak Alanları Konulu bir konferans sırasında lanse edildi. Gönüllü katılım, karşılıklı güven ve I(arşılıklı yarara dayalı endojen bir mekanizmadır. Çalışmaları teknik araçlar sağlayarak sulak alanlar ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini sağlamak, Akdeniz Sulak Alanları ile ilgili paydaş ağlar arasında ortaklıklar oluşturmak, sulak alan kaynaklarının akılcı kullanımı ile ilgili bilgi desteği ve yaygınlaştırılması ve Akdeniz Sulak Alanlarında <<hands on>> sulak alan yönetimi projelerinin en iyi uygulanması üzerine sürdürülmektedir. Medwet, yirmiyedi ülkenin, 5 hükümetler içi kuruluşun, 6 uluslararası organizasyonun ve 6 sulak alan merkezinin üye olduğu bir forumdur. Ilk uluslararası çalışma 2007 yılında gerçekleşmiştir. Bugüne kadar içinde rapor, broşür, takvim ve filmlerin olduğu 12 yayın yapmışlardır (www.medwetlands-obs.org).

Biyolojik çeşitlilik sözleşmesi; 1992 yılında imzalanan biyolojik çeşitlilik sözleşmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilir kullanımı ile genetik kaynakların kullanımından doğacak faydanın adil şekilde paylaşımı konularında atılan önemli bir adımı oluşturmaktadır, Sözleşme, biyolojik çeşitlilik ve biyolojik kaynakların etik ekonomik yarar ve insanların geleceği için korunması gerektiğini bütüncül bir yaklaşımla kabul etmiştir. Yalnız biyolojik çeşitliliğin korunması ve biyolojik

kaynaklann sürdürülebilirliği değil genetik kaynaklar ve biyoteknoloji konularını da içermektedir. Sözleşmede biyolojik çeşitliliğin dünyada eşit olmayan şekilde dağılmış olduğu belirtilmiştir. Biyolojik çeşitliliğin korunması için, Güney ve Kuzey ülkeleri arasındaki işbirliğinin artması ve gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkelere daha fazla katkı sağlamasına ihtiyaç duyulmaktadır. Sözleşme, taraflara biyolojik çeşitliliğin korunması konusunun ulusal biyolojik çeşitlilik stratejileri yoluyla karar verme mekanizmalarına dahil edilmesi yükümlülüğü getirmektedir. Tarafların kamu bilincinin artırılması amacıyla araştırma ve eğitim programları yürütmesini, bilgi değişimini desteklemesini, teşvik önlemleri almasını ve biyolojik çeşitlilik üzerinde olumsuz etkileri olabilecek projeler için çevresel etki değerlendirme yapmasını gerektirmektedir(www.mfa.gov.tr).

IUÇN Kırmızı Listesi, küresel tükenme riski yüksek olan türleri küresel ölçekteki değerlendirmelerde kullanmak üzere tasarlanmıştır (www.iucnredlist.org,iucn 2003).

IUCN Kırmızı listesi kriterlerine göre kuşlar,

E(e)(tinct),tükenmiş,sönmüş

EW(extinct in the wild),doğada tükenmiş

CR(critically endangered),kritik tehlike altında

EN(endangered),tehlikede

VU(vulnerable),duyarlı(savunmasız)

NT(near threatened),yakın tehdit altında

LC(least concern),tehlike yok,ancak yakın tehdit altına girmeye aday

DD(data deficient),yetersiz veri

NE (not evaluated),değerlendirilmemiş, şeklinde kategorilere ayrılarak durumları değerlendirilmiştir.

2012 yılına ait verilerle yapılan güncellemelere göre,

130 tür EX

4 tür EW

197 tür CR

389 tür EN

727 tür VU

880 tür NT

7677 tür LC

60 tür DD şeklinde kategorize edilmiştir (www.birdlife.org).

Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi, 23 Ekim 2000 tarih ve 2000/60/EC sayılı AB Su Çerçeve Direktifi 22 aralık 2000 tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Ana hedef

yüzeysel suların yeraltı suları, delta ve kıyı bölgelerindeki suların niteliksel yönden Aralık 2015 tarihinden önce iyi duruma kavuşturulmasıdır. Yönerge insan etkisinin en az olduğu koşullardaki suları yüksek kalitedeki sular olarak tanımlar. Coğrafik, iklimsel ve jeolojik olarak benzer şartlarda olup insan müdahalesine maruz kalmış bölgelerdeki sular yüksek kalitedeki sulardan farklılıklarına göre, iyi, vasat, vasataltı ve kötü sular olarak özel bir sınıflandırmaya tabi tutulmuşlardır. Bu değerlendirmede ekolojik durum ve yaşam türlerindeki farklılaşma da gözönünde tutulmuştur (TCABBk.2003).

Eğer ekoturizm yerel ekosistemlerin ve insanların faydasına kullanılırsa toplum tabanlı koruma için iyi bir araç olabilir. Kuş gözlemciler en büyük ekoturizm grubunu oluşturmaktadırlar. Ortalamaya bakıldığında iyi eğitimlli, iyi gelirli ve bu işe gönülden bağlı kişilerdirler. Bu yüzden toplum tabanlı koruma için ideal turistlerdir. Koruma biyolojisi açısından, kuş gözlemciliğiinin kapsamlı bir incelemeye gereksinimi vardır. Burada ana amaçlar: Toplum tabanlı koruma için turizm amaçlı kuş gözlemciliğinin ekonomik potansiyelinin incelenmesi. Bu aktivite ile bağlantılı olan potansiyel fayda ve sorunların altının çizilmesi, kuş gözlemciliğinin koruma değerinin geliştirimesi için öneriler sunmaktır. Kuş gözlemi turizmi, ekonomi ve yerel halkın eğitiminde ve başarılı koruma ve doğal alanların korunması için yerel ve ulusal teşvikin yaratılmasında yüksek potansiyele sahiptir. Bu hobinin ekonomik ve çevresel etk'fı~rinin araştırılmaya ihtiyacı vardır. Kuş gözlemcilerinin doğaya verdiği rabatsızlık azaltılmalı, bu etkinliğin yerel halkın ekonomik' durumuna yapacağı katkının artırılması için yöntemler geliştirilmesi gerektiği kaydedilmiştir (Şekercioğlu, 2002).

Nisan, 2004 yılında, Edinburgh'ta Küresel Göç Yolları Konferansı gerçekleştirildi. Edinburgh Deklerasyonu ile Sukuşlarının Göç Yolları üzerinde acilen korunma c>nlemlerine gereksinim duyulduğu vurgulandı.162 ülkenin 614 sukuşu ile ilgili 264 makale, yorum ve 170 adet tehlike altındaki tür ve bunların habitatlarına ait veri, ayrıca Avian influenza etkisi ve göç yolu yönetim planı açıklandı. 90 ülkeden 450 den fazla bilim adamı, ek uluslararası koruma önlemi ve eylemine gerek olduğu sonucuna vardı (www.jncc.defra.gov.uk).

2010 Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Uluslararası Biy_olojik Çeşitlilik Yılı ilan edilmiştir. Nagoya 10. Taraflar Konferansı'nda 2011-2020 Biyolojik Çeşitlilik Onyılı olarak kabul edilmiştir. Genetik kaynaklara Erişim ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin Uygulanması kapsamında Ortaya Çıkan Faydaların Adil ve Eşit Paylaşımı Protokolü kabul edilmiştir (www.mfa.gov.tr).

Ekosistem Yaklaşımı; Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi onuncu Taraflar Konferansı'nda karar alınan ve benimsenen konu başlıklarından biridir. Ekosistem Yaklaşımı, koruma ve sürdürülebilir kullanımı adil bir şekilde destekleyen kara su ve canlı kaynaklarının entegre yönetimi için bir stratejidir. Ekosistem Yaklaşımı'nın µygulanması koruma, sürdürülebilir kullanım ve genetik kaynakların kullanımından kaynaklanan faydaların adil ve eşit bir şekilde paylaşılmasında bir dengeye varılmasını sağlayacaktır. Ekosistem yaklaşımı sürdürülebilir kalkınmanın güçlendirilmesi ve yoksulluğun azaltılması için önemli bir araç olarak Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde kabul edilmiştir. Ekosistem Yaklaşımı organizmalar ve çevreleri arasındaki önemli yapı süreçler, işlevler ve etkileşimleri içeren, biyolojik organizasyon düzeylerine odaklanmış olan uygun bilimsel metodolojilerin uygulanışına dayanmaktadır. Kültürel çeşitliliği ile insanların birçok ekpsistemin dahili bileşeni olduğunu kabul etmektedir. Yaklaşım üç önemli değerlendirmeyi içermektedir.

1. Canlı bileşenlerin yönetimi sadece türlerin ve habitatların yönetimi üzerine odaklanmak değil, organizasyonun ekosistem düzeyinde ekonomik ve sosyal değerlendirmelerle birlikte gözönünde bulundurulmasıdır.
2. Eğer kara su ve canlı kaynaklarının adil yolla yönetilmesi sürdürülebilir olacaksa doğal limitler dahilinde çalışmalı ve entegre edilmeli ve ekosistemlerin doğal işleyişleri kullanılmalıdır.
3. Ekosistem yönetimi sosyal bir süreçtir. Karar ve yönetim için etkili ve verimli yapıların ve süreçlerin geliştirilmesi aracılığıyla dahil edilmesi gereken birçok ilgili topluluk bulunmaktadır.

Yaklaşım karar verme ve planlamada kararların desteklenmesi için genel bir metodolojik çerçeve teşkil etmektedir. Bu çerçeve içinde sözleşmeyi uygulayanlar kendi özel koşullarına uygun daha belirgin yaklaşımlar geliştirebilmektedir. Ekosistem Yaklaşımı sözleşme altındaki farklı koşulların uygulanışına katkı sağlamaktadır. Bunlar arasında korunan alanlar ve ekolojik ağlar konusunda çalışmalar yer almaktadır (www.cbd.gov.tr/documents,www.tagem.gov.tr).

3I2.Kıbrıs'ta Sulak Alanlar ve Kuşlarla İlgili Çalışmalar

Kırbrıs'ta kuşlarla ilgili ilk yazılı kayıtlar 1336 yılında başlar. Bu kayıtların 1336 ile 19lf58 yıllarınndaki listesi, toplam 62 yazılı ve basılı kaynaktan oluşmaktadır.

Kıbrıs bütün türleriyle bilinen bir kuş cennetidir. Kıbrıs'ta artık sivil toplumun da üye olduğu kuş gözlemciliği girişimleri vardır. Ümit ediyoruz ki gelecekte Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türkler de üye olup kuşlarla ilgili yeni çalışma ve bilgileri geliştireceklerdir. Kıbrıs herzaman doğa bilimcilerin ilgisini çekmiştir. Nil Deltası-Avrupa-Asya arasında uzanan bir kuş göç yolları geçitinin devamında uzanan Kıbrıs'ta 342 kuş tür ve alttürü olduğu tartışılmaktadır (Bannerman and Bannerman,1958).

Kıbrıs, doksan kuş türünün kışladığı, ikiyüz türün düzenli olarak geçtiği, yetmiş üç türün düzenli olarak ürediği, kuşbilim açısından Akdeniz'de önemli bir noktadır. Adada iki tür endemik ve beş de alttür vardır. Ada iki büyük göç rotasının ortasındadır. BatıRusya-Filistin-DoğuAfrika ve Balkanlar. Adanın bu duruşu sonucunda, ilkbahar ve sonbahar geçişi boyunca ada, kuşları gözlemlemek için oldukça ilginçtir. Adanın en büyük türleri akbabalar ve kartallardır. Akbaba en yaygın leş yiyicidir. Çok az hareket ederek geniş kanatları ile hava akımlarıyla dört saat süzülebilir. Kara akbaba akbabanın az sayıda mavcut akrabasıdır. Çok yaygın olmayan iki kartal türü görülebilir. Şah kartal ve tavşancıl kartal, benekli kartal da adayı ziyareteder (Flint ve Steawart,1983).

Avcılık Kuzey Kıbrıs'ta aşırı derecede sevilen bir etkinliktir. Bakanlardan çobanlara kadar yetişkin erkeklerin birçoğu ava gitmektedir. Avcılık Federasyonu birçok birliğin altında olduğu önemli bir kuruluştur. Kıbrıs'ta 3 av mevsimi vardır ve yoğun avcılık beıf1t~gin bir şekilde kekliklerin sayısını azaltmıştır. 1. Ince Av adıyla yapılan cikla avı sırasında en büyük problem ciklaların yasadışı olarak gece avlanmasıdır. Yasa dışı avcılık oldukça yaygındır ve geniş alanlara yayılarak yapılmaktadır. üveyik avı mevsiminin de bahar göçmenleri üstünde çok kötü etkileri vardır (Sigg,1991).

Kıbrıs, 394 tür kuşun görüldüğü, 2011 yılı kontrol listesinde görüldü olarak doğrulandığı, bu türler arasında, üreyen yerli, kış göçmeni, geçit türü, üreyen göçmen kazara göçmeni, eskiden üreyenler ve bazan üreyen türlerin olduğu bir adadır. 2011 yılında önceki yıllarda görülmeyen türler dahi (Oxyura jamaicensis ve Corvus splendens) görülmüştür (Birdlife,2011).

Mağusa, Kıbrıs'ın doğusunda altı parça sulak alanı barındıran, kuşların kışlaması, üremesi, Kıbrıs'ı soluklanıp, dinlenmek, enerji toplamak ve su bulmak amacıyla kullanan türlere durak olmak ve yaşamalarını sağlamak için önemli sulak alanlar sistemini taşıyan bir kıyı kentidir.

Mağusa'da kıyı mekanını deniz ve hinterlanddaki geniş düzlüğün ilişkisi oluşturur. Kuzeyde Karpaz Dağ Sırası, güneyde Derinya bölgesindeki tepelik araziyle smırlandınlmış körfez bölgesi topografik olarak kendi içinde bütünsel bir görüntüye

sahiptir. Topografik veriler kuvvetli olmadığından hinterlenddaki yapay çevre sınır etkisi oluşturmaktadır. Yapısal alanın dışında kalan sahil şeridindeki kum tepeleri, kuzeye ve güneye doğru uzanarak monoton bir süreklilik yaratan doğal elemanlardır. Denizden karaya doğru bakıldığında geniş su yüzeyinin ve karadan denize doğru bakıldığında ise geniş yerleşim ve arazi yüzeyinin kuvvetli bir süreklilik sağladığı görülmüştür (Deviren, 1996).

Coğrafik olarak Kıbrıs'ın doğu sahilinde, Mağusa Kenti kuzeyinde bulunan Gülseren Bölgesi'ndeki litostrafik birimler; Çamlıbel Marn,, Gürpınar Formasyonu, Geç Kuvaterner Dolgu Sekileri ve Güncel Plaj Çökellerinden oluşur. Gürpınar formasyonu Gülseren Plajı ve çevresinde yaygın olarak yüzeylenir. Kalkerenitlerle Gürpınar Formasyonu son bulmakta ve formasyonun üzeri sert çimentolu ikincil klreçtaşı ile kaplanmaktadır. Güncel çökeller, Gülseren Plajı ve çevresinde kıyı ve kumsal kumulları ile karakteristik olduğu saptanmıştır (Hakyemez ve diğerleri,2000).

Kıbrıs'ın Kuzeyi'nde; dere, göl, baraj, gölet ve pınarlar dahil 78 sulak alan mevcuttur (KKTC Harita Dairesi,2012).

Önemli Ekolojik Alanlar Projesinin amacı, Kuzey Kıbrıs'taki ekolojik açıdan önemli alanların saptanması ve koruma planı hazırlanması idi. Bu çalışma kapsamında; coğrafya, jeoloji, iklimsel faktörler, flora ve fauna çalışması ile, beş önemli coğrafik alan altında, yirmibir adet önemli ekolojik alan saptanıp ismlendirilmiştir.

I:(i,brıs'ın Kuzeyi'nde Önemli Ekolojik Alanlar çalışmasında listelenen alanlar:

Limnidi, Kalohorio,

Akdeniz Kıyıları, Livera Kıyısı, Orga Kıyısı,

Panagra, Kambyli,

St.Hilarion, Bufavento ve Kantara Kalesi,

Ronnas Körfezi, Ayios Philen, Ay Andrea Burnu, Klidhes Adaları,

Salamls Harabeleri,

Salamis Tuzcul Bataklıkları, Silver Beach, Glapsides,

':Köprülü, Kanlıköy, Gönyeli Göleti

ve Kuzey Yamaç Ormanları'dır. Bu çalışma ile, tüm ekolojik alanların uygulanabilir bir koruma planı ile korunmasına olanak olduğu ve gelecekte Kuzey Kıbrıs'ta bir dizi arazi çalışmasının yapılması gerekliliği sonucuna varılmıştır. Belirlenen alanların bir kasmrnda yapılan kuş gözlem kayıtlarına yer verilmiş, geçmişteki durumlarından da sözedllmiştir (Gündüz,2004).

Kıbrısı'ın Güneyi'nde çok bilinen ve yıllardır BirdLife Cyprus kuş gözlemcileri tarafından kuş kayıtları yapılan 45 önemli sulak alan sayabiliriz.

Ekolojik Açıdan Önem Taşıyan Sulak Alanların Arazi Tespit Çalışması kapsamında, derinliği suyun çekilmiş durumunda 6m.yi geçmeyen deniz suyu sulak alanları haricinde toplam 66 adet sulak alan listelenmiştir. Bunlar arasında 20 gölet, 16 akarsu, 7 pınar,10 set ve dere bendi ve 13 doğal sulak alan listelenmiş ve genel durumları kaydedilmiştir. Yenişehir (Neapolis} Sulak Alanı. bu liste içinde koruma altındaki doğal sulak alanlarınmızdan biridir (Cambaz ve diğerleri,2005).

]Yenişehir, Neapolis Sulak Alanı, yağmur suları ile beslenen mevsimlik bir sulak alammızdır. Doğal sulak alanlarım7ız içinde en önemlilerinden biridir. Bu önem barındırdığı ekolojik çeşitlilikten kaynaklanmaktadır. 24,12.98 tarihli Su Ortamlarının /e Sulak Alanların Korunması Tüzüğü ile koruma altına alınmıştır. Bugüne kadar yapllan bütün çalışmalarda korunması tavsiye edilmiştir (KKTC ÇKD,2005).

Neapolis Sulak Alanı, coğrafyası ve mevsimlere göre barındırdığı kuş tür ve sayısı takımından, ayrıca Mağusa Kenti içindeki duruşu ile, kuş gözlemciliği, çevre eğitimi, doğa belgeselciliği ve ekoturizm etkinliği için son derece önemli ve bu etkinliklere gereken önlemlerin alınması şartıyla uygun bir alandır (Kuyucu,alan gözlem notları).

I~ıbrıs'ın yapay sulak alanlarının gerekliliği, ekolojisi ve yönetimi için tavsiye başlıklan, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı MACAW projesinin bir parçası olarak desteklenmiştir. Amaç yapay sulak alanların değerinin anlaşılması, geliştirilmesi ve yönetimine katkıda bulunmaktır. Bu alanları biyolojik çeşitliliğine göre sıraya dizmek, nasıl kullanılacağı ve yönetileceği konusunu aydınlatmaktır. Bu proje çerçevesinde;

Achna Dam, Oroklini Lake, Ronnas Deresi ve Geçitköy Göleti çalışılmıştır ve bu rapor içinde güncellenmiş tavsiyeler bulunmaktadır. Bu alanların seçilme nedeni, Kıbns'ta önemli habitatlar içermeleridir. Proje tarafları bu alanlarla ilgili varolan bilgileri ve arazi çalışmalarından elde edilen bulguları birleştirmişlerdir. MACAW Projesi arazi çalışmaları ile sulak alanların önemleri ve bununla ilgili bazı tavsiyelerde bulunmayı üstlenmiştir. Alan çalışmaları sırasında proje takımı Kıbns'takl sulak alanların ekolojik bakımdan ne kadar geniş ve derin bir öneme s.~hip olduğunu deneyim etmişlerdir. Bu raporda yalnız çalışma yapılan sulak al~nların değil, genel olarak Kıbrıs'taki sulak alanların önemine ilişkin tavsiyeler ve Ulüslararası Sulak Alanlar Yönetmeliği ile ilgili özetler verilmiştir. Tavsiyeler, Ramsar St>zl.eşmesi, Su Çerçeve Direktifi, Habitat Direktifi, Kuş Direktifi ve Biyolojik Çeşitlili~ ve Ekosistem Yalklaşımı gözönünde tutularak hazırlanmıştır (MACAW,2006).

Akdeniz'de tarih boyunca insanoğlu tarafından oluşturulan yerleşim birimlerinin bir çoğu deniz kıyısında kurulmuştur. Bu sebeple bütün Akdeniz'de doğal ve kültürel varlıklar açısından insan tarafından ençok zarar gören bölgeler hep kıyı bölgeleri olmuştur. Şehirler, genellikle diğer avantajları nedeniyle tatlısu kaynaklarının denize açıldığı noktalarda kurulmuştur. Tatlısuların denize açıldığı bu noktalarda oluşan önemli ekosistemlerden biri sulak alanlardır. Denize ulaşan bu akarsular çekilse bile, bir zamanlar denize ulaştıkları bölgede geriye göller lagünler ve bataklıklar bırakırlar. Sulak alanlar diğer habitatlardan farklı ve zengin biyolojik çeşitliliğe sahiptirler. Bu bölgelerde oluşan fiziksel ve kimyasal koşullara uyum sağlayabilen flora ve fauna bu bölgeye bağımlı olarak devamlı veya geçici yaşayabilirler. Şehircilik ve insan kullanımı açısından bakıldığında sulak alanlar, sel kontrolü, yeraltı sularının kontrolü, kıyı çizgisinin sabitlenmesi, fırtınadan korunma, sediman ve besin depolanması, iklimsel düzenin devamlılığı, su arıtımı, ürün eldesi, turizm ve rekreasyon gibi işlevleri neden! ile dikkate değerdir. Gazimağusa kenti, böyle bir alana kurulmuş şehirlere bir örnek oluşturmaktadır. Gazimağusa, Doğu Akdeniz Üniversitesi kurulduktan sonra, hızla büyümeye ve etrafına yayılmaya başlamıştır. Bu hızlı büyüme, doğal açıdan önemli alanların betonlaşmasına neden olmuştur. Gülseren Sazlığı bu tür doğal alanlara bir örnektir (Çiçek,2007).

Gazimağusa bir liman kenti olarak kurulduğu için sadece ticari etkinlikler doğal ve kültürel yapıya fazla zarar vermemiştir. Şehrin turizm açısından önem kazanmasının dahi bu yapı üstüne zararı olmamıştır. Ancak Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin kuruluşuyla birlikte ek meslek ve konut gereksinimi yatırımcılar için Gazimağusa'yı cazip hale getirmiştir. Bu bağlamda yapılaşmanın artması bölgedeki sulak alanları ve özellikle KKTC sınırları içindeki son karasal özellik taşıyan önemli bir sulak alanımızı tehlikeye sokmuştur. Ayluga Gölü Gazimağusa'da büyüyen şehrin tehdidi altında bulunan doğal sulak alanlarımızdan bir tanesidir. Ayluga Gölü için koruma amaçlı yönetim planı ilkelerinin oluşturulması gerekmektedir (Çiçek ve diğerleri,2007).

Akdeniz Bölgesi ve çevresinde bulunan sulak alanlar; haliç, akarsu deltası, kıyı lagünü, göl, bataklık, vaha, tuzcul bataklık, doğal ya da yapay tuzlalar ve baraj gölleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Pearce ve Crivelli 1994)(akt.Çiçek,2009). Gazimağusa'da bulunan sulak alanlar yapay tuzlalar dışında bunlara benzer özellik göstermsktedir. Gülseren Sazlığı, Glapsides kıyıları, Laguna Bölgesi, Tuzla Bölgesi ve Ayluga aynı sistemin değişik karakterde sulak alanlarıdır. Hepsi bu bölgelere

uyum yapmış kendine özgü flora ve özellikle kuş faunası ile adadaki nadir doğal sulak alanlardandırlar (Çiçek,2009).

Kıbrıs Adaçapında Sukuşları izleme Programı çerçevesinde, 2007-2011 yıllarında, her yıl milyonlarca kuşun ziyaret ettiği, önemli kuş göç yolları üstünde bulunan, Kıbrıs Adası genelinde, Adanın belirli sulak alanlarında; taze su gölleri, tuz gölleri, gölet, lagün ve atıksu arıtma havuzları dahil toplam 30 farklı sulak alanda yapılan çalışmada, sulak alanlarda su kuşları ve gündüz yırtıcıları sayılmıştır. Bu iki toplumlu çalışmada Cyprus Game Fund ve Kıbrıs Türk Biyologlar Doğayı Araştırma ve Koruma Derneği çalışmıştır. Ayda bir kez sabah erken saatte belirlenmiş olan sulak alanlara çıkılarak her sulak alanda nokta seçimi ile yapılan sayımlardan elde edilen sonuçlarla türlerin sulak alanlardaki aylık dağılımlarını gösteren tablolar oluşturulmuştur (Charalambidou, Kassinis, Gücel ve diğerleri, 2008-2011). Tablo 1. ile elde edilen sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo 1.de Waterbirds in Cyprus verileri gösterilmiştir.

Sayım yılı	Sayılan toplam sukuşu türü	Sayılan toplam gündüz yırtıcısı tür sayısı
2007/2008	84 tür	14 tür
2008/2009	79 tür	15 tür
2009/2010	79 tür	14 tür
2010/2011	81 tür	15 tür

Tablo 1.Yıllara göre sulak alanda sayımı yapılan kuş tür ve sayıları.

Çevreciler için bir basılı kaynak oluşturmak amacıyla hazırlanan bir Bibliographic Index'te, Kıbrıs'm biyolojik çeşitliliği ve Kıbrıs'ta doğa koruma ile ilgili basılı kaynaklar, konusuna göre sınıflandırılmıştır (Charalambidou ve Gücel,2009).

E3u çalışmada kaynaklarla ilgili bulgular Tablo 2.'de gösterilmiştir.

Basılı kaynağın konusu	Bu konudaki basılı kaynak sayısı
Bitkiler	231
Mantarlar	19
Memeliler	84
Kuşlar	176
Sürüngenler	82

iki Hayatlılar	16
Balıklar	19
Omurgasızlar	141
Genel Doğa ve Çevre	83

Tablo 2. Kıbrıs'ta (2009) hazırlanmış Bibliographic index içeriği görülmektedir.

Dünya çapında en büyük koruma ağlarından biri olan, Birdlife İnternational Ortaklığı, biyolojik çeşitlilik açısından zengin bir dünyada, insanların doğayla uyum içinde eşit ve sürdürülebilir bir biçimde yaşama vizyonunu benimsemiştir. Toplam olarak bu ağın misyonu, yabani kuşları ve yaşam alanlarını, küresel ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir kullanımıdır. Bu bağlamda ağın ortakları, kuş türlerini ve sitelerini korumak, yaşama ortamlarını muhafaza etmek ve insanları güçlendirmek için 2004-'2015 yılları arasında bir dizi koruma hedefini kapsayan bir plan benimsemiştir. Bu, Kuşlar ve insanları Korumak İçin Bir Strateji'dir. Birdlife siteleri korumak için aşağıdaki hedefleri benimsemiştir:

Uluslararası Önemli Kuş Alanları Ağı'nın tanımlanması ve izlenmesi.

Küresel ÖKA Ağını, korumak kollamak ve onarmak

ÖKA'ları anahtar çeşitlilik alanları olarak tanıtmak.

Bu hedeflere yönelik ilerleme için;

Tüm ÖKA'ların durumunu ve koruma statüsünü

Ulusal ve bölgesel ÖKA'ların, küresel tedbirler, plan ve sözleşmelerle önemli biyolojik çeşitlilik alanlarının temsiliyetinin düzenli bir şekilde değerlendirilmesi gerekir. Bu etkinliklerle Birdlife, 2015'e kadar dünya çapında bir ağ koruması oluşturmayı hedefliyor. ÖKA'lar Birdlife Internetional'ın koruma kapsamının yapıtaşlarıdır. ÖKA'lar, homojen bir koruma alanı sağlayan özellikle kuş türlerinin korunrnası için belirtilen alanlardır. ÖKA prosedürü, bilimsel bilgi ve araştırmaya dayalıdır. Tüm ÖKA'lar tehlikede olan türlerin durumunu ölçmek ve koruma uygulamalarının başarısını garantilemek için izlenebilmektedir.

AB tarafından finanse edilen Tüm Kıbrıs önemli Kuş Alanları Projesi, 2004 yılında hazırlanmış olan, Kıbrıs IBA Kullanım Kılavuzu, 4. Kıbrıs Avrupa Birliği önemli Kuş Alanları'nı yeniden hazırlamayı planlayan iki yıllık bir projedir. Bu rapor daha çok AB bakımından önemli alanlar üzerine dururken, Kuzey Kıbrısla ilgili bilgiler eksik olduğundan dolayı, yeni proje Kıbrıs'ın envanterini yeniden gözden geçirmeyi hedefleai. Yeni proje ile, hem AB bakımından önemli ve hem de küresel bakımdan

önemli siteler, eksik bilgiler yapılan arazi çalışmalarıyla katkılandırılarak yeniden güncellenerek değerlendirilmiştir (Beton ve diğerleri,2010).

Alan koruması, biyoçeşitlilik korumasının temel taşıdır. Önemli Kuş Alanları (ÖKA) Birdlife International'ın dünyadaki kuş koruma çalışmalarının temelini oluşturur. ÖKAlar kuş çeşitliliğinin korunması için, AB üye ülkeler, küresel, bölgesel ve AB seviyesinde, köklü bilimsel kriterler bazında homojen ve kapsamlı olarak özellikle kuşların korunması için önemli siteler oluşturacak şekilde tanımlanmışlardır.

ÔKA'ların belirlenmesi prosedürü bilimsel bilgi ve araştırmaya dayalıdır. Her birinin belirlenmesinde önemli, sağlam ve açık nedenler vardır. Her ÖKA, tehlikede olan türlerin durumunu ölçmek ve koruma uygulamalarının başarısını garantilemek için izlenebilir. AB içinde, ÖKA AB kuş Direktifi (2009/147/EEC) altında Özel Koruma Alanları (ÖÇK) belirlenmesi için Birdlife International tarafından sağlam bir bilimsel temel olarak kabul edilmiştir. ilgili Avrupa Mahkemesi kararına göre, bir ülke özel koruma alanları için ilgili üstün envantere sahip değilse Birdlife'ın ilgili envanterini benimseyip bu alanları özel koruma alanı olarak benimsemesi gerekir ve buraları AB çapında Natura 2000 koruma alanları ağının bir parçası olarak ve AB Habitatlar Direktifi (92/43/EC) hükümlerine uygun biçimde yönetmelidir. ÖKA 'lar, tanınmış, etkili ve kuş koruma için değerli birer araçtır. Tüm Kıbrıs'ın Önemli Kuş Alanları Projesi, 2004 yılında yapılan Kıbrıs'ta Avrupa Birliği'nin Önemli Kuş Alanları enyanterini gözden geçirmek için hazırlanan AB tarafından finanse edilmiş iki yıllık önemli bir projeydi. 2004 yılındaki çalışmada sadece AB kriterlerine(C kriteri) odaklanılmıştı. Kuzey Kıbrıs ÔKA'larını tanımlamak için neredeyse tamamen tarihsel verilerden yararlanılmıştı. Bu çalışmada ortaya konulan yeni envanter Kuzey Kıbrıs'taki iki yıllık arazi çalışmalarından bir araya toplanmıştır. Yeni envanter için kilit uzmanlar ve özellikle Kıbrıs Avcılık Servisi tarafından verilen bilgilerden yararlanılmıştır. Yeni envanter, Kıbrıs'ın Avrupa Birliği, küresel ve bölgesel olarak önemf sitelerini de kapsamaktadır (Beton ve diğerleri,2011).

Avrupa Birliği'de tehlike altındaki kuşların kurtarılması ve korunması ile ilgili, Avrupa Komisyonu'nun yaptığı çalışmada, Kuşlar Direktifi, Avrupa Birliği'nde tehlikedeki kuş türlerinin geliştirilmesi ile ilgili aktivite planı, Avrupa Birliği'nin aktivite ve türler için aktivite planlarının değerlendirilmesi ve hayata geçirilmesi, kuru çayırlık kuşlarının, de[illegible] ve ada kuşlarının, akbaba kartal ve yüksek uçan göçmen kuşların ve tehlikedekikuşların habitatlarının genel durumu, Natura 2000 bilgi ağı ve tehlikedeki kuşlar, tehlikedeki kuşların hayatı, tehlikedeki kuşların korunması politikalarına sekförlerin etkileri ve Avrupa Birliği'nde Sürdürülebilir Avcılık incelenmiştir. Bu

kaynak Avrupa Birliği geri kazanılacak Kuş Türleri'nin uluslararası kabul görmüş güncel listesini ve bunlar için eylem planlarını içermektedir (EU,2001).

Gazimağusa kıyıları Kıbrıs'ın doğu kıyısında bulunan ve etrafı surlarla çevrili Gazimağusa'nın kuzey, batı ve güney batısında yeralmaktadır. Sulak alanlar yollarla dört bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgeler Ayluga,Tuzla -Glapsides,Glapsides 2, ve Gülseren-Yenişehir olarak bilinmektedir. Gazimağusa Sulak Alanları Kıbrıs'ın kuzeyindeki önemli bir doğal kaynaktır ve resmi olarak yasalarca koruma altına alınmış, 2008 yılında KKTC yetkili makamlarınca ÖÇKB ilan edilmiştir. Bölgenin özel Çevre Koruma Bölgesi olaraklıan edilmesinin esas nedeni burada hem ulusal hemde uluslararası düzeyde öneme sahip flora ve faunanın varlığıdır. Bölgenin Habitat Direktifi (flora ve faunanın korunması hakkındaki 21 mayıs 1992 tarihli konsey direktifi 92/43/EEC Ek1 'de listelenmiş) önemli habitatların yanısıra çeşitli göçmen ve yerli kuş türleri bulunmaktadır. 2007/2008 yılında yapılan iki toplumlu bir çalışma ÖÇKB'nin 40 farklı sukuşu türü tarafından ziyaret edildiğini göstermektedir. Yıl boyunca her mevsimde çok sayıda flamingo ve çeşitli göçmen kuşlar bölgeye uğramaktadır. Kuşların yanısıra bölgede balık türleri de görülmüştür. Önemli faunal unsurların araştırılması sırasında ikisi öncelikli yaşam alanı olmak üzere toplam sekiz farklı AB Habitat, kayıt altına alınmıştır. Gazimağusa Sulak Alanları herzaman inşaat,)aaliyetlerinin tehdidine maruz kalmıştır. Gazimağusa'da inşaatlaşma hep şehrin kuzeyine doğru odaklanmıştır. DAÜ'nün kurulmasıyla birlikte (1980'1erin sonlarında) şehirde bir inşaatlaşma tehdidi oluşmuştur. Her türlü işletmenin de sulak alanların yakınında açılması, ÖÇKB'nin ciddi düzeyde etkilenmesine yol açmıştır. Sulak alanların kuru yatağında çok katlı binalar inşa edilmiştir. Üniversitenin sulak alanların kenarında inşaatlaşmasının yanısıra sanayi bölgesi ve merkez hastane de ÖÇKB'nin sınırlarına inşa edilmiştir. Sosyoekonomik faktörlerle birleştirilen bu sonuçlara dayanarak bölgeleme için öneriler hazırlanmıştır. Bunlar, yönetim, koruma ve/veya ÖÇKB'nin faaliyet hedeflerine yönelik olarak kullanımı için gerekli farklı koşulları ortaya koymaktadır. Koruma bölgesinin vizyonu, Gazimağusa Sulak Alanları ÖÇKB'nin doğal dengelerini muhafaza etmek, geliştirmek ve bölgede çalışan, yaşayan ve bölgeyi ziyaret edenlerde farkındalık yaratmaktır. Buna ek olarak bölge halkının pekçok değişik sebeple bölgeye ilgi duyan ziyaretçi trafiğinden yararlanmasını sağlaması beklenmektedir. Gülseren Bölgesi,,Mağusa Sulak Alanlar Sisteminin bir bölümüdür ve iyi durumdadır, şeklinde değerlendirilmiştir. ÖÇKB'nin bat(kısmında çok katlı binaların bulunduğu yerleşim yerleri ve güneydoğu tarafında

askeri bir tesis vardır. Flamingoların uğrak yeri olması dolayısıyla Gülseren Göleti ünlüdür (Seffer ve diğerleri,2011).

2008-2011 yılları arasında,Kıbrıs'ın Kuzeyi'nde yedi farklı bölge Natura 2000 ağı çerçevesinde değerlendirilmiş ve bu yedi farklı bölge içerdiği habitatlar ve flora ve faunası itibarıyle Natura 2000 alanlarına dahil edilmiş ve yönetim planları hazırlanarak basılmıştır. Bu bölgeler arasında Mağusa Sulak Alanları ve Mağusa Sulak Alanları içinde de Neapolis Sulak Alanı mevcuttur (Seffer ve diğerleri,2011).

Kıbrıs'ın Önemli Kuş Alanı olmaya aday yerler için, Tüm Adanın Yeniden Gözden Geçirilmesi Projesi Raporu'nda, Neapolis Sulak Alanı, Mağusa Taze Su Gölleri içinde verilmiştir. Buranın Himantopus himantopus türünün 5 üreme alanından biri olduğu kaydedilmiştir (Hellicar ve diğerleri,2011).

Kıbrıslı Türklere ait ilk kuşlarla ilgili kitapta, Mağusa ilçesinde bulunan önemli kuş alanlarından biri Gülseren Göleti (Neapoli Sulak Alanı) olduğu ve ÖKA'ların belirlenmesinde en önemli unsurun, sivil toplum örgütleri ve kuş gözlemcilerin talepleri ayrıca daha önemlisi ökaları hayata geçirecek sivil toplum örgütleri ve doğaya saygılı resmi makamların olmasının gerekliliği vurgulanmıştır. (Türkseven,2012).

Kıbrıs'ın bulunduğu Akdeniz Bölgesi'nde Grado Konferansı'ndan yirmi yıl sonra ve 'Ra~·sar Konvansiyonu'nun kırkıncı yılında Fas Ağadır'da Medwet insiyatifi önderliğinde Uluslararası Akdeniz Sulak Alanları Sempozyumu'nun ikincisi gerçekleştirilmiştir. Amaç Akdeniz'deki su ve sulak alanların son durumunu gözden geçirmek, gelecek yirmi yıl için sorunlarla başa çıkabilecek planlar ve Akdeniz'deki sulak alanlar üstündeki potansiyel etkileri ve sulak alanların sürdürülebilir /yönetiminin etkili bir şekilde vurgulamasını yapmaktır denilmiştir. Sempozyum, su, su kaynakları, sulak alanlar konusunda uzman, yönetici, korumacı, karar verici, politikacı ve hizmet aktörlerini bir araya getirmiştir'(http://agadir2012.medwet.org).

3.3.Neapolis Sulak Alanıyla ilgili çalışmalar

Gazimağusa, altı farklı parçaya ayrılmış büyük bir sulak alanlar sistemini barındıran Akdeniz ,,Ülkeleri arasında bulunan Kıbrıs Adası'nın doğusunda yeralır. Neapolis Sulak Alanı Gazimağusa Körfezi'nde denize paralel Mağusa-Tuzla-Glapsides

üçgeninde uzanan doğal durumunda güneybatıdan gelen yağmur sularıyla beslenen ve Glapsides Koyu'nda denizle buluşan bir sulak alandır.

Neapolis Sulak Alanı'nın, Ekolojik Açıdan önem Taşıyan Sulak Alanların Araştırılması sırasında birinci sınıf sulak alan listesine yerleştirildiği bir çalışma raporunda bildirilmiş ve her durumda koruma altında olması gerektiği kaydedilmiştir. (Cambaz ve diğerleri,2005).

Neapolis Sulak Alanı'nın Mağusa Sulak Alanlar Sistemi içindeki yeri ve önemi, bu sulak alanı. tehdit eden insan kökenli faktörler, bu sulak alanda saptanan 61 kuş türü ve koruma önlemlerini içeren bir makale 2007 Yılında Doğu Akdeniz Oniversitesi'de Mağusa Sempozyumu sunumları içerisinde yeralmıştır (Çiçek, 2007).

Neapolis Sulak Alanı, Glapsides,Tuzla ve Silver Beach (2.Glapsides)'te görülen yalnız sukuşu türlerinin periyodik olarak tekrarlandığı aylık sayım sonuçları ve yıl içindeki dağılımları tablolandırılarak listelenmiştir (Charalambidou,Kassinis,Gücel ve diğerleri 2007-2012).

Bu sulak alanın küresel ve Avrupa Birliği sınırlan içinde Francolinus francolinus'un ve Himantopus himantopus'un üreme Bölgesi ve Phoenicopterus roseus'un kışlama alanı olması bakımından önemli olduğu Kıbrıs'ın önemli kuş alanları çalışması içinde bildirilmiştir (Hellicar ve diğerleri,2011).

Bu sulak alanın AB Habitat Yönergesi'ndeki yeri, bu sulak alanı tehdit eden yi~ılaşma faktörü, bu alana koruma statusu ve koruma statusunun gerektirdiği önlemler ve yönetim planlarını içeren bir teknik yardım basılı kaynak olarak pazırlanmıştır (Seffer ve diğerleri,2011).

Bu çalışmada; Kıbns'ın Kuşları ile ilgili yapılmış yazılı çalışmaların kronolojik sırası Ve. Neapolis Sulak Alanı'nın Mağusa Sulak Alanlar Sistemi içindeki yeri, sulak alanda yıl boyunca kaydedilen bütün kuş türleri, sulak alanın uluslararası araştırma ı;Qnuçlarına göre durumu, bu sulak alana en yakın dört sokakta yaşayan mahalle halkı ve esnafının bu sulak alan konusundaki farkındalıkları ve sürdürülebilir koruma önlemleri yeralmaktadır. Gülseren Sazlığı olarak anılan Neapolis Mahallesi ?Ulak Alanı 1974 yılından bugüne yapısal ve nüfus olarak çok büyük değişikliklere sahne olan Karakol Mahallesi sınırları içinde kalmaktadır. Karakol Mahallesi; Mağusa Serbest Liman ve Glapsides Deltası arasında uzanan kıyı kesimi ve Tuzla Mağusa ayrımına kadar olan kıyı kesiminin arkasını kapsamaktadır. Bu kesimde, T.uzla, f31apsides ve Neapolis Sulak Alanları bulunmaktadır. Neapolis Sulak Alanı, yı:ığışların iyi olduğu yıllarda sonbaharın ilk yağışlarıyla birlikte çamurçullukları, kıyı çan,urçullukları, düdükçünler ve yağmurcunlarla kumkuşları, döğüşkenkuş, erguvani

balıkçıl, pelikan ve yaprak ötleğenlerine geçit alanı oluşturur. Kış mevsiminde sürülerle flamingo, çamurcun ördek, yeşilbaş ördek, kepçel ördek, suna ve az sayıda fiyu ördekle kılkuyruk ördek, kızılbacak, yalıçapkını, kervan çulluğu bu alanda kışlar. Sürekli gidip gelen karabataklar da alanın kış konuklarındandır. ilkbaharda tek sayıda kaşıkgaga ve kılıçgaga görülebilir. Saz delicesi su olduğu zaman, sonbahar, kış ve ilkbahar konuklarındandır. Her zaman bir veya birkaç kerkenez ve fassa su olduğu zamanlarda çok sayıda karabaş martı, daha az sayıda sarıbacak martı ve birkaç siyah sırtlı martı ve tek veya üç dört tane küçük martı, ender olarak ince gagalı martı ve ada martısı görülür. Çevredeki bitki örtüsü içinde mevsimine göre örneğin kışın, taşkuşu, kızılgerdan, yelpaze kuyruk, akkuyruk sallayan, çıvgın, dağ kızılkuyruğu, her mevsim kumru, fassa, keklik, turaç, saka,florya, serçe, baştankara, özellikle geç kış, ilkbahar ve erken yaz dönemlerinde ebabil, kırlangıç ve ev kırlangıçları, ibibik ve arıkuşu görülür. Yaz boyunca su olan yıllarda sakarmeke, saz tavuğu, yeşilbaş ördek, uzunbacak ve mahmuzlu kızkuşları bu alanda ürer. Yaz boyunca Ayluga Gölü'nde üreyen çeltikçi ve. sığır balıkçılları bu sulak alana uğrarlar. Küçük beyaz balıkçıllar da su olduğu sürece görülürler. Geceleyin bodur baykuş ve kocagöz sesleri de duyulabilmektedir. Kış mevsiminde sığırcık türü de gözlemlenmiştir. Kış mevsiminde flamingoların varlığı nedeniyle ziyaretçisi çok olan bu alanda ziyaretçilerin ve inşaat işçileriyle yol içafişmalarının neden olduğu atıklar herzaman şikayete neden olmuştur. Ayrıca fareler ve başıboş kedi köpekler de dikkat çekmektedir. Başıboş köpeklerin suya /girerek kuşları kovaladığı gözlemlenmiştir. Su kıyısına yığılan moloz ve yabancı toprakla gelen yabancı bitkiler ve tohumları sulak alan kıyısının bitki örtüsü karakterini değiştirmiştir. Sabahın erken saatlerinde su kenarında keskin insan dışkısı ve güneşin yükselmesiyle mazot kokusu rahatsız edici etkenlerdir. Bu sulak alanımıza yerli ve yabancı kuş gözlemcilerin, kuş fotoğrafçıları ve fotoğraf sanatçılarının geldiği bilinmektedir ve mahalle halkı bu bakımdan sulak alanın değerinin farkında olduklarını ifade etmektedir (Kuyucu, 2012 -2013 alan gözlem notları).

Neapolis Sulak Alanın'a uğrayan türlerden biri olan *Larus auduinii,* IUCN red List'e göre NT, yakın tehdit altında (Globally Threatened Birds in Europe,Heredia,B. ve diğerleri 1996) olarak sınıflandırılmış bir türdür.

Neapolls Sulak Alanı Mağusa'nın kuzeydoğusunda Akdeniz Kıyısı'na paralel uzanmaktadır. Harita 2.'de Neapolis Sulak Alanı Tapu Kadastral indeksi görülmektedir.

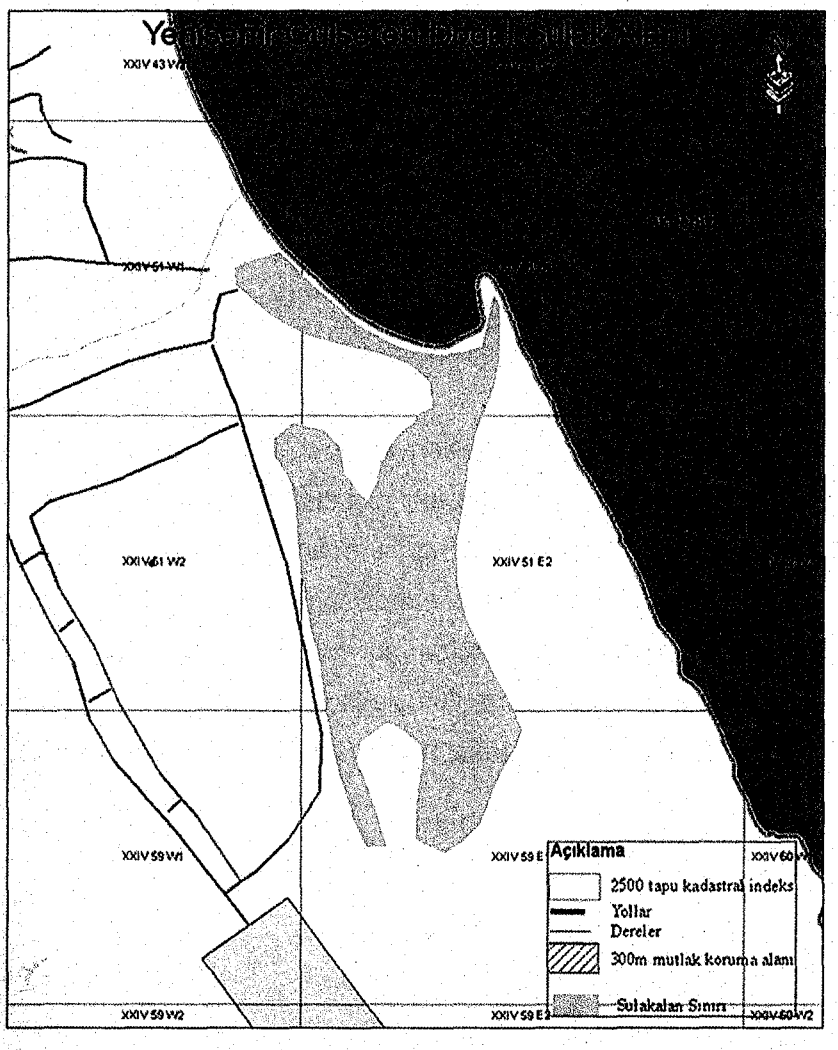

Harita 2.Neapolis Sulak Alanı tapu kadastral içerik (KKTC ÇKD,2005).

Ikitoplumlu bir çalışmanın ürünü olan ve periyodik olarak tekrarlanan Waterbirds in 'çyprus çalışmasında Neapolis Sulak Alanı ile birlikte Glapsides Deltası, Silver 13each ve Engomi-Tuzla Sulak Alanlarında yıllık olarak devam eden her ayın ikinci h~ftası sayımlarında; su kenarındaki sazlıklara bağımlı ötücü türler dahi149 sukuşu türü kaydedilmiştir (Gücel ve diğerleri,2012).

AWnı adlı çalışmanın tekrarında yapılan Mağusa Sulak Alanları; Silver. Beach, Glapsides Deltası, Engomi-Tuzla ve Neapolis Sulak Alanı'nı da kapsayan s~Yımlarda 33 farklı sukuşu türü kaydedilmiştir (Kassinis ve diğerleri,2012).

BÖLÜM 4

4.1.Yöntem

Çalışılan materyal Kıbrıs'ta görülebilen kuşlarla ilgili yazılı kaynaklar, Mağusa Neapolis Sulak Alanı'nda gözlemlenen kuşlar ve sulak alana en 'yakın paraleldekia' sokakta yaşayan halk ve esnaftır.

Kıbns'ta kuşlarla ilgili yazılı kaynakların 1800 yılından 2013 yılı ağustos ayına kadar kronolojik sıraya dizilmesi için literatür taraması yapılmıştır. Neapolis Sulak Alanı'na paralel üç sokak ve bir ana cadde üzerinde yaşayan halk ve esnafla yüzyüze görüşme yapılmıştır. Ana Cadde ismet İnönü Bulvarı, ara sokaklar ise Bulvar ile Sulak Alan arasında kalan üç sokaktır. Çalışma yapılan sokaklar; Bahriyeli sokak, Esmerim sokak, Akgöl sokak ve ismet İnönü Bulvarı'dır. Neapolis Sulak Alanı; Gülseren Kışlası, Glapsides Deltası ve ismet İnönü Bulvarı üçgeninde uzanmaktadır.

Google Hava Fotoğraflarından alınan Fotoğraf 2.'de çalışma yapılan sokaklar görülmektedir.

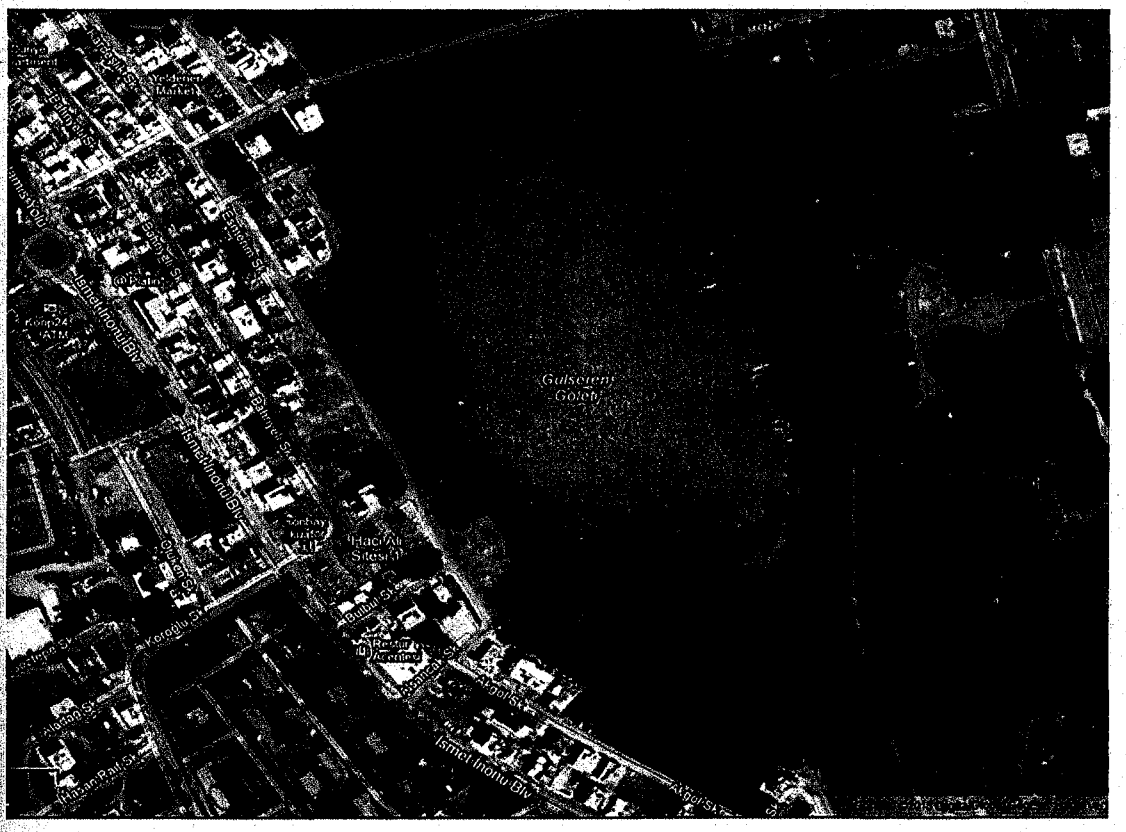

Fotoğraf 2.Neapolis Sulak Alanı ve çalışılan sokaklar.

4.2.Araştırmanın Modeli

Bu çalışma;

1. Kıbrıs'ta Kuşlarla ilgili Yazılı Kaynakların Kronolojik Sırası.
2. Neapolis Sulak Alanı'nda (2008-2013 yılları arasında) Kuş Gözlemleri Raporu
3. Neapolis Sulak Alanı Çevresi'nde Yaşayan Halkla Sulak Alan Konusunda Yüzyüze Görüşme.

olmak üzere üç farklı araştırma sonucundan elde edilen bulguların birleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

Bilgi, nesne ve olaylara yüklemler verilerek varılan yargıdır. Araştırma ve bilim bilgi edinme yollarıdır. Ayrıca kişisel deneyimler ve otoritelere başvurularak bilgi edinilebilir. Otoriteden alınan bilgiler doğru kabul edilir. Görmek ve yaşamak deneyimdir ve bilgi vericidir. Bilim, alanındaki olayları betimleme, açımlama ve öndeyişlerde bulunma olanağı verir. Bilimsel bilgi elde etmek için araştırma süreci yaşamak gerekir ve araştırma süreci içinde veri toplanır. Veri toplamak, konu seçmek, sorun üzerinde odaklaşmak ve verilerin toplanması için yöntem belirleyip yönetsel tasarım geliştirmeyi gerektirir. Toplanan verilerin işlenmesi ve yorumlanması sonucunda başkalarının belgilendirilmesine geçilebilir. Niteliksel araştırma bir bilimsel araştırma yöntemidir. insanların davranışlarını ve nedenlerini, insanların çevrelerinde olup bitenlerden nasıl etkilendiklerini ve gruplar arasındaki farklılıkları araştırır. Kişilerin yargıları; deneyimleri, algıları ve duyguları veridir. Bir olgu; doğal ortamında, ilişki bağlantıları içinde, etki eden değişkenlerle birlikte incelenerek bundan kavram ve kuram oluşturulur. Nitel araştırmada araştırmacı katılımcıdır. Olaylara bütüncül yaklaşır. Tümevarımcı analize gider. Fenomenoloji nitel araştırmanın desenlerinden biridir ve bir konuyu aydınlatmak, dikkat çekmek, durumu ortaya çıkarmak, yaşanan deneyimden kavram oluşturmak için başvurulan bir yöntemdir (Batı, 2004).

Bu çalışmada araştırmanın problemi belirlendikten sonra araştırmada veri toplama yöntemi ve araştırıcının rolü belirlenmiş, örneklem seçilmiş, örneklem seçimi için bilimsel ve yerel otoritelerden yardım alınmıştır. Veri toplama yöntemi olarak standartlaştırılmış açık ve kapalı uçlu karma görüşme soruları belirlenmiştir.

Standartlaştırılmış açık uçlu ve tümüyle yapılandırılmış yüzyüze görüşme soruları, Neapolis Mahallesi'nde, kişilerin kendi doğal ortamlarında, aynı sıra ile aynı tarzda sorulan sorulara, yanıtlar için yeterli zaman aralığı bırakmak koşuluyla, kendi istekleri ile verdikleri yanıtlar not alınmak suretiyle ve tümüyle yapılandırılmış

sorulardan yanıtlayıcıların kendi seçtikleri yanıtlar yanıt kağıdından sırayla işaretlenmek suretiyle kaydedilmiş, yorumlanmış ve betimsel analizle sonuca ulaşılmıştır. Görüşme sırasında yanlılıktan kaçınmak için görüşme sırasında verilen yanıtlara yorum yapılmamış, fikir belirtilmemiş ve yanıtlar olduğu gibi kaydedilerek yanıtlar üzerinde değişiklik yapılmamıştır. Yalnızca anlaşılmayan sorular konusunda görüşülen kişilerin anlayabileceği şekilde açıklama yapılmıştır. Görüşme sırasında verilen yanıtlar görüşme yapılan diğer kişilere açıklanmamış ve yanıtlar tartışılmamıştır.

Araştırmalarda yaygın olarak kullanılan veri toplama tekniklerinden biri, görüşme; önceden hazırlanmış soruların sorulduğu ve karşıdakinin sorulara yanıt verdiği amaçlı bir söyleşidir (Kuş,2003).

Tümüyle yapılandırılmış görüşmeler yanıtın önceden hazırlanmış yanıt kategorilerine göre sırayla soruların sorularak yanıtın kağıda işaretlenmesinden ibaret olduğu basit bir işlemdir (Punch,2005).

Görüşmede amaç, somut veriler elde etmektir. Somut veriler arasında raporlar, dökümanlar, istatistiki raporlar ve benzeri diğer kaynaklar bulunur. Olay bulmak, bilgi vermek ve teşvik etmek görüşmenin üç temel işlevi olarak kabul edilir ((Rummel, 1968).

Göryşmeler, sosyal bir ilişkinin kurulduğu ortamlar ve görüşme de sosyal bir etkileşimdir. Görüşmecinin rolü ilk olarak durumun tanımlanmasına yardım etmektir (Kuş,2003).

ıA.nketlere verilecek yanıtları olmayan ya da bir dizi soruya yanıt vermeyi çekici bulmayan, sözel olarak kendini ifade etmekte yazıya göre daha başarılı kişilerden ;görüşme yoluyla daha kolay ve doğru bilgiler edinilebilir (Yıldırım&Şimşek,2005).

}Y'üzyüze yapılan görüşme sırasında cevaplayıcının anlamadığı sorularda görüşmeci gerekli açıklamayı yapabilir ve aydınlatabilir (Pişkin&ôner, 1999).

Cevaplayıcının başkalarına danışmadan cevap vermesinin sağlanması, cevaplarda bireyselliğin korunması açısından önemlidir. Bu veri kaynağının onaylanmasını sağlar. Anket yoluyla elde edilen verilere göre geçerliliği daha yüksek olur. Cevaplayrcırun bulunduğu ortamın kontrolü açısından da yüzyüze görüşme önemlidir (Karasar,1999).

Görüşmenin güvenilir ve geçerli olması, sağlıklı yürütülebilmesi için; kolay arılaşılap.ilecekaçık uçlu ve odaklı ve farklı türden sorular hazırlamak ve soruları mantıklı bir sırayla düzenlemek oldukça önemlidir (Yıldırım&Şimşek,2005).

Patton (1987) üç tür görüşme yaklaşımının içinde standart açık uçlu görüşme tarzından sözeder (Yıldırım ve Şimşek,2004). Bu yaklaşım dikkatli yazılmış, belli bir sıraya konmuş ve her görüşülen bireye aynı tarzda ve aynı sırayla soruların sorulduğu bir görüşme tarzıdır. Bu yöntem görüşmeciden kaynaklanacak yanlılığı azaltabilir.

Görüşme soruları tasarlanırken; soruların konuyla ilgili olmasına, soruların herkes tarafından aynı şekilde anlaşılır olmasına ve kolay yanıtlanabilir olmasına özen gösterilmiştir. Görüşmenin sürdürülebilir olması ve soruların sınanması için, önce mahalle muhtarına gidilerek görüşmenin amacı ile ilgili bilgi verilmiş, sorularla ilgili düşünceleri sorulmuş ve mahalleli hakkında genel bilgi alınarak ilk yüzyüze görüşme mahalle muhtarı ile yapılmıştır. Soruların anlaşılabilirliğinin denenmesi ve mahallelinin tepkileri ile ilgili hazırlık oluşturabilmek için mahalle kahvesine haber verilerek mahallenin en eski beş üyesiyle görüşme yapılmış ve olumlu tepkiler alınmasıyle görüşmelere diğer mahalleli ile devam edilmiştir.

Görüşmenin üç temel amacından biri, araştırma verisi toplamaktır (Karasar,2005). Görüşme yönteminde, araştırmacı bizzat görüşme sürecine katıldığı için yanıt oranı yüksektir. Ayrıca araştırıcı soruların yanıtlandığı ortamda bulunduğu için etkili bir görüşme yapma şansı yüksektir (Yıldırım ve Şimşek,2004).

Görüşme iki kişi arasında karşılıklı bir ilişkidir. Bu ilişki toplumsal bir çift yönlülük taşır ve uzlaşma şarttır. Uzlaşmanın sürmesi için sorular açık ve anlaşılır olmalı ağır ağır okunmalı ve yanıtlar için yeterli zaman aralığı bırakılmalıdır (Sencer ve Irmak,1984).

iyi bir görüşmede bireysel düşünceler hakkında tarafsız bilgi edinilir. Bilgi, düşünce ve davranış sistemini oluşturan öğeler araştırılır. Yüzyüze görüşme görüşmedeki soru şekillerinden biridir. Soru biçimleri açık uçlu, kapalı uçlu veya boşluk doldurmalı olabilir (Tüzün, bto423.files.wordpress.com)..

Nitel araştırmalarda araştırmanın niteliği çalışmanın güvenilir ve geçerli olmasına bağlıdır. Geçerlik ve güvenirlik araştırma sürecinin araştırmacı tarafından en iyi şekilde ortaya konmasına bağlıdır (Yıldırım,2010).

Görüşmeler tamamlandıktan sonra verilen yanıtlardan elde edilen sonuçların yanlılığının ortadan kaldırılması için sonuçlar sayısallaştırılmıştır.

Sayısallaştırılan sonuçların tablolandırılmasıyla farklı özelliklere sahip grupların verdiği yanıtlar karşılaştırılarak kişilerin Neapolis Sulak Alanı ile ilgili gereksinimleri ortaya çıkmış ve bu sonuca dayanılarak çözüm önerileri üretilmiştir.

Kıbrıs'ta görülen kuşlarla ilgili yazılı çalışmaların kronolojik dizini için Literatür ve Kaynak Taraması yapılmıştır. Bu çalışmada Kıbrıs'taki kuşlarla ilgili yazılı çalışmalar tarihsel bir sırayla tarihsel bir çerçeve içine oturtulmuştur. Balcı'ya göre (2005) literatür taramasının bir işlevi araştırmayı tarihsel perspektife yerleştirmek ve çalışmaların istenmeyen tekrarını önlemektir.

Literatür ve Kaynak Taraması için; KKTC Halk kütüphaneleri, DAÜ, YDÜ, LAÜ ve LAO Tarım Bilimleri Fakültesi Kütüphaneleri, KUŞKOR ve iskele Doğal Hayat Bilgi Merkezi ile Güney Kıbrıs BirdLife Cyprus ve Akrotiri Environmental Education and Information Centre Kitaplıkları ve Gazimağusa Belediyesi Arşivi yerinde araştırma yapmak suretiyle ve Güzelyurt Halk Kütüphanesi, National Archieve , UKÜ ve ODTÜ KKTC Kampüsü ve Ankara Üniversitesi Online Erişim kütüphanesi, Podoces, Osme, Lynx Ediction, Zoology in the Middle East, Bird Life International web siteleri Google arama motoru aracılığı ile elektronik ortamda taranmış, ulaşılan kaynaklar ve araştırıcının kişisel kitaplığı, tarih sırasına göre kaynak göstermek suretiyle dizilmiştir.

Varolan kaynak ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya literatür tarama denir. Literatür taraması, araştırma probleminin seçilerek anlaşılmasına ve araştırmanın tarihsel bir perspektife yerleştirilmesine yardımcı olur (Karasar,2005). Literatür taraması yapılırken, uzmanlar, kütüphaneler ve kitaplıklar, belgelikler (özel ve tes~l), kitaplar, dergiler, tezler, konferans dökümanları, önceki araştırm~lar ve belgesel tarama süreçleri kullanılır (Balcı,2005). Günümüzde buna Web tarama yöntemileri ile arama motorları aracılığıyla birçok web sitesi hızla taranabilmektedir.

Periyodik sulak alan ve kuş gözlemleri 2008-2013 mayıs ayının sonuna kadar her ayın ikinci haftası ve rastlantısal olarak herhangibir günü gerçekleştirilmiştir.

4.3.Evren

Çalışmanın evrenini, çalışma alanı olan Neapolis Sulak Alanı'nın bulunduğu Mağusa Karakol Mahallesi, Kıbrıs'taki doğa ve çevre ile ilgili bilimsel ve sanatsal içerikli basılı materyaller ve Kıbrıs'taki sulak alanlar oluşturmaktadır.

4.4.Örneklem

Bu çalışmanın örneklemini, Neapolis Sulak Alanına en yakın, sulak alana paralel dört sokaktaki halk ve esnaf ile otuzsekiz yılı aşkın bir süreden beri Neapolis Sulak

Alanı'nın bulunduğu Karakol Mahallesi'nde yaşayan toplam seksensekiz kişi oluşturmaktadır.

Araştırma grubundaki kişilerin en az bir mevsimini bu mahallede geçirmiş, bu mahallede ev, veya işyeri ve kendi çalıştırdığı iş sahibi veya mahallede yaşayan ev sahibi mahallelli ve bunların onsekiz yaşını doldurmuş Kıbrıslı üniversite öğrencisi çocukları ve bu mahallenin 1974 öncesini bilen ve uzun yıllardır bu mahallede iş yeri çalıştıran ve bu mahallede yerleşmiş kişiler olmasına özellikle dikkat edilmiştir.

4.5.Verilerin toplanması

Çalışmada veriler toplanırken

1. Standartlaştırılmış açık uçlu ve tümüyle yapılandırılmış görüşme soruları ile bölge halkı ile yüzyüze görüşme,

2.Literatür araştırması,

3.Rastlantısal eski kuş kayıtlarının listelenmesi ve aylık periyodik alangözlemleri kayıtları ve fotoğraflandırılması şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Kronolojik sıraya dizilen kaynaklar toplanırken, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefke Avrupa Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi Kütüphaneleri, Mağusa, Lefkoşa, Girne ve KUŞKOR Kütüphaneleri, Akrotiri Environmentel Center ve Bird Life Cyprus kılaplıkları, İskele Doğal Hayat Bilgi Merkezi ve KKTC Natura 2000 Ofisi bizzat gidilerek ve fiilen kütüphanede çalışılarak taranmış, National Archieve, hem gidilerek ve hemde elektronik ortamda, Güzelyurt Halk Kütüphanesi, Uluslararası Kıbrıs ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kıbrıs Kampüsü ile Ankara Üniversitesi Kütüphanesi Google arama motoru aracılığı ile elektronik ortamda, detaylı ve basit arama yöntemleri ile, Türkçe ve Ingilizce dillerinde; başlık, içerik, basım tarihi ve anahtar kelimelere göre taranmıştır. IUCN, BirdLife Cyprus, BirdLife International, KUŞKOR Doğa Derneği, Ornithological Society of the Middle East, Zoology in the Middle East, Lnyx Ediction'ın canlı türleri ve kuşlarla ilgili 2003-2007 yılları yayın katalogları ve IUCN, Medwet, RSPB, Wetlands International, Flamingo Specialist Group, BirdLife Cyprus ve Podoces web siteleri taranmıştır.

Neapolis Sulak Alanı çevresindeki, sulak alana paralel en yakın 4 sokakta mahalle halkı ve esnafı ile kendi doğal ortamlarında kendi istekleri ile araştırıcının önceden hazırladığı 10 açık uçlu görüşme sorusu ve 12 adet kapalı uçlu anket sorusu aynı sıra ile aynı tarzda görüşme yapılan bireylere kendi ortamlarında aynı görüşmeci (araştırıcı) tarafından sorulmuş ve soruların yanıtları soru yönergesi bulunan

kılavuza not edilmek suretiyle kaydedilmiştir. Değerlendirme ve yorumlama araştırıcının bizzat kendisi tarafından mekanik olarak yapılmıştır. Görüşme yapılan kişilerin verdikleri yanıtların oranları, açık ve kapalı uçlu sorulara verilen yanıtların sıklığı hesaplanıp, kapalı uçlu sorulara verilen yanıtlar, yaş, meslek, cinsiyet, öğrenim düzeyi, doğum yeri, mahalledeki yaşam süresi ve maddi gelir düzeyi değişkenlerinin verilen yanıtlarla ilişkisi değerlendirilmiştir.

Neapolis Sulak Alanı'na en az ayda bir kez sabahleyin saat 09.00 sıralarında ve ayrıca rastlantısal şekilde günün herhangibir saatinde ve ayın herhangibir gününde gidilip sulak alana bakan iki farklı noktadan 12x50 büyütmeli Nikon dürbünle sulak alan, üstü ve kıyısı tarandı. Görülen kuş türleri, sayıları, cinsiyetleri ve genç mi yetişkin birey mi erkek veya dişi mi oldukları, Collins Bird Guide, (Mullarney, Svensson, Zetterstöm, Grant, 2001)den faydalanılarak tür teşhisi yapıldı ve tarihi ve kuşların sayısı ile birlikte kaydedildi. Daha sonra hangi ayda hangi kuş türünün kaç tane görüldüğü kayıtlarından faydalanılarak aylık tabloları oluşturuldu. Görüşme sorularının yanıtları mekanik olarak değerlendirildi. Neapolis Sulak Alanı'nın geçmişi ve yasal durumu ile ilgili bilgilerin toplanabilmesi için; KKTC Çevre Bakanlığı, Gazimağusa Belediyesi, Gazimağusa Kaymakamlığı, Lefkoşa Su İşleri Dairesi ziyaret edildi. Elektronik ortamda Google arama motoru aracılığı ile KKTC Topografik ve Coğrafik Haritaları tarandı. Ayrıca KKTC'de bulunan bütün doğal ve yap·ay sulak alanlar, sulak alan dışında kalan önemli kuş alanları ve Güney Kıbrıs'taki bazı önemli sulak alanlar ziyaret edilerek kuş gözlemi ve kayıtları yapılarak bu alanların ve bazı kuşların fotoğrafları çekildi. Çekimler için Canon, EOS gOOD kamera ve 55-250mm. Objektif kullanılmıştır. Sabah alan gözlemlerinde Sulak alan kıyısına ait bitkilerin ve genel görünümün fotoğrafları çekilip genel durumla ilgili notlar alındı. Kuş gözlemleri, 35°08'25.30"K - 33°55'04".01D ile 35°08'24.02"K - 33°55'05.0B"D noktaları arasında gerçekleştirilmiştir. Neapolis Sulak Alanı'nın mevcut yasal durumu ve daha önce bu sulak alanı da kapsayan KKTC ÇKD'nin yaptırmış olduğu çalışmalar, Natura 2000 KKTC Ofisi'nin çalışmaları ile Gazimağusa Belediyesi'nin bu sulak alanla ilgili hedefleri araştırılmıştır.

4.6.Verilerin Analizi

Araştırıcının bizzat kendisi tarafından uzman görüşüne başvurulmak süretiyle mekanik olarak gerçekleştirilmiştir. Veri analizi sırasında Araştırma yöntemleri ve bilimsel araştırma ile ilgili bilimsel makale örnek tezler ve online kaynaklarından yararlanılmıştır.

4.7.Sınırlılıklar

1.Bu çalışma Neapolis Sulak Alanı'na en yakın, sulak alana paralel dört sokakta yaşayan halk, esnaf ve yerli üniversite öğrencilerine yöneltilen standartlaştırılmış açık uçlu, ve tümüyle yapılandırılmış, Neapolis Sulak Alanı ile ilgili düşünce istek, şikayet ve önerilerini araştıran görüşme soruları ve bunlara verilen yanıtlarla sınırlıdır.

2. KKTC Halk Kütüphaneleri, Doğu Akdeniz Üniversitesi, ODTÜ KKTC, Lefke Avrupa Üniversitesi ve Lefke Avrupa Üniversitesi Tarım Bilimleri Fakültesi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Yakın Doğu Üniversitesi Kütüphaneleri, Milli Arşiv, KKTC Natura 2000 Ofisi, Bird Life Cyprus, Akrotiri Environmental Education and Information Centre, Kuşkor ve iskele Doğal Hayat Bilgi Merkezi Kütüphaneleri'ndeki K11:>rıs'ın kuşlarıyla ilgili yazılı materyal, Gazimağusa Belediyesi Yayınları ve Yakın Doğu Üniversitesi Çevre Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans tezleri, World Birdwatch, OSME, Zoology in the Middle East Dergileri, Wetlands Internatlonal, BU, PODOCES, Lynx Ediction web sitelerinin Kıbrıs'ın kuşları konusundaki içerikleri ile sınırlıdır.

3,Araştırıcının 2008-2013. (mayıs) yılları, Neapolis Sulak Alanı rastlantısal kuş gözlemleri ve periyodik aylık kuş gözlemleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM 5

Bulgular ve Yorumlar

5.1.Kıbrıs'ta Kuşlarla İlgili Kaynakların Kronolojik Dizini ile İlgili Bulgular

5.1.1.1 BOO'lü yıllara ait bulgular

1.Sipthorp, J. 1818. Good Notes on the birds of Cyprus. Bannerman, A. D. and Bannerman, M. W. 1958. Birds of Cyprus, Edinburgh and London, Oliver and Boyd. p.1xvi.

2.Baikie, W. B. 1850. Migratory Fligths of Birds Observed on the North Coast of Cyprus, During August and September 1849. *Zoologist,* 8:2654.

3.Müller, A. 1879. Zur Ornithologie der insel Zypern. *Journal für Ornithologie,* 27:385-393.

4.Homeyer, E. F. von. 1884. Beschreibung eines neuen steinschmat zers *Saxicola* cypriaca,nov.sp.Zeitschrift Fuer Die Geschammte Ornithologie,1 :397.

5.Dresser, H. E. 1887. *Parus ater cypriotes* sp.nov. Proceedings of the Zoological Society of London, 1887:563.

6.Guillemard, F. H. H. 1888. Ornithological notes of a tour in Cyprus in 1887. Ibis, 1888. 94-124.

7.Guillemard, F. H. H. 1889. Cyprus and its birds in 1888, *Ibis,* 1889:206-219

8.Ulford, L. 1889. A list of the birds of Cyprus. Ibis, 1889:305-350.

9.Schreider, G. 1891. Ornithologische Beobachtung-en aut meinen Sammelreisen. H.Cypern. 2:215-223.

5.1.2.1900'1ü yıllara ait bulgular

1.Madarasz, J. von. 1901. Description of two probably new European birds(Scops *cypria* and *Parus aphrodite).* Terme'szetrajzi Füzetek, 22.272.

2.Madarasz, J.von. 1902. Der Cyprische Heher *(Garru/us glaszneri* n.sp.) Ornithologische Monatsberichte,10: 163.

3.Madarasz, J.von 1903. Zwei neue cyprische vögel. *1.Loxia guil/emardi* n.sp.z. *Cine/us olympicus* n.sp. *ornitho/ogische Monatsberichte,* 11.5-6.

4.Bate, D.M.A. 1903. *Anorthura cypriotes* n.sp. Bulletin of the British Ornithologists' Club,13:51-52.

5.Bate, D.M.A. 1903. Field-notes on some of the birds of Cyprus. /bis,1903:571-581.

6.Madarasz, Jvon. 1904. Über the vögel Cyperns. Annales Musei Nationalis Hungarici 2:499-561.

7.Madarasz, J.von. 1904. Über eine warscheinlich neue Formder Nebelkrahe: *Corone pallescens.* Omltholoqische Monatoberichte, 12:28-29.

a.Hartert, E. 1904. Description of *Certhia brachidactyla dorotheae* Bulletin of the British Ornithologists' Club, 14:50-51.

9.Bucknill, J.A. 1909. On the Ornithology of Cyprus. Ibis, 1909.569-613.

10.J9urdain, F.C.R. 1910. Letter about errors by Bucknill. Ibis, 1910:216-217.

11.Jourdain, F.C.R. 1910. Brief note on Cyprus birds eggs. Bulletin of the British Ornithologists' Club, 27:27-28.

12.Bucknill, J.A. 1910. On the Ornithology of Cyprus. Cyprus Natural History Society Bulletin:27.

13.Bucknill, J.A. 1911. A further contribution to the ornithology of Cyprus. *Ibis,* 5:632-656.

14.Bucknill, J.A. 1911. A further contribution to the ornithology of Cyprus. British Ornithologists' Union. 25pp.

ts.Jourdain, F.C.R. 1913. Brief note on Cyprus birds eggs. Bulletin of the British Ornithologists' Club, 33:41-42,84.

l6.Bucknill, J.A. 1913. A third contribution to the ornithology of Cyprus. *Ibis,* 1:2-14.

1?.Baxendale, F.S.R. 1913. Letter. *Ibis,* 1913:706-707.

ta.Lukach, H.C. ve Jardine, D.J. 2007. Kıbrıs'ın El Kitabı. (çev.A.Çakıroğlu.) Galeri Kültür Yayınları. 1. Baskı. (Eserin orijinali 1913)(p.323-340).

19.Baxendale, F.R.S. 1915. Notes on the ornithology of Cyprus. *Ibis,* 3:217-227.

20.Hartert, E. 1917. *Alectoris graeca cypriotes* subsp.nov.Novitates *Zoologicae,* 24:278.

21.Wilson ,G.F.1925. Decline and Fall of the Cyprus Francolin. *Cyprus Agricultural Journal,* 20:33-34.

22.Wilson, G. F. 1925. Remarkable bird migrants, 1924-25, *Cyprus Agricultural Journal,* 20:71-72.

23.Wilson, J.F. 1925. The Spring Migration, 1925, as observed from Famagusta. *Cyprus Agricultural Journal,* 20:105-107.

24.Riddle, W.H. 1927. On some birds of Cyprus in the spring. *Cyprus Agricultural Journal,* 22:94-98, 129-184.

25.Wilson, J.F. 1928. The sooting and bird season 1927-28. *Cyprus Agricultural Journal,* 23:64-65.

.r26f~elcher,C.F. 1929. Something about Cyprus. Oological Record, 9:49-52.

27.Jourdain, F.C.R. 1929 Diary of a visit to Cyprus in spring 1929. Alexander Library, Edward Grey lnstitude, Oxford, UK.

28.Jourdain, F.C.R. 1929. The breeding birds of Cyprus. *Journal für Ornithologie,* 1929:33-40.

29.Jourdain, F.C.R. 1929. On a visit to Cyprus. Bulletin of the British Oological Association, 2: 131-133.

30. Bucknill, J.A. 1930. Chapter <Birds> The Hand book of Cyprus. (9th(Jubilee)ıssue). London.

3'1.Ferrier, J.M. 1936. Sixteen days in Cyprus. Oological Record, 16:53-59.

32.0rlando, C. 1939. *Corvus corax cyprius* subsp. Nov. *di Rivista Italiana ornitologia,* 9:237.

33.Payn, W.A. 1939. Notes on the birds of Cyprus. *Ibis,* 1939:735-742.

34.Wilson, G.F. 1945. Notes on Bird Migration in Cyprus in 1945. Middle East Biological Scheme Special Bulletin.

35.Haifa Naturalist Club Bulletin. 1945. List of Birds seen in Cyprus 26 July-5 August 1945.

36.Wilson, G.F. 1946. A checklist of the birds of Cyprus. Middle East Biological Scheme Special Bulletin, 8.

37.Wilson, G.F. 1946. Birds peculiar to Cyprus. Middle East Biological Scheme Special Bulletin, II.

38.Morris, H.M. 1946. Winter birds summering in Cyprus. Bulletin of the Jerusalem Naturalists' Club,31:5.

39.Morris, H.M. 1946. Notes on bird migration at Nicosia, Cyprus. Middle East. Biological Scheme Special Bulletin, 8:2.

40.Hamilton, W.and Parkin, T.1946. Notes on birds seen during a visit to Cyprus, 23 June to 5 July 1946. Bulletin of the Jerusalem. Naturalists' Club, 32:5-6.

41 :Barrington, J.F. 1956. Field notes on the birds observed in beautifully arranged note books illustrated with his own photographs. Bannerman&Bannerman, 1958, Birds of Cyprus. Edinburgh and London. Oliver and Boyd.p1vi.

42.Horsbrugh, C.B. 1951. Vultures, eagles and hawks in Cyprus. *Bird/and,* 6:347-351.

43.Davidson, D.F. 1954. Quastionnaire completed for the Bannermans' Birds of Cyprus.

44.Stresemann, E. 1953. On a collection of birds made in Cyprus in 1820. *Ibis,* 95:549-550.

45.Thomas, RE. 1957. The Birds of Cyprus. Alexander Library, Edward Grey Institute, Oxford, UK.

46.CyprUs Ornithological Society (1957).1957-1988. Reports 1-35.

47.Bannerman, O.A. and Bannerman, W.M. 1958. Birds of Cyprus. Oliver and Boyd, Edinburgh and London. 385 pp.

48.Hollom, P.A.D. 1959. Review of Birds of Cyprus. *Ibis,* 101 :257.

49. Bourne, W.R.P. 1960. Migration through Cyprus. Proc. XII International Ornithology Congress. Helsinki.

50.Ashton-Johnson, J.F.R. 1961. Notes on the breeding birds of Cyprus. Oological Record, 35:1-5,17-22,33-39,49-55.

51.Hoogstral, H. Kaiser, M.N.,Traylor, A.M., Gaber, S. and Guindy, E. 1961.Thicks (lxodoidea)on Birds Migrating from Africa to Europe and Asia. Bull.Org.Mond.Sante' Bull.Wld. Hlth Org.1961, 24:197-212.

52.Adams, D.W.H. 1962. Radar observations of bird migration in Cyprus. *Ibis* 104:133-146.

53.Bourne, W.R.P. 1963. Checklist of the Birds of Cyprus 1957.

54.Grant, P.R. 1965. Plumage and the Evolution of birds on islands. Systematic zoology.

55.Cyprus Ornithological Society(1957). 1957-1966 Bulletins 1-20.

56.Christensen, S.J. 1967. Observations on birds and notes on bird migration at Cyprus 1964-65(in Danish). *Dansk Ornithologisk Forening Tidssk,* 61 :40-55.

57.Cyprus Ornithological Society(1970). 1971-1990. Reports 1-19.

58.Jeal, P.E.C. 1970. Spectacled Warbler breeding in Cyprus. Bird Study,17:338-340.

59.Bannerman, O.A. and Bannerman, W.M. 1971. Handbook of the Birds of Cyprus Eind Migrants of the Middle East. Oliver and Boyd, Edinburgh.

p.O.Stewart, P.F. and Christensen, S.J. 1971. A check List of the Birds of Cyprus 1971. Stewart, P.F., Plymouth, UK.

61.Flint, P.R. 1971. A reappraisal of the relative status of the common crane and the clerrionlselle crane on autumn passage through Cyprus. Cyprus Onithological Society , 1970.

62.Watson, G.E., Shope, R.E. and Kaiser, M.N. 1972. An ectoparasite and virus survey of migratory birds in the eastern Mediterranean. In: Chereparov, A.I. (ed.): Transcontinental Connections of migratory birds and their role in the distrubution of arboviruses. Navka, Novosibirsk, Russia: 176-180.

63.Took, J.M.E. 1973. Common Birds of Cyprus. First Published. Nicosia: Zavallis Press LTD. *Air Force Ornithological Society,*

64.Stagg, A.J. 1973. Rafos Expedition to Cyprus-Spring 1972. *Journal of the Royal* 8:5-15.

65.Perrins, C.M. 1973. Reviews of <Handbook of the birds of Cyprus and migrants of the Middle East> and <A checklist of the birds of Cyprus 1971>. Ibis, 115:142,145.

66.Kaiser, M.N., Hoogstraal, H. and Watson, G.E. 1974. Ticks (Ixodoidea) on migrating birds in Cyprus, fall 1967 and spring 1968, and epidemiological considerations. Bulletin of Entomological Research, 64:97-110.

67.Christensen, S.J. 1974. Notes on the plumage of the female Cyprus Pied Wheatear. *Ornis Scandinavica,* 5:47-52.

;,:,~füfSt~gg,A.J. 1974. Rafos Expedition to Cyprus-Spring 1973. *Journal of the Royal Air Force Ornithological Society,* 9: 17-38.

69.Hourston, I.M. 1974. The song of the Black Francolin. *Journal of the Royal Air Force Ornithological Society,* 9: 1-2.

?O.Took,J.M.E. 1977. Common Birds of Cyprus. Kevork K. Keshishian: 86pp.

71.Leontaides, L. 1977. Report on Wetlands and marine Parks in Cyprus Duplicated. Nicosia.

72.Kephalas, A. 1979. Birds of Paralimni Lake and Phrenaros 1975-1979. Privately Published.

73.Cobham, C.D. (1980). Exerpta Cypria.Cambridge Univercity Press, UK.

74.Foers;, R 1980. *Falco e/eonorae* at Akrotiri Cliffs, Cyprus. 1978 Study and census. *Roya/ Air Force Ornithological Society Journal:1-2.*

75.Flamingo Working Group. 1980. Old World Newsletter 1.ICBP-IWRB.

76.Mason. R.L., Crassweller D., Eustace,J. and Eustace, D. 1979. Raptor migration at Akrotiri during September. Birds of Cyprus Bird Report, 6:81-82.

77.Allen, S., Crabtree, A. and Crabtree, Y. 1980. Results of and expedition of Cyprus, spring 1980. Duplicated copy in Royal Air Force Ornithological Society Library.

78.Hallchurch, T.T. 1980. Report on the Army Birdwatching Society expedition to Cyprus, 9-30 October, 1980.

79.Walter, H. and Foers, R. 1980. *Falco eleonorae* on Cyprus: population size and breeding success. *Royal Air Force Ornithological Society Journal:* 1-4.

80.Lobb, M.G. 1981. Dead sea sparrow *Passer moabiticus:* a new breeding species for Cyprus. *Journal of the Royal Air Force Ornithological Society,* 12:25-27.

81.Mumford, S. 1982. Eleonora's Falcon in Cyprus. Hawk Trust Annual Report, 12:39-40.

82.Sluys, R. and Van Den Berg, M. 1982. On the specific status of the Cyprus Pied Whetatear. *Ornis Scandinavica,* 13: 123-128.

83.Foers, R. 1983. An interm report on the 1977 census of Eleanora's Falcon (Falco eleanorae). Birds of Cyprus Bird Report, 9:55-57.

84.Marchant, J., Taylor, K., Lack, p., Hudson, R. and Mead, J. 1983. Bird Study. London, Taylor& Francis.

85.Lobb, M.G. 1983. Didric cuckoo in Cyprus. Bulletin of the British Ornithologists' Club, 103:111.

86.Walter, H. and Foers, R. 1984. Falco eleonorae on Cyprus: Population size and breeding succes. Birds of Cyprus Bird Report, 10:58-65.

87.Kasparek, M. 1986. The Cyprus Warbler, *Sylvia melanothorax,* Recorded in Turkey. *Zoology in the Middle East,* 1:54.

88.0real, G.J. 1986. Caspien Plover in Cyprus. *Dutch Birding,* 8:26-28.

89.0real, G.J. 1987. Probably African Night Heron in Cyprus. *Dutch Birding,* 9:16-17.

90.0sborn, D. 1987. Raflog Cyprus 83. Eleonora's Falcon *(Falco eleanorae)* nest sites. Birds of Cyprus Bird Report, 14:56.

91.Magnin, G. 1987. An account of the illegal catching and shooting of birds in Cyprus in 1986. ICBP, Cambridge U.K.

92.Magnin, G. 1987. Some biometric data of birds taken in Cyprus in autumn 1986. Birds of Cyprus Bird Report, 33:65-70.

93.Montague, K., Bruun, B. and Bruun,P. (1987). Biological Diversity in North Af~ica, Middle East and Southwest Asia.U.S. Agency for lnternatıonal Development as part of the cooperative biological diversity project of the U.S.A.I.D and U.S.Fish and Wildlife Service. New York. p.15-18.

94.0ydaş, Orhan. 1987. Kıbrıs Kuşları. KKTC Tarım Orman Bakanlığı Yayın Organı, *Çiftçi Dergisi.* Yıl 20. Sayı77. s.21.

95. Cyprus Ornithological Society (1957). 1957-1988. Reports 1-35.

96.1$J~phalas, A 1989. Birds of Eastern Cyprus. Phrenaros, Cyprus. 47pp.

97.Boye, P. 1990. On the distrubution and status of the Black Francolin, *Francolinus franco/inus,* in Cyprus. *Zoology in the Middle East,* 4: 17.

98.Kourtellarides, L. 1990. The nest of the Bonelli's Eagle *(Hieraaetus fasciatus).* Birds of Cyprus Bird Report, 19:80.86:

99.Kourtellarides, L. 1990. Injury of a rare eagle *(Hieraaetus fasciatus)* with an army rifle. Birds of Cyprus Bird Report, 19:87.

100.Rudolf, T. 1990. Breeding record of the goshawk *(Accipiter gentilis marginatus)* for Cyprus-1984. Birds of Cyprus Bird Report, 19:77-79)

101.0liver, P.J. 1990. Observations on the Cyprus Pied Wheatear *Oenanthe pleshanka cypriaca. Sandgrouse,* 12:25-30.

102.Johnson, AR. 1990. Taking a closer look at the flamingos on Cyprus in winter. Unpublished report.

103.Cyprus Ornithological Society (1957). 1970-1990. Monthly Newsletters.

104.Cyprus Ornithological Society (1970). 1971-1990. Reports 1-19.

105.Sfikas, G. 1991. Birds and Mamals of Cyprus (nature of cyprus). Efstathiadis Group.

106.Sigg, H.1991. Bird Conservation Priorities in North Cyprus. Bird Life International. Bird Study Reports 42:89pp.

107.Sinclair, V. 1992. Our Feathered Friends in Cyprus. Buckingham, Interworld Publication.

108.Took, J;M.E. 1992. Birds of Cyprus: A simple, concise, and fully illustrated guide. Char J Phippies:155pp.

109.Flint, P.R. and Stewart, P.F. 1992. The Birds of Cyprus. British Ornithologists' Union c/o Zoological Museum, tring, Herts HP23 6 AP, UK.

110.0ddie, B. and Moore, D. 1993. A Birdwatcher's Guide to the Birds of Cyprus, Suffolk Wildlife Trust: 38pp.

111.Kephalas, A 1993. Birds of the Kokkinokhoria. Cyprus, Phrenaros.

1 *fj.* '1993 Cyprus Tourism Organisation and Forestry Department (1994). Nature Trails of the Akamas. Nicosia, Cyprus Tourism Organisation and Forestry Department.

113. Rowlands, J.A 1994. A first record of Orientale Pratincole, *Glareola maldivarum* in Cyprus. *Sandgrouse,* 16:56-57.

114.Frost, R. 1994. Observations of autumn raptor migration at Akrotiri Salt Lake, ,Cyprus 19 September-9 October 1992. *Royal Air Force Ornithological Society Journal:65-78.*

115.Gosney, D. 1994. Finding Birds in Cyprus. Gostours: 24pp.

116.Hill, P.M. 1994. A checklist of the birds of Cyprus: 9pp.

117.Welch, H., Rose,L., Oddie, B., Moore.D, and Sigg, H. 1996. Where to watch the birds in Turkey, Greece and Cyprus. Mitchell Beazley: 216pp.

118.Hearl, G., MacCallum, J., and Stagg, A. 1997. Birdwatching Guide to Cyprus: Arlequin Publications. 92pp.

119 .Flint, P.R., Stewart, P.F. and Kirwan, G.M. 1997. A review of claimed records of Lesser Sand Plover *Charadrius mongo/us* from Cyprus and Turkey. *Sandgrouse,* 19(2):133-139.

120. Ferreiro, E. and Arroyo, B. 1997. EU Action Plan For Bonelli's Eagle *(Hieraaetus fasciatus).* EU Action Plan for 8 Priority Bird Species. 3-12 Jan. 1997, Spain, Madrid.

121. Flint, P.R. 1997. Coasting migration of waterbirds at Cape Elea, Cyprus. *Zoology in the Middle East,* 14:69.

122.Christophorou,L. 1998. Birds of Cyprus. Nicolaou & Sons Ltd:265pp.

123.Kourtellarides, L 1998. Breeding Birds of Cyprus: With a checklist of the Birds of Cyprus. Bank of Cyprus Group, Cyprus Ornithological Society, Nicosia:299pp.

124.Pomeroy, D. 1998. Counting whilst atlasing in Cyprus: Bird Census News vol.(1).

J46.1rtearl, G. and Stagg,A. 1998. A Birdwatching Guide to Cyprus. Shrewsbury, Arlequin Press.

126.Hadjistercotis, E. 1999.The survival of captive bred chukar *Alectoris chukar cypriotes,* released for restocking in Cyprus. Zeitschrift für *Jagdwissenschaft,* 45(4):238-249.

127.Roberts, 0.1999.Akamas,, Cyprus Migrants and endemics. *Sandgrouse,* 21(2):128-131.

128" Kuskor. 1999. North Cyprus bird report 1998. With Checklist. Kuskor(North Cyprus Society for the Protection of the Birds):56pp.

129.Flint; P.R. 1999. Photospot: Cyprus Pied Wheatear and Cyprus Warbler. *Sandgrouse,* 21(2):121-123.

130.Birdbife International. 1999. International Species Action Plan Eleonora's Falcon *Falco eleonorae.* European Comission.

5.1.3.2000'1i Yıllara ait bulgular

1. Kuşkor, 2000. North Cyprus bird report 1999. With Checklist. Kuskor(North Cyprus Society for the Protection of Birds)61pp.

2. Rappole, J.H., Derrickson, S.R. ve Hubalek, Z. 2000. Migratory Birds and Spread of West Nile Virus in the Western Hemisphere. Czech Republic, Valtice Institues of Vertebrate Biology, Academy of Science, July-August, 2000.6(4).

3. Altan, Z. 2000. Kuzey Kıbrıs'ı Tanıyalım Gezelim Görelim (3.Basım) Lefkoşa. Ateş Matbaacılık.

4. Atun, **H.** 2000, Şubat. Çevre Sorunları ve Önlenmesi. KKTC Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Çevre ve Turizm Kongresinde sunuldu, Lefkoşa.

5. Cozens, V., Stewart, P. and Pomeroy, D. 2000. Why has Sardinian Warbler *Sylvia melanocephala* invaded Cyprus? *Sandgrouse,* 22(1):67.

6. Pomeroy, D. and Walsch, **F.** 2000. Is Sardinian Warbler Sylvia melanocephala displacing Cyprus Warbler *Sylvia melanothorax* in Cyprus? *Şandgrouse,* 22(1):44-49.

7. Larnsdell, C. and Lamsdell, **D.** 2000. The first Namaqua Dove *Oena capensis* in Cyprus. *Sandgrouse,* 22(1):68-69.

8. Iezekiel, S. 2000. Protect for the conservation of Griffon vulture in Cyprus. Bicommunal Development Programme. Cyprus Association of Proffessional Foresters.

9. Iezekiel, S. 2000. Ecology of Bonelli' Eagle in Cyprus. Phd Thesis, University of Thessaloniki, Greece.

10. Hadjisterkotis, **E.** 2000. Breeding phenology and success of the wood pigeon *(Columba palumbus)* in Cyprus. Game and Wildlife Science, 17(2):81-92.

11. Stagg, A. J. 2000. Shearwater passage along the North Cyprus Coast. *Sandgrouse,* 22(2):125.

12. Kulumbetova, **T.** 2000, November. Exotic Animals of the Main Landscapes of Cyprus. DAO Kıbrıs Araştırmaları Kongresi, Mağusa.

13. Ören, A 2001, Haziran. Kuşlar *ve* Doğayı Koruma. KTMMOB *Çevre ve* Turizm Kongresi, Lefkoşa.

14. Bruderer, B. 2001. Recent studies modifying current *views* of nocturnal bird migration in the Mediterranean. *Avian Eco/.Behav.* 7(2001):11-25.

15. Kassinis, N. and Panayides and P.2001. Status, management and conservation of the species Alectoris, Black Francolin, Thrush, Quail and Turtle *Dove* in the Mediterraean Region. Game Fund Service, Ministry of Interior, Nicosia:194pp.

16. Papageorgiu, K., Hatzigerou, P. and Kassinis, N. 2001. Population study of the black francolin *Francolinus francolinus* in Cyprus. Proceedings of XXVth Congress of IUG Band the lxth International Symposium, Limassol, 2001, *vol.II.*

17. Kassinis, N. 2001. Chukar patridge Alectoris chukar status and conservation in Cyprus. Pages, 84-89. In:Proceedings of the Symposium on the Status, management and conservation of the small game species in the Mediterranean region, C.I.C. Migratory and Small Game Comissions.

18. Flint, P.R. 2001. Affinities of Cyprus Warbler *sylvia melanothorax. Sandgrouse,* 23(2):119-123.

19. yFlint, P. R. 2001. North Cyprus Bird Report 2000. Including a checklist of the birds of Cyprus.Kuskor (North Cyprus Society for the protection of Birds) :46pp.

20. Kuşkor, 2001. Expedition Report, North Cyprus Report for the Lothian Ringing Group Expedition of 7th to 20th April, 2_001.

21. Castell, P. 2001. Notes on the breeding biology of Cyprus warbler *Sylvia melanothorax. Sandgrouse,* 23(1):64.

22. Frost, R. and Flint, P.R. 2001.The occurens of the Great Black- headed Gull, *Larus ichtyaetus* in Cyprus. *Sandgrouse,* 23(2):112-118.

23. Birdlife International. 2001. European Union action Plans for eight priority birds species. Belguim, European Communities.

24. Philips, A *ve* Bracewell, F. 2001. Koruma Alanları Kuzey Kıbrıs İçin önemli Bir Fırsat. (4"..11 Şubat Tarihleri Arasında Yapılan Ziyaretin Raporu)s.15.

25. Royal Naval Birdwatching Society. Bulletin no:144 (May 01). *Sandgrouse,* 22(2):12.

26. Cyprus Ornithological Society. 1990-2001. Annual Reports.

27. Bruderer&Boldt. 2001. Flight Speeds of greater flamingos. Flamingo Specialist Group, 2003:27. (from Ibis,143:178~204).

28. Balmer, D. and Betton, K. 2002. Around the Region. *Sandgrouse,* 24(1):76-80.

29. Van Den Berg, AB. 2002. WP Reports. *Dutch Birding,* 24:46-59.

30. Van Den Berg, AB. 2002. WP Reports. *Dutch Birding,* 24:108-115.

31. Cristophorou, L. 2002. The Griffon Vulture. Nicosia, Bank of Cyprus Cultural Foundation.

32. Proaction, 2002. Kıbrıs'ın Kuşları, Proaction. Kıbrıs'a özel Referansla Öğretmenler için Çevresel El Kitabı. Lefkoşa. Doğal Kaynakların Geliştirilmesi Danışmanlığı. ss.30-41.

33. Altan, Z. 2002. Kuzey Kıbrısı Tanıyalım Gezelim Görelim. (3.baskı) Lefkoşa: Ateş.Matbaacrlık.

34. Pomeroy, D. and Walsch,F. 2002. A European endemic warbler under threat? Population changes in Sylvia warblers on the island of Cyprus. *Oryx,* 36(4):342-348.

35. Hadjisterkotis, E. and Charalambides,M. 2002: The first evidence for the breeding of the Greater Flamingo Phoenicopterus ruber on Cyprus. Zeitschrift für *Jagdwissenschaft* 48(1):72-76.

36. Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu. 2002. Kuzey Kıbrıs Rehberi. Istanbul, Acar Matbaacılık.p.16.

37. Gündüz, Ş. 2004. Önemli Ekolojik Alanlar Proje Raporu. Lefke Avrupa Üniversitesi Çevre Araştırmaları ve Eğitimi Merkezi. Bi-communal Development Programme, UNDP and USAID.

38. Balmer, D. and Betton, K. 2002. Around the Region. *Sandgrouse,* 24(2):156-160.

a'rton, \-\., \-\arasz.\.h')\, \..., Bag')'ura, J. and \<.o\/a'cs, fl... 2t>t>2. Eas\.em \m?er\a\ Eag\e (Aquila heliaca) Populations in Europe. *Aquila,* vol.107-108:193-204.

40. Colin, D. 2002. European Bird Report. British Birds, April 2002:174-188.

41. Kuşkor, 2003. North Cyprus bird report 2001. Including a checklist of the birds of Cyprus. Kuskor (North Cyprus Society for the Protection of Birds). 47pp.

42. Hadjistercotis, E. 2003.The terrestrial modern mammals and birds of Cyprus with emphasis on the endemic species. Pages 23-33. In:Hadjistercotis, E.(ed.):2002 International Year of the Mountains, Peripheral Symposium of Pitsilia, Nicosia, Cyprus.

43. Hadjistercotis, E. 2003. The effect of corvidshooting on the population of owlskesterls and cuckoos in Cyprus.with notes on corvid diet. *Zeitschrift für Jagdwissenschaft,* 49(1):50-60.

44. Paton, AS. 2003. Survey of the Eleanora's Falcon breeding sites in Cyprus-2002. Royal Air Force Ornithological society Newsletter 75:4-7.

45. Hellicar, M.A. 2003.The Importance of Low Intensity Farming for Wintering Birds in Cyprus. Environmental Studies Centre and BirdLife Cyprus.(report)

Hellicar, M.A. 2003. The Importance of Low Intensity Farming for Spring Passage birds in Cyprus. Environmental Studies Centre and BirdLife Cyprus.(report)

47. Hellicar, M. 2003. Birds and Farming in Cyprus. Cyprus Environmental Studies Centre and BirdLife Cyprus, Nicosia: 53pp.

48. Hellicar, M. 2003. Farming and Birds in Cyprus-Striking a Productive, Healty Balance. Cyprus Environmental Studies Centre and BirdLife Cyprus, Nicosia: 24pp.

49. lezekiel, S., Woodley, 8. and Hatzafe, O. 2003. Cage trap for *Gyps fulvus. Vulture News,* 49:14-16.

50. Whaley, D.J. and Dawes, J.C. 2003, Cyprus Breeding Birds Atlas, Nicosia, Cyprus.

51. Game Eund 2003. Akrotiri Salt Lake antennae project: bird mortality monitoring, final report. Game Fund, Ministry of Interior, Nicosia, Cyprus.

rd'ife Cyprus. 2003. Bird trapping in Cyprus. *World Birdwatch,* 25(2):4.

eph alas, A. 2003. Plovers in Kokkinokhoria. Phrenaros.

Flamingo Specialist Group. 2003. Newsletter N 11.Annual Report 2001. www wetlands.org/networks/flamingo erişim:28.01.2013.

bal ek, Z. 2004. An Annotated Checklist of Pathogenic Microorganisms ated with Migratory Birds. 2004. Journal of Wildlife Diseases, 40(4): 639-659. e Dise,a~e r:ı.ı.~~C)c\a\\cm.

56 ?van Den Berg, ~.B., \N? Re?on... 2.Ç)04. t>u\ch~\ro\n~.'2..f1·. '\~~-'2..c:ıı.

57. Van Den Berg, A.B., WP Report. 2004. *Dutch Birding,* 26: 261-271.

58. Agostini, N. 2004. Additional Observations of age-dependent migration behaviour in western honey buzzards Pernis apivorus. Journal Avian Biology, 35:469-470.

59. Hellicar, M.A. 2004. The Importance of Low Intensity Farming for Birds in Cyprus. Environmental Studies Centre and BirdLife Cyprus. (report)

60. ,L\,kriotis, T.&Handrinos,G. 2004. Bird Ringing Report 1985-2004. Greece, Mytilini r···PromolineS.A., Mytilini.

61. Flint, P.R. and Stewart, P.R. 2004. Pallid Harrier migration through Cyprus. British Birds, 97: 477-478.

62. Miltiadou, M. 2004. Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus.* Birdlife Cyprus News, February and March 2004, Issue No.2, Nicosia Cyprus.

63. Corso, A. 2004. The first Upcher's warbler Hippolais languide in Cyprus. *Sandgrouse,* 26(1):67.

64. Hendriks, K.P. 2004. Report of a Birding Trip to the Southern and Eastern Parts of Turkey- June the 26th to July the 18th. Holland, Leiden.

65. lezekiel, S., , Bakaloudis,D.E. and Vlachos,C.G. 2004. The Status and censervattcn of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Cyprus. Pages 67-73. In.Chancellor, R.D. and Mayburg,B.U. (eds): Raptors Worldwide. World Working Group on Birds of Prey/MME-BirdLife Hungary, Berlin and Budapest.

66. lezekiel, S., Bakaloudis,D.E. and Vlachos, C.G. 2004. The diet of the Bonelli's eagle *Hieraaetus* fasciatus in Cyprus. Pages 581-587. In:Chancellor, R.D. and Mayburg, B.U.(eds.): Raptors Worldwide. World Working Group on Birds of Prey/MME-BirdLife Hungary, Berlin and Budapest.

67. lezekiel, S., Makris, C. and Antoniou, A. 2004. Important Bird Areas of European Union Importance in Cyprus. BirdLife Cyprus 112pp.

68. BirdLife International. 2004. Birds in the European Union a status assessmant. United Kingdom, BirdLife International.

69. Sterry, P. and Helm, C. 2004. Birds of the Mediterranean a photographic guide. London, Cristopher Helm.

70. Furness, W.R., Kelly, A. and Godley, B.J. 2004. Magpies, Pica pica, at the southern limit of their range actively select their thermal environmental at high ambient temperatures. *Zoology in the Middle East.* 32:13-26.

71. Whaley, D.J. and Dawes, J.C. 2005. Heron breeding records in Cyprus 2003-2004. *Sandgrouse,* 27(2): 160-162.

72. Kassinls, N. 2005. Report on the nesting attempts of the Greater Flamingo *;fiJbfıoe!fı'/copterus ruber roseus* at Akrotiri Salt Lake from 2003 to 2005. BirdLife Cyprus News Autumn 2005, Issue No.3, Nicosia Cyprus.

73. Miltiadou, M. 2005. Monthly Monitoring of Wetland Birds. BirdLife Cyprus News, Winter 2004-05, Issue no.1,Nicosia, Cyprus.

74. Donazar, J.A., Gangosa, G., Forero, M.G. and Juste, J. 2005. Presence, richnes and extinction of birds of prey in the Mediterranean and Macronesian Islands. *Journal of Biogeography,* 2005(32): 1701-1703.

75. Balmer, D. and Betton, K. 2005. Around the Region. Sandgrouse, 27(1): 90-96.

76. Kuyucu, A. 2005. North Cyprus Paradise of Birds. *Tourism Monthly,* Northern Cyprus Hotelier Association. (Sayı özel), 58-59.

77. Miltiadou, M. 2005. Wintering Populations, breeding attempts, and lead poisoning of the Greater Flamingo *Phoenicopterus roseus* on the salt lakes of Cyprus. *Flamingo,* 13: 31-35.

78. Miltiadou, M. 2005. Results of monthly wetlands counts. Birdlife Cyprus Monthly Newsletters, March to September 2005, Issues No.5-1 0. Nicosia Cyprus.

79. Papadopoulos, M. and Kassinis,N. 2005. Game bag Statistics in Cyprus. Page 214. In.Pohlmeyer, K. (ed.): Extended Abstracts of the 27th Congress of the International Union of Game Biologists, Hanover, DSV-Verlag Hamburg.

80. Tejedor, M.T., Monteagudo, L.N., Hadjistercotis, E. and Arruga, M.V. 2005. Genetic variabilitiy and population structure in Cypriot chukar partridges *(Alectoris chukar cypriotes)* as determined by microsatellite analysis. *European Journal of Wildlife Research,* 51(4): 232-236.

81. Stylianou, Jane.(February,2006).Wetlands 2004-2005 Winter.Copyright c Cyprus Mail 2005. www.easterncyprus.com,Cyprus Eastern Form Archieve, erişim 22.01.2013.

82. Hellicar, M.A. (April 2006). Landscape Management and Agriculture-Benefits for Wildlife? The Cyprus Experience. (www.cic-wildlife.org/fileadmin/commissions_WG/habitat_follow_land/WMA_sym... adresinden 14.01.2012 tarihinde alındı).

83.('ıezekiel, S. and Nicolaou, H. 2006. Griffon Vulture *Gyps fulvus* artificial reproduction. Page 164. In:Houston, D.C. and Piper, S.E. (eds). 2006. Proceedings of the International Conference on Conservation and Management of Vulture Populations. Natural History Museum of the Crete and WWF Greece. Thessaloniki, Greece, 14-16 November 2005. 176pp.

84. Pomeroy, D. and Walsch, F. 2006. Bird censusing and monitoring on Cyprus. *Sandgrouse,* 28(1):34-43.

85. Balmer, D. and Betton, K. 2006. Around the Region. *Sandgrouse,* 28(1): 184-192.

86. Jones, V. 2006. Is the endemic Cyprus Warbler being displaced from parts of Cyprus by Sardinian Warbler? PhD Thesis, University of Cambridge, UK.

87. Zoto~, S. 2006. Important Bird Areas in Cyprus (in Greek). Birdlife Cyprus.

88. Birdlife Cyprus. 2006. Important Bird Aeras of the Birds of Cyprus. Leventis Foudation.

89. O'Reilly, R. 2006. Turkey&Cyprus 12-27 may 2006 Tour Report. Birdquest, 2006, pp.16.

90. Van Den Berg, A.B. WP Reports. 2007. *Dutch Birding,* 29:168-183.

91. Balmer, D. and Betton, K. 2007. Around the Region. *Sandgrouse,* 29 (2): 122-128.

92. Tejedor, M.T., Monteagudo, L.V., Mautner, S., Hadjistercotis, E. and Arruga, M.V. 2007. Introgression of *Alectoris chukar* Genes into a Spanish Wild *A/ectoris rufa* Population. *Journal of Heredity,* April, 13.

93. Balkız, Ö., Özesmi, U., Pradel, R., Germain, C., Sıkı, M., Amat, J.A., Martos, M.R., Bacetti, N. and Be'chet, A. 2007. Range of the Greater Flamingo, *Phoenicopterus roseus,* metapopulation in the Mediterranean: new insights from Turkey. J ornithol 2007, (148): 347-355.

94. Roth, T. and Corso, A. 2007. Cyprus-the autumn 2005 raptor migration at the south east peninsular (termination at Cape Greko). Sandgrouse, 23 (1): 79-9188.Miltiadou, M. and Kassinis, N. 2007. Akrotiri WSBA aerials birds strike survey, autumn 2006. Birdlife Cyprus and Game Fund.

95. Yeşilay. Z. 2007. Sonsuz Bir Şiir Kuzey Kıbrıs Fotoğraflar Kitabı. Lefkoşa, Stil Matbaacılık. (p.67,86,96,236).

96. Gündüz, Ş., Çiçek, B.A., Alkan, İ. (2007, Ekim). Büyüyen Şehirlerin Etkisi Altında Bulunan Doğal Açıdan önemli Alanlar, Ayluga Gölü İçin Yönetim Planı. Gazimağusa Sempozyumu. EMU Press. 502: 21-27

97. Çiçek, B.A. (2007,Ekim). Kıyısal Yerleşimler Şehirler ve Doğa Koruma Sorunları: Mağusa'da Sıkışan Sulak Alanlar: Gülseren Sazlığı örneği. Gazimağusa Sempozyumu. EMU Press. 502: 445-450.

98. KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı. 2007. 9. Sınıf Çevre ve Sağlık Bilgisi Ders Kitabı. Istanbul, Kurtiş Matbaacılık.s.

99. Miltiadol.i, M. and Kassinis, N. 2007. Akrotiri WSBA aerials bird strike survey, autumn 2006. BirdLife Cyprus and Game Fund.

100. Arruga, M.V., Hadjisterkotis, E., Monteagudo, L.V. and Tejedor, M.T. 2007. A comparative genetic study of two group of patridges chukar *(Alectoris* chukar) from Cyprus and Argentina.using microsatellite analysis. *European Journal of Wildlife* Research, 53(1): 47-51.

101. Barbanera, F., Guerrini, M., Hadjigerou, P., Sokos, C., Wilkinson, P., Khan, B.Y., Capelli, F. and Dini, F. 2007. Genetic insight into Mediterranean chukar *(Alectoris chukar,* Galliformes) populations inferred from mithocondrial DNA and RAPD markers Genetica, 131(3): 287-298.

102. Guerrini, M., Panayides, P., Hadjigerou, P., Taglioli, L., Dini, F. and Barbanera, F. 2007. Lack of genetic structure of Cypriot *Alectoris chukar* populations (Aves,Galliformes) as inferred from mt DNA sequencing data. Animal Biodiversity and Conservation, 30: 105-114.

103. Kassinis, N. 2007. Quesstinonnaire on the implementation of the AEWA SSAP. Game Fund Ministry of Interior, Nicosia. (report)

104. Charalambidou, I. 2007. Bicommunal Waterbird Counts in Cyprus. Action Interactive Online Newsletter, Issue No. 7, Autumn 2007.

105,t'Charalambidou, I. 2007. Bi-communal Waterbird Counts.Environment and Energy News Update, Issue No.35, December 2007.

106. Van Den Berg, A.B., 2008. WP Reports. Dutch Birding, 30:260-270.

107. Balmer, D. and Betton, K. 2008. Aroun the Region. *Sandgrouse,* 30(2): 215-216.

108. _Charalambidou,I. and Gücel, S. 2008. First Survey of Audouin's Gull *Larus a.udouinii* (Payraudeau, . *Zoology in the Middle East,* 45: 29-34.1826) colonies at Kleidhes Islands, Cyprus

109. Özden, Ö., Fuller, W. ve Marangoz, M. 2008. AB Yabani Kuşlar Direktifinin Karpaz Yarımadası'na Adaptasyonu. *Kıbrıs Bilim,* 3(5): 19-22.

110. Charalambidou, I., Gücel, S., Kassinis, N., Türkseven, N., Fuller, W., Kuyucu, A. and Yorgancı, H. 2008. Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES-CCEIA/TCBA/CGF/, Nicosia Cyprus: 91 pp.

111. Charalambidou, I., Güce!, S., Kassinis, N., Turkseven, N., Fuller, W., Yorgancı, H. and Kuyucu, A .Bi-communal Waterbird Monitoring in Cyprus. Poster at UFZ EuMon conference' Monitoring Biodiversity in Europe. Volunteers, Efficiency and Costs', Leipzig, Germany, 28-30 January 2008.

112. Kuyucu, A. 2008, Ekim. Glapsides Sulak Alanında Kumul Bitkilerinin Taksonomik Araştırılması ve Ornitofauna Gözlemleri. VIII. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi Bildiri özet Kitabı, Girne. 189:15.

113. Roth, T. 2008. Outward (autumn) bird migration at the southeastern Peninsula Cape Greko, Cyprus: the phenologies of regular migrants. *Sandgrouse,* 30(1):77-89.

114. Charalambidou, I., Güce!, S., Kassinis, N., Fuller, W., Yorgancı, H. and Kuyucu, A. Island-wide waterbird monitoring in Cyprus, First International Congress, Documenting, Analysing and Managing Biodiversity in the Middle East, Intercontinental Hotel, Aqaba, Jordan, 20-23 October 2008.

115. Kassinis, N., Xenofontos, M. and Hadjistyllis, H. 2008. Monitoring of bird species listed in Annex 1 of the EU Birds Directive (79/409/EC) at 5 Natura 2000 Sites in Cyprus: Cape Greko, Larnaca Salt Lake, Diarizos Valley, Troodos National Fo~7,st, and Vouni Panaqlas, Game Fund, LIFE 04 NAT/CY/013 <<Conservation Mahagement in Natura 2000 Sites of Cyprus>>, European Commission (in Greek) :84pp.

116. Panuccio, M. and Agostini, N. 2008. Are Migration Pathways of European Honey Buzzards *Pernis apivorus* passing over Cyprus age-related? *Sandgrouse,* 30(1): 97.

117. Cale, S. 2008. Where to Watch Birds in Northern Cyprus. www.steve-cale-artist.co.uk/publications adresinden 20.01.2013 tarihinde alınmıştır.

118. Rymer, M. 2008. Northern Cyprus in Spring (DVD). www.wildlifevideos.net/cyprus_new.html adresinden 21.01.2012 tarihinde alınmıştır.

119. Birdlife Cyprus. 2009. Birds of Cyprus,Table of monthly Sightings and yearly occurences Checklist 2003-2009. BirdLife Cyprus.

120. Kassinis, N. Gücel, S., Charalambidou, I., Türkseven, N., Fuller, W., Kuyucu, A. and Yorgancı, **H.** 2009. Waterbird in Cyprus 2008-2009 UE CCEIA/USEMBASSY/TCBA/CGF, Nicosia, Cyprus.

121. Balmer, D. and Murdoch, **D.** 2009. Around the Region. *Sandgrouse,* 31(1):91-92.

122. Gücel, S. 2009. The buffer zone and its bird fauna-a pleasant surprise Oeonus, *Hellenic Ornithological Society,* Spring 2009 Issue.

123. Charalambidou, I. 2009. PanCyprian monitoring of waterbirds(in Greek). Oeonus, *Hellenic Ornithological Society,* Spring 2009 Issue.

124. Kassinis, N'. 2009. Illegal trapping of Passerines in Cyprus. Oeonus, *Hellenic Ornithological Society,* Spring 2009 ıssue.

125. Barbanera, **F.,** Marchi, C., Guerrini, M., Panayides, **P.,** Sokos, C. ve Hadjigerou, **P.** 2008. Genetic Structure of Mediterranean Chukar, *(Alectoris chukar,* Galliformes) populations: Conservation and management lmplications. Naturwissenschaften (2009) 96: 1203-1212.

126'.. Kassinis, N. 2009. Duties of the Cyprus Game Fund Oeonus, Hellenic Ör~'i.thological Society, Spring 2009 Issue.

127.Wetlands International and Water Study Group. (inpress). An Atlas of Wader Populations in Africa and Western Eurasia. pp.524. Joint Nature Conservation Committee'nin 20.05.2009 tarihindeki toplantıda sunulmuştur.

128.Charalambidou, I. and Güce!, S. 2009. Avian influenza bi-communal waterbirds count in Cyprus. Eastern Mediterranean Health Journal, 15(3): 765.

UES_CCIA/ESI/TCBA/GAG/, Nicosia, Cyprus.

129. loannoo, I. Chochlakis, **D.,** Kassinis, N., Anayiotos, **P.,** Lyssandrou, A., Papadopoulos, **B.** ,Tselentis, Y. and Psaroulaki, A. 2009. Carriage of Riccetsia spp.,Coxiella *burnetii* and Anaplasma spp. By endemic and migratory wild birds and their ectoparasites in Cyprus. Clinical Microbiology and Infection.

130. Charalambidou, I. and Gücel, S. 2009. Bibliographic Index on Flora and Fauna, Biodiversity and Nature Conservation in Cyprus. Unit of Environmental Studies, Center of European and International Affairs.

131. Forschler, M. and Randier, C. 2009. A song analysis of the insular Cyprus short- toed Tree creeper, *Certhia brachydactyla dorothea,* supports its subspecies status. *Zoology in the Middle East* 46:37-40.

132. Stylianou, J. 2009. Birds of Cyprus. Nicosia, Bank of Cyprus Cultural Foundation.

133. Balmer, D. and Murdoch, **D.** 2009. Around the Region. *Sandgrouse,* 31 (2):208-209.

134. Papazoglou, C. 2009. Protecting Sites for birds in Cyprus. 2nd. Conference on Sustainability of the German-Cypriot Forum in Cooperation with Friends of Nature Cyprus. 28 November, 2009. Nicosia, Goethe Center.

135. Natura 2000 Technical Report (2006-2007). Management Plan for Skylark *(Alauda arvensis)* 2007-2009.

136. Natura 2000 Technical Report for Common Quail *(Coturnix coturnix).* Luxembourq, European Communities 2009.

137. Scandura, M., Apollino, M., Fulgeri, **D.F.** and Baratti, M. 2010. Current status of the Sardinian Partridge *(Alectoris barbara)* assessed by molecular markers. Italy, University of Sassari, (2010,june).

138. Paralikidis, N., Papageorgiu, N., Tsiompanoudis, A., Konstantinou, **L.** and Christakis, **T.** 2010. Foods of Hunter-killed Black Francolins *(Franco/inus francolinus)* in Cyprus.Eur J Wild Ires (2010)56:89-93. (Published online: August 26,2009 Springer Verlag).

139. Randier, C. and Crabtree, A. 2010. Probably breeding of the Black Eared Wheatear *Oenanthe hispanica melanoleuca* on Cyprus. *Sandgrouse,* 32(1):34.

140. Balmer, D. and Murdoch, **D.** 2010. Around the Region. *Sandgrouse,* 32(1):91-92.

141. Randier, C. 2010. Resource partitioning between the breeding migrant Cyprus Wheatear *Oenanthe Cypriaca,* and the passage migrant, spotted flycatcher, *Muscicapa striata,* in Cyprus. (Aves,Passeriformes) *Zoology in the Middle East.* 49:33-38.

142. Balmer, D. and Murdoch, D. 2010. Around the Region. *Sandgrouse,* 32(2):176-177.

143. Birdlife International. 2010. Marine IBAS In the European Union. Belgium, Brussels.

144. Saydam, B. 2010. Kuş fotoğrafları. Şimal. KKTC Turizm Çevre ve Kültür Tanıtma. Ankara, ôzyurt Matbaacılık. Sayfa.167-208.

145. Birdlife Cyprus. Cyprus Birdlife, *The Magazine of BirdLife Cyprus.* 2007-2010

146. Birdlife Cyprus. 2002-2011. Annual Reports.

147. Panayides, P., Guerrini, M. and Barbanera, F. 2011. Conservation genetics and management of the Chukar Partridge *Alectoris chukar* in Cyprus and the Middle East.Sandgrouse.33(1):34.

~4~t· Roberts, O. 2011. First record Baird's Sandpiper Calidris bairdii for Cyprus. *Sandgrouse.* 33(1):44.

149. Miltiadou, M. 2011. The first breeding record of Glossy ibises Plegadis falcinellus for Cyprus. *Sandgrouse.* 33(2):102.

150. Flint, P. 2011. Why has *Sandgrouse,* only one wheataer Oenanthe species colonised Cyprus? Sandgrouse. 33(2):149.

151. Walton, C. 2011. Eastern nominate Nightgales Luscinia *m.megahynchos* in Cyprus 2001. *Sandgrouse.* 33(2): 174.

152.Lloyd, K. Breeding Birds of Cyprus. A Regular Cyprus Times Series, Kuşkor Kütüphanesi'den 03.08.2011 tarihinde alınmıştır.

153. Birdlife Cyprus. Crisis in Cyprus: Illegal bird trapping reaches disastrous levels. 27 jan 2011. BirdLife Community News. www.birdlife.org/community/category/birdnews' den 03.02.2013 tarihinde alınmıştır.

154. Balmer, D. and Murdoch, D. 2011. Around the Region. 33(1):80-81.

155. Gökeri, B. and Fuller, W.J. 2011. The first record for Cyprus of Crimson-winged finch *Rhodocephys sandguineus. Sandgrouse.* 34(1):67.

156. North Cyprus Tourism Promotion and Marketing Department.Bird Watching in North Cyprus. Nicosia, North Cyprus Tourism and Promotion Department (Şubat 2012 iskele Doğal Hayat Bilgi Merkezi'nden alınmıştır).

157. North Cyprus Tourism Promotion and Marketing Department. North Cyprus Bird Watching. Nicosia, North Cyprus Tourism and Marketing Department (Şubat 2012 İskele Doğal Hayat Bilgi Merkezi'nden alınmıştır).

158. BirdLife Cyprus. 2000 -2011.Birds of Cyprus table of monthly sightings and yearly occurences.

159. Gosney, D. (2011). Finding Birds in Southern Cyprus. Sheffield, Easybirder. (book and DVD)

160. Balmer, D. and Harrison, I. 2011. Around the *Region.Sandgrouse,* 33(2):200-201.

16;1", BirdLife report reveals disturbing facts about illegal killing of birds throughout Europe. 6 jul 2011. Bird Life Community News. www.birdlife.org/community/category/birdnews adresinden 03.02.2013 tarihinde alınmıştır.

162.89,225 Birds slaughtered... so far! BirdLife Community News. 14 sept.2011. www.birdlife.org/community/category/birdnews adresinden 03.02.2013 tarihinde alınmıştır.

163. Update: over 866,000 birds slaughtered so far this autumn in Cyprus! BirdLife Community News 13 october 2011. www.birdlife.org/community/category/birdnews adresinden 03.02.2013 tarihinde alınmıştır.

164. Cantaloube, E. 2012. If you visit Cyprus say no Ambelopoulia. Birdlife Community News. 4 jul 2012. www.birdlife.org/community/category/birdnews adresinden 03.02.2013 tarihinde alınmıştır.

165. Birdlife Cyprus. *2011-2012.. Cyprus Wheatear.*

166. Flint, Chrissie. (March 2012). Akrotiri Nature's Treasure. Sunjet, Vol.16;64-68.

167. Türkseven, N. (2012). Kıbrıs'ın Kuşları. Lefkoşa: Söylem Ajans ve Basın Hizmetleri.

168. Gücel, S., Charalambidou, I. ,Kassinis, N., Turkseven, N., Fuller, W., Kuyucu, A. and Yorgancı, H. 2012. Waterbirds in Cyprus 2009/2010. Nicosia, Biologists Association.

169. Kassinis, N., Gücel, S., Charalambidou, I., Turkseven,N., Fuller, W., Kuyucu, A. ve Yorgancı, H. 2012. Waterbirds in Cyprus 2010/2011. Nicosia, Biologists Association.

170. BirdLife Cyprus. 2002-2013. Monthly Newsletters.(eylüle kadar).

171.BirdLife Cyprus ,2013.Monthly Sightings and YearlyQccurences, 2007-2012.

172. Hadjistercotis, E. and Papamichael, C. Management and the Conservation of the Griffon Vulture. http://kypros.org/cyprus/griffon.html adresinden 30.01.2013 tarihinde alınmıştır.

173.Charalambidou,I.,Kassinis,N.,Gücel,S.,&Fuller,W.(2012).The Status and ijre~tling Population of the Spurwinged Lapwing *Vane/Jus spinosus* in Cyprus. Podoces(7)1&2(1-8).

174. Pomeroy,D., Walsch,F. & Richardson,C. 2013. Documenting Status of the European Roller *Coracias garrulus* in Western Cyprus. *Sandgrouse,* 35(1) spring 2013, p.7.

175.ôzdağ, M. 2013. Kanatların Sesi, *Adres,* 2(98)16-19.

176.BirdLife Cyprus, 2013. *Cyprus Wheatear, march, apri/, may and june, ju/y, august, 2013.*

177.Beton,D., Saydam,B., Snape,R. (2013). Status and ecology of the Bonelli's eagle, *Aquila fasciatus,* in the Pentadactylos Mountain Range, Cyprus (Aves Falconiformes). Zoology in the Middle East, (59)123-130.

Kıbrıs'ta Kuşlarla İlgili Yazılı Kaynakların Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	1800'10 yıllar	1900'10 yıllar	2000'1i yıllar
Toplam kaynak sayısı	9	130	177
Kıbrıs'lı Türkler'e ait kaynaklar	...	2	24
İki toplumlu kaynaklar	...	...	10
Diğer kaynaklar	9	128	143

Tablo 3. Kıbrıs'ta kuşlarla ilgili yazılı kaynakların yıllara dağılımını göstermektedir.

5.1.4.Kıbrıslı Türklere Ait Kuşlarla İlgili Yazılı Kaynak Bulguları

Kaynağın adı	Kaynağın yılı	Kaynağın türü
Kıbrıs Kuşları	1987	Çiftçi Dergisi/Bilgilendirici yazı.
North Cyprus Bird Report	1999	Kuşkor,Yıllık gözlem raporu
Kuzey Kıbrıs'ı Tanıyalım Gezelim Görelim	2000	Genel Tanıtım amaçlı turistik kitapta kuşlarla ilgili bir bölüm
Çevre Sorunları ve Önlenmesi	2000	Kongrede sunulmuş bildiri
Kuşlar ve doğayı koruma	2001	Kongrede sunulmuş. bildiri
North Cyprus Report for the Lothian Ringing Group Expedition	2001	Kuş halkalama raporu
Kıbrıs'ın Kuşları	2002	Orta öğretim öğretmen elkitabında bir bölüm
Kuzey Kıbrıs'ı Tanıyalım Gezelim Görelim	2002	Genel tanıtım amaçlı turistik kitapta bir bölüm
Kuzey Kıbrıs Rehberi	2002	Tanıtım amaçlı turistik kitap
Önemli ekolojik alanlar	2004	Proje raporu içinde kuşgözlemi notları.
North Cyprus Bird Report	2003	Kuşkor,Kuş gözlemleri raporu
North Cyprus Paradise of Birds	2005	Süreli yayında tanıtım yazısı
Ayluga Gölü için yönetim planı	2007	Bilimsel makale

Gülseren Sazlığı	2007	Bilimsel makale
9. sınıf çevre ve sağlık bilgisi	2007	Ders kitabı içinde bir bölüm
Yabani kuşlar direktifinin Karpaz Yarımadasına Adaptasyonu	2008	Süreli yayında bilimsel makale
Glapsides Sulak Alanında kumul bitkileri ve ornitofauna gözlemleri	2008	Kongrede sunulmuş bildiri
The buffer zone and its bird fauna	2009	Süreli yayında bilimsel makale
Şimal	2010	Kuzey Kıbrısın fotoğraflarla tanıtım kitabında bir bölüm,kuş fotoğrafları
The first record for Cyprus-crimson winged finch	2011	Süreli yayında gözlem raporu
Bird watching in North Cyprus	Yılı belli değil	Turistik Tanıtım Kitapçığı
Kıbrıs'ın Kuşları	2012	Bilimsel kaynak kitap
Kanatların Sesi	2013	Haftalık dergide bilgi yazısı
Stc;\$US and the ecology of the Bonelli's Eagle.Aquila fasciatus	2013	Süreli yayında bilimsel makale

Tablo 4.Kıbrısta Kuşlarla İlgili Kıbrıslı Türklere Ait Yazılı Kaynaklar.

Kıbrıs'ın Kuşları ile ilgili 1800-2012 yılları arasında yazılmış toplam 316 materyalin yalnızca 26 adedinin Kıbrıslı Türklere ait olması Kıbrıslı Türklerin bu konuda ciddi anlamda eksiklikleri olduğunu göstermektedir. özellikle kuş göç yolları üstünde bulunan Adada kuş göçleri ve görülebilecek kuşlarla yeterince ilgilenilmemesi aslında Kıbrıslı Türklerin doğa ve doğa olaylarına karşı ilgisiz olduklarını kuşlarla yeterince ilgili ve bilgi sahibi olmadıklarını az da olsa ilgili olanların ilgi ve bilgilerini yeterince yazılı kaynaklara dönüştüremediklerini göstermektedir. Buna neden olarak eğitim sistemindeki eksiklikler ve maddi teşvik yetersizliği olduğu düşünülmektedir.

5.2. KKTC'de sulak alanlarla ilgili bulgular

5.2.1.KKTC'de yasal mevzuat.

Biyolojik çeşitliliğin korunması

Yüksek doğal değerleri olan alanları ve bu alanlardaki türleri, habitatları ve ekosistemleri uygun koruma statüsü sağlanarak muhafaza etmek ve bunların bütünlüğü ve karşılıklı ekolojik etkileşimlerini korumak amacıyla bir biyolojik çeşitlilik ağı kurulur. Uygun koruma statüsü aşağıdaki koşullar dikkate alınarak sağlanır:

Araştırma verileri ve bilgileri, türlerin populasyon dinamiğini, uzun vadede yaşamının dev~mının sağlanması, kendi kendini idame ettiren ve doğal habitat olarak kendini korumakta olduğunun belirlenmesi.

Türlerin uzun vadede yaşam alanlarının korud,nası.

Biyolojik çeşitlilik ve doğal kaynakların korunması ve yönetimi için bilimsel ilkeler ve gerçekler esas alınır.

Sulak alanların doğal yapıları ve ekolojik dengeleri korunur ve muhafaza edilir ve herhangi bir kurutulmuş veya doldurulmuş veya kurumuş sulak alanlar eski durumuna g~Jirilir(KKTC Resmi Gazete,12.03.2012, Biyolojik Çeşitliliğin Korunması)

KKTC'de 19 mayıs 1930 tarihli Kamu Derelerinin Korunması Yasası(bölüm 143 1.) ile bazı dere ve/veya derelerin bir bölümünün korunmasını öngören Yasa ile, Bakanlar Kurulu, Resmi Gazetede yayımlayacağı bir emirname ile herhangi bir kamu deresini veya onun herhangi bir bölümünü bu yasa amaçları bakımından dere ilan edebilir (bölüm143 3.).

Kimse herhangi bir derenin kenarlarını veya duvarlarını yıkamaz, kesip deviremez veya onların içini veya altını kazamaz veya başka biçimde onlara zarar veremez veya onları tahrip edemez (143 4.(1)).

Kaymakam, zaman zaman Resmi Gazete de yayımlayacağı bir bildiriyle-(143 5.(1))

(a) Herhangi bir derenin veya derenin herhangi bir bölümünün yatağından, kenarlarından veya duvarlarından, taş, çakıl, kum, toprak veya başka madde arınmasını veya taşınmasını;

(b) Herhangi bir derenin veya veya derenin herhangi bir bölümünün yatağına kenarlarına veya duvarlarına veya herhangi bir kısmına moloz, çöp, süpürüntü veya döküntü dökülmesini, tamamen veya koşullu olarak yasaklayabilir.

Su Ortamlarının ve Sulak Alanların Korunması Tüzüğü

(24.4.1998-R.G.48-EKIII-A.E.229 Sayılı Tüzüğün};(24.4.2006-R.G. 71-EKIII-A.E.235 Sayılı Tüzük ile Birleştirilmiş Şekli)

Çevre Yasası

(821/1997,36/2001 ve 24/2004 Sayılı Yasalar)

3.6 KKTC'deki su kaynakları aşağıdaki gibi sınıflandırılır.

1. Yeraltı Su kaynakları ve aküferler

2.Akarsular

3.Pınarlar

4. Barajlar ve Göletler

5.Doğal göller ve doğal sulak alanlar

Sul~J< Alanların Korunması

Sulak alan olarak belirlenen yerlerde hayvan otlatması yasaktır.

Sulak alanlarda yetişen, saz ve kamışların kesiminde kontrollu kesim esas olup Çevre Koruma dairesinden izin alınmadan saz ve kamış kesimi yapılması yasaktır.

Sulak alanlara her türlü katı atık, toprak, moloz ve benzeri boşaltmak yasaktır.

Sulak alanlara sıvı atık deşarjı yasaktır. Ancak atıksular uygun bir arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra

Sulak alanlara veya buraları besleyen havzalara boşaltılması Çevre Yasasındaki tüzüklerle belirlenmiş koşullara uymak koşulu ile Çevre Koruma Dairesi tarafından izin verilebilir.

Sulak alanlar civarında yapılacak tarımsal faaliyetlerde sulak alan olarak belirlenmiş yerlerin 1 OOm. Uzağındaki arazilerde kimyasal ilaç kullanmak yasaktır.

Sulak alanlardan 100m.den daha yakın bölgelerde herhangi bir hayvan barınağı veya hayvancılık tesisi inşa etmek yasaktır.

Sulak alanlar çevresinde 1 OOm mesafeden daha yakın parsellerde hiçbir turistik tarımsal endüstriyel ve /veya yerleşim amaçlı yapı yapılması yasaktır.

Sulak alanların doğal dengesini olumsuz yönde etkileyebilecek olumsuzlukları önlemek amacıyla her türlü gürültü çıkaran faaliyetlerde bulunmak yasaktır.

Sulak alanlara 300m den daha yakın mesafelerde her türlü avlanma yasaktır.

Sulak alanlarda doğal denge üzerine çok büyük önemi olan saz ve kamış dışındaki tüm bitkilerin kesilmesi ve toplanması yasaktır.

Sulak alanlarda yapılacak kuş gözlemciliği ve doğa fotoğrafçılığı gibi faaliyetler dışındaki turizm ve eğlence amaçlı etkinlikler çevre Koruma Dairesi tarafından uygun görülmesi halinde izinlendirilir.

KKTC'de 1974 yılından önce mevcut olup korumaya alınan sulak alanlar

Köprü Göleti, Ayluga, Aynikola Barajı, Tatlısu Gölü Ayluga

Gönyeli Barajı, Kanlıköy Barajı, Haspolat Göleti, Yuvacık Ovgos

Güz~lyurt Şahinler, Akova Göleti, Gölbaşı Göleti, Geçitköy Dağdere

Tatlısu, Zerdali Portakallı Dere, Mersinlik Göleti, Ergazi Sayadere Göleti

Güzelyurt Gemikonağı Göleti, Güzelyurt Akdeniz Göleti, Lefkoşa Hamitköy Göleti

Girne Dağyolu Göleti, Lefkoşa Değirmenlik Göleti, Girne Arapköy Uzundere Göleti

Girne Arapköy Ayannidere Göleti, Mağusa Serdarlı Göleti, Lefkoşa Yılmazköy Göleti

Gönendere Göleti, Karşıyaka Göleti, Girne Beşparmak Alagadi Göleti

Bu tüzükle aynı tarihte koruma altına alınan doğal sulak alanlar;

Yeniboğaziçi-Salamis, Engomi-Glapsides, Glapsides, Yenişehir-Gülseren, Mehmetçik Gölü ve Bafra Sulak Alanıdır (mevzuat.kamunet.net/mmd_tuzukler_htm).

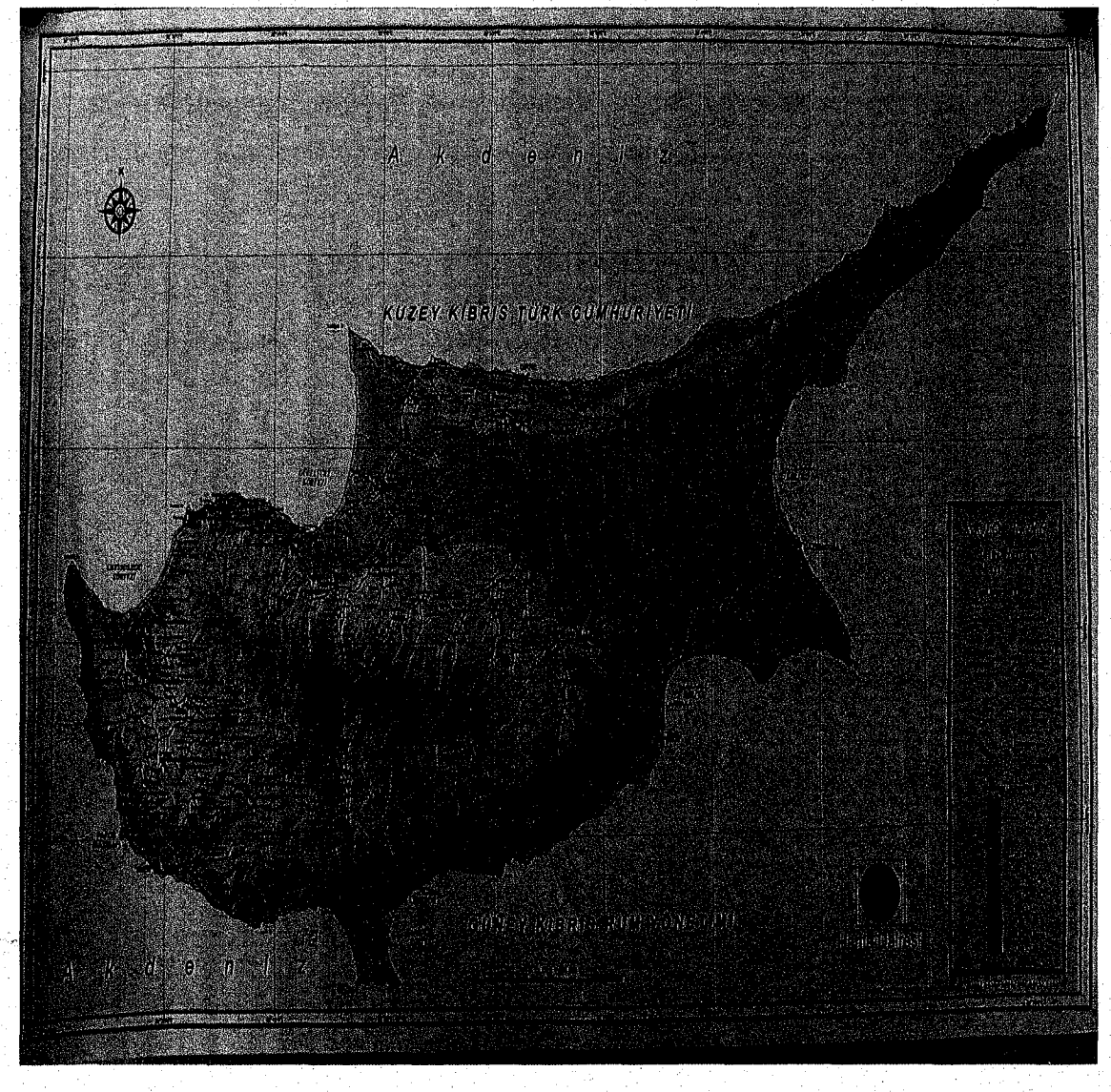

Harita 3. Kıbrıs Fiziki Haritası. Harita 5.3'te Kıbrıs Adası'nın tamamında bulunan bazı doğal göl, yapay gölet ve dereler mavi renkli olarak görülmektedir.

5.2.2.KKTC'de Sulak Alanlar ve Kuş Gözlem Sonuçları ile ilgili Bulgular

Bu çalışma sırasında 2009-2013 rastlantısal olarak sulak alanlarda yapılan kuş gözlemlerinde kaydedilen kuş türleri ek2'de verilmiştir.

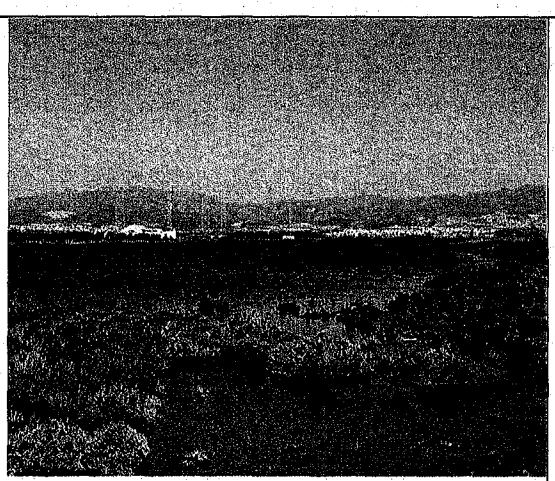

1.Ağrotur Gölü,Ramsar Alanı

2.Ahna Göleti

3.Akdeniz Göleti

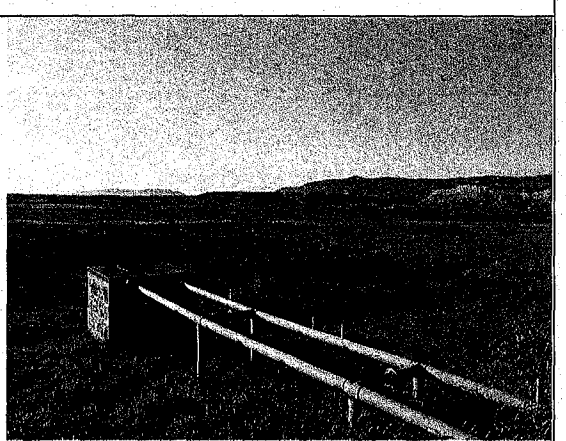

4.Akova Göleti

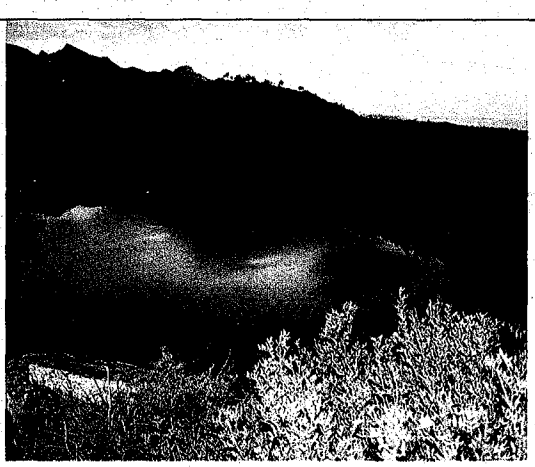

5.Arapköy Göleti I Arapköy Ayannidere

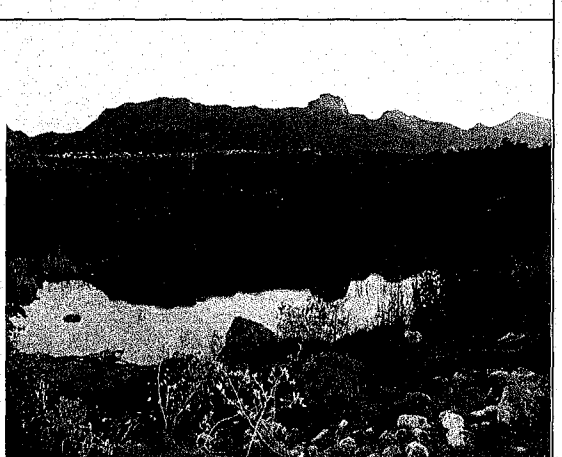

6.Arapköy Göleti II Arapköy Uzundere

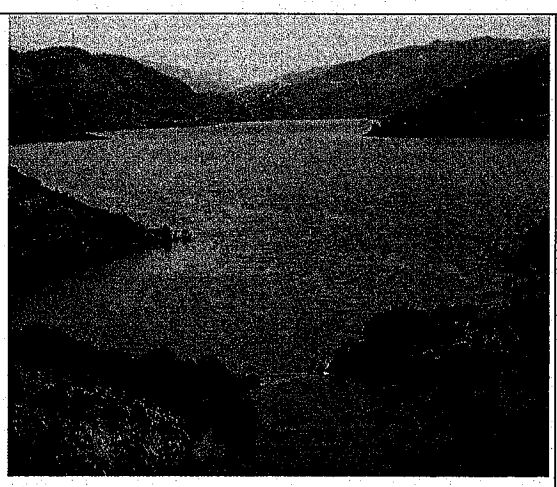

7.Asprokremmnos Göleti

8.Bafra Sulak Alanı

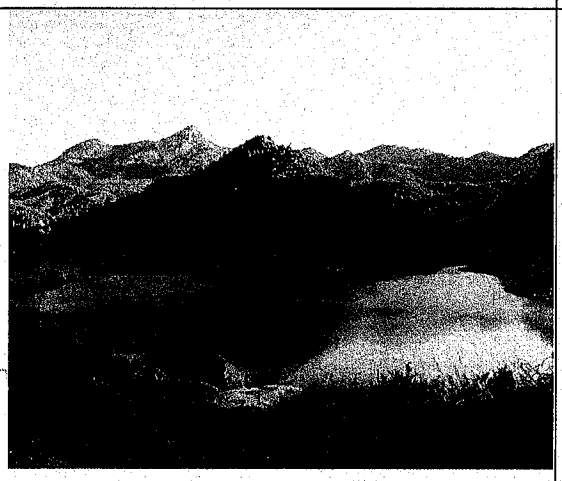

9.Beşparmak Alagadi Göleti

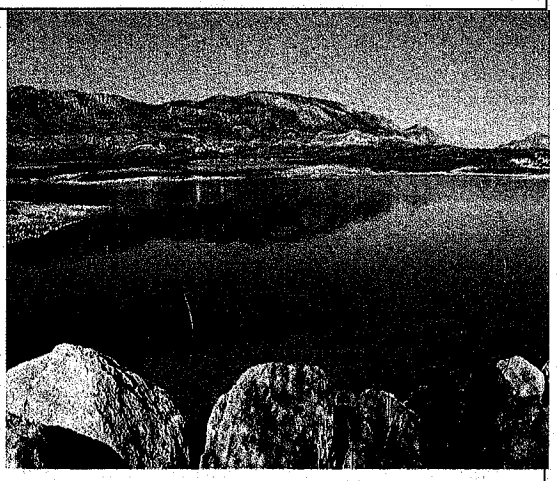

10.Dağyolu Göleti

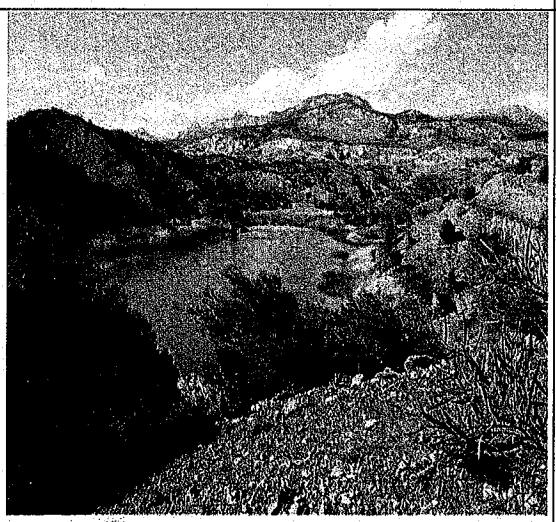

11.Değirmenlik Göleti

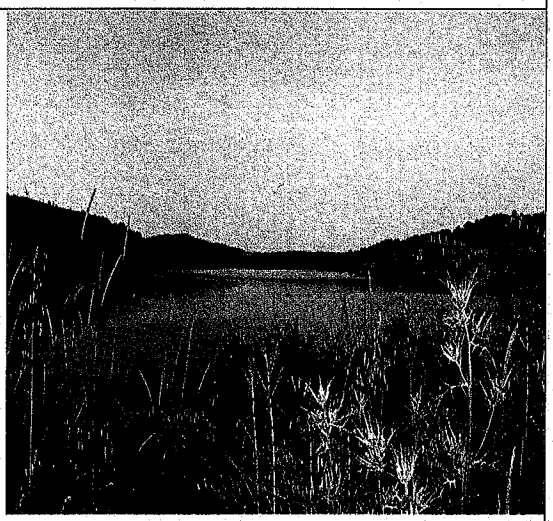

12.Evretu Göleti

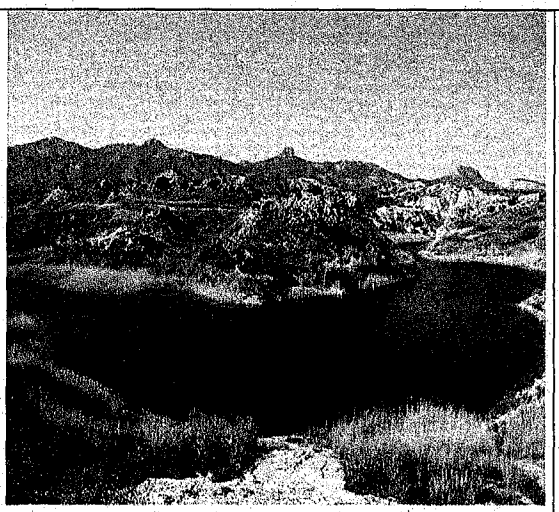

13.Ergazi Göleti

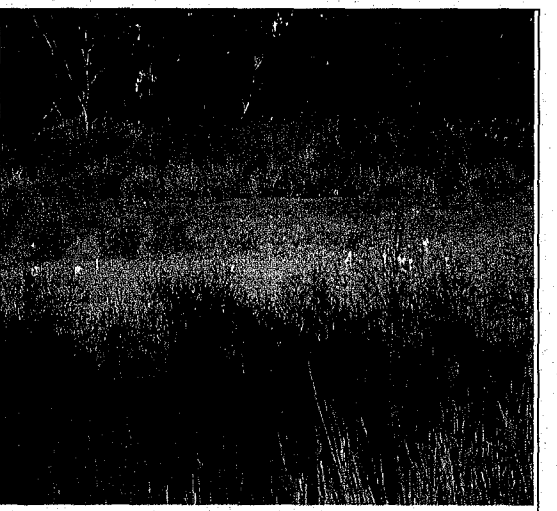

14.Fresh Water Lake

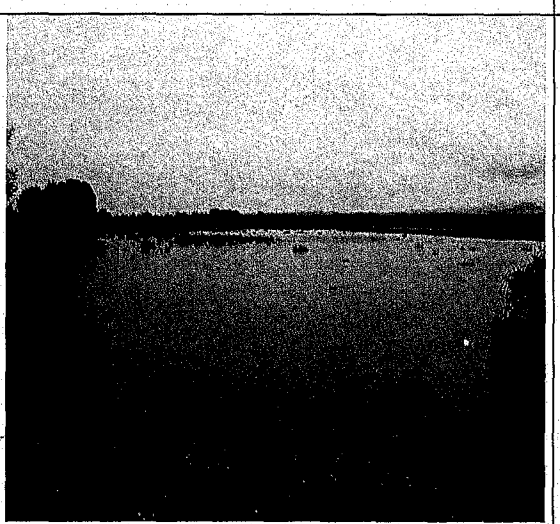

15.Gayretköy Yuvacık Göleti

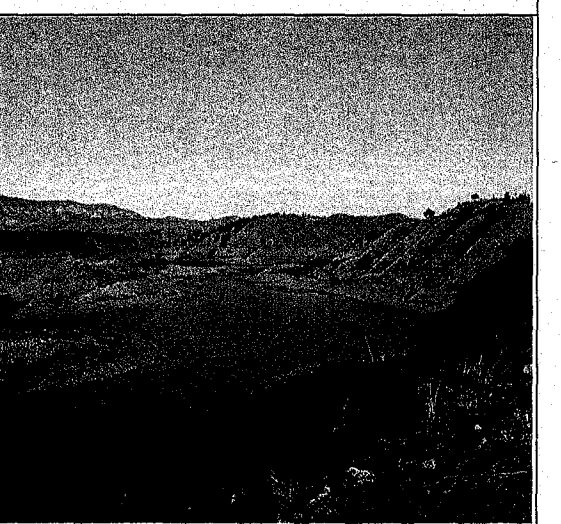

16.Geçitkale Göleti

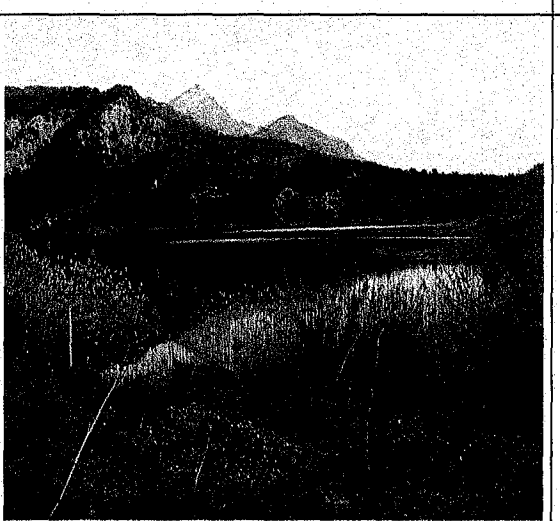

17. Geçifköy Göleti(2012 ilkbahar)

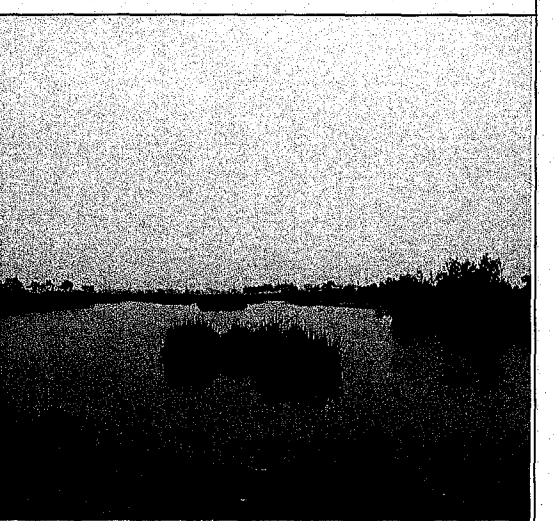

18.Glapsides Sulak alanı

	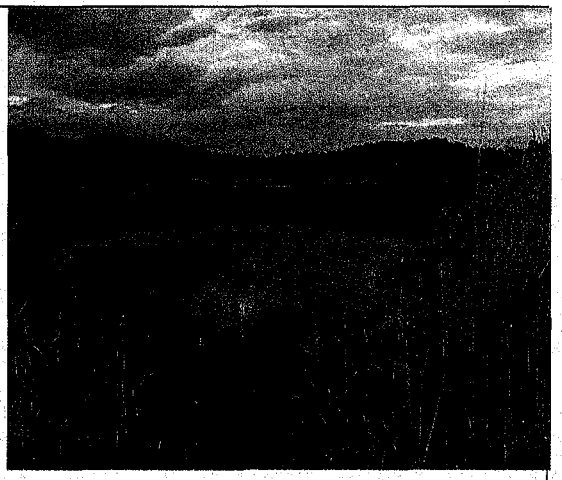
19.GlapsidesII,Silver beach Sulak Alanı	20.Gönendere Göleti
	
21.Gönyeli Göleti	22.Güvercinlik Sulak Alanı
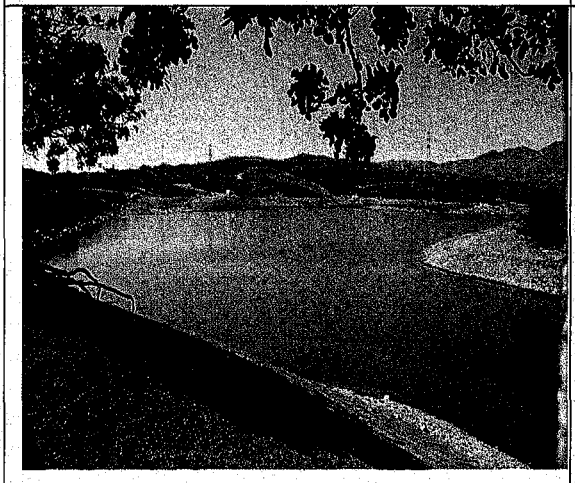	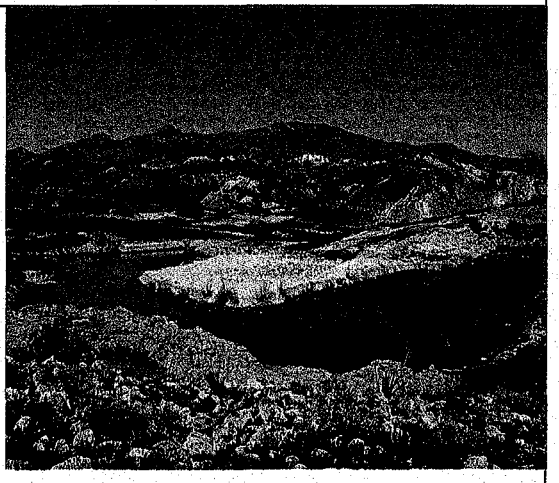
23.Hamitköy Göleti	24.Haspolat Göleti

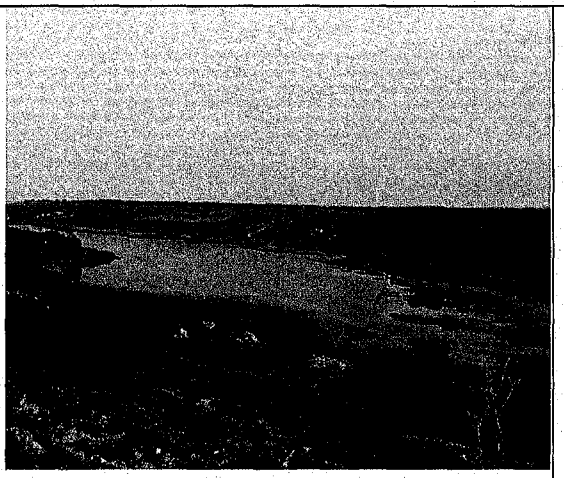

25.Kalkanlı Göleti

26.Kanlıköy Göleti

27.Karşıyaka Göleti

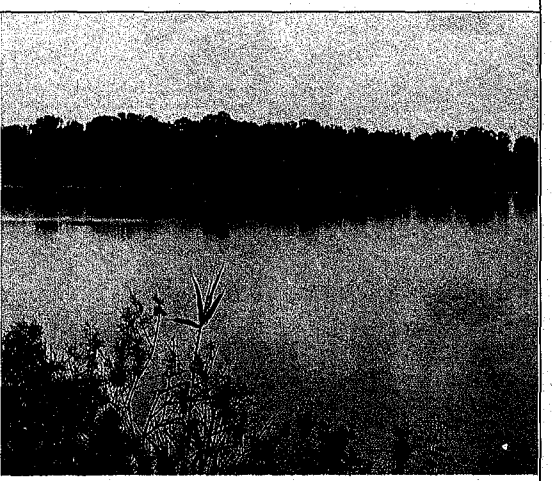

28.Köprülü Göleti

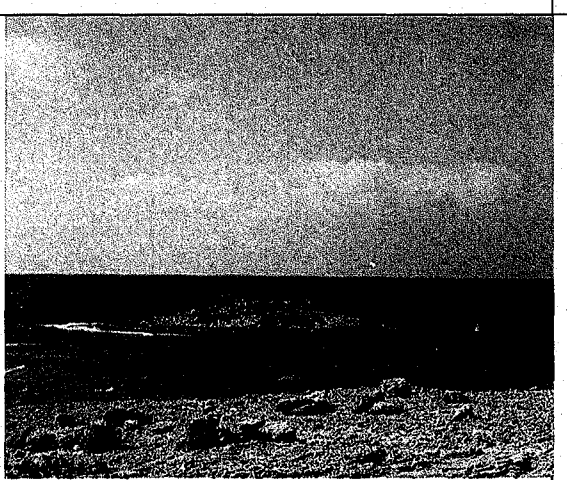

29.Kormacit Burnu

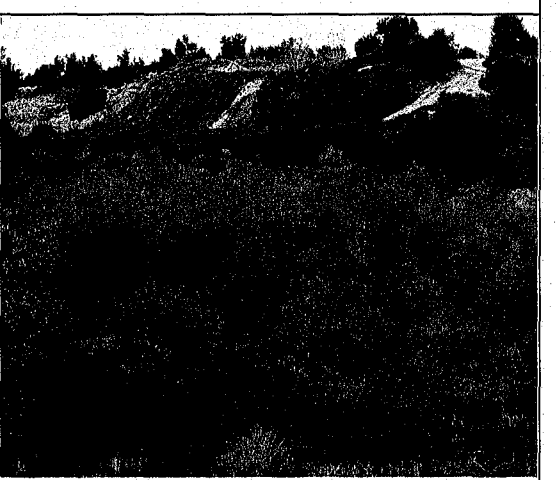

30.Küçük Erenköy Göleti

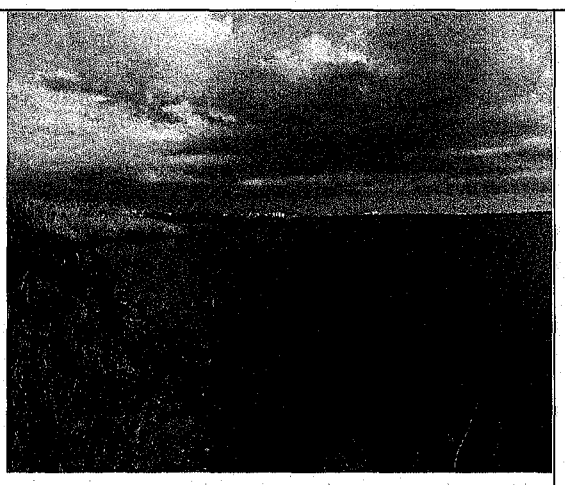

31.Larnaka Tuz Gölü

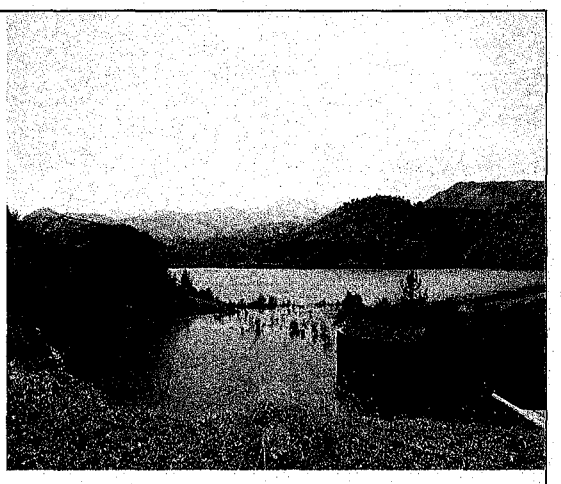

32.Lefke Gemikonağı Göleti

33.Livadi Marsh bir Natura 2000 alanıdır.

34.Mağusa Ayluga Gölü

35.Mağusa Taze Su Gölü.

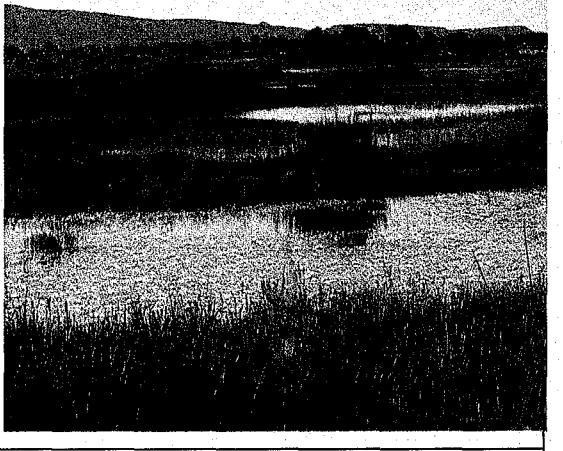

36.Mehmetçik Gölü

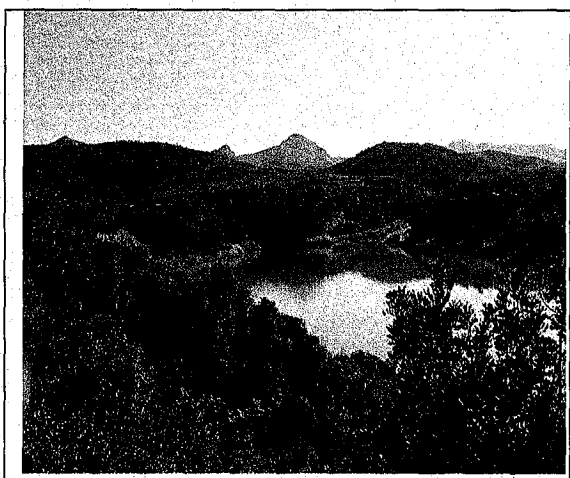

37.Mersinlik Göleti

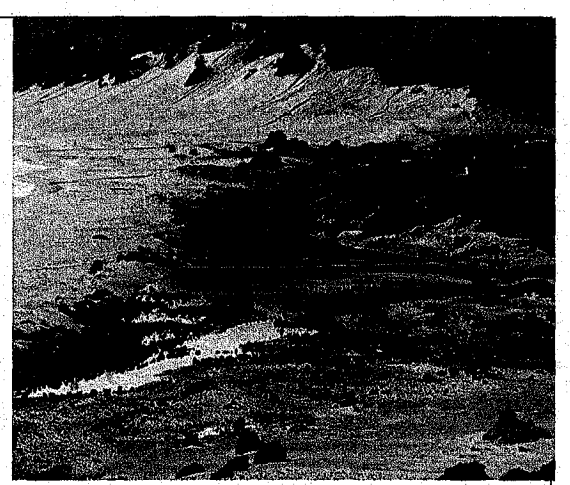

38. Mevsimlik Altınkumsal Sulak Alanı

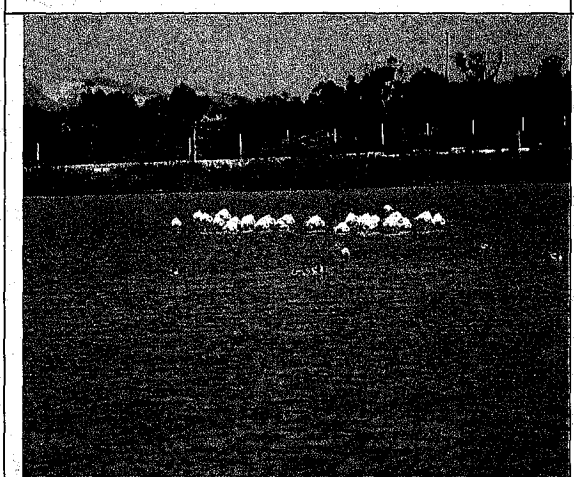

39.Neapolis Sulak Alanı

40.Salamis Doğal Sulak Alanı

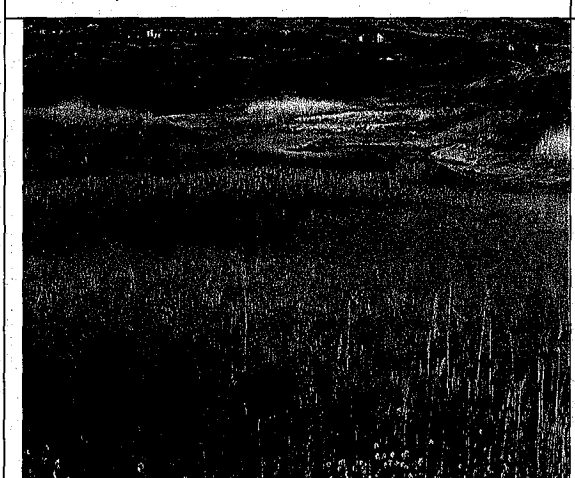

41.Serdarlı Göleti

42.Sınırüstü Göleti

43.Şirinevler Göleti

44.Tatlısu Göleti

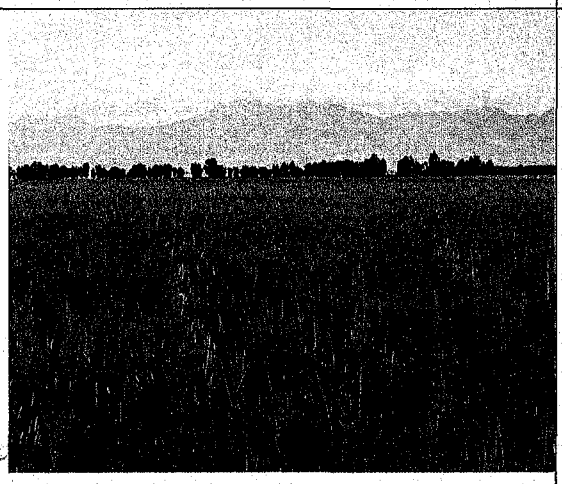

45.Vadili Göleti

46.Yayla Deresi.

47.Zakaki Marsh

48.Zeytinlik Göleti

Albüm 1. Albüm 1'd~e bu çalışma sırasında ziyaret edilen ve kayıt tutulan sulak alanların görsel listesi verilmiştir.

.5.2.3.Diğer Kuş Alanlan lle **İlgili Bulgular**

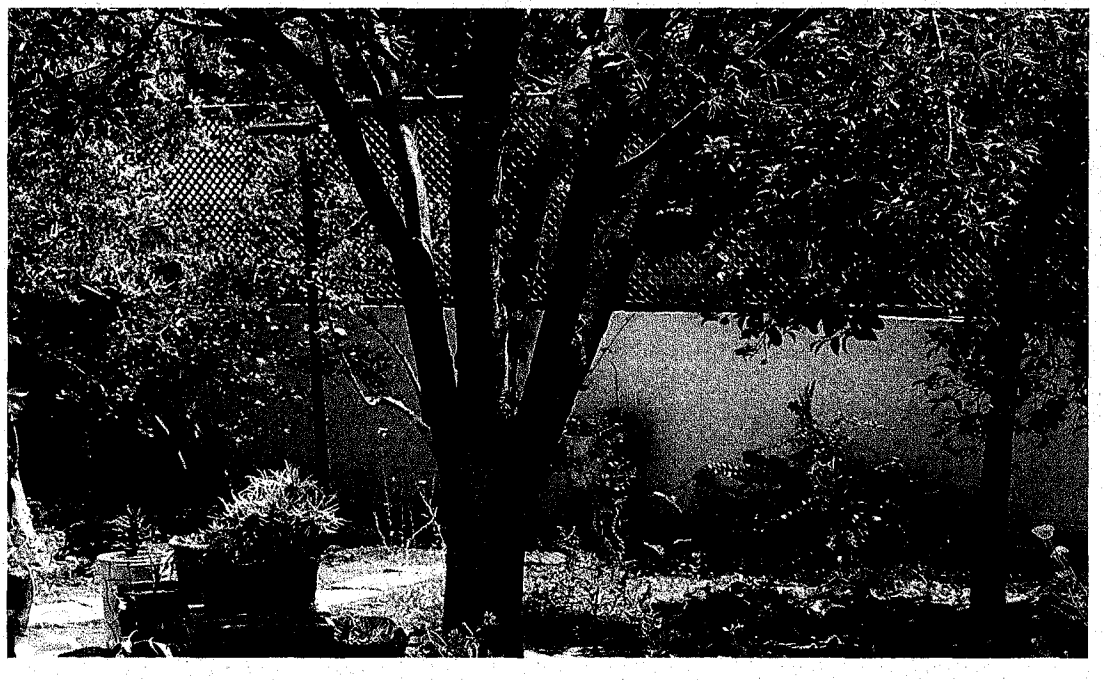

1. Bir ev bahçesinde; *Parus major, Passer domesticus, Streptopelia decaocto, Columba palumbus, Carduelis carduelis, Phylloscopus collybita, P.trochi/us, Sylvia borin, /duna pa/lida, Phoenicurus ochruros, Erithacus rubecula, Fringilla coelebs, Sturnus vulgaris, Corvus cornix, Corvus monedu/a, Athene noctua* görülebilir.

2. Mağusa surları hendeğinde; *Bubulcus ibis, Tyio alba, Athene noctua, Falco tinnunculus, Alectoris chukar, Streptopelia decaocto, Columba palumbus, Upupa epope, Oenanthe cypriaca, Burhinus oedicnemus, Parus major, Corvus monedula ve Carduelis carduelis* görülür.

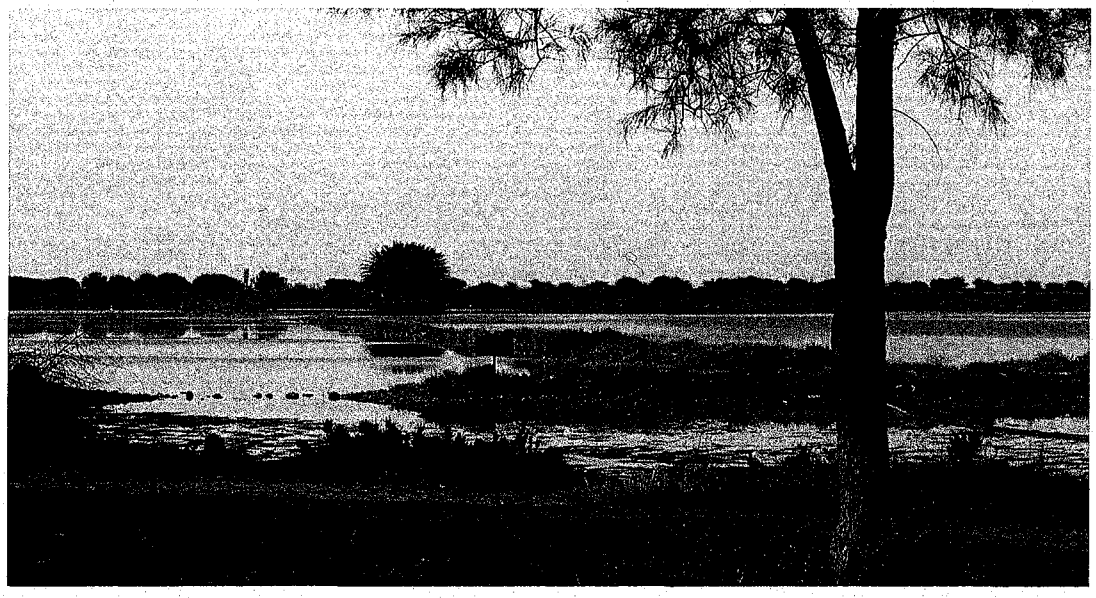

3. Adacıklar adı verilen Mağusa Maraş Sahilindeki kıyıda *Ardea cinerea, Egretta garzetta* ve özellikle sonbaharda *Numenius arquata* ile kış günlerinde *Pha/acrocorax carbo* görülmektedir. Bu kıyımızda 2009 yılında, bahar mevsiminde üç yetişkin *Cygnus o/or* görülmüştür.

4.Salamis Ormanlarında *Francolinus francolinus, Alectoris chukar, Cuculus canorus, Sylvia melanothorax, S. me/anocophala, Cettia cetti, Clamator g/andarius, Carduelis carduelis, Cardue/is chloris, Galerida cristata, Columba palumbus, Streptope/ia decaocto, Falco tinnunculus, Parus major, Turdus merula, T.philomelos, Phoeniouius ochruros, Erithacus rubecu/a, Serinus serinus, Frigilla coe/ebs, Lui/ula arborea* veya bir sulak alana yakın kısımlarda, *Motecil/a alba; Falco vespertinus, Cettia cetti, Upupa epops, Coracias garrulus, Cistico/ajuncidis, Saxico/a rubicola,* görülür ve geceleyin de *Athene noctua* ile *Burhinus oedicnemus* işitilir.

5. Bir Limongil bahçesinde; *Bubulcus ibis, Columba palumbus, Streptope/ia decaocto, Passer domesticus, Cardue/is carduelis, Parus major, Hirundo rustica, De/ichon urbica, Apus apus, Upupa epops* ve ayrıca *Merops apiaster* görülebilir.

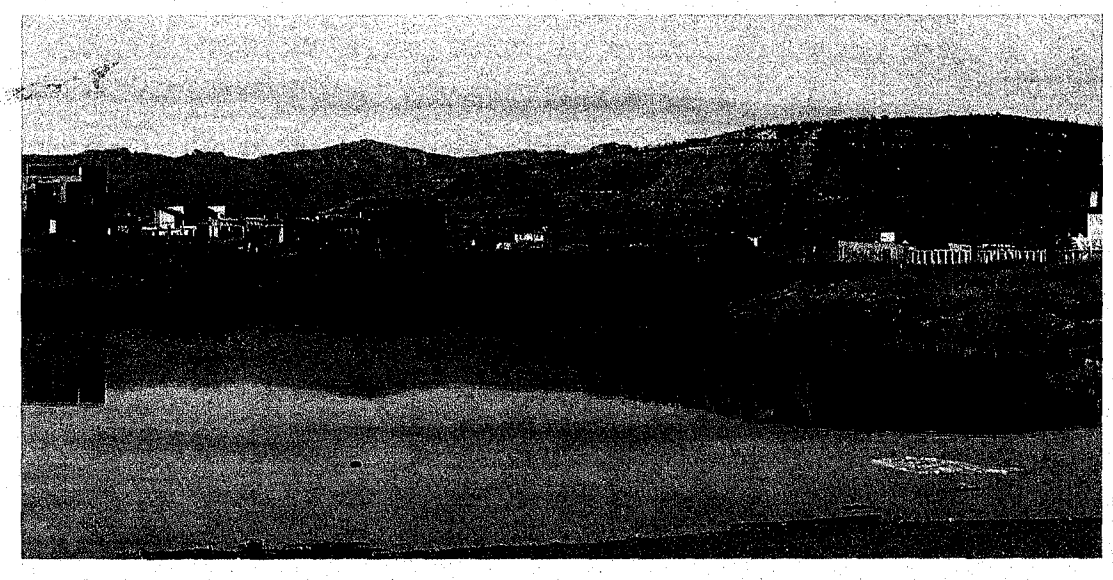

6. Boğaz Yılan Deresi'nde *Egretta garzetta, Saxicola rubicola,<1Tringa ochropus, Motecil/a alba, Miliaria calandra, Francolinus francolinus, Streptope/ia decaocto, Columba palumbus, Alectoris chukar, Charadrius dubius, C.hiaticula ve Oenanthe cypriaca* görülür.

7. Sınırüstü Havzasında yağışlı yıllarda *Fulica atra, Anas platyrhynchos, Tachybaptus ruficol/is, Egretta garzetta, Aythya ferina, Bubulcus ibis* gözlemlenebilir. Mevsimine göre *Saxicola rubicula, Motecilla alba, Miliaria calandra, Motecil/a flava, Athene noctua, Tyto alba, Burhinus oedicnemus, Falco tinnunculus, Francolinus francolinus, Alectoris chukar, Columba palumbus, Streptopelia decaocto, Parus ll!J]ajor,i" Galerida cristata, Cisticola juncidis, Sylvia melanothrorax, Clamator glandarius, Upupa epops, Coracias garru/us, Merops apiaster* ve *Buteo rufinus* görülür.

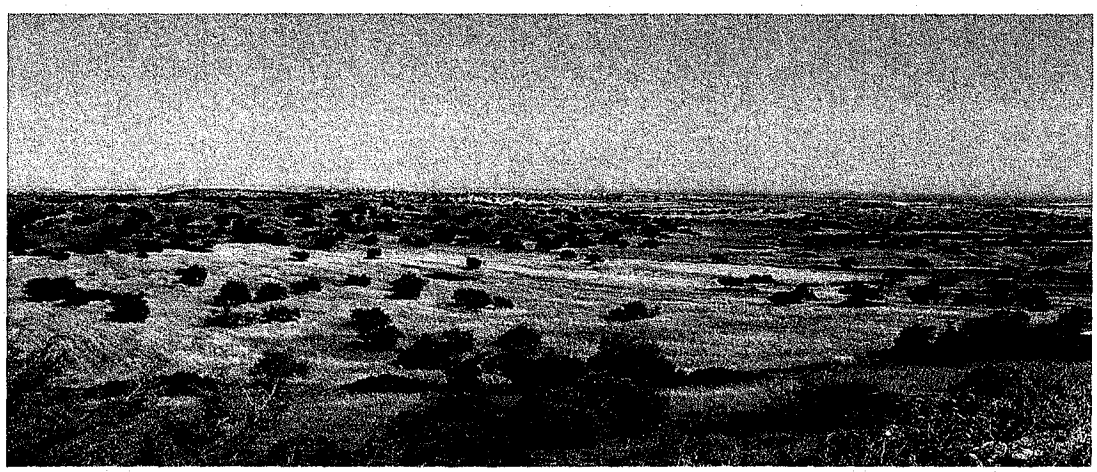

8. Topçuköy Vadisi gibi seyrek ağaçlar içeren bir tahıl tarlasında; *Francolinus francolinus, Cisticola juncidis, Alectoris chukar, Falco tinnunculus, Columba palumbus, Saxico/a rubicula, Galerida cristata* ve *Miliaria calandra* 'ya rastlanır.

9. Tuzluca Sulak Alanı mevsimlik ve bazı kışlarda su tutan doğal bir sulak alandır. Su tuttuğu yıllarda, *Fulica atra, Anas crecca, Egretta garzetta, Moteci))aalba, Tringa glareola, T.ochropus, Actitis hypoleucos görülür.* İlkbaharda *Merops apiaster, Apus apus, Delichon urbica,* ilkbahar kış *Bubulcus ibis, Miliaria calandra, Melanocorypha calandra,* kışın *Saxicola rubicula* ve herzaman *Carduelis carduelis, Galerida cristata, Cisticolajuncidis, Francolinus francolinus, Streptopelia decaocto, Falco tinnunculus* ve *Alectoris chukar* görülebilir, geceleyin çevredeki çamlıklarda *Otus scops* işitilir. *-Sô'nbahargeçit dönemlerinde geçiş yapan büyük gündüz yırtıcıları gözlemlenebilir. ilkbahar geçit dönemlerinde yakın çevresinde *.Clamator glandarius* ve *Coracias garrulus* görülür.

10. Çayırova Sulak Alanında 2002 yılında *Fulica atra* ve *Phoenicopterus roseus, Egretta garzetta,* 2012 nisan-mayıs ta; *Ciconia ciconia, Ardeola ral/oides, Plegadis falcinellus, Egretta garzetta, Fulica atra, Himantopus himantopus, Tringa totenus, T.ochropus, T.glareola, Ardea clneree, Circus aeruginosus, Motecilla alba, Charadrius dubius, Anas querquedu/a, Bulbucus ibis, Gallinago gal/inago, Ca/idris minuta, Philomacus pugnax, Ardea purpurea* ve *Vanellusvanellus* kaydedllrniştir,

11.Karışık ağaçların çam ve selvilerin,tahılların bulunduğu bir çiftlikte, *Upupa epope, Tyto alba, Clamator glandarius, Burhinus oedicnemus, Athene noctua, Co/umba palumbus, Cardue/is cardue/is, Streptopelia decaocto, Motecilla alba, Erithacus rubecu/a, Parus major, Passer domesticus, Alectoris chukar, Coturnix coturnix, Phoenicurus ochruros, Falco tinnuncu/us, Miliaria ca/andra, Hirundo rustica Merops apiaster* ve *Galerida cristata* görülür, *Francolinus francolinus* işitilir. Avlanan bir veya birkaç *Buteo rufinus* ve *Circus macrourus* görülebilir.

12. Dipkarpaz Yarımadası'nda geniş vadilerde, mevsimine göre bazıları yoğun ~a~ıtarda olmak üzere; *Lanius collurio, Lanius minor, Merops apiaster, Coracias garrulus, Upupa epops, Vanellus vanellus, Oenanthe oenanthe,* O. *cypriaca, Turdus merula,* ve yerli türlerimizden *Parus major, Carduelis carduelis, Galerida cristata, Francolinus franco/inus, Alectoris chukar, Columba palumbus, Cettia cetti, Burhinus oedicnemus, Cisticola juncidis, Falco tinnunculus, özellikle baharda Coturnix coturnix* ve kış mevsiminde *Miliaria calandra* ve ekin tarlaları üstünde özellikle bahar ayların,da avlanan, çoğunlukla bir tek *Circus pygargus* ve C. *macrourus* görülebilir.

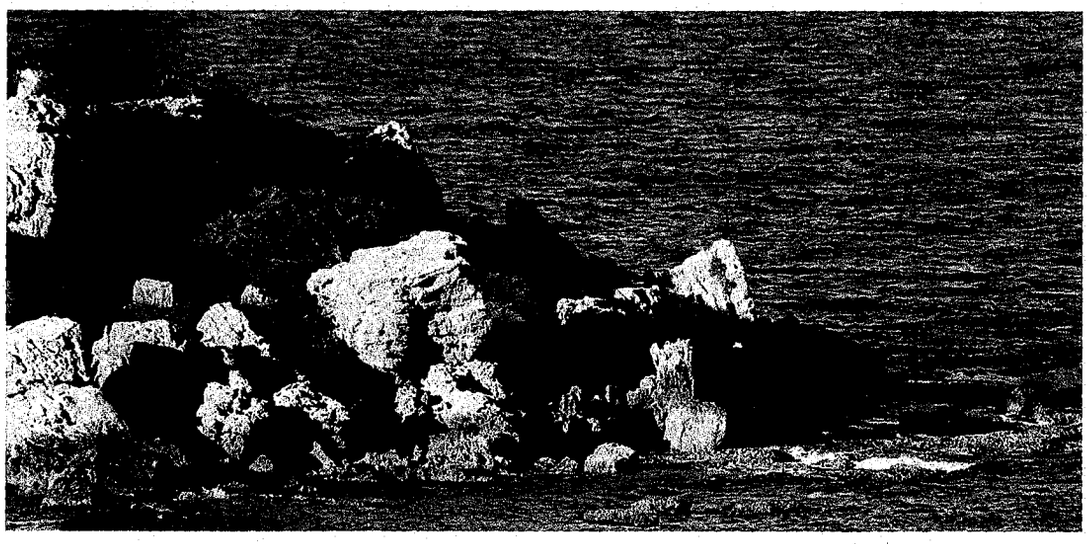

13. Dipkarpaz özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları içinde kalan kuzey sahilimizdeki Lefkonisos adasında yıl boyunca *Pha/acrocorax eristotelis, Larus cachinnans L.audouinii* kışın *P.carbo,* geçit dönemlerinde *Egretta garzetta* görülür.

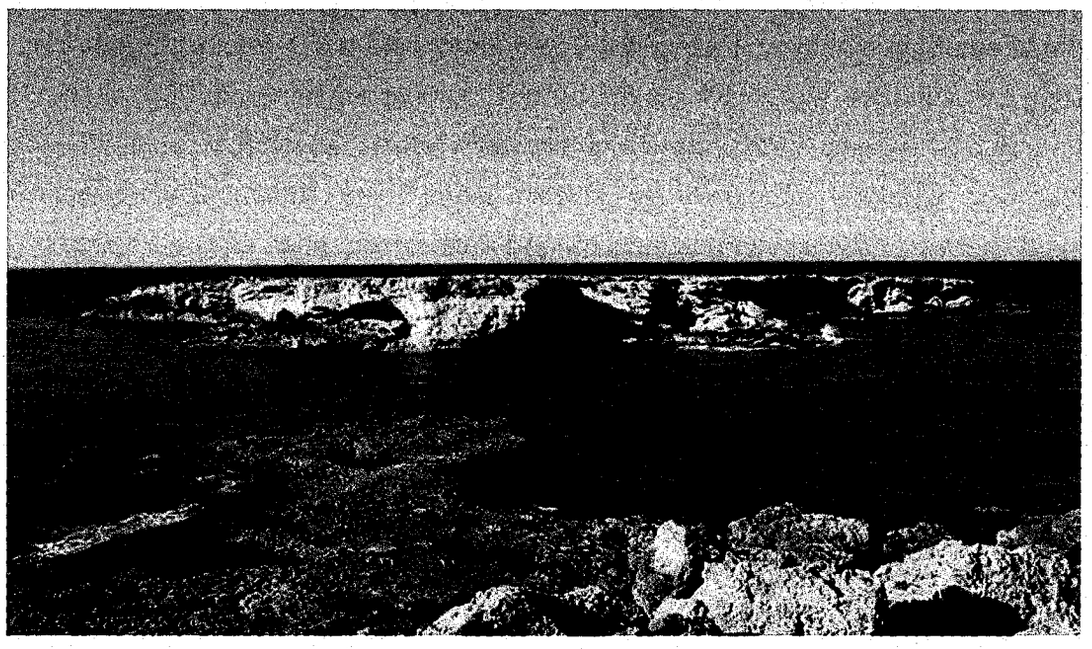

14. Dipkarpaz Halkı tarafından Güvercin Adası Glares, olarak anılan Dipkarpaz özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları içinde kalan bu adacıkta, yılın üç mevsiminde *Phalacrocorax cerbo,* yıl boyu *Co/umba livie, Pha/ocrocorax aristotelis,* geçit dönemlerinde *Egretta garzetta* ve kış mevsiminde *Montico/a solitarius* ve *Moteci/la alba* görülebilmektedir.

15.Dipkazpc:tz Burnü'nda *Parus major, Oenanthe isabellina, Emberizia caesia, E.melanocephala, Upupa epops, Phylloscopus collybita, P.trochilus,.Motecilla alba, Oen.antheoenanthe, O.cypriaca, Jynx torquılla,* Paser *hispaniolensis, Lanius minor, L.collurio, L.nubicus, Falco eleonorae, Felço subbuteo, F.vespertinus, Buteo* buteo, *B.rufinus, Circus aeruginosus,* kışın *Turdus merula, Monticola solitarius* ve geçiş dönemlerinde *Muscicapa striata, Arenaria interpres, Ardea cinerea, A.purpurea, Phoenicopterus roseus* ve *Ciconia ciconia* ve derelerde *Gallinula chloropus* göz!emlenir, yaz ve bahar gecelerinde *Caprimulgus europeus* işitilir.

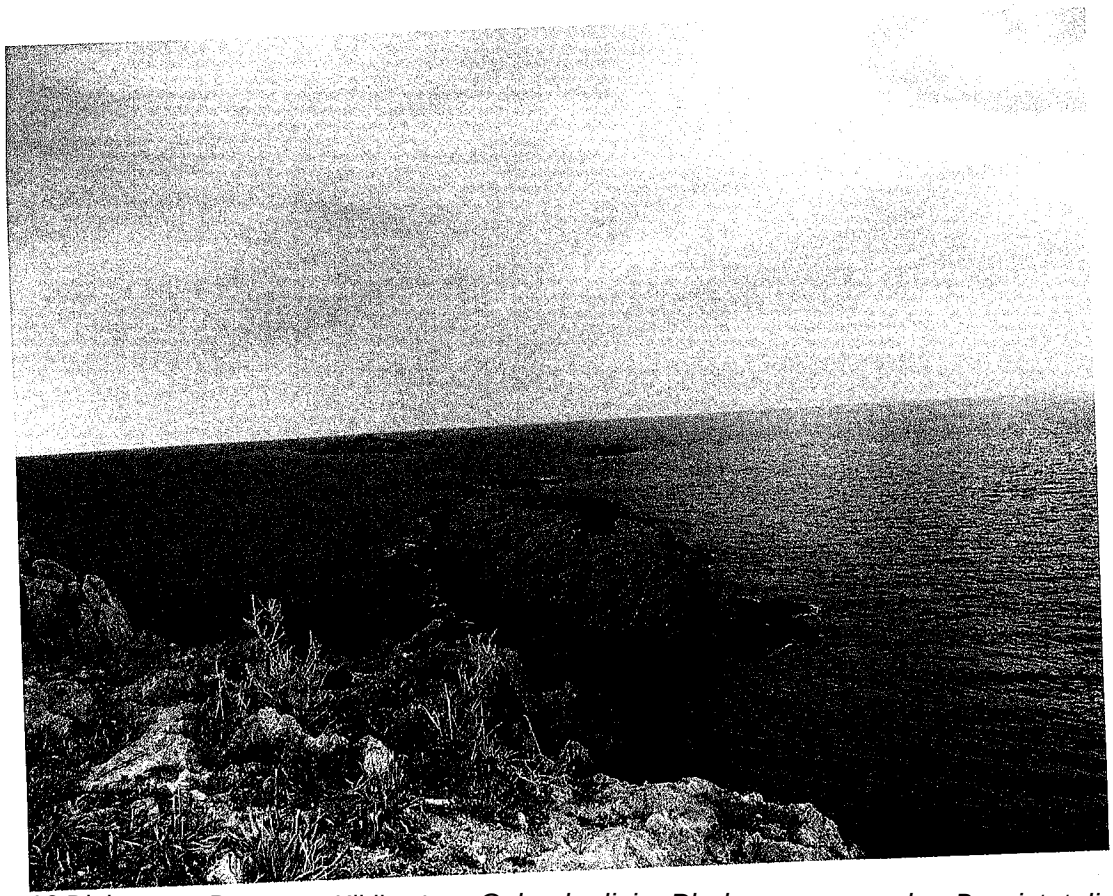

16.Dipkarpaz Burnu ve Klidhes'te, *Columba livie, Phalacrocorax cerbo, P. aristotelis, Laurus cachinnans, L.audouinii, Monticola solitarius, Falco peregrinus, F.eleonorae,* görülür. Sonbahar ve ilkbahar gibi geçit dönemlerinde *Falco subbuteo, Buteo buteo, Motecilla alba, Upupa epops,* yoğun sayılarda *Hirundo rustica ve Delichon urbica, Oenanthe oenanthe,* O. *isabellina, O.cypriaca, Ardea cinerea, Ardea purpurea, Phylloscopus trochilus, Lanius collurio, L.minor, Emberiza ceesie, Alcedo atthis* ve *Merops apiaster* gözlemlenebilir. Her zaman *Falco tinnunculus* ve *Ga/erida cristata* görülebilir, ayrıca kayalık sahillerde küçük sürüler halinde *Charadrius hiaticola* görülebilir.

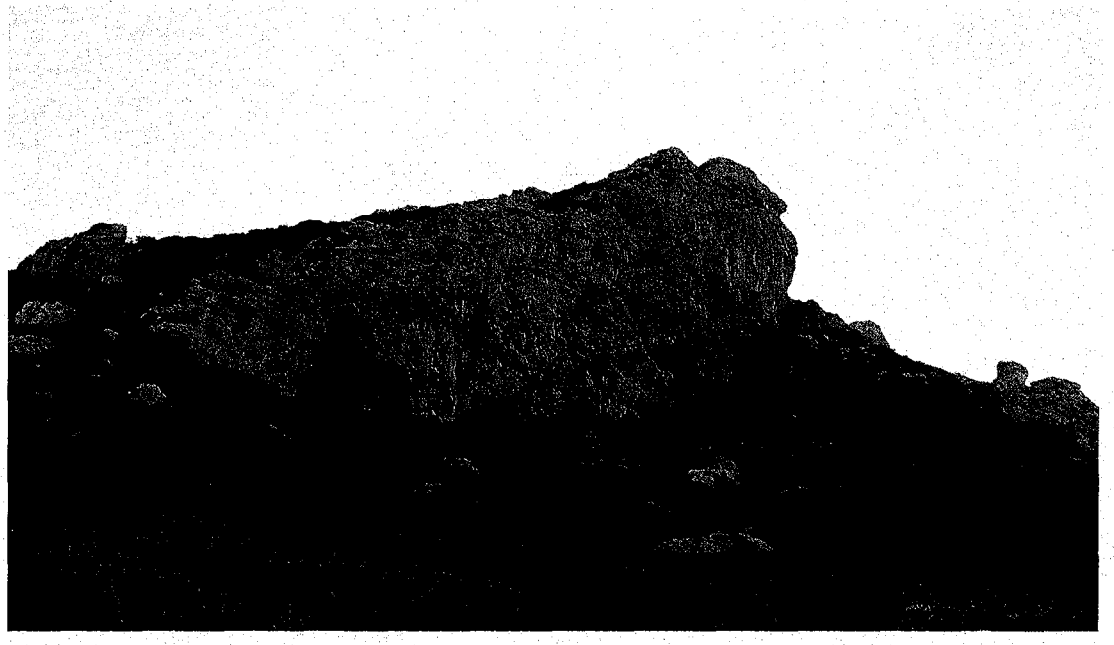

17. Yudi Tepesi, *Falco peregrinus'un* ve *Corvus corax'ın* yuvalan olan, sürekli olarak Corvus *monedula, Sylvia melanothorax, Parus major, Aleçtoris chukar, Motecilla alba* ve bulunduğu yüksek kıyı kayalıklarında *Egretta garzetta ve Ardea cinerea* görülebilen bir önemli kuş alanımızdır. Sonbahar göçleri sırasında sürüyle *Plegadis falcinellus,* çevresindeki tarlalarda *Miliaria calandra* ve *Gelenide çristata* görülür.

18.Kalkanlı Deresi boyunda; *Alectoris chuker, Francolinus francolinus,Coracias garrulus, Upupa epops, Merops apiaster, Falco tinnunculus, Sylvia melanothorax, Clamator glandarius, Columba palumbus, Parus major, Carduelis carduelis, C.chloris, Streptopelia decaocto, Oenanthe cypriaca, Circus eeruglnosus* ve *Aquila pomarina* görülebilir.

19. Livera Pool, küçük kuşlar için bir sulak oluşturur. Mevsimine göre, *Orio/us oriolus, Saxicola rubicu/a, Hirundo rustics, Delichon urbica, Merops apiaster, Coracias garrulus, Parus major, Muscicapa striata, Lui/ula arborea, Alauda arvensis, Lanius collurio, Falco tinnuncu/us, Parus major, Ga/erida cristata, Sylvia melanocephala ve Saxico/a rubetra* görülen türlerden bazılarıdır.

20. Kormacit Burnu'nda yılboyu *Phalocrocorax aristotelis,'Felce tinnunculus, Laurus cachinans,* göçmen kuşlar geçerken *.Ardea cineree,* Anas *querquedu/a, Arenaria interpres, Merops apiaster, Falco subbuteo, Circus cyaneus, Corecies garrulus, Hirundo rustica, Delichon urbica , Alauda arvensis, Motecilla flava, Numenius arquata Saxicola rubicu/a ve Larus cachinnans* görülür.

21.Avtepe Eski Değirmen Deresi'nde *Columba palumbus, Erithacus rubecula, Sylvia melanothorax, S.atricapil/a, S.melanocephala, Butteo butteo, Cettia cettl, Parus major, Motecilla alba, Galerida cristata, Francolinus francolinus, Alectoris chukar, Turdus merula, Carduelis carduelis, Phylloscopus collibita, Falco tinnunculus, Saxicola rubicula, Merops apiaster, Ardeo/a ralloides, Streptopelia turtur* görülür.

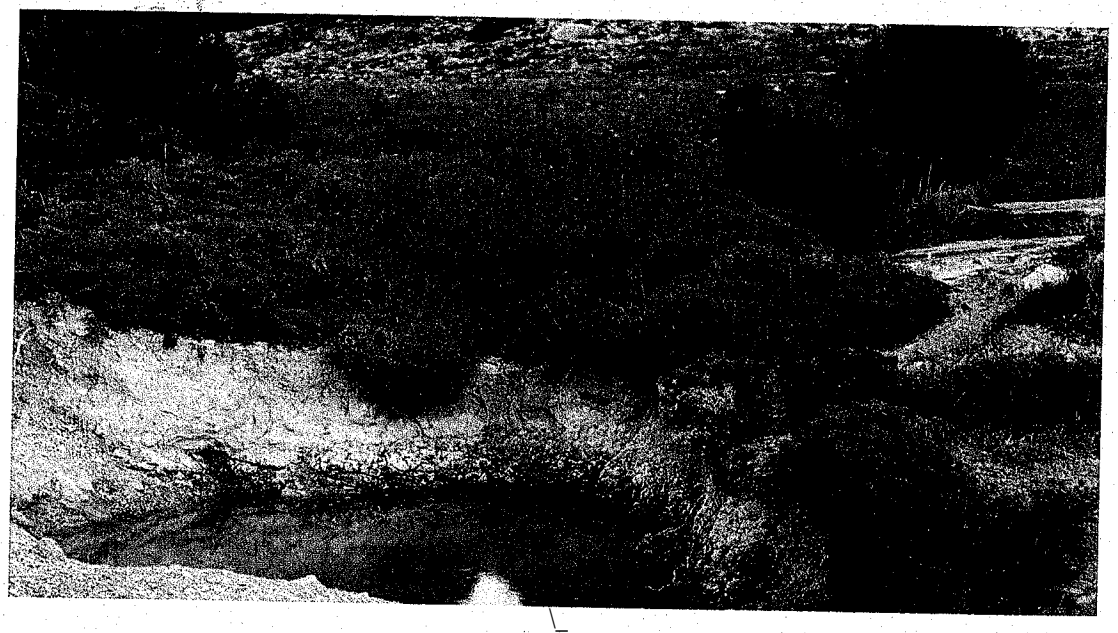

22.Dipkarpaz Vadi Deresi ve vadisinde; *Vanel/us vanellus, Upupa epops, Coturnix coturnix, Galerida cristata, Falco tinnunculus, Sylvia melanothrax, Alectoris chukar, Francolinus francolinus, Oenanthe oenanthe ve Clamator glandarius* görülür.

23. Gemikonağı Deresinin ağzında kuş kaydedilmemesinin nedeni CMC atıklarının derenin rengini maviden kızıla çevirmiş olması olarak yorumlanmıştır

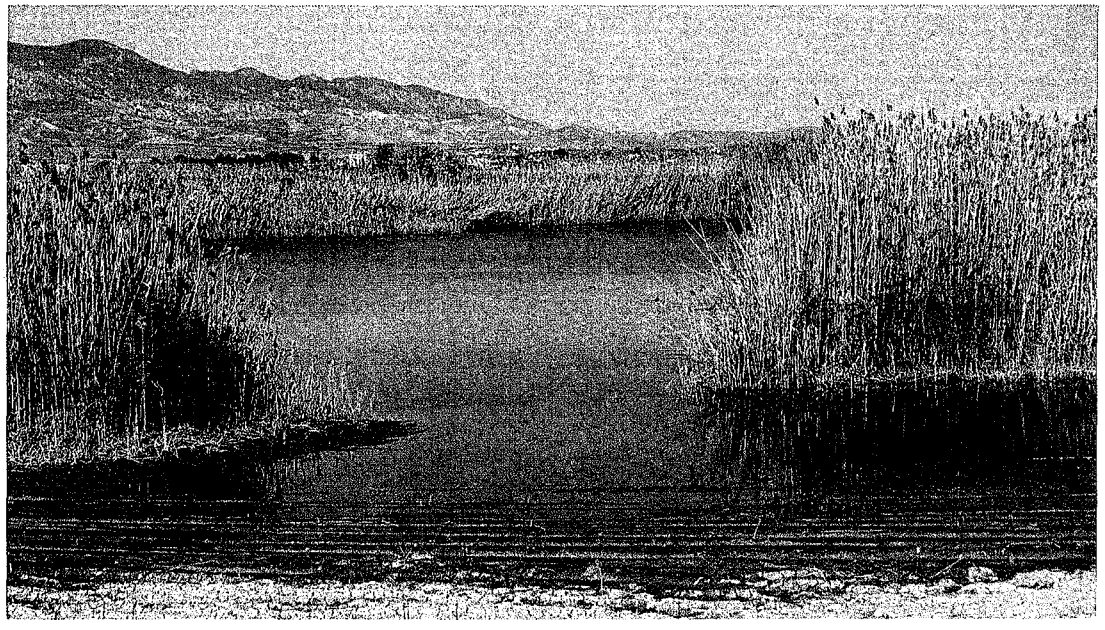

24.Kanlıdere'de, *Falco vespertinus, Circus cyaneus, C.aeruginosus, Anas platyrhynchos, A.clypeata, Ahthya nyroca, Vanellus vanel/us, V.spinosus, Motecilla alba, Fulica etre, Egretta garzetta, Ga/linula chloropus, Merops apiaster, Upupa epops, Coracias garul/us, Motecil/a f/ava, Phyl/oscopus trochilus, Alectoris chukar, Francolinus francolinus, Bubulcus ibis, Ixobrychus minutus, Ardeola ralloides, Burhinus oedicnemus, Parus major, Falco tinnuncu/us, Tyto alba, Athene noctua, /duna pa/lida, Cistico/a juncidis, Acrocepha/us scirpaseus, A.arundinaceus, Ciconia ciconia* görülür.

,,,c;?25lKumyalı Harup Zeytin ormanı, *Cettia cetti, Hirundo rustica, H.daurica, Upupa epops, Parus major, Lanius collurio, Coracias garrulus, Merops apiaster, Apus apus, Turdus merula, Delichon urbica, Sylvia melanothorax, S.melanocephala, Clamator glandarius, Athene noctua, Oenanthe hispanica, Saxicola rubicuie,* kıyısında *Larus cachinnas* ve göçeden *Phalacrocorax carbo* sürüleri ve kıyı lagününde *Nycticorax nycticorax, Ardea pupurea, Tringa ochropus, Streptopelia decaocto, S. turtur,* zeytinliklerinde *Sturnus vulgaris, Carduelis cardue/is, C.chloris, Erithacus rubecula, Corvus monedula, Falco tinnunculus* geçit döneminde kıyı kayalıklarına doğru hızla uçan *Falcon eleonorae* görülebilen bir alandır.

26. Mağusa Boğaz Deresi çevresinde her zaman avlanan bir *Falco tinnunculus, Çisticoia junicidis, Columba palumbus, Streptopelia decaocto, Carduelis carduelis, Upupa epops, Parus major, Cettia cetti, Hirundo rustica, Paser domesticus,* rüzgarlı günlerde kıyıda *Larus ridibundus, L.cachinnans* görülür. 2013 kışında kıyı boyunca güneyden kuzeye uçan 450 adet *Phalacrocorax carbo* sayılmıştır. Dere boyunca tarlalarda *Alectoris chukar, Francolinus francolinus, Miliaria calandra, Saxicola rubicula, Galerida cristata* görmek mümkündür.

27. Boğaz Mevsimlik Kıyı Sulak Alanında, *Cettia cetti*, *Carduelis chloris, C.carduelis, Parus major, Cisticola juncidis, Streptopelia decaocto* ve *Larus cachinnans* görülür.

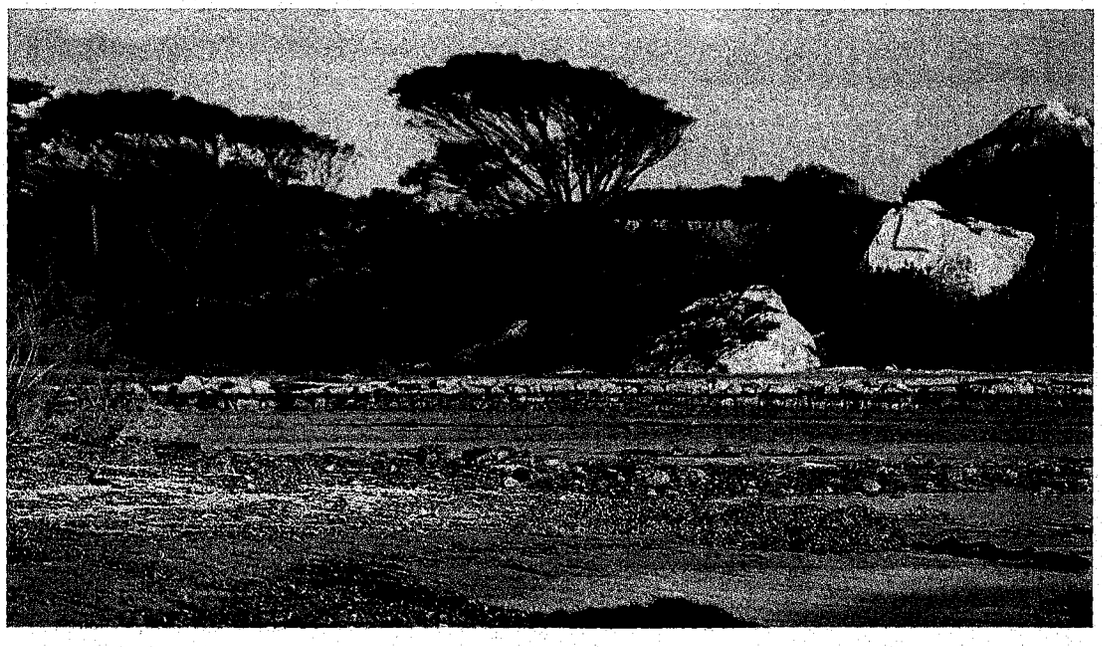

28. Yılan Deresinin denize döküldüğü kayalık kıyıda, *Oenanthe cypriaca, Charadrius dubius, C.hiaticula, Tringa hypoleucos, Egretta garzetta* görülür. Her mevsim *Parus major, A/ectoris chukar, Franco/inus francolinus, Falco tinnunculus, Co/umba palumbus* görülür. Kışın çevrede yoğun olarak *Saxico/a rubicula ve Miliaria calandra* ilkbaharda geçiş yapan *Circus pygargus* görülür.

29. İkidere boyunda bir ilkbaharda *Cistico/ajuncidis, Parus major* yoğun sayılarda, *Coracias garru/us, Merops apiaster, Upupa epops* ve *Falco tinnuncu/us* görülür.

30. Yenierenköy Liman Deresi Sazlığı, *Cisticola juncidis, Hirundo rustica, Carduelis carduelis, C.chloris, Parus major, Cettia cetti* ve *Falco tinnunculus* görülebilen bir sazlık alandır.

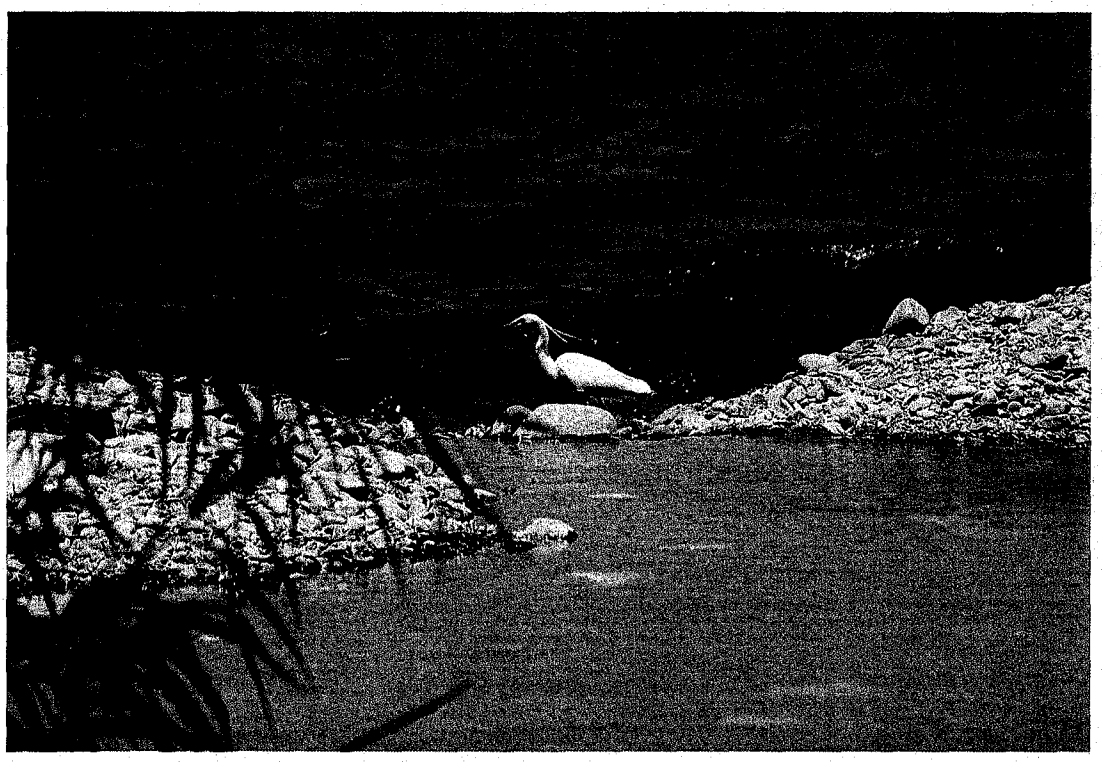

31. Yeşilırmak Deresi'nde *Egretta garzetta* ve *Larus cachinnans* ile *Larus ridibundus,* Dere boyunca *Cardue/is cardue/is,* C. *chloris* ve *Parus major* yoğun olarak işitilir ve herzaman avlanan bir *Falco tinnunoulus* görülür.

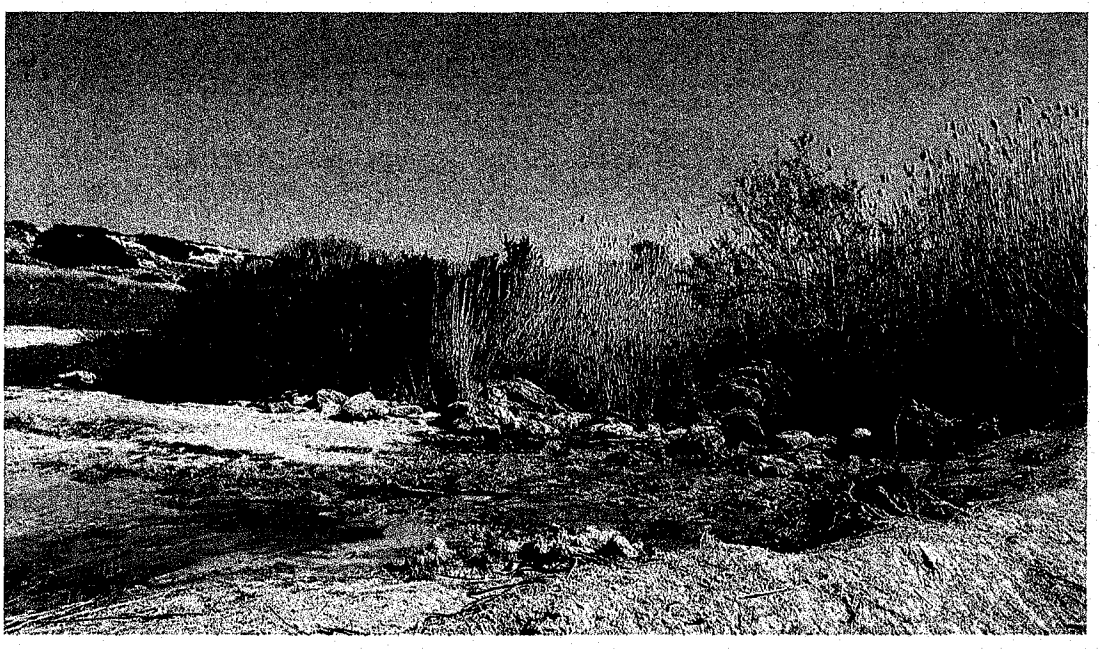

32.Kumyalı Deresi'nde *Turdus merula* ve *Phoenicurus ochruros, Parus major, Cettia cetti*, *Sylvia melanothorax, Falco tinnunculus, Columba palumbus, Carduelis carduelis, Erithacus rubecula* ve ilkbaharda *Alcedo atthis, Ardea purpurea* görülür.

33. Kumyalı Deresi Deltası'nda *Ardea cineree; Egretta garzetta, Sturnus vulgaris, Hirundo rusifoe, H.daurica, Circus aeruginosus, Larus cachinnans, Ca/idris a/pina, C.minuta, Cettia cetti, Actitis hypoleucos, Tringa totanus, Mo{ecilla alba, Miliaria calandra, Carduelis carduelis, Parus major, Saxicola rubicula., Galerida. ·cristata, Frenoolinus frencolinus* görülür.

34.Ronnas, *Clamator glandarius, Fringilla coelebs, Turdus merula, Lanius co/Jurio, Orio/us orio/us, Sylvia. melanothorax, S.melanocephala, Co/umba palumbus, Alectoris chukar, Francolinus francolinus, Falco tinnunculus, Cettia cetti, Carduelis carduelis, C.chloris, Sylvia atricapilla* görülebilecek bir alandır.

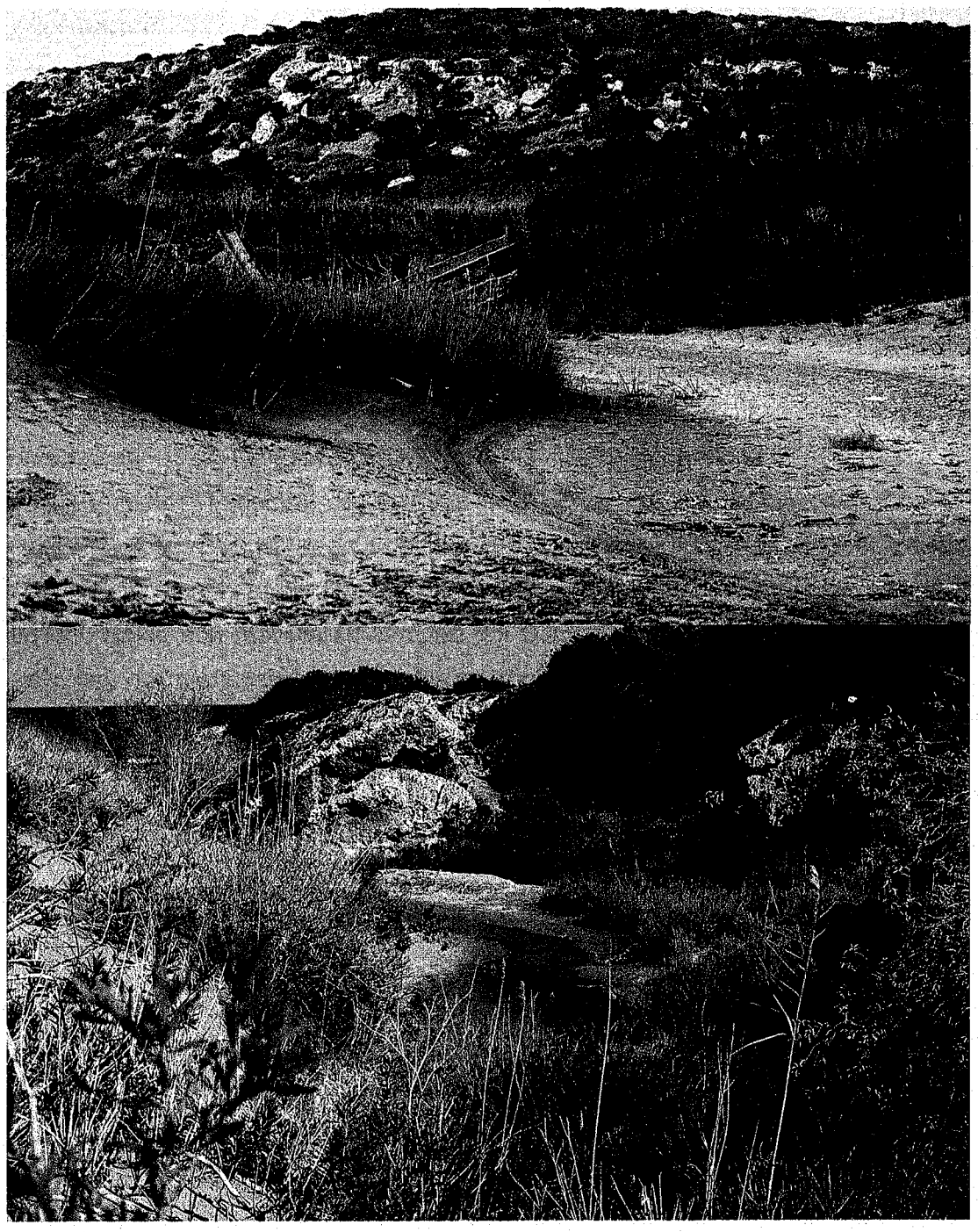

35.Kaleburnu Kıyı Lagünü'nde *Francolinus francolinus, Alectoris chukar, Sylvia melanothorax, S.melanocephala, Saxicola rubicula, Oenanthe cypriaca, Turdus merula, Columba palumbus, Lui/ula arborea, Miliaria calandra, Emberiza melanocephala, Carduelis cannabina, C.carduelis, C.chloris, Passer hispaniolensis, Merop§;. apiaster, Coracias garrulus, Motecilla alba, Larus cachinnans, Falco tinnunculus* ve *Buteo buteo* görülür.

Albüm 2. Kuş Görülen ve Kayıt Yapılan Diğer Kuş Alanlarını Göstermektedir.

5.3.Neapolis Sulak Alanı İle İlgili Bulgular

5.3.1.Neapolis Sulak Alanı Tarihi

Neapolis Sulak Alanı'nın bulunduğu Karakol Mahallesi'nin geçmişi ile ilgili mahallenin en yaşlı kişisi ile görüştük; Kasım Mındıkoğlu (91) aynı zaman da bu mahalleye ilk ev yapan kişi.

Kasım Mındıkoğlu bu mahallenin orijinal adının Ptolemeo olduğunu ve bu mahallenin ilk evinin 1951 yılında kendileri tarafından inşa edilen tek katlı bir ev olduğunu söyledi. Kasım Beyin verdiği bilgilere göre; burası bahçelerden ibaretti ve burada sadece dört tane bahçe değirmeni vardı. Ağaçların altından bol, lezzetli ve büyük mantarlar toplanırdı. Buraya yapılan ikinci ev de Yorgo Mansura'nın bahçe evidir. Mağusa Yeni Kapı'dan Bugünkü DAO çemberine kadar deniz tarafı acacia Salamis yolu'nun iki tarafı da eucalyptuslerle çevriliydi ve gölgeli bir yoldan seyahat edilirdi. Gölde dört mevsim su vardı ve göl Glapsides'le birleşirdi. Sonradan İngiliz Askerleri gölün denizle birleştiği kısma toprak yığarak burayı atış alanı yaptı. Glapsides'le bu alanın arasına Rum Belediyesi evlerden çıkan atıkları gömerdi. Yağışların on-oniki gün geceli gündüzlü devam ettiği yıllarda, Tuzla ile Glapsides'deki bugünkü yerleşim yerleri su dolardı. Ne insanlar ne hayvanlar bura!~rQ,pn,J;,1eçemezdi. Kışın deniz yükseldiğinde Tuzla kavşağına kadar su dolardı ve sandallarla bol balık avlanırdı. Neapolis Mahallesi'ndeki göl Salamis Yolu'nun kenarına kadar gelirdi.

Karakol Mahallesi'nde büyümüş olanlar mahallenin tamamının sazlıklarla dolu çevresine yüksek boylu selvilerin dikilmiş olduğu saadece birkaç eski bahçe evinin bulunduğu durumunu hatırladıklarını bu bilgilere eklediler (Ağustos,2012).

5.3.2.Neapolis Sulak Alanı İle İlgili Mevcut Durum

KKTC 'de Flora ve Faunanın Korunması Emirnamesi ile koruma altına alınan 228 tür kuşun 50 tanesi Neapolis Sulak Alanı'nda saptanmış ve kaydedilmiştir. Ayrıca *Himantopus himantopus'un* kuluçkaya yattığı gözlemlenmiş, *Fulica afra, Gal/inula chloropus* ve *Anas p/atyrhynchos* yavruları ve gençleri ile birlikte kaydedilmiştir.

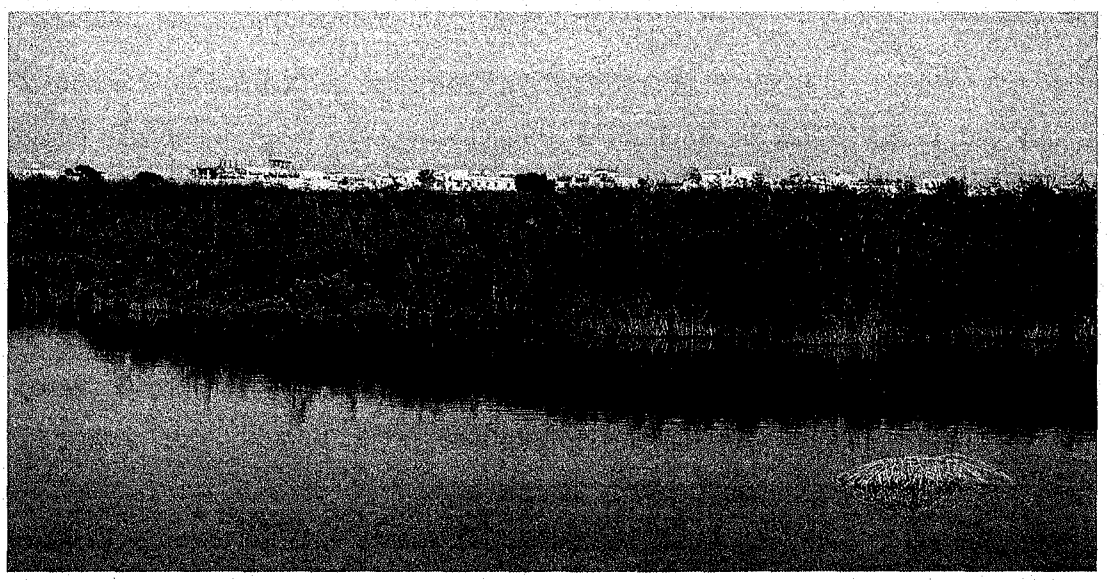

Fotoğraf 3. (Kuyucu, yayınlanmamış kuş gözlemi kayıtları,1990-2013) Neapolis Sulak Alanı, ?,912 ilkbahar.

Sulak alan çeversindeki sazlık ve ağaçlıklar içinde sürekli olarak *Carduelis carduelis, C. chloris, Co/umba palumbus, Streptopelia decaocto, Ga/erida cristata* sulak alan üstünde ve çevresinde ilkbahar yaz ve ilk sonbahar dönemlerinde *Hirundo rustica, Defichon urbica, Apus apus* görülmekte ve özellikle ilkbahar yazda *Francolinus francolinus* ve *Burhinus oedicnemus,* bazı yaz gecelerinde *Athene noctua* işitilmektedir. *Corvus cornix, Pica pica, Passer domesticus, Parus major Carduelis carduelis* gibi adaı genelinde çok yaygın her ortama uyum yapmış çok geniş beslenme yelpazesine sahip türler de bu sulak alanımız çevresinde her mevsim sürekli ve çok sayıda görülmektedir. Bazı yıllarda *Vanelfus spinosus'un* yıl boyunca görülmesi burada ürediği düşüncesini uyandırmaktadır. Yaz mevsiminin ve bazı yıllarda kış yağışlarının az olduğu zamanda kuş tür ve sayısında da buna bağlı olarak azalma görülebilmektedir. Sulak alana gelen insan ziyaretçilerin sayısında ise kuş sayısına bağlı olarak, özellikle kış mevsiminde belirgin bir artış gözlemlenmektedir.

Neapolis Sulak Alanı için, << Resmi haritalarda dönemine göre; Karakol Mahallesi içinde kaldığı için Karavollos, doğal durumunda Glapsides Koyu'nda denizle buluştuğu için Glapsides, Gülseren KıŞlası'na komşu olduğu için Gülseren ve Neapolis (Yenişehir) Mahallesinin karşı. yakası olduğu için de Neapolis Gölü isimleri kullanılmakta· olduğu>> Gazimağusa Belediye Bşk. Kayaıp tarafından bilgimize sunulmuştur. (2013). Bu isimlerin tamamı bugünkü merkez. koordinat noktaları 35° 8'30.99"N ile 33°55'8.20"E olan Neapolis Sulak Alanı için kullanılan isimlerdir(Gazınıağusa Belediyesi,2013).

Neapolis Sulak Alanı ile ilgili mevcut Resmi Durum, KKTC Turizm, Çevre ve Kültür Bakanlığı, Çevre Koruma Dairesi Müdürlüğü, Lefkoşa, tarafından yapılan araştırmada; Gazimağusa Belediyesi'nin Gülseren Göleti'rıe (Neapolis Sulak Alanı) akan sızıntı sularının oluşturduğu sorunu çözmek için ağaçlandırma yaptığı tesbit edHnıiştir. Ocak 2009 tarihinde ise sulak alanın yerleşimle olan· sınırına moloz dökerek buraya yol yapmış ve yolu kullanıma sunmuştur. Gaziınağusa Belediyesi'ne gerekli ikazlar yapılmış ve konu lle ilgili yasal işlem başlatılmıştır. Gazimağusa Belediyesi tarafından gereken önlemler alınmadığı için yasal işlemlerin yeniden başlatılabilmesi için Hukuk Dairesi'ne yazılı dilekçe sunulmuştur. Mağusa Sulak Alanlan, sınırları da belirlenerek ÖÇKB ilan edilmiştir ve Yönetim Planı. uygulanıp Biyoçeşit lilik izlenecektir (KKTC Turizm Çevre ve Kültür Bakanlığı,09.08.2012)

Gazimağusa Belediyesi 18.03.2012 tarihinde göletler ve sulak alanlarda sivrisinek mücadelesini şürdürdüğünü ve sağlık ekiplerinin biyolojik larvasit yoluyla doğaya uyumltf~bİyolöjik ilaçlar kullanarak dere yatakları ve su birikintilerinde. periyodik ilaçlama yapacağını duyurdu; Gazimağusa sınırları dahilindeki sulak alanların günlük yaşamın birer parçası olarak kullanılabilecek biçimde düzenlenmesi hedeflenmektedir. Yapılacak düzenleme mevcut doğal dukunun bozulmadan ve yıllık yağış miktarı titiz bir şekilde izlenerek yapılacaktır. Diğer ilgili devlet birimleri ve sivil toplum örgütleriyle uzlaşı sağlanarak, şehir yaşamından izole bir doğal yaşam alanı düzenlenmesi hedeflenmektedir. Gazimağusa Belediye sırları içinde kalan üç adet sulak alanın yapısı ve özellikleri birbirinden farklıdır. B~ alanlarda gezinti ve gözlem istasyonları, dinlenme köşelerinin doğal malzemeden yapılması hedeflenmektedir (Gazimağusa Belediyesi,03.07.2012).

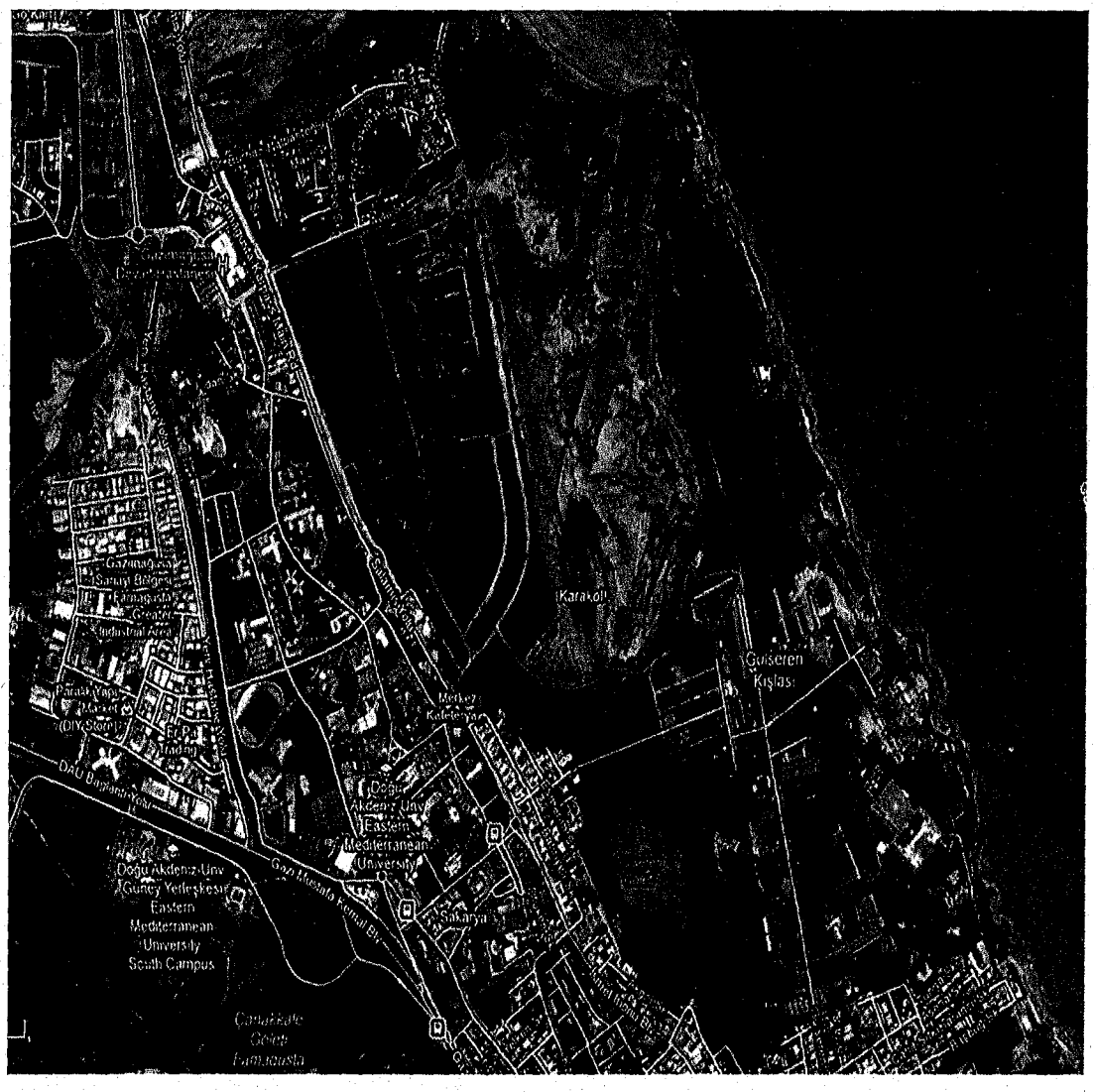

Fotoğraf 4. Fotoğraf 4'te. Neapolis Sulak Alanı'nın Mağusa şehri ve Glapsides Deltası ile konumsal ilişkisi görülmektedir.

Neapolis Sulak Alanı; güneyden kuzeye, Mağusa Karakol Mahallesi ve Glapsides Deltası arasında, Mağusa'nın doğu kıyısına paralel, doğudan batıya Gülseren Kışlası ile Neapolis (Yenişehir) Mahallesi arasında Neapolis Mahallesi'ne paralel uzanmaktadır. Sulak Alan'nın tahrip edilmemiş en geniş kısmı, Glapsides Deltası ile buluşma noktası ve denizde sonlanma noktası arasında 0.79km dir (earth.gOogle.comadresinin 21,05.2013 tarihli harita görseli)

5.3.3.Neapolis Sulak Alanının Görsel Durumu ile İlgili Bulgular

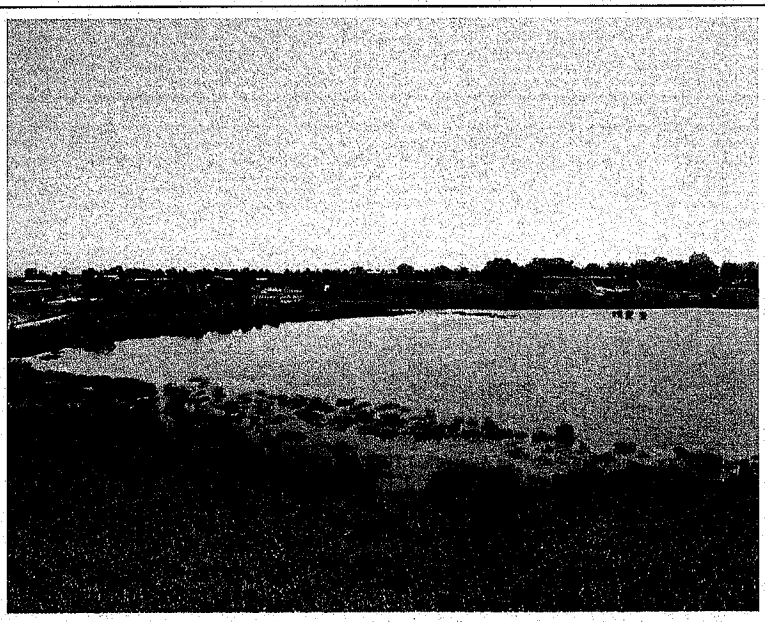 **Fotoğraf 5**	Fotoğraf 5.'de Neapolis Sulak Alanı ve çevresi'ndeki doğal yaşama ve kuş yaşamına uygun ılgın ve kamışlıklardan oluşan doğal bitki örtüsü görülmektedir.
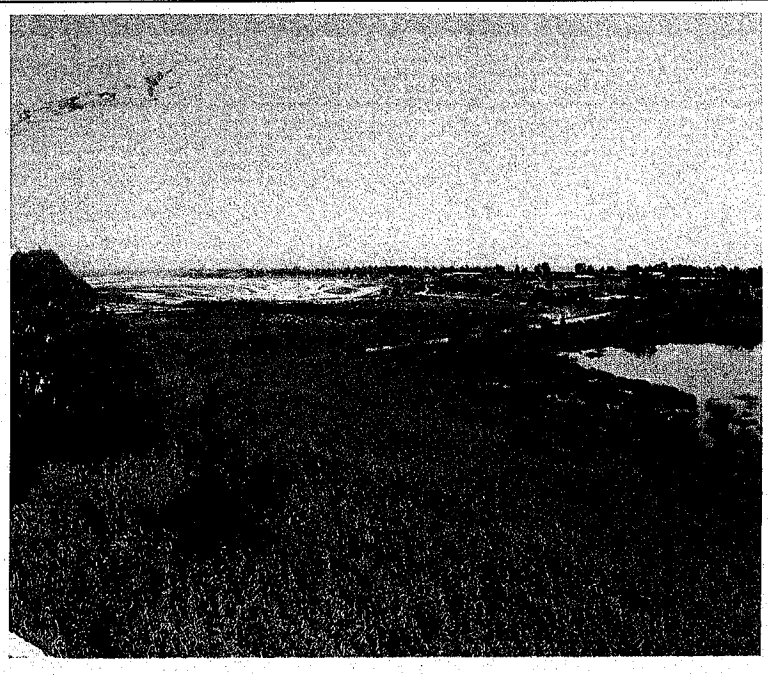 **Fotoğraf 6**	Fotoğraf 6.'de Neapolis Sulak Alanı'nın Glapsides Koyu'na uzanan kuru dere yatağı görülmektedir.

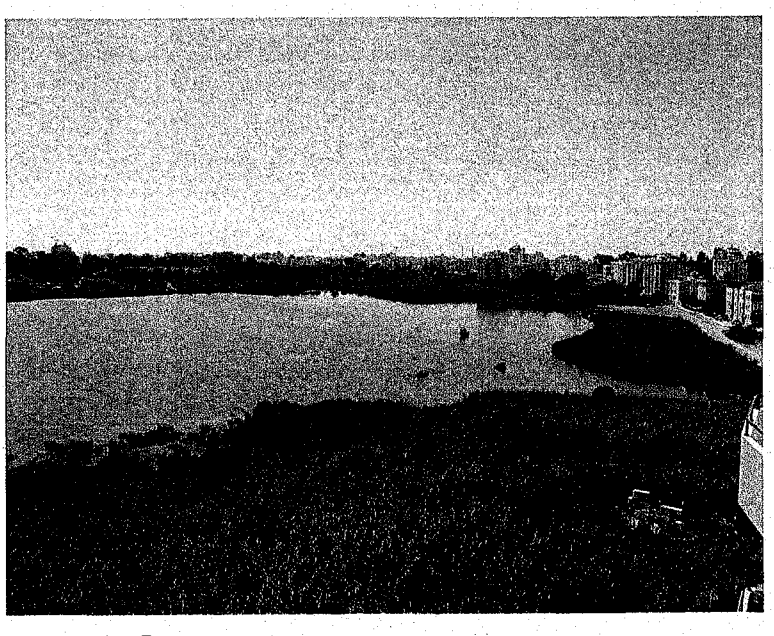

Fotoğraf Z;,-·

Fotoğraf 5.7. 'te Neapolis Sulak Alanı ve şehrin baskısı, molozla doldurulup sonrada yapılan asfalt yol görülmektedir.

Fotoğraf 8

Fotoğraf 5.8'te Neapolis Sulak Alanı ile Glapsides Kıyısı arasındaki bağlantının kopmasına neden olan ve sulak alanı iki parçaya ayırmış olan yol görülmektedir.

5.3.4.Neapolis Sulak Alanında Görülen Kuş Türleri ile İlgili Bulgular

(Fotoğraflar:2012-2013mayıs).

Kuş Türleri, Kıbrıstaki bulunuş durumları ve *KKTC Flora ve Faunanın Korunması Emirnamesi (27.06.2011) ile koruma altına alınmış türler belirtilmiştir,

Fotoğraf 9.		*1.*Tachybaptus ruficollis;* geniş yayılım gösteren üreyen yerli, geçit türü ve kış göçmeni.
Fotoğraf 10	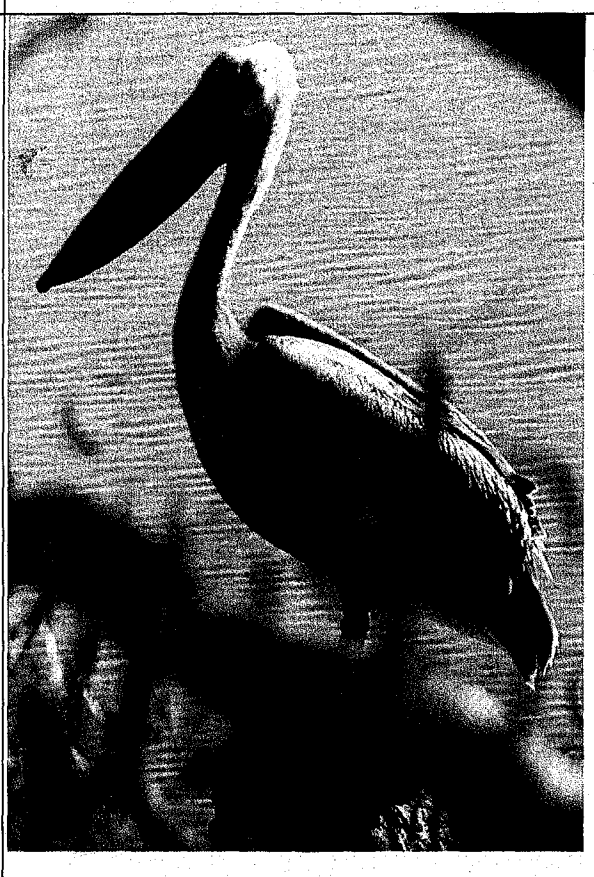	2.*Az sayıda geçit türü. *Pelecanus onocrota/us* juvenile.

Fotoğraf 11.		*3.*Pha/acrocorax carbo;* düzenli kış göçmeni ve geçit türü.
	4. **Ixobrychus minutus*	Geçit türü
Fotoğraf 12.		*5.*Ardeola ralloides;* yaygın geçit türü ve son yıllarda üreyen göçmen.
Fotoğraf 13.	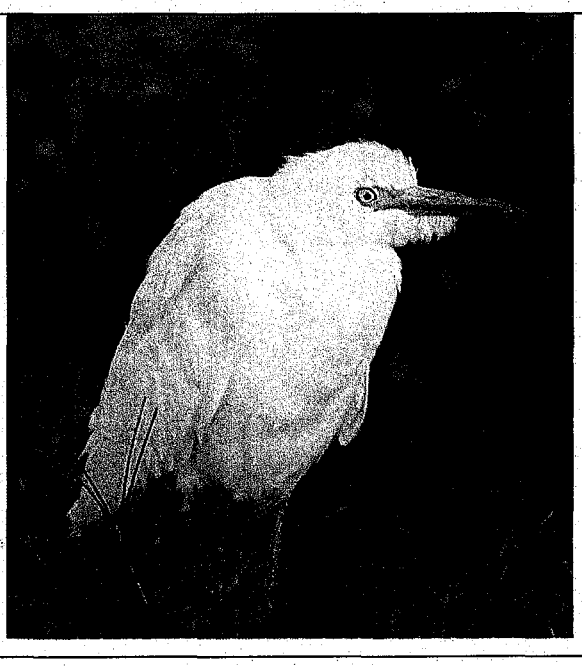	*6.*Bubulcus ibis;* yerli üreyen az sayıda geçit türü ve kış göçmeni.

:ıf 14.	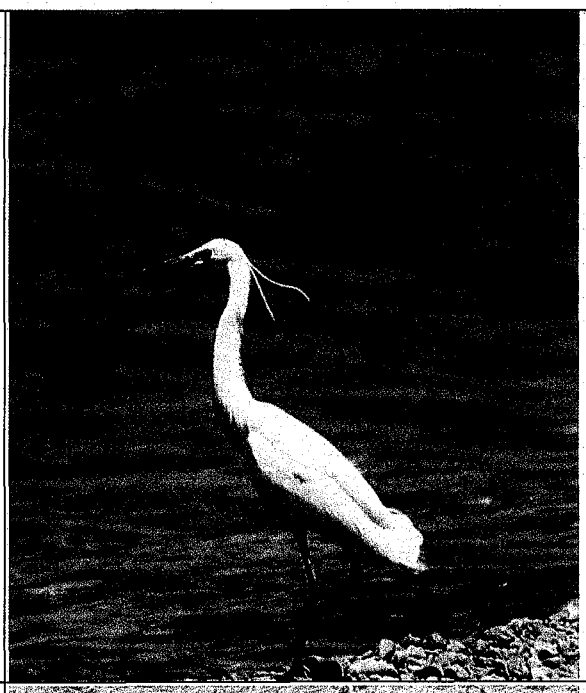	*7.*Egretta garzetta;* yaygın geçit türü ve son yıllarda üreyen yaz göçmeni ve az sayıda kış göçmeni.
:ıf 15.	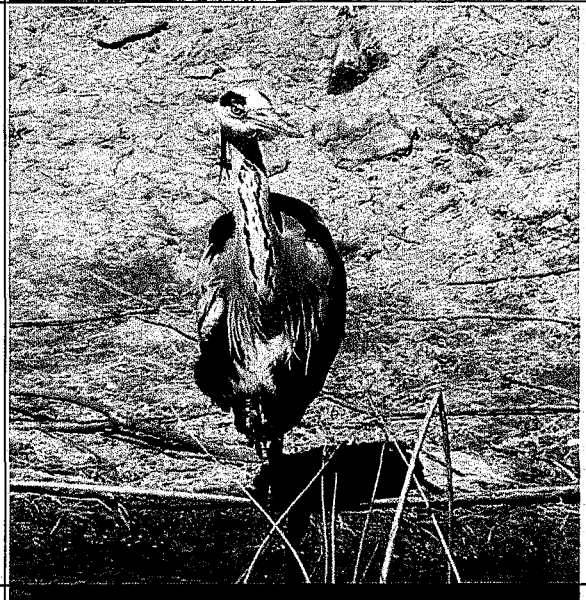	*8.Ardea cinerea;* yaygın geçit türü ve düzenli kış göçmeni.
ıf 16.	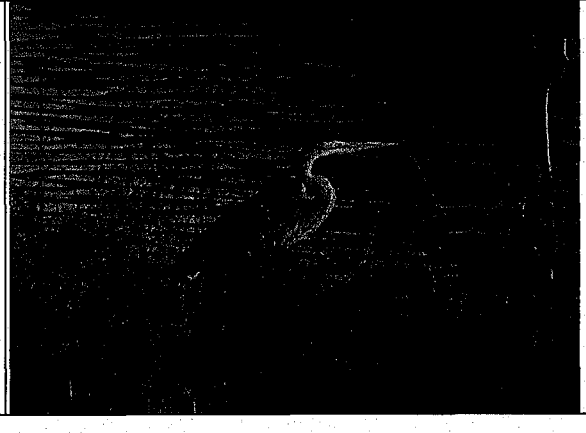	*9.*Ardea purpurea;* yaygın bahar ve sonbahar göçmeni ve sonbaharda sürüler halinde görülür.

Fotoğraf 17.		10.*Plegadis falcinellus;* yaygın geçit türü ve son yıllarda üreyen (2010dan beri) göçmen.
Fotoğraf 18.		11.*Plata/ea /eucorodia;* geçit türü, az sayıda ve belli bir yerde kış göçmeni.
Fotoğraf 19.		12.*Phoenicopterus roseus;* geçit türü ve yaygın kış göçmeni.
Fotoğraf 20.		13.*Anser albifrons;* düzenli kış göçmeni.

Fotoğraf 21.	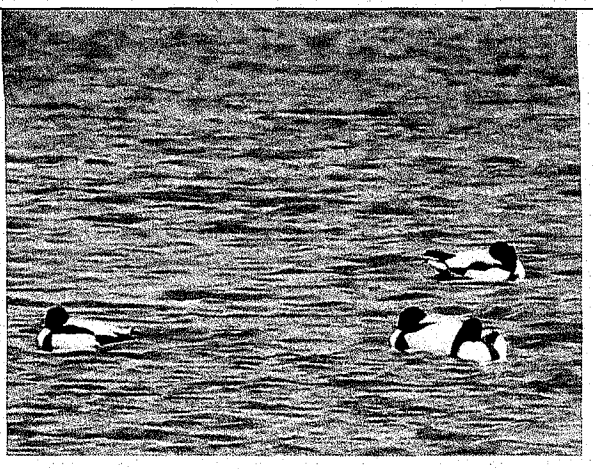	*14.*Tadorna tadorna;* çok yaygın kış göçmeni, sayısı azalmakta.
Fotoğraf 22.		15.Anas *platyrhynchos;* yaygın kış göçmeni ve düzenli üreyen göçmen.
	16. *Anas acuta*	Kış göçmeni ve ilkbahar geçit türü.
Fotoğraf 23.		17.Anas *clypeata;* yaygın kış göçmeni ve ilkbaharda daha çok görülen geçit türü.
	18.A. *penelope*	Kış göçmeni ve sonbahar geçit türü.
	19. *A. crecca*	Kış göçmeni.
	20. *A. querquedu/a*	Yaygın geçit türü.

Fotoğraf 24.		*21.0xyura jamaıcensis;* önceki kayıtlarda, (kuşkor ve Birdlife Cyprus çeki listelerinde) yok. Ilk kez 2012 ilkbaharda görüldü, kaçak.
Fotoğraf 25.		22.**Circus aeruginosus;* yaygın geçit türü ve az sayıda belli bir yerde kış göçmeni.
	23. *Buteo buteo*	Çok görülen yaygın geçit türü,kış boyunca localize olur.
Fotoğraf 26.	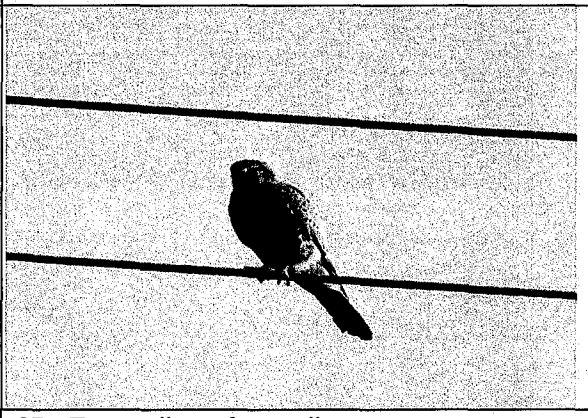	24.**Falco tinnunculus;* yaygın üreyen yerli ve düzenli geçit türü.
	25. *Francolinus francolinus*	Üreyen yerli.

Fotoğraf 27.		26. *A/ectoris chukar;* çok yaygın üreyen yerli.
Fotoğraf 28.		27. *Ga/linu/a chloropus;* yerli üreyen, geçit türü ve kış göçmeni.
Fotoğraf 29.	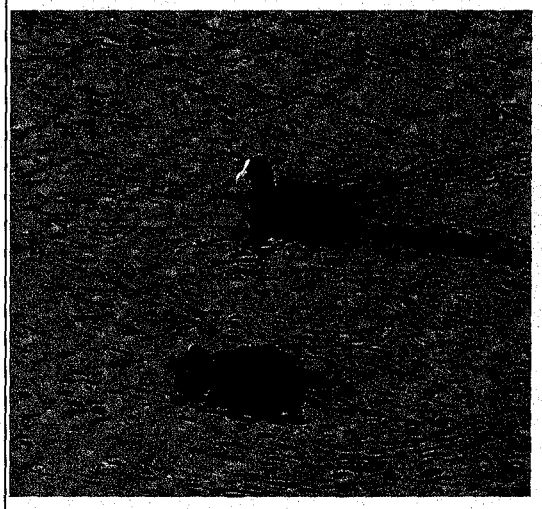	28. *Fulica atra;* yaygın geçit türü, kış gŞçmeni ve su seviyesi uygun olduğunda µr~yen yerli. Her yıl sayışt~rtnıakta.
Fotoğraf 30.	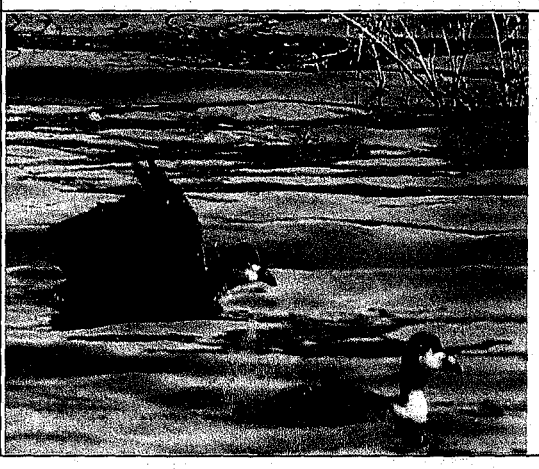	*Fulica atra;* yaygın geçit türü, kış göçmeni ve su seViyesi uygun olduğunda ü~ye.n yerlL Genç bir~yler.

Fotoğraf 31.		29. *Himantopus himantopus;* geçit türü ve üreyen yerli. 1992 ve 2008 yıllarında Neapolis Sulak Alanı'nda ürediği saptanmıştır.
	30. *Recurvirostra avocetta*	Geçit türü, birkaç tane kış göçmeni.
	31. *Burhlnus oedicnemus*	Üreyenyerli ve geçit türü.
Fotoğraf 32.		32. *Charadrius dubius;* geçit türü fırsatçı üreyen göçmen ve nadiren kış göçmeni. yıl boyu da görülebilir.
	33. *Charadrius hiaticula*	Geçit türü bazan yaz ve kış göçmeni.
	34. *Charadrius alexadrinus*	Üreyen yerli, geçit türü ve kış göçmeni.
	35. *P/uvialis apricaria*	Yaygın kış göçmeni.
	36. *Vanellus vane/lus*	Düzensiz ssnbahar geçit türü ve kış göçmeni.Su basmış tarlalarda sürüler halinde görülür.

Fotoğraf 33.		37. *Vane/lus spinosus;* geçit türü ve fırsatçı üreyen ve bazı yerlerde başarılı koloniler oluşturdu.
	38. **Calidris alpina*	Geçit türü ve kış göçmeni.
Fotoğraf 34.	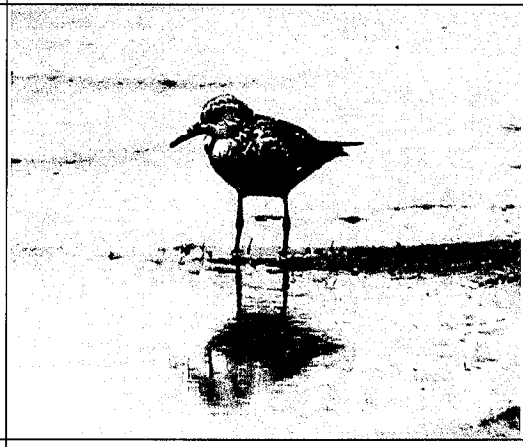	39.*Calidris minuta; yaygın geçit türü bazan kışlayan göçmen.
	40. **Ca/idris temminkii*	Geçit türü ve az sayıda kışlayan göçmen.
Fotoğraf 35.		41. *Tringa glareo/a;* yaygın geçit türü özellikle ilkbaharda, ender olarak kışın görülür.
	42. *T. ochropus*	Yaygın ilkbahar geçit türü, az sayıda kışlayan ve çok ender yaz başına kadar kalan göçmen.

	43. *Actitis hypoleucos*	Az sayısa görülen geçit türü bazan tek sayıda kışlayan. Bazan birkaç tane birden görülür.
Fotoğraf 36.	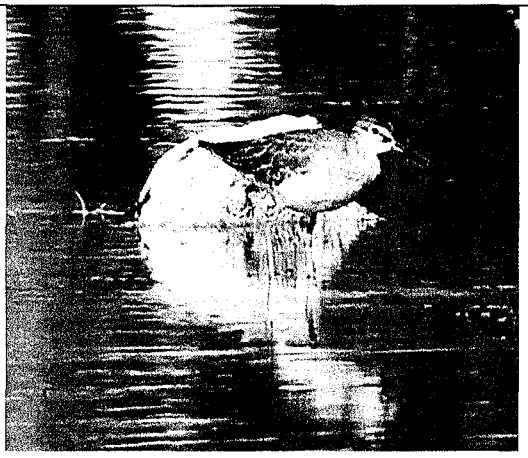	*44.*Tringa totanus;* yaygın kış göçmeni ancak bütün aylarda görülebilir.
	45. *Tringa erythropus*	Geçit türü, çoğunlukla tek sayıda görülür.
	46. *Tringa nebularia*	ilkbahar göçmeni ancak bütün aylarda görülebilir.
	47. *Limosa limosa*	Daha çok ilkbahar geçit türü.
	48. *Limosa lapponica*	Her yıl gelmeyen ender görülen geçit türü
	49. *Numenius arquata*	Düzenli kış göçmeni.
	50. **Gallinago gallinago*	Düzenli geçit türü ve kış göçmeni.
	51.* *Philomachus pugna_x*	yaygın ilkbahar göçmeni az sayıda sonbahar ve ender olarak kışın görülür.

Fotoğraf 37.		52. **Larus minitus;* düzenli kış ve ilkbahar göçmeni. Bazı yıllarda ender.
	53. *Larus rkiibundus*	Çok görülen kış göçmeni.
	54.* *Larus genei*	Ilk baharda daha yaygın geçit türü, birkaç kuş kışın kalabilir.
	55.* *L. audouinii*	Kuzeydoğu ve güneydoğu kıyılarımızda diğer türlerle birlikte düzenli olarak tek sayıda görülen üreyen yerli
	56. *Larus fuscus*	İlkbaharda yaygm geçit türü ender kış göçmeni
	57. *Larus cachinnans*	Oldukça yaygın üreyen yerli.
	58. **Chlidonias niger*	yaygın olmayan geçit türü.
	59.* *Chlidonias /eucopterus*	geçit türü.
	60. **Chlidonias hybrida*	Düzenli geçit türü.

Fotoğraf 38.	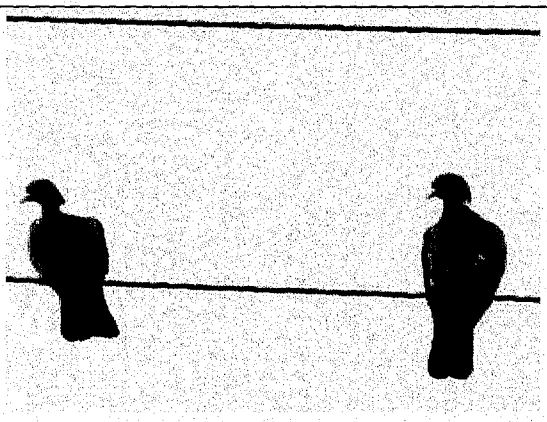	61. *Columba palumbus;* yaygın üreyen yerli ve kış göçmeni.
Fotoğraf 39.	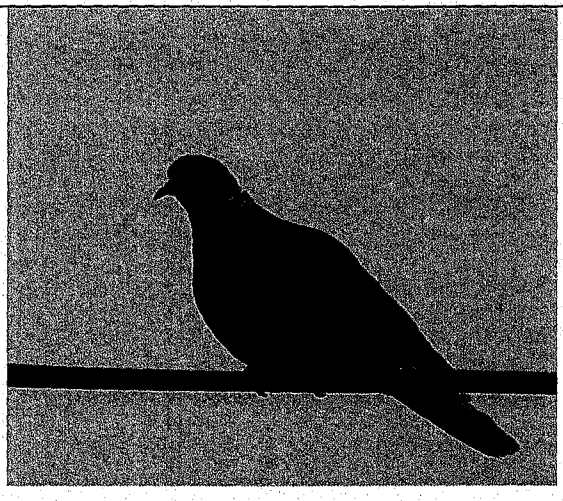	62. *Streptopelia decaocto;* yaygın üreyen yerli.
Fotoğraf 40 ..	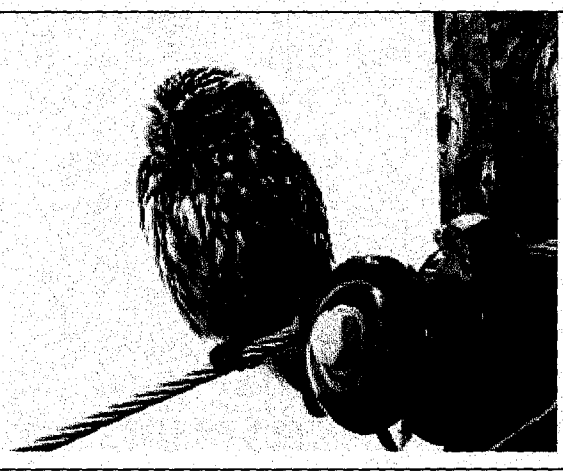	*63.*Athene noctua;* Yaygın üreyen yerli.
	64. *Apus apus*	Yaygın ilk.bahar geçit türü ve üreyen yaz göçmeni.

Fotoğraf 41.		65.*_Alcedo atthis;_ geçit türü ve kış göçmeni.
Fotoğraf 42.		*66.*Upupa epops;* yaygın ilkbahar göçmeni, üreyen yaz göçmeni ve az sayıda sonbahar geçit türü.
Fotoğraf 43.	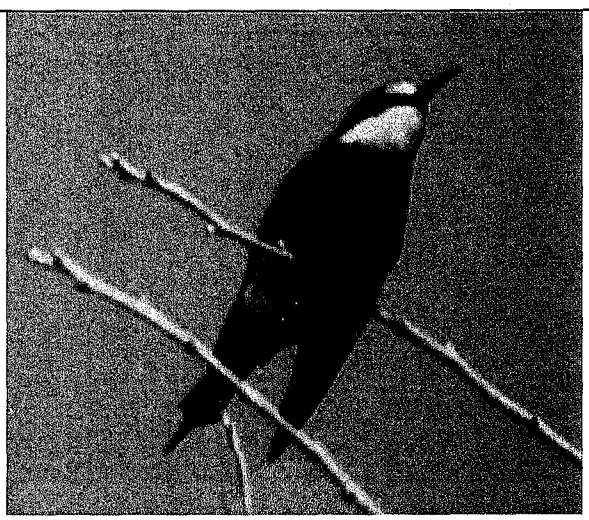	*67.*Merops apiaster;* çok yaygın geçit türü ve az sayıda lokalize olarak üreyen göçmen.

Fotoğraf 44.		68. *Ga/erida cris.tata;* Yaygın üreyen yerli.
Fotoğraf 45.	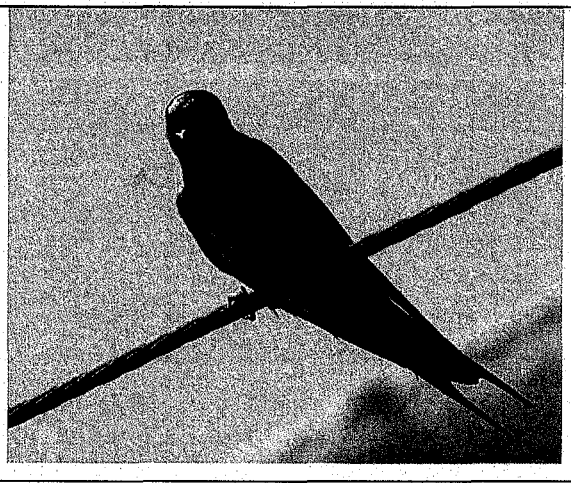	*69.*Hirundo rustice*, Yaygın geçit türü ve üreyen yaz göçmeni.
	70. *Delichon urbice*	Yaygın üreyen göçmen ve geçit türü.
Fotoğraf 46.		71.*Motecilla alba; çok yaygın geçit türü ve kış göçmeni.
	72. **Erithacus.rubecula*	Çok yaygın geçit türü ve kış göçmeni,

Fotoğraf 47.		73.*_Phoenicurus ochruros;_ yaygın geçit türü ve kış göçmeni.
Fotoğraf 48.		74.*_Saxico/a rubicola;_ yaygın kış göçmeni.
	75. *_Acrocephalus schoenebeanus_	Yaygın geçit türü "
	76. *_Cettia cetti_	Yaygın üreyen yerli.
	77. _Cisticola juncidis_	Alçak yerlerde üreyen yerli.
Fotoğraf 49.		78.*_Phylloscopus trochilus_ sonbaharda daha çok görülen geçit türü.

Fotoğraf 50.	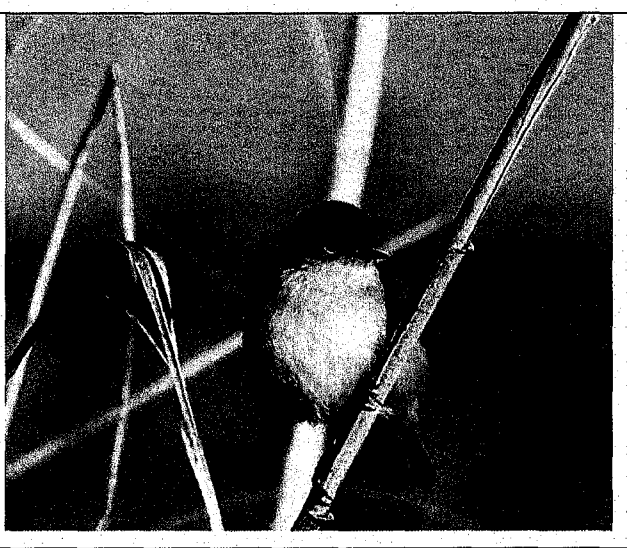	79. *PhylloScopus collybita,* çok yaygın geçit türü ve kış göçmeni.
Fotoğraf 51.		*80.*Parus major;* her yerde görülen, başarılı üreyen yerli.
Fotoğraf 52.	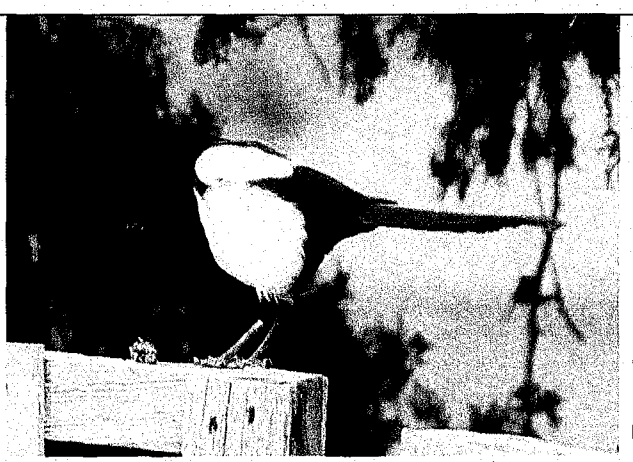	81. *Pica pica;* ada genelinde çok yaygın üreyen yerli.

Fotoğraf 53.	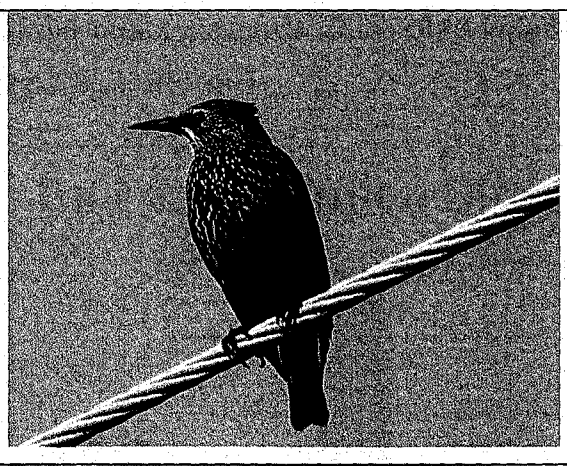	82.*Sturnus vu/garis; yaygın kış göçmeni ve geçit türü.
Fotoğraf 54.		83. *Passer domesticus;* ada genelinde yaygın üreyen yerli
Fotoğraf 55.	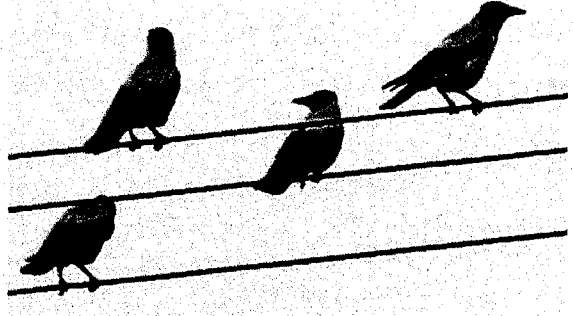	84. *Corvus cornix;* ada genelinde yaygın üreyen yerli.
	85. **Cardue/is cardue/is*	Yaygın üreyen yerli ve sürüler halinde kış göçmeni
	86. **C.chloris*	Yaygın üreyen yerli,kış göçmeni ve geçit türü.

5.3.4.1.Neapolis sulak alanında 2009-2013 yıllarında Phoenecopterus roseus türüyle İlgili Bulgular

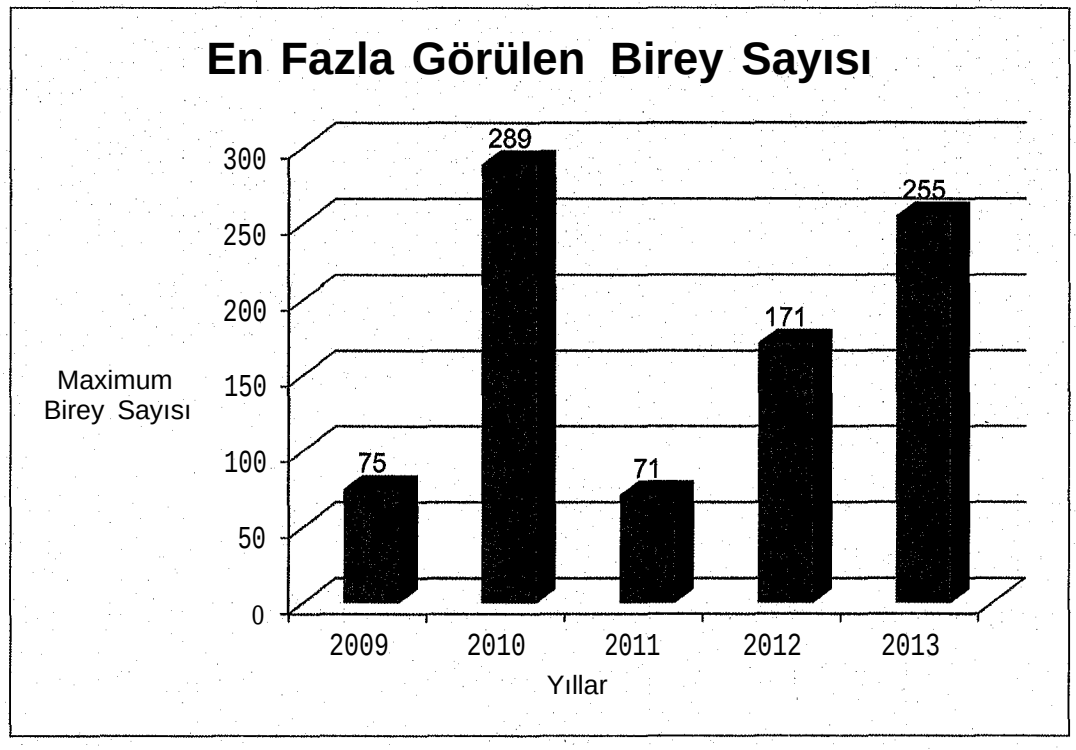

Grafik *1.Phoenicopterus roseus'un* Neapolis Sulak Alanı'nda Yıllara Göre Dağılımı.

Yıllar içinde yapılan aylık kuş sayımlarında, *Phoenicopterus roseus* türünün her yıl için görüldüğü maksimum birey sayısı gözönünde tutularak hazırlanmıştır.

Phoenicopterus roseus türünün görülme sıklığı ve birey sayısının değişimi üstünde genel hava koşulları ve alandaki su miktarı 1. Dereceden rol oynayan faktörlerdir,bu yüzden yıllık yağış ve hava sıcaklığı ile birlikte değerlendirilirse birey sayısının miktarı ile ilgili %100 doğru yorum yapılabilir.

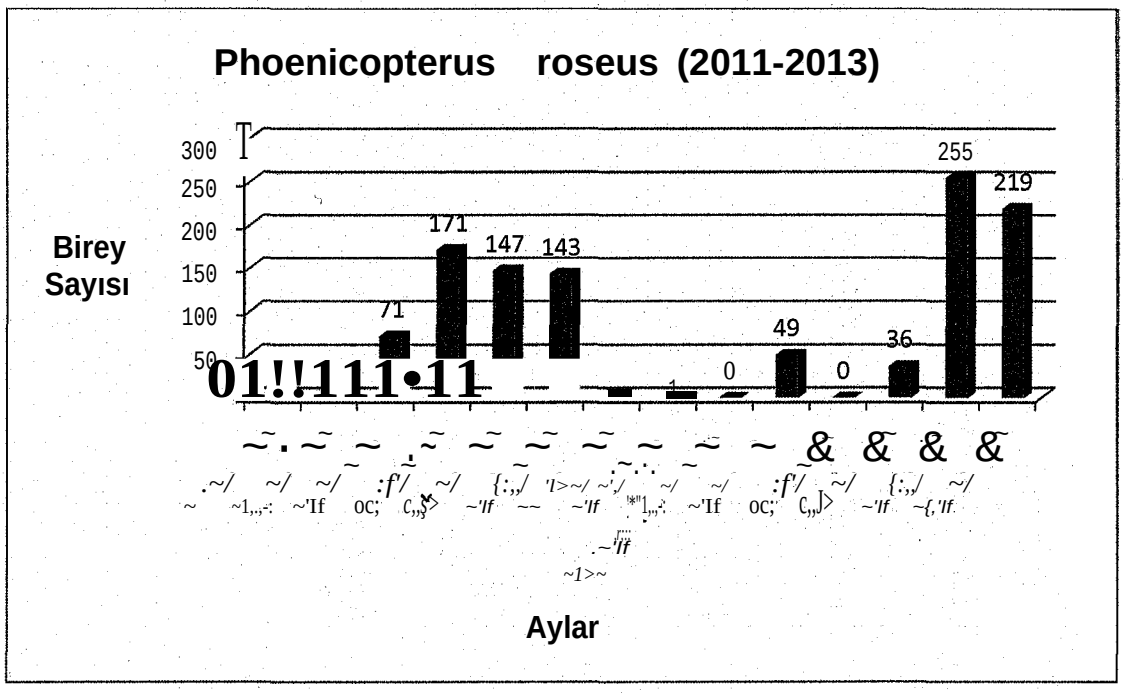

Grafik *2.Phoenicopterus roseus'un* bir yıllık (2011-2012) aylık dağılım tablosu.

5.3.4.2.Neapolis Sulak Alanı'ndaki Kuşların Tür Dağılımı ile ilgili B.ulgular

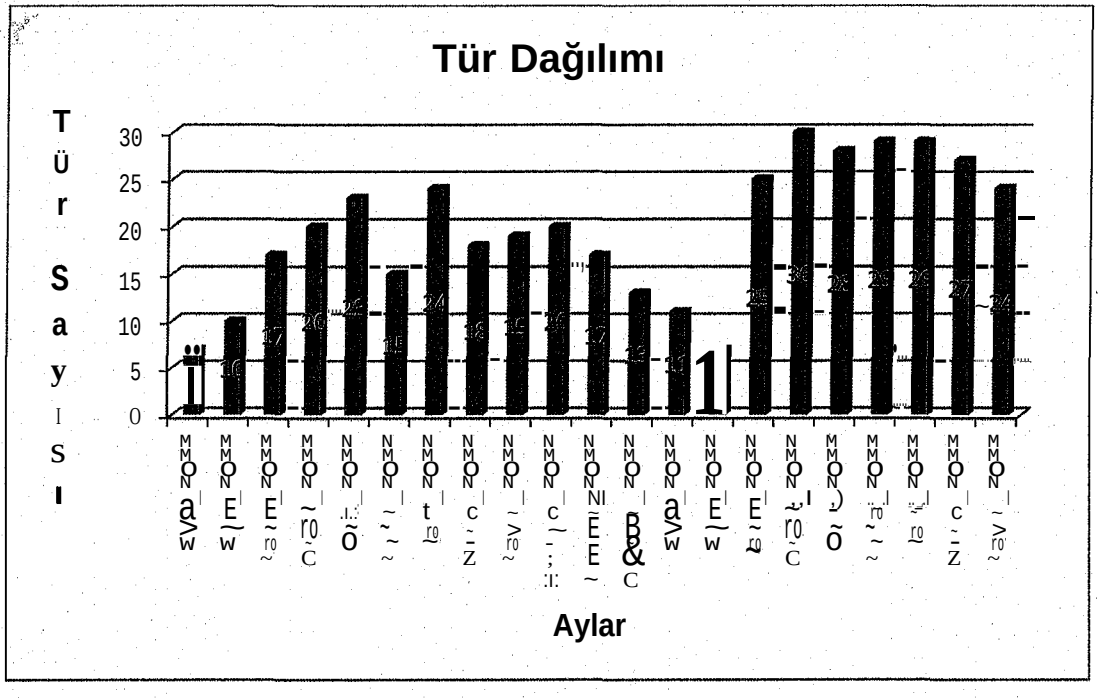

Grafik 3.

Neapolis sulak alanında 2011-2013 yıllarında aylara göre tür dağılımı tablosu.

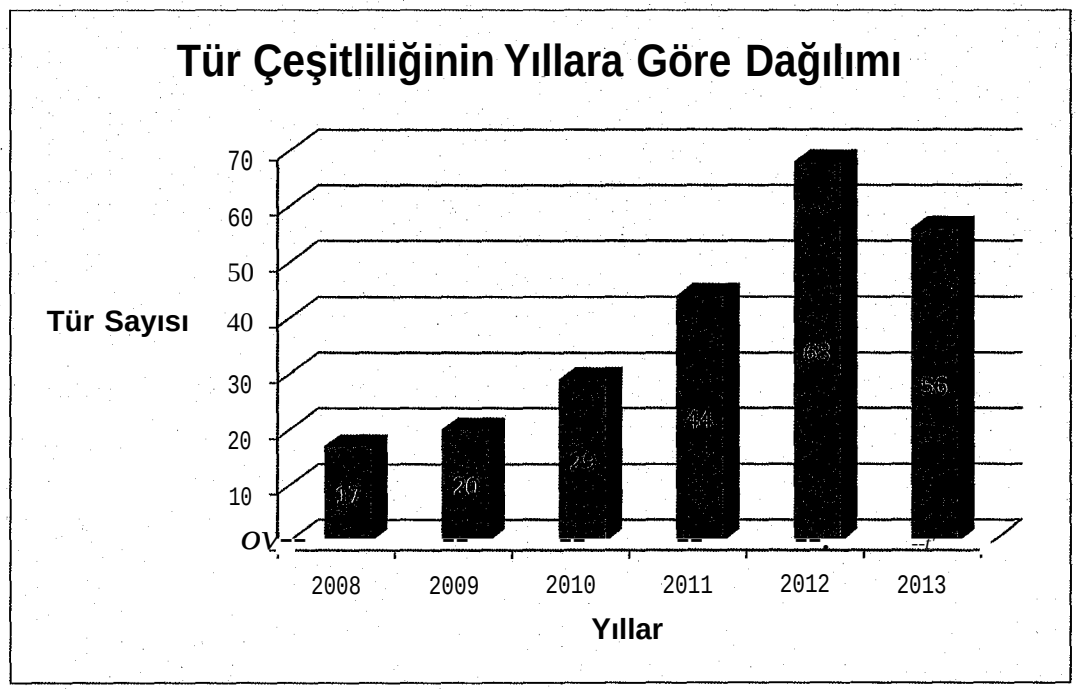

Grafik 4.

Neapolis sulak alanında 2008-2013 (mayıs) Tür çeşitliliğinin yıllara göre dağılımı.

Ne~polis Sulak Alanı'na gelen tür ve bu türlerin birey sayılarının yıllara göre dağılımı "'lıe ilgili en sağlıklı yorumlar ancak yılların iklim koşulları ve Neapolis Sulak Alanı'na düşen yağmur suyu miktarı ile ilgili verilerle birlikte yapılırsa elde edilebilir.

5.3.4.3.Neapolis Sulak Alanı'nda görülen Kuş Türlerinin BirdLife 2004 yılında yapılmış Risk Tahmini Listesi 'ne göre 25 Avrupa Birliği Ülkesi'ndeki Tehdit Durumu (Avrupa Birliği Ülkelerinde Düzenli Olarak Görülen Kuş Türleri ve Koruma Durumları Listesinden alınmıştır).

Türün adı	Tehdit durumu
Oxyurajamaicensis	Bir Avrupa birliği ülkesi türü değildir.
Tachybaptus ruficol/is	Secure:güvenli
Phalacrocorax carbo	
Bubu/cus ibis	
Egretta garzetta	
Ardea cinerea	
Tadorna tadorna	
Anas penelope	
A.crecca	
A.p/atyrhynchos	
Circus aeruginosus	
Buteo bJ:iteo	
Gallinula chloropus	
Fulica atra	
Himantopus himantopus	
Recurvirostra avocetta	
Charadrius dubius	
Charadrius hiaticula	
Ca/idris minuta	
Saxico/a rubicu/a	
Tringa nebularia	
T.ochropus	
Larus minitus	
L.ridibundus	
L.fuscus	
L. cachinnans	
Ch/idonias leucopterus	

Columba palumbus *Streptopelia decaocto* *Apus apus* *Motecilla alba* *Phoenicurus ochruros* *Erithacus rubecula* *Acrocepha/us schoenobeanus* *Cettia cetti* *Cisticola juncidis* *Phylloscopus collybita* *Parus major* *Pica pica* *Corvus corone* *Carduelis carduelis* *C.chloris*	
Phoenicopterus roseus *Larus genei* *L.twdouinii*	Localised:lokalize olmuş
Anas querquedula *Burhinus oedicnemus* *Vanel/us vanellus* *Phylomacus pugnax* Limosa /imosa	Vulnerable:hassas
Pelecanus onochrota/us *Ardeo/a raf/aides* *Plegadis falcinel/us* *Plata/ea /eucorodia* *Anser albiforns* *Francolinus francolinus* *Vanellus spinosus*	Rare:nadir
Anas *acuta* *A.c/ypeata* *Falco tinnuncu/us* *Charadrius alexandrinus*	Declining:azalan

Ca/idris temminkii *C.alpina* *Gallinago gallinago* *Numenius arquata* *Tringa erythropus* *T.totanus* *Actitis hypoleucos* *Chlidonias niger* *Athene noctua* *Upupa epops* *Hirundo rustles* *Delichon urbica* *Phylloscopus trochilus* *Sturnus vulgaris* *Paser domesticus*	
Limosa lapponica	Endangered:tehlikede
Ardea purpurea *Alcedo atthis* *Merops apiaster* *,,,Ga1erida cristata* *lxobrychus minutus* *Chlidonias hybridus* *Pluvia/is apricaria* *Tringa glareo/a* *Alectoris chukar*	Depleted:tükenmiş

Tablo 5.5.Neapolis Sulak Alanı'nda Görülen Kuş Türleri ve AB Ülkelerindeki Tehdit Durumlarını Göstermektedir.

Neapolis Sulak Alanı, bu sulak alanda gözlemlenmiş olan 86 tür ve ışık durumu ve girilemez bölge etkenleri dolayısıyla teşhisi yapılamamış en az diğer 4 tür için önemlidir.

5.3.5 Neapolis Sulak Alanı Çevre Halkıyla İlgili Bulgular

Neapolisve Karakol Mahallelerinin muhtarı ve Neapolis Sulak Alanı'na paralel 4 sokakta yaşayan 88 kişilik esnaf, mahalleli ve Kıbrıs'lı üniversite öğrencilerinden oluşan örneklem grubuyla yapılan yüzyüze görüşmeden elde edilen bulgulardır.

5.3.5.1.Örneklemin Yapısı İle İlgili Bulgular

Örneklemin Doğum Yerine Göre Dağılımı

Görüşülen Kişi Sayısı	**88**	**%100**
Kıbrıs Doğumluların Sayısı	**69**	**%78.41**
Mağusa dışında doğan Kıbrıslıların sayısı	**30**	**%34.09**
Kıbrıs dışında doğanların sayısı	**19**	**%21.59**
Mağusa Doğumluların sayısı	39	**%44.31**
Neapolls Mahallesinde doğanların sayısı	**11**	**%12.5**

T~ıblo6.Örneklemin Doğum Yerine Göre Dağılımını Göstermektedir.

Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı

Görüşülen Kişi Sayısı	**88**	**%100**
Kadınlar	**48**	**%54.55**
Erkekler	**40**	**%45.45**

Tablo 7.Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımını Göstermektedir.

Örneklemin Yaşa Göre Dağılımı

Görüşülen Kişi Sayısı	**88**	**%100**
Yaşları 18-25 olan bireyler	**17**	**%12.5**
Yaşları 26-45 olan bireyler	**32**	**%35.23**
Yaşlan 46..:65 olan bireyler	**34**	**%38.64**
Yaşları 66 ve üstü olan bireyler	**5**	**%5.68**

Tablo 8. Örneklemin Yaşa Göre Dağılımını Göstermektedir.

Örneklemin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Görüşülen kişi sayısı	**88**	**%100**
İlkokul mezunları	**24**	**%27.27**
Ortaokul mezunları	**6**	**%6.82**
Lise mezunları	**21**	**%23.86**
Üniversite mezunları	**34**	**%38.63**
Yüksek lisans eğitimi alanlar	**3**	**%3.40**

Tablo 9. Örneklemin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımını Göstermektedir.

Örneklemin Mesleğe Göre Dağılımı

Görüşülen kişi sayısı	**88**	%
Düz esnaf	39	44.32
Turizmci esnaf	6	6.82
Memur	5	5.68
Öğretmen	17	7.95
Yönetici esnaf	5	5.68
Öğrenci	6	6.82
Emekli	8	9.09
işsiz	1	1.1'3
Ev hanımı	11	12.5

Tablo 1 O.Örneklemin Mesleğe Göre Dağılımını Göstermektedir.

Örneklemin Maddi Kazanca Göre Dağılımı

Görüşülen kişi sayısı	88	%100
Maddi geliri olmayanlar	18	20.45
Geliri 1200 TL ve altı olanlar	9	10.22
Geliri 1200-3500 TL olanlar	49	55.68
Geliri 3500-5000 TLolanlar	10	11.36
Geliri 5000TL ve üstü olanlar	2	2.27

Tablo 11.Örneklemin Maddi Kazanca Göre Dağılımını Göstermektedir.

örneklemin maddi kazanca göre dağılımı 1200TL asgari ücret gözönünde tutularak kategorize edilmiştir.

Örneklemin Neapolis Mahallesi'ndeki Yıllara Göre Dağılımı

örneklemin Neapolis Mahallesindeki yılları, Neapolis Mahallesi'nin 1974 Barış Harekat ve 1989 yılında Gazimağusa Çevre Dairesi'nin kuruluşu gözönünde tutularak kategorilere ayrılmıştır.

Görüşülen kişi sayısı	88	%100
1974 öncesinden Neapolis'te kalanlar	6	6.82
1974 yılında Neapolis'e yerleşenler	4	44.55
1975-1989 yılları arasında Neapolis'e yerleşenler	15	17.05
1989 yılından sonra Neapolis'te yaşamaya başlayanlar	63	71.59

Tablo 12. Örneklemin Neapolis Mahallesi'ndeki Yıllarına Göre Dağılımını Göstermektedir.

5.3.5.2.Ö.rnekleme Yöneltilen Standartlaştırıl111ış Açık Uçlu Sorulara~~J;~iği Yanıtlarla İlgili Bulgular

örneklemi oluşturan 88 kişilik gruba, yüzyüze görüşmede Neapolis Sulak Alanı konusunda; görüş, düşünce, istek, dilek ve sürdürülebilirlikle ilgili fikir ve önerilerine yönelik, on adet standartlaştırılmış açık uçlu ve oniki adet tümüyle yapılandırılmış görüşme sorusu yöneltilmiş ve yanıtları not almak ve seçenekleri kağıttan işaretlemek suretiyle kaydedilmiştir. Sorular, Neapolis Mahallesi'nde yapılan alan gözlemleri ve 1990-2012 yılları arasındaki kuş gözlemi kayıtları, sulak alan çevresindeki kişilerin davranışları gözlemlenerek hazırlanmıştır. Uzman görüşü alınarak soruların yanlı ve yönlendirici olmamasına özen gösterilmiştir. Soruların kabul edilebilirliğinin ve herkes tarafından anlaşılabiliriğinin ölçülmesi için önce mahalle muhtarının fikri alınmış ve ilk görüşme mahalle muhtarıyla gerçekleştirilerek sorularla ilgili fikir birliğine varıldıktan sonra uygulamaya devam edilmiştir.

5.3.5.2. Örneklemin Açık uçlu sorulara verdiği yanıtlarla ilgili bulgular

Soru 1. Mahalle halkının Neapolis Sulak Alanı (Neapolis Sulak alanı denince aklına ilk gelen) ile ilgili düşünceleri:

Yanıtı veren Kişi sayısı	yanıt	% oranı
11	Kişi birinci soruya yanıt vermedi.	12.5
2	Düzenlensin	2.27
1	Çare bulunsun	1.14
1	Memnunum canlılıktır insanlar kuşları görmeye gelir	1.14
1	Güzellik,kirlilik,koku ve sinekler,manzara güzel	1.14
1	Temizlensin,sineklere çözüm bulunsun	1.14
2	Sinekler ve pis koku	2.27
4	Güzel bir manzara oluşturur	2.27
2	Sivrisinek	2.27
3	Sivrisinek yuvası	3.41
3	Görüntüsü çok güzel	3.41
1	Sinek ve flamingolar	1.14
1	Belediye burayı hor kullanmaktadır	1.14
1	Sulak alan güzeldir	1.14
1	Büyük bir park alanıdır	1.14
1	Göçmen kuşlar için çok uygun bir yerdir. Hatta başka ülkelerde bu gibi yerleri Turizme kazandırıyorlar	1.14
3	Korunmalıdır	3.41

1	Güzel birşey ama sinekler dolayısıyla kötü	1.14
1	Kokar	1.14
1	Göle lağım dökülmemeli	1.14
1	Çok sinek var	1.14
1	Kirliliktir	1.14
1	Hep olsun	1.14
2	Rahatsızlığı yok	2.27
1	Manzara güzel,kuşların seyredilmesi güzel ve iyi ki burda var	1.14
4	Sinekler	4.55
1	Sinekler, koku, kirlilik	1.14
1	Yokedilmesin, derlensin ve halk için değerlendirilsin	1.14
1	Göl iyi çevre kirli	1.14
1	Göl kurutulmalı veya ağaçlandırılmalı	1.14
1	Görüntü güzel fakat bakım ve kontrol şart	1.14
1	Görüntü güzel koku ve sinekler berbat	1.14
1	Belediye düzenlerse güzel	1.14
1	Ortamın yapısına uygun	1.14
1	Temiz bir sulak alan olmayınca çevre kirliliğine neden olur	1.14
1	Serin	1.14
2	Islah edilmesinden yanayım	2.27
1	Yeşillik	1.14
1	Şikayetçiyiz	1.14
1	Yılların giderilemeyen sorunu	1.14

1	Ülkenin en önemli kaynaklarından biridir	1.14
1	lçaçıcı değil	1.14
1	Kurutulsun çünkü bakımsız ve iğrenç	1.14
1	Dinginlik	1.14
1	Rahatsızlık	1.14
1	Sineklerden dolayı şikayetçiyiz	1.14
1	önceki yıllarda bu kadar su olmadığı için bukadar sinek yoktu	1.14
1	Sineklere çare bulunmalı	1.14
1	Çevresel açıdan korunması gereken,ancak belediyece ilgilenilmesi geliştirilmesi ve halkın hizmetine doğal bir güzellik olarak yansıtılırken oradaki canlı yaşamının sürdürülebilirliğinin sağlanması gereken bir güzellik	1.14
1	Sinekler ve görüntü kirliliği	1.14
1	Göçmen kuşların ev sahibi birçok canlı barındırıyor	1.14
1	Ekolojik denge bozuluyor çünkü göllere atıksular ve birsürü kötü olaylar	1.14
1	Bakımı yapılırsa iyi bir yer	1.14
1	Temizlik ve ilaçlandırılması bakımı yapıldığı sürece hem bölgesel hemde ülke anlamında kazanç sağlayan en önemli alanlarımızdandır	1.14
1	Sağlık açısından çok tehlikeli olduğunu düşünüyorum, sineklerin verdiği rahatsızlıktan dolayı	1.14
1	Bakıma ihtiyacı vardır	1.14
1	Görüntü olarak çok güzel bakıma ihtiyacı var	1.14
1	Bir an önce bir çözüm	1.14

1	Güzel	1.14
1	Hiç memnun değiliz bir an önce temizlensin	1.14
1	Gölü kapatmalarını ve park olmasını istiyoruz	1.14
1	Sulak alan civarında yaşamayı ayrıcalık olarak görüyorum	1.14

Veri 1. örneklemin 1. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Yanıt verenlerin yaklaşık %20'si sulak alanın korunması gerektiği, güzellik olduğu, ancak ilgi, bakım, denetim gerektiği fikrinde. Geri kalan çoğunluk sinek ve kirlilikten şikayetçi. Halkın sadece %20'sinin olumlu bakışı çoğunluğun sulak alanların ne olduğu konusunda bilgili olmadıklarını göstermiştir.

Soru 2 **Sulak alanla ilgili şikayetleriniz var mı, varsa nelerdir?**

Yanıtı veren Kişi sayısı	Verilen yanıt	% oranı
6	Yanıt yok	6.81
7	Sivrisinek	7.95
1	Çok pis	1.14
14	Sinek olması	15.91
3	Sivrisinek ve pis kokular	3.41
1	Sinekler,belediye önlem almaz ve çevre kirli	1.14
2	Kirlilik	2.27
1	Sinek,kötü koku.çevre kirliliği ekolojik dengeyi bozar	1.14
1	Sinek koku rutubet	1.14
1	Biraz sivrisinek var	1. 14
2	Sinekler ve çevre kirliliği	2.27
5	Sinek ve koku	5.68
1	Yağmur suyu akarken sokakda ~rikip uzun süre kalması	1. 14
1	Sivrisinekler ıslah edilmeli	1.14
1	Sulak alandan hiçbir şikayetim yok	1.14
1	Atıksular koku ve pislik	1.14
1	Sivrisinek ve bazı apartmanların lağım sularının direk sulak alana karışması	1.14
5	Şikayet yok	5.68
1	Sinekler ve zararları	1.14

1	Belediye malesef bu sulak alanı Mağusa'nın molozları ile dolguladı	1.14
1	Öğrencilerin gelip gürültü yapması ve orayı kirletmesi	1.14
2	Sinekler ve ilaçlama yetersiz	2.27
1	Uyunmaz ve oturulmaz	1.14
1	Lağım suları	1.14
1	Atıksular göle dökülüyor çevreyi kirletiyorlar kuşları vuruyorlar ve belediyeden şikayetçiyiz	1.14
1	Sinekler,kirlilik,kalabalık,gürültü	1.14
1	Devamlı sivrisinek oluşturuyor	1.14
3	Kirli ve koku yapar ve sinek çok	3.41
1	Yazın durgun suda oluşan sineklerden dolayı sıkıntı oluyor	1.14
1	Çevrenin bütün alanlarında sağlığı etkileyen sinekler var	1.14
1	Kışın soğuk oluşu	1.14
2	Bakımsız oluşu	2.27
1	Kontrol altında değil	1.14
1	Sulak alanlar temizlenmiyor ve koruma altına alınmıyor,	1.14
1	Atıksular ve sinekler	1.14
1	Sinekler kötü koku,kirlilik ve içenler	1.14
1	Bu sulak alan kaderine terkedilmiş gibidir,ilgilenilmiyor	1.14
1	Sinekler.qöüntü kirliliği gelen arabaların atık bırakması	1.14
1	Şulak alanların zamanında ıslah edilip gerekli temizliğin yapılması	1.14

1	Maddi destek verilmeli ve alakalı olunmalıdır	1.14
1	Sinekler ısrarla üremeye devam eder ve önlem alan yok	1.14
1	Aşırı derecede kirli ve sağlık açısından tehlikeli bir durum	1.14
1	Sinekler ve koku ve gece evde uyuyamıyoruz	1.14
1	Gölün kapatılmasını istiyoruz	1.14
1	Sinek dolu olmamasını istiyoruz	1.14
1	Yaz aylarında haşerelere karşı yeterince tedbir alınmaması	1.14

Veri 2. örneklemin 2. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Sulak alana yapılan olumsuz müdahaleler sadece 4 kişinin dikkatini çekmiş. Bu bakımdan durum; mahallelinin çok büyük kısmının gerçekte sulak alanın önJ~inden ve sulak alana ne olduğundan haberdar olmadıklarını düşündürmüştür.

Soru 3.Bu sulak alanla ilgili beklentileriniz var mı?

Yanıtı veren kişi sayısı	yanıt	% oranı
8	yanıt yok	9.09
1	ilaçlanması ve kurutulması	1.14
4	ilaçlama yapılması	4.55
5	Sineklere çare bulunması	5.68
1	Titizlik	1.14
1	Çare bekleriz	1.14
1	Deniz suyu ile birleştirilmesi	1.14
1	Artık bina yapılmasın	1.14
6	Daha temiz bir gölet	6.82
1	Göletin ıslahı ve çevre düzenlemesi	1.14
1	Kurutulmasını isterim	1.14
1	Çevresi temizlenip piknik alanı düzenlenebilir	1.14
1	Kanalizasyon dökülmesin çevre düzenlemesi yapılsın	1.14
3	Çevre düzenlemesi	3.41
1	Güzel halkın kuş gözlemi yapabileceği sineksiz bir alan	1.14
1	Çevre düzenlemesi ile topluma kazandırılması	1.14
1	Belediye gerekeni yapsın	1.14
4	Beklenti yok	4.55
1	İlk fırsatta bu alanı kazandırmaları	1.14
2	Güzel bir park alanı	2.27

1	Sürekli su barındırır durumda,ıslah edilmesi ve içine balık atılması ve park edilmemesi için çevresinin kesilmesi	1.14
1	Bakım yapılmalı ve halkın yaralanacağı bir alana dönüştürülmeli	1.14
1	Çoğaltılması	1.14
1	Güzel birşey yapılması	1.14
1	Sinekler yumurtadan çıkmadan önlem alınmalı	1.14
1	Düzenli ve etkili sinekle mücadele ve gölün devamlı kalması	1.14
1	Doğa ve halk için bir yeşil alan	1.14
1	iyi birşey yapılması ve sineklerin yok edilmesi	1.14
1	Göl alanı ve çevresi temizlensin	1.14
1	Toprak doldurulup ağaçlandırılmalı	1.14
1	Daha iyi bir düzenleme ile halka açılması	1.14
1	Çevre düzenlemesi ve sivrisinek sorununa çözüm	1.14
1	Temizlenmeli ve korunmalı	1.14
1	Koruma altına alınmalı ve ilaçlanmalı	1.14
1	Temizlenmesi ve bakıma alınmasını beklerim	1.14
1	Daha temiz ve yaratıcı olursa çok hoş bir yer olabilir	1.14
1	Güzel bir organizasyonlu ilaçlama ile kirli bölgenin temizlenmesini istiyorum	1.14
1	Yokedilmeden düzenleme yapılması	1.14
1	Kontrol altına alınması	1.14
1	Mahalleli için güzel ve oturulacak 9ir yer	1.14
1	Sulak alanın sonlandırılması	1.14
1	Sulak yerler korunmalı	1.14

1	Temizlenmesi ve ailelerin güvenle gidebilmesi	1.14
1	Çevre düzenlemesi ile halka açılması ve ağaçlandırılması	1.14
1	Gözlem yeri olması	1.14
1	Bakımlı olmasını beklerim	1.14
1	Güzel temiz çiçekli bir yeşil park	1.14
1	Her doğal ortam gibi bu doğal ortamla da daha fazla ilgilenilerek bu güzelliklerin korunarak devamlılığnın sağlanması ve bizlerde bu güzellikten estetik açıdan faydalanabilelim	1.14
1	Daha güzel bir yeşil alan	1.14
1	Temiz ve doğal bir yer	1.14
1	Güzel bir doğa parkı	1.14
1	Daha bilinçli bir şekilde ciddi bir çalışma sürdürülmesi	1.14
1	Güzel bir gölbaşı	1.14
1	Temizlik ve ilaçlama çalışmalarının gerekli zamanlarda düzenli ve tekin bir şekilde yapılması gerekir	1.14
1	Sulak alanın temizlenmesi ve daha sağlıklı bir alan yaratılması için belediyenin çalışmasını istiyorum	1.14
1	Yetkili kurumların ilgi ve alakadar olmaları	1.14
1	Sineklerin tükenmesini beklerim	1.14
1	Belediyenin bu konu ile ilgili çalışma yapması gerek	1.14
1	Çözüm üretilmesi	1.14
1	Park olsun	1.14
1	Çevremizi temiz, düzenli tutmalıyız ki temiz olsun, koku olmasın	1.14
1	Mağusa'nın deniz ve civarıyla haşır neşir olmasını beklerim	1.14

Veri 3. Örneklemin 3. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Halkın yaklaşık 1/4'ünün sulak alandan değil çevresindeki insan etkinliğinin yarattığı kirlenmeden şikayeti var. Bu kişiler sulak alanın hem doğasının korunması hemde bir gözlem yeri ve bir doğal alan olarak kalmasından yana. Geri kalan kısmı sadece sinek ve kirlilik için çözüm istiyor. BU halkın, sulak alan ekosistemlerinden ve işleyişlerinden yeterince haberdar olmadıklarını ve bir şekilde sineklerden kurtulmanın onlar için daha önemli olduğunu göstermiştir.

Soru 4.Bu sulak alan ile ilgili dilekleriniz nelerdir?

Bu soruya yanıt

veren kişi sayısı	**verilen yanıt**	% **oranı**
13	yanıt yok	14.77
1	Güzel bir çocuk parkı olmasını dilerim	1. 14
1	Çocuklarımız için gelecekte daha sağlıklı olmasını dilerim	1. 14
1	Sulak alanlarla ilgili bir çözüm üretmelerini dilerim	1. 14
2	Park alanı dilerim	2.27
2	Çevresinin temizlenmesini dilerim	2.27
1	Kullanılabilmesini dilerim	1.14
1	Temizlik ve kuyuların akışına çözüm dilerim	1. 14
1	Sulak alanın içine balık atılıp hep dolu kalmasını dilerim,	1. 14
2	Birşey dilemem	2.27
1	Çevredeki yarım binaların sökülmesini dilerim	1. 14
1	Sorunların giderilmesini dilerim	1.14
1	Düzenlenip gezi alanı olmasını dilerim	1. 14
1	Gezi ve kuş gözlemi alanı olmasını dilerim	1. 14
1	Ortadan kaldırılmasını dilerim	1. 14
1	Piknik alanı olarak düzenlenebilir	1. 14
2	Temiz bir kuş alanı ve gözlem alanı dilerim	2.27
1	AB ülkelerindeki parklar gibi.bir alan dilerim	1. 14
1	Temiz bir sulak alan dilerim	1.14
1	Kuş gözlemevi ve temiz bir çevre dilerim	1. 14

1	Hayvanlar için geliştirilmesini ve kıyıya yürüyüş yolu yapılmasını dilerim	1.14
1	Kuşların korunmasını dilerim	1.14
1	Çocuk parkı otopark ve yeşil alan dilerim	1.14
1	Dilek çok yapacak yok	1.14
1	Turistik bir alan dilerim	1.14
1	Yürüyüş alanı olarak kullanılabilmeli	1.14
1	Temizlenmesini ve lağım suyu dökülmemesini dilerim	1.14
1	insanların yürümesi için etrafının taş parke döşenmesini dilerim,	1.14
2	Bu edilmiş ve insanların oturabileceği bir park dilerim	1.14
1	Göl görmek için başka yere gitmek yerine bunun korunmasını ve canlılarla birlikte insanlar için iyi bir yer dilerim	1.14
1	Bir park ve oturulabilecek bir yer dilerim	1.14
1	?temiz ve düzenli bir yer dilerim	1.14
1	Dünyanın kuşu gelen buranın değerlendirilmesini dilerim	1.14
1	Koruma altına alınmasını,köpeklerin göle sokulmamasını dilerim,	1.14
1	Ağaçlandırılmış ve oksijeni bol bir alan olmasını dilerim	1.14
1	Daha çok çalışma ve düzenleme dilerim	1.14
1	Derinleştirilip kuşgözlem yeri olarak sunulmasını dilerim	1.14
1	Alanın topluma kazandırılmasını dilerim	1.14
1	Doldurulup ağaçlandırılıp piknik alanı olmasını dilerim	1.14
1	Daha iyi bir hale getirilmesini dilerim	1.14
1	Kanalizasyon sularının verilmemesini dilerim	1.14
1	lslah, Zarar vermeden değerlendirilmesini dilerim	1.14

Veri 3. Örneklemin 3. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Halkın yaklaşık 1/4'ünün sulak alandan değil çevresindeki insan etkinliğinin yarattığı kirlenmeden şikayeti var. Bu kişiler sulak alanın hem doğasının korunması hemde bir gözlem yeri ve bir doğal alan olarak kalmasından yana. Geri kalan kısmı sadece sinek ve kirlilik için çözüm istiyor. Bu halkın, sulak alan ekosistemlerinden ve işleyişlerinden yeterince haberdar olmadıklarını ve bir şekilde sineklerden kurtulmanın onlar için daha önemli olduğunu göstermiştir.

Soru 4.Bu sulak alan ile ilgili dilekleriniz nelerdir?

Bu soruya yanıt veren kişi sayısı	verilen yanıt	% oranı
13	yanıt yok	14.77
1	Güzel bir çocuk parkı olmasını dilerim	1.14
1	Çocuklarımız için gelecekte daha sağlıklı olmasını dilerim	1.14
1	Sulak alanlarla ilgili bir çözüm üretmelerini dilerim	1.14
2	Park alanı dilerim	2.27
2	Çevresinin temizlenmesini dilerim	2.27
1	Kullanılabilmesini dilerim	1.14
1	Temizlik ve kuyuların akışına çözüm dilerim	1.14
1	Sulak alanın içine balık atılıp hep dolu kalmasını dilerim,	1.14
2	Birşey dilemem	2.27
1	Çevredeki yarım binaların sökülmesini dilerim	1.14
1	Sorunların giderilmesini dilerim	1.14
1	Düzenlenip gezi alanı olmasını dilerim	1.14
1	Gezi ve kuş gözlemi alanı olmasını dilerim	1.14
1	Ortadan kaldırılmasını dilerim	1.14
1	Piknik alanı olarak düzenlenebilir	1.14
2	Temiz bir kuş alanı ve gözlem alanı dilerim	2.27
1	AB ülkelerindeki parklar gibi bir alan dilerim	1.14
1	Temiz bir sulak alan dilerim	1.14
1	Kuş gözlemevi ve temiz bir çevre dilerim	1.14

Hayvanlar için geliştirilmesini ve kıyıya yürüyüş yolu yapılmasını
dilerim 1.14

Kuşların korunmasını dilerim 1.14

Çocuk parkı otopark ve yeşil alan dilerim 1.14

Dilek çok yapacak yok 1.14

Turistik bir alan dilerim 1.14

'-<'ıl~'ıl':l'ıl~ a\a'<\\ 6\a~a~~u\\an,\a'o\\me\\ '\ .'\4

l'em\2\enme~\n\\Je \a~\m ~u~u üi":)~\'.ı\meme~\'<\\~~e~\m '\ . '\b,

1 \nsan\ann 1ürümes\ \ç\n e\.raimm\.aş 9arke döşenmes\n\ d\\er\m, '\ .'\4

2 Bu edilmiş ve insanların oturabileceği bir park dilerim 1.14

1 Göl görmek için başka yere gitmek yerine bunun korunmasını ve canlılarla birlikte insanlar için iyi bir yer dilerim 1.14

1 Bir park ve oturulabilecek bir yer dilerim 1.14

1 Temiz ve düzenli bir yer dilerim 1.14

1 Dünyanın kuşu gelen buranın değerlendirilmesini dilerim 1.14

1 Koruma altına alınmasını,köpeklerin göle sokulmamasını dilerim, 1.14

1 Ağaçlandırılmış ve oksijeni bol bir alan olmasını dilerim 1.14

1 Daha çok çalışma ve düzenleme dilerim 1.14

1 Derinleştirilip kuşgözlem yeri olarak sunulmasını dilerim 1.14

1 Alanın topluma kazandırılmasını dilerim 1.14

1 Doldurulup ağaçlandırılıp piknik alanı olmasını dilerim 1.14

1 Daha iyi bir hale getirilmesini dilerim 1.14

1 Kanalizasyon sularının verilmemesini dilerim 1.14

1 Islah, Zarar vermeden değerlendirilmesini dilerim 1.14

1	Gölün ve minik ziyaretçilerinin farkına varılıp bakıma alınmasını dilerim	1.14
1	Belediyenin bu bölgeye de el atıp güzel bir alan yapacağmdan eminim,	1.14
2	Temiz bir yaşam alanı olmasını dilerim	2.27
2	Sivrisineksiz bir yer dilerim	2.27
2	Bir an önce devletin ilgili kurumlarının ilgilenmesini dilerim	2.27
1	Belediyenin kalıcı çözüm bulmasını dilerim	1.14
2	Güzel bir alan olmasını dilerim	2.27
1	Önümüzdeki yıl gölün su dolmamasını dilerim	1.14
1	içecek servisi yapılan manzaranın bozulmadan oturulacak bir yer yapılmasını dilerim	1.14
1	Yeşil ve güzel bir yürüyüş ve oyun alanı dilerim	1.14
1	Çevre düzenlemesi yapılmış bir alan dilerim	1.14
1	Çevre düzenlemesi yapılmış oturulacak bir alan dilerim	1.14
1	Etkili çalışma dilerim	1.14
1	Temiz ve oturulabilecek bir oyun alanı	1.14
2	Daha güzel bir yeşil alan	2.27
1	insanların orayı korumasını dilerim	1.14
1	Kuşların korunması ve insanlara açık olmasını dilerim	1.14
1	Belediye sıhhıye müdürlüklerinin kalıcı çözüm üretip denetleme yaptığı bir alan dilerim	1.14
1	Temizlik ve ilaçlama dilerim	1.14
1	Hayvanlar için daha temiz bir alan dilerim	1.14
1	Daha çok değer verilmesini dilerim	1.14
1	Temiz bir gezi alanı	1.14

1	Temiz bir park alanı	1.14
1	Deniz kenarı Mağusa'yı eski zenginliğine kavuşturmasını dilerim	1.14

Veri 4. örneklemin 4. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Görüşülen mahalle halkının sadece %15'inin sulak alan için, kuşların yaşam alanı olarak korunması, atıksulardan kurtarılması ve temiz bir kuşgözlem alanı dilemesi, kuş gözlemi olgusu ile ilgili olarak mahallelinin çok az bir kısmının haberdar ve duyarlı olduğunu göstermiştir.

Soru 5.Sulak alanın bir şekilde ekonomik durumunuza katkısı var mı veya olabileceğini düşünürmüsünüz?

Yanıt veren Kişi sayısı	Bu soruya verilen yanıt	% oranı
22	yanıt yok	25
8	Hayır	9.09
1	Turizm açısından ülkesel ekonomiye katkısı olacaktır	1.14
36	Ekonomik durumuma katkısı yok	36.36
1	Hiç katkısı yok	1.14
1	Sadece güzellik	1.14
5	Katkısı olamaz	5.68
1	Şu anda katkısı yoktur.llerlde düzenlenirse katkı yapar	1.14
1	Benim ekonomik durumuma zararı var	1.14
2	Olabilir	2.27
1	Çok kirli olduğu için dükkana bile girilemez.temizlenirse olabilir	1.14
1	Sürekli gelen olursa evet	1.14
1	Evet, bölgeye gelen insanların bizden alışveriş yapmasıyla	1.14
1	Temizlenirse olabilir	1.14
1	Maddi duruma katkısı sineklerle mücadele ilaçları	1.14
	Katkısı olacak.sulak alana gelenler bana da gelecek	1.14.
1	Bu haliyle hayır olamaz	1.14
1	Yerel ekonominin kalkınmasına katkısı olmasıyle Mağusa halkına kazanç sağlayacaktır	1.14
1	Zararı var sinek ilacı alıyoruz	1.14
1	Sinek sorunu ortadan kalkarsa müşteri burda rahat oturabilir	1.14

Veri 5.Örneklemin 5. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Neapolis Sulak Alanı ve çevresinin temiz tutulması ve buraya turistlerin gelebilmesinin sağlanması ile ilgili olarak mahallelinin ekonomik durumuna katkısı olabileceğini söyleyen kişilerin sayısının sadece üç kişi olması kuş gözlemi ve ekoturizmden çok büyük çoğunluğunun haberdar olmadığını işaret etmiştir.

Soru 6. Bu sulak alanın çevre sakinlerine kazandırdıkları nelerdir?

Bu soruya yanıt veren Kişi sayısı	yanıt	% oranı
13	yanıt yok	14.77
1	insanların daha rahat gezintiye çıkması sağlanırsa kazandıracak	1.14
1	Hoş bir manzara kazandırıyor	1.14
31	Hiçbirşey kazandırmıyor	35.23
1	Turist gelmesi açısından önemli	1.14
1	Mesire ve kuş gözlemi yeri	1.14
1	Turizm adına kazanç olabilir	1.14
2	Bazı dönemlerde güzel kuşların gelmesi kazançtır	2.27
3	Görsel güzellik	3.41
2	Görüntü	2.27
1	Sinekler ve arkasından getirdiği hastalıklar	1.14
2	Bilemiyorum	2.27
2	Kirlilik kazandırır	2.27
1	Kuşlar ve güzellik	1.14
2	Hiçbirşey kazandırmaz,düzenleme yapılırsa kazandırabilir	2.27
1	Güzel ve gözlem yapılabilir bir alan	1.14
1	Rahatlık kazandırır	1.14
1	Düzenleme ile çok büyük katkısı olabilir.	1.14
1	insan ve hayvanlara soluklanma alanı kazandırır.	1.14
1	Rahatsızlık kazandırır.	1.14

1

Park olursa kazandıracak.

3

Sadece zararı var

1 **1.14**

Manzara kazandırır

1 **3.41**

1 Boş Vak« geç;rec.,k mora/ veren bir 9ÜZe//ik **1.14**

Hem hiçbirşey hem güzellik

1 **1.14**

1 Sinek/ercıen kurtulursak kazanç olur **1.14**

1 Şu an itibarıyıe birşey kazandırmıyor **1.14**

1 iyi ve sağlıklı Yaşamak için hastalık/arı ôn/er **1.14**

Huzurlu bir Yaşam kazandırır

1 **1.14**

1 Temiz sağlıklı ve daha güzeı bir Çevre kazandırır **1.14**

Herşey kazandırır

1 **1.14**

Pislik ve sinek ve hiçbirşey

1 **1.14**

2 Farl{ıı kuş türlerini 9ôrrneıert bir kazançtır **1.14**

Sinek kazandırır

1 **1.14**

SU/ak alanıar sayesinde turtst/ertn bölgeye kazandıracağı sosya/ **2.27**

ve Ekonomik kazanç/ar

1

Gôıtintı; 9~1/iği ve dinlenme Yert **1.14**

1

Sadece koku ve zarar **1.14**

1.14

Veri 6.Örneklemin 6. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Halkın %19.3'ü sulak alanın güzellik çevresel sağlık, moral, [illegible] kuşgözlem alanı kazandırdığını [illegible] olumlu bir adım ortaya [illegible]

Soru 7.Sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı varsa nelerdir?

Bu soruya yanıt Veren kişi sayısı	yanıt	%oranı
20	yanıt yok	22.72
1	Yerleşime açılmaması ve kalkınma adına hiçbirşey yapılmaması hatadır	1.14
7	Yerleşime açılması konusunda hata yoktur	7.95
1	Dikkatli olunması gerekir	1.14
1	Sinekler ve kuyu probleminin,atıksuların ve kokunun çözülmemesi hatadır.	1.14
1	Lağım sularının sulak alana boşaltılması hatadır.	1.14
7	Yerleşime açılması hatadır	7.95
1	Yerleşime açılması sağlıklı değildir.	1.14
1	Olmayacak yere katlı imar ve yerleşim izni verilmesi hatadır.	1.14
1	Yerleşime değil ziyarete açılması önemlidir. Ve Türkiyedeki gibi koruma planı ortaya konmalıdır.	1.14
1	Depreme karşı sakıncalı oldu	1.14
1	Yerleşime açılması kötü olmadı ancak değerlendirilmiyor ve herkes herşeyi çıkarı için yapıyor.	1.14
1	Sulak alan çevresine bina olmamalıydı.	1.14
1	Yerleşime açılmamalıydı,belediye sorumsuz	1.14
1	Burası yerleşime zaten açıktı gölet sonradan oluştu	1.14
1	Yerleşime açılması hata değil, sulak alanın çukurlaştırılıp çevresinin	

	kapatılması hata oldu.	1.14
1	Yerleşime izin verilmemeliydi binalar nem çeker.	1.14
1	Sulak alanın etrafı betonlarla kapatılmamalıydı.	1.14
4	Sulak alanın çevresi yerleşime açılmamalıydı.	4.55
1	Artık çok geç.	1.14
3	Yerleşime açılması iyi oldu.	3.41
1	Oldu bitti artık.	1.14
1	Apartmanlaşma olmamalıydı.	1.14
1	Yerleşime açılması konusunda hata var çok fazla bina yapıldı,.gereksizdi.	1.14
1	Yerleşime açılması hem iyi oldu hem kötü.	1.14
4	Yerleşime açılmamalıydı	4.55
1	Yerleşime açılması hata oldu,işyerleri hata oldu.	1.14
1	Yerleşim görüntüyü kapattı.	1.14
1	Kirli sular göle dökülmeseydi hata olmazdı	1.14
1	Çevre planlaması yapılmaması hata oldu.	1.14
1	iyi bir planlama gerekirdi	1.14
1	Çevresel güzelliklerin yok oluşu hatadır.	1.14
1	Yerleşim yerlerindeki böyle mekanların hijyen olması gerekir.	1.14
1	Kontrolsüzlük ve denetimsizlik hatadır.	1.14
1	Hata büyük güzelliği yoketti,anayoldan aşağısı korunmalıydı.	1.14
2	Yerleşime açılması konusunda hata çok	2.27
1	Belli bir mesafeye kadar yerleşime açılmamalıydı ve bundan sonra yerleşime izin verilmenıelidir.	1.14

1	Yerleşime açılması hata değil ama bu hatalı kullanıldı.	1.14
1	Planlamada hata yapıldı.	1.14
1	Yerleşime açılması hata oldu ve hata çok.	1.14
1	insan sağlığını tehdit ediyor ve mimari açıdan sağlamlık yoktur	1.14
1	Sulak alanlarda meydana gelen temizlik veya kirlilik sorunlarından Ötürü burada yaşayan insanlar çeşitli sağlık ve çevre sorunlarına maruz kalmahtadır.	1.14
1.	Sulak alanların yakın çevresine imar izni verilmemelidir.	1.14
1	Tanıtım olmaması hatadır.	1.14
1	Hata yok,şehrin içindeki araziyi değerlendirmek lazım ancak sinekleri yok etmek lazım.	1.14
1	Sulak alana belli bir mesafeden sonra ev yapılması gerekirdi.	1.14

veri 7.Örneklemin 7. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Halkın yaklaşık %19'u, sulak alan çevresine yapılaşmanın hata olduğunun, doğal güzelliğin yokolduğunun ve plansız kentleşme olduğunun ve bunun atıksu problemi ortaya çıkardığının farkındadır. Ancak oransal olarak bu farkında oluşun yeterli olmadığı düşünülmüştür.

Soru a.Sulak alan ve çevresinin verimli kullanılabilmesiyle ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Bu soruya yanıt Veren kişi sayısı	**verilen yanıt**	**% oranı**
23	yanıt yok	26.13
1	imkan sağlanırsa Mağusa'nın verimliliğinin %100 artacağına inanıyorum .Şu anda hiçbir verimliliği yoktur.	1.14
1	Gezinti parkı olabilir.	1.14
1	Mimar mühendislerden yardım alınmalı.	1.14
1	Verimli kullanılabilmesi için temizlenmesi gerekir.	1.14
2	Bakım ve temizliği yapılmalı	2.27
1	Çevre düzenlemesi ve gidilecek bir alan yapılmalı.	1.14
1	Göletin etrafına kateler ve yürüyüş parkuru yapmak oldukça verimli olur.	1.14
1	Yerleşimi buradan uzak tutup,ziyareti açısından önemini ortaya koyup uygulamak lazımdır.	1.14
1	Verimli kullanılabilmesiyle ilgili herhangi bir fikrim yok.	1.14
1	Alt yapı gerekli.	1.14
2	Temizlik ve çevre düzenlemesi	2.27
1	Büfe gibi ufak içecek yerleri açılabilir.	1.14
4	Verimli kullanılabilmesiyle ilgili düşüncem yoktur.	4.55
1	Sonradan yapılan yolun ortadan kaldırılması gerekir.	1.14
1	Güzel bir dinlenme ve kuş gözlem yeri	1.14

1	Çevre düzenlemesi ve sürekli bakım.	1.14
1	Kanalizasyon işini çözmeleri gerekir.	1.14
2	Kafe gibi bir yer yapılabilir.	2.27
1	Civardaki çöpler ve kanalizasyon sulak alana dökülmesin	1.14
1	Askerin kontrolündedir birşey yapılamaz.	1.14
1	ışıklandırılması gerekir.	1.14
1	Halk için korunmalıdır	1.14
1	Suyun devamlılığını sağlayacak bir proje yapılmalıdır.'	1.14
1	Çevre düzenlemesi,temizlik ve ağaçlandırma yapılmalıdır.	1.14
1	Çevre düzenlemesi yapılmalı.	1.14
1	Bakım ve temizlik.	1.14
1	Hiçbirşey yapılmamalı.	1.14
1	insanlar için gezilecek bir alan.	1.14
1	Belediye temizleyip yürüyüş alanı yapmalı.	1.14
1	Çevre planlaması ve kontrollü arıtma	1.14
1	Konuyla ilgili teknik çalışma öneririm.	1.14
3	Temiz tutulmalı.	3.41
1	Park.yürüyüş yolu,bank ve sineklere çözüm.	1.14
1	Yeni düzenleme ve sık sık kontrol	1.14
1	Ev ve okul kurulabilir	1.14
1	Bu alanda araba yıkamalarına izin verilmemeli	1.14
1	Turistlere yönelik satışalanı ve yeşil alanlar.	1.14
1	Görüntü güzelliği halk için korunmalı.	1.14

1	Temizlik ve yabani bitkilerin temizlenmesi ve göl kenarında yaşayabilecek ağçıçlarekilmesi.	1. 14
1	Göl doldurulsun veya ıslah edilsin.	1. 14
1	Çok fazla apartmanlaşma olmamalıydı.	1. 14
1	Herkesin ve belediyenin duyarlı olması ve temiz tutması	1. 14
1	Uzmanların burayı yenilemesi gerekir	1. 14
1	Gezinti yeri olmalı.	1. 14
1	Yürüyüş alanı olmalı.	1. 14
1	Temiz ve etrafı bitkilerle çevrili bir alan	1. 14
2	Bir yeşil alan yapılmalı.	2.27
1	Bir doğa koruma parkı yapılmalı.	1. 14
1	Halk ile doğanın bütünleşmesi için çeşitli aktiviteler yapılmalı	1. 14
1	Sulak alanın ıslah edilmesi gerekir	1. 14
1	Tur düzenlenmesi ve turizm mekanı haline getirilmesi gerekir	1. 14
1	Çevre düzenlemesi ve doğa koruma alanı olması gerekir	1.14
1	Bakımı yapılırsa kullanımı güzel olur	1. 14
1	Restaurant ve kuaför yapılmasını istiyoruz	1. 14
1	Oturulup dinlenilebilecek şartların oluşturulması gerekir	1. 14

Veri 8. örneklemin 8. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Sulak alan ve çevresinin verimli kullanılabilmesiyle ilgili düşünceler arasında atıksuların göle dökülmesine çözüm bulunması, burasının kuşgözlemi alanı olması, ziyarete açılacak önlemlerin alınması ve korunması önerileri % 7 civarındadır. Bu, bölge halkının sulak alan ve kuş alanları ile ilgili bilinç düzeyinin yeterli olmadığı anlamını oluşturmuştur.

Soru 9.Sulak alanla ilgili gerekliliklerin yerine getirilebilmesi için sizce ilk etapta neler yapılması gerekir?

Bu soruya yanıt veren Kişi sayısı	verilen yanıt	% oranı
25	yanıt yok	28.41
1	Disiplinli bir çalışma gerekir.	1.14
1	Sulak alanın kapanması gerekir.	1.14
1	Belediyemizin daha duyarlı davranması gerekir.	1.14
1	Daha verimli projelere imza atılması gerekir.	1.14
1	Kuşlarla ilgili koruma yapılması gerekir	1.14
1	Güzel bir kuş seyir alanı yapılması gerekir.	1.14
1	ilgili makamlara.örneğin bölgedeki asker makama bugüne kadar yapılmamış olan dilekçe aracılığıyla bölgenin sivil halka açılması için başvurulabilir.	1.14
1	Çevre düzenlemesi yapılması gerekir	1.14
1	Temizlenip insanların rahat dolaşabileceği bir alan yapılabilir	1.14
2	Parklaştırma yapılabilir.	2.27
1	Doldurulmasın yeter.	1.14
1	Ne yapılacağı tamamıyla beyin işidir.ya vardır kullandırmazlar ya da politikacılara oy olarak geri gelmeyecek diye yaptırmazlar.	1.14
1	Korunması ve geliştirilmesi sağlanıp ziyarete geleceklere o doğal güzellik dengesini sunmak gerekir.ziyaretle de o doğal dengenin rahatsız edilmemesini sağlamak lazımdır.	1.14
1	Ağaçlandırma yapılabilir.	1.14
1	Atıksuların akıtılmaması gerekir	1.14

1	Yürüyüş yolları yapılabilir.	1.14
1	işçiler öğrenciler sokaklar ve köpekler temizlenmeli.	1.14
1	Sonradan yapılan yolun altına suyun devir yapması için köprü ağzı yapılmalı, apartman atıksularrnrn sulak alana akıtılmamalı	1.14
1	Kanalizasyon suyu sulak alana akıtılmamalı ve sulak alan ilaçlanmalı	1.14
2	Sulak alan kurutulsun.	2.27
1	Sulak alan ilaçlansın ve korunsun.	1.14
1	Kanalizasyon sorunu çözülmeli ve sonradan geçirilen yola çözüm istiyoruz.	1. 14
1	Acilen müdahale edilmesi gerekir.	1.14
1	Duyarlı olmak gerekir.	1.14
1	Çevre düzenlemesi ve iyi bir peyzaj ile değerlendirilebilir.	1.14
1	Düzenleme ve kontrollü yapılmalı.	1.14
2	Yeşil alan yapılmalı.	2.27
1	Kanalizasyon atılmamalı.	1.14
1	Çevre düzenlemesi yapılmalı.	1.14
1	Çocuk parkı ve açık hava spor alanı yapılsın.	1.14
1	Gereken zaten yapılıyor.	1.14
2	Temizlik ve bakım yapılmalı.	2.27
1	Temizlik ve oturulacak yer yapılmalı.	1.14
1	Suyun denizle olan bağlantısı kesilmemeliydi.	1.14
1	Halkın fikrini almak gerekir.	1.14
1	Uçakla ilaçlama yapılsın.	1.14
1	Uzmanlık alanı olduğu için ilgili şahıslar geliştirilsin.	1.14

1	Temiz kullanmak ve geri dönüşüm kutuları koymak gerekir.	1.14
1	Çevre düzenlemesi,kontrol ve devamlı bakım.	1.14
1	Temizlenmeli.	1.14
1	Sulak alanın kenarları taşlarla çevrelenmeli.	1.14
2	Çevre düzenlemesi ve temizlik yapılmalı.	2.27
1	Oyun parkı gibi herşey yapılabilir.	1.14
1	Göle zara vermeyecek,büfe cafe ve restaurantlar yapılabilir.	1.14
1	Suyun denizle devridaimi sağlanmalı.	1.14
1	Artık birşey yapılamaz.	1.14
1	Eğitim ve atıkların gelişigüzel atılmaması gerekir.	1.14
1	Doğa uzmanlarının gerekeni yapması yeter.	1.14
1	Yeni projeler yapılmalı.	1.14
1	Erken bir zamanda fiilen çevre düzenlemesi yapılmalı.	1.14
1	Basit büfe ve insanların oturacağı yerler ve kamışların arası ve su da temiz olsun.	1.14
1	Ne yapılması gerektiği konusunda bilgim yok.	1.14
1	Belediyenin projelendirmesi gerekir.	1.14
1	Su sporları bu bölgenin halka kazandırılması için en etkin yöntemlerden biri olabilir.	1.14
1	Islah çalışmaları yapılmalıdır.	1.14
1	Sinekleri tüketecek herşey yapılabilir.	1.14
1	ilaçlanmalı ve temizlenmeli.	1.14
1	Güzel bir çocuk parkı yapılmalı.	1.14

Veri 9. örneklemin 9. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Görüşülen kişilerin beşte birine yakını, atıksu sorununa çözüm, doğa uzmanlarının gerekeni yapması, doğal alanın temizlenmesi, çevre halkının eğitilmesi ve denizle gölün koparılan bağlantısının yenilenmesi ve buranın doğal yaşamı ziyaret edecek kişilerin rahatsızlık vermeden ziyaret edebileceği şekilde önlem alınması gibi güzel önerilerde bulunmuştur. Halkın beşte birinin sulak alanın korunması ile ilgili gerekli bilinç düzeyine sahip olduğunu ancak oransal olarak bu bilinç düzeyinin yeterli olmadığını düşündümüştür.

Soru 10.Sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

yanıt veren kişi sayısı	verilen yanıt	% oranı
25	yanıt yok	28.4o'
1	Güzel bir toprak ve güzel bir su olursa sürdürülebilir	1.14
1	Sürdürülebilmesi isteklerle doğru orantılıdır	1.14
1	Devamlı bakım ve yönetimle sürdürülebilir	1.14
1	Sürdürülebilirliği ile ilgili düşüncem vardır	1.14
1	Hazırlanacak kalıcı ve etkin işlevli plan ve programlarla sulak alanların gerekli birimlerce kontrol ve denetiminin yapılması gerekir	1.14
1	Sürdürülebilirliği konusuna uzmanlar karar vermeli	1.14
1	Sinek varken birşey olmaz. Sineklere çözüm ve yeşillendirme gerekir	1.14
1	insanlar bu temizliği korusun artık bırakmasın ve burada içki içilmesin	1.14
1	Sürdürülebilir olması için sulak alan yerleşime açılmamalı	1.14
1	Çevresine banklar konup gezinti yeri yapılarak sürdürülebilir	1.14
1	Doğa uzmanlarının gerekeni yapması yeter	1.14
1	Daha iyi korunması için özelleştirilerek çevreye kazandırılması gerekir	1.14
1	Burası öğrenci mahallesi olmamalıydı bundan kurtulmak gerekir	1.14
2	Temizlenmesi yeter	2.27
1	Temizlenmesi ve suyun sürekli kalması	1.14
1	Doğa çalışmaları ile ilgili birşeyler yeterlidir	1.14
1	insanlar atık bırakmamalı ve orası yokedilmemeli	1.14
1	Halka açık ,lağım suyu akıtılmayan,koruma altına alınmış bir yer olmalı	1.14

1	Gölün kalkması yeter.gezilebilir bir yer,çocuk parkı ve turistik bir alan olursa sürdürülebilir.	1.14
1	istek ve destek gerekir.	1.14
1	Düzenli kullanılabilecek temiz ve çevreci bir alan.	1.14
2	Zaten sürdürülebilirdir.	2.27
1	Böyle kalsın.	1.14
1	Düğün salonu yapılırsa sürdürülebilir.	1.14
2	Sürdürülebilir olması için Korunmalı.	2.27
1	Bilgili birilerinin bakıp tehdit unsurlarını ortadan kaldırması gerekir.	1.14
1	Kirli suyun sulak alana dökülmesinin önlenmesi gerekir.	1.14
1	Temizlik, bakım ve düzenlemenin sürekliliğiyle sağlanabilir. ~	1.14
1	Toprakla doldurulırsa sürdürülebilir.	1.14
1	Yürüyüş ve spor alam olursa sürdürülebilir.	1.14
1	Yerkesin kullanıp oturabileceği bir alan olursa sürdürülebilir.	1.14
1	Yürüyüş parkurları olan temiz bir park sürüdürülebilirdir.	1.14
1	Arıtma ve kontrolle sürdürülebilir olur.	1.14
1	Bilinçli bir çevre anlayışı ile korunursa sürdürülebilir.	1.14
1	Daha duyarlı bir toplumla sürdürülebilir.	1.14
1	Sürdürülebilirliği için resmi makamlar tarafından ekonomik bütçe ayrılması gerekir	1.14
1	Kanalizasyon sorunu ortadan kalkarsa sürdürülebilir olur.	1.14
1	Glapsidesle arasındaki su dolanımı sağlanıp marina yapılmalı.	1.14
1	Ökaliptüs ekilip ağaçlandırılsın.	1.14
1	Temiz tutulup ilaçlanırsa sürdürülebilir.	1.14

1 Suyun evler tarafında birikip yılboyunca kalması önlenirse sürdürülebilir olur. 1.14

1 Artık yüksek bina yapılmasın ve çevre ağaçlandırılsın. Çevrede ağaç ve hava kalmadı ve göl manzarasını göremiyoruz. 1.14

1 Sulak alan çevresinde sürekli canlılık ve işyerleri olmasıyla sürdürülebilir. 1.14

1 Sulak alarun suyu kurutulmalı evleri su basması önlenmeli ve temiz ve çiçek kokan bir mahalle yaratılmah, 1.14

1 Kesinlikle sürdürülmesi lazımdır,korunarak geliştirilerek sürdürülebildiği taktirde ilgili yönetim ekonomik getirisini de alacaktır.yurtdışından gelip görecek birsürü insan aynı güzelliği hissetmek için görmek isteyecektir. özellikle kuş gözlemcileri 1.14

1 Sürdürülebilir temizlik ve sineklerle savaşmak için. 1.14

1 insanlar bilinçsiz olduğu sürece sürdürülebilmesi zor. 1.14

1 Sürdürülebilirlik belediyenin bu konuda daha hassas davranmasına dayalıdır. 1.14

1 Sürekli izlenerek çalışılmalı. 1.14

1 imkan sağlanması durumunda doğru prosedür ve yönetimle sürüdürülebilir bir ortam yaratılabilir. 1.14

1 Sürüdürülebilirliği için proje üretilmesi gerekir. 1.14

1 Bakım temizlik ve ökaliptüs ekilmesiyle sürüdürülebilir olur. 1.14

1 Sürüdürülebilmesi ihtimali çok zayıf. 1.14

1 Temizlik ve bakımla sürüdürülebilir. 1.14

1 insanların beğeneceği temiz bir yer olursa sürüdürülebilir. 1.14

1 Bu haliyle sürdürülebilir değil. 1.14

1 Su sirkulasyonunun devamı sağlanırsa sürdürülebilir. 1.14

1	Göletin kurumaması için önlem alınıp oradaki canlılar için sürekli ortam hazırlanmalı	1.14
1	Sürekli bakım temizlikle yetkililerin sahip çıkmasıyla sürdürülebilir	1.14
1	Planlı bir çalışmayla sürdürülebilir olur.	1.14

Veri 10. Örneklemin 10. Açık Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Görüşülen mahallelinin yüzde onaltısı gibi az bir kısmı, sulak alanın doğal halinde korunması, gerekli plan, proje ve doğal yaşamı rahatsız etmeyecek önlemlerin konunun uzmanları tarafından geliştirilmesi, sulak alanın atıksudan korunması ve eskisi gibi denizle olan su dolanımının yeniden sağlanması fikrindedir. Bu öneriler halkın bir bölümünün doğal sulak alanlara yapılan müdahalelerin yanlışlığı konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olduğunu, ancak bu kişilerin mahalleli içindeki oranının oldukça düşük olduğunu göstermektedir. Halkın çoğunluğu bu sulak alanın korunmasından yanadır ancak doğal bir sulak alanla insan eliyle düzenlenmiş bir yeşil alan arasındaki farktan haberdar değildirler. Verilen yanıtlar mahallelinin bir yeşil alan ve bir mahalle parkı gereksinimi olduğu doğrultusunda öneriler taşımaktadır. Halkın yeşil alan ve parklardan haberi olmasına rağmen doğa koruma alanlarıyla olan farklarını ve nasıl yönetilebileceğini bilemedikleri sonucuna varılmıştır.

5.3.5.3.Örnekleme Yöneltilen Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlarla İlgili Bulgular

Neapolis Sulak Alanı Çevresi'nde Yaşayan Halk ve Esnafın (88 kişi) Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar:

SORULAR	TERCİH EDiLEN SEÇENEKLER	TERCiH EDEN KİŞi SAYISI	örnek! em içindeki % oranı.
1.Neapolis Sulak alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	41	46.59
	Korunmalıdır,doğal çitle çevrelenme.lidir ve bu sulak alan turistik bir kazançtır.	2	2.27
	Bu sulak alan turistik bir kazançtır.	13	14.77
	Korunmalıdır ve doğal çitle çevrelen melidir.	1	1.14
	Bu sulak alan doğal çitle çevrelenmelidir.	10	11.36
	Bu sulak alan kurutulmalıdır.	11	12.5
	Bu sulak alanın sadece zararı vardır.	6	6.82
	Bu sulak alan turistik bir kazançtır ve korunmalıdır.	2	2.27

	Bu sulak alan doğal çitle çevrelenmelidir ve turistik bir kazançtır.	1	1.14
	Yanıt yok	1	1.14

Tablo 13. Örneklemin 1. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Çevre sakinleri yaklaşık %52.27 oranında sulak alanın korunması gerektiğinin farkındadır. Yaklaşık %18.18'i, turistik bir kazanç olduğunun farkında ve yaklaşık %15.91'si şehirden izole edilmesi gerektiğini düşünmektedir.Halkın sulak alanların korunması ve sulak alanların şehirleşmeden olumsuz etkilendiği konusundan yeterli derecede haberdar olmadığını görmekteyiz.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	% oranı
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz nelerdir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz	62	%70.45
	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz ve yazın kokuyor	6	%6.82
	Bu sulak alan yazın kokuyor	5	%5.68
	Sulak alanla ilgili bilgi sahibi değiliz	5	%5.68
	Bu sulak alanı istemiyoruz	2	%2.27
	Hiçbir seçenek şikayetlerimi anlatmaya uygun değil	5	%5.68
	Yanıt yok	4	%4.55

Tablo 14. Örneklemin 2. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Mahalle halkının %77.27'si sulak alanı sorumlu tuttuğu kirlilik ve sinekten şikayetçi. Bu sonuç bize; Sulak alan ekosistemleri, ekolojik döngüler ve insan müdahalesinin bunlar üstündeki etkisi konusunda bilinç düzeylerinin çok düşük olduğunu korunması gereken bir doğal değeri sadece sinekler ve insan unsurunun yarattığı kirlenme kadar basite indirgediklerini göstermektedir. Arıca %20.45'i sulak alanla ilgili olumsuzluk ve şikayet ediyor durumda olması ilk etapta sulak alanla ilgili güzellikleri göremiyor olmasından kaynaklanmaktadır. Bunun kökeninde bilinçsizliğin yattığını düşündürmüştür.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	% oranı
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuş gözlemevi yapılmalıdır.	26	%29.55
	Burası mahalle parkı yapılmalıdır.	19	%21.59
	Bu mahalleye kuş gözlemi alışveriş ve yemek turu düzenlenmelidir.	14	%15.91
	Bu mahalleye doğa kütüphanesi-ve gözlem rehberi gereklidir.	12	%13.64
	Burası derinleştirilmeli ve hep dolu kalmalı ve buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	4	%4.55
	Burası derinleştirilmeli ve hep dolu kalmalı	3	%3.41
	Burası mahalle parkı yapılmalıdır,derinleştirilmeli hep dolu kalmalıdır,buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır,kuş gözlemi alışveriş ve yemek turu düzenlenmelidir.	1	%1.14
	Burası derinleştirilmeli ve hep dolu kalmalı,buraya kuş gözlemevi yapılmalı,bu mahalleye kuşgözlemi	1	%1.14

ışveriş ve yemek turu izenlenmeli,bu mahalleye rdoğa kütüphanesi ve izlem rehberi gereklidir.		
ırası derinleştirilmeli ve hep lu kalmalı,buraya alışveriş gözlem rehberi gereklidir.	1	%1.14
mahalleye mahalle parkı kuşgözlemevi yapılmalıdır.	2	%2.27
alr seçeneği uygun nayanlar	4	%4.55

işi	% oranı
	9.09
	14.77
	28.41
	27.27
	5.68
	2.27
	2.27
	1.14
	9.09

apalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

38'0 kuşgözl~mevi "\ıatııması gerektiğini savunmaktadır. ının kuşgözlemciliği konusunda yeterli derecede bilgi ıktedlr. %23.87'si ise mahalle parkı yapılması gerektiğini ı mahalle parkı ile doğal bir sulak alanı birbirinden , olmadıklarını göstermektedir. Mahallelinin %11.38'i :ıktiğini düşünmesi doğal ve yapay ayrımı yapamadığını doğa kütüphanesi ve gözlem rehberi isteyenler sadece anın korunması için bazı önlemler alınması ve insanların ıık bunun bir sektör ve istihdam konusu olduğunun ık bir oranda olduğunu göstermektedir.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	% oranı
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	21	23.86
	Burası doğa koruma alanı olmalıdır.	19	21.59
	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	17	19.32
	Ne yapılacağı mahalle halkına sorulmalıdır.	8	9.09
	önce yetkililer eğitilmelidir.	7	7.95
	Ne yapılacağı mahalle halkına sorulmalıdır ve bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	1	1.14
	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir ve burası doğa koruma alanı olmalıdır.	1	1.14
	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir ve üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	2	2.27

	Ne yapılacağı mahalle halkına sorulmalıdır ve önce yetkililer eğitilmellidir.	1	1.14
	Burası doğa koruma alanı olmalıdır ve üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	1	1.14
	önce yetkililer eğitilmelidir ve burası doğa koruma alanı olmalıdır.	1	1.14
	önce yetkililer eğitilmelidir ve bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	2	2.27
	Önce yetkililer eğitilmelidir,bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir,burası doğa koruma alanı olmalıdır ve üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	1	1.14
	Önce yetkililer eğitilmelidir,bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir ve burası doğa koruma alanı olmalıdır.	1	1.14

	Ne yapılacağı mahalle halkına sorulmalı,önce yetkililer eğitilmeli, bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemeli,burası doğa koruma alanı olmalı ve üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalı.	1	1.14
	Yanıt yok	4	4.55

Tablo 16. Örneklemin 4. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Mahalle halkının %29.55'inin bu sulak alan için üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılması gerektiğini düşünmesi, sürdürülebilirlik kavramından, bir sulak alanın korunması için bilimsel çalışma gerektiğinden küçük bir oranının haberdar olduğunu göstermektedir. Geri kalan %29.56'sı sulak alan çevresine daha fazla imar izni verilmemesi gerektiği görüşünde, dörttebirin bu görüşte olması, yapılaşmanın doğal alanlar ,,,.üstünde oluşturduğu baskıdan yeterince haberdar olmadıklarını gö'stermektedir. %28.43'ü buranın doğa koruma alanı olması gerektiğini düşünmesi doğa koruma alanları konusunda yeterince kişinin haberdar olmadıklarını göstermektedir. Toplam olarak bir sulak alanın doğa koruma alanı olması gerektiğini düşünenler, bunun bir üniversitenin bilimsel çalışması ile gerçekleşmesi gerektiğini düşünenler, artık sulak alan çevresinde imar olmaması gerektiğini düşünenler yaklaşık örneklemin yüzde seksen birini oluşturmaktadır. Öngördükleri uygulamalar farklı olmasına rağmen çoğunluğun sulak alanların sürdürülebilir yönetiminin gerekliliği konusundan haberdar olduğunu göstermiştir.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	% oranı
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	44	50
	Buraya turist gelirse ekonomik katkısı olur.	19	21.59
	Ben katkı istemiyorum	5	5.68
	Buraya turist gelirse ekonomik katkısı olur ve burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	4	4.55
	Hiçbir seçeneği uygun bulmayan	5	5.68
	Yanıt yok	11	12.5

Tablo 17. Örneklemin 5. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Mahallelinin %54.55'i bu sulak alanın yerli ve yabancı turlara açılması gerektiğini düşünmektedir. Mahalle halkının yarısı sulak alanın turizme sunulacak bir değer olduğunun farkındadır ve %26.14'0 bu uygulamanın mahalle halkına ekonomik yönden katkısı olacağını düşünmektedir. Ekoturizm konusunda yeterli bilinç düzeyi olmadığını düşündürmektedir. Görüşülen kişilerin %12.5'inin bu soruya yanıt vermemesi maddi kazaç ve sulak alan arasında ilişki kuramamasından, ekoturizm, doğa turizmi, kuşgözlemi turizmi, kuşbilim ve sulak alanların yüzyılımızda kazandığı önemden haberdar olmamasından kaynaklandığı görülmüştür.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	% oranı
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangi bir kazancı var mıdır?	Bu sulak alan çevre sakinlerine birşey kazandırmıyor.	9	10.23
	Bu sulak alanda göçmen kuşları görüyoruz.	14	15.91
	Bu sulak alanın manzarası güzel oluyor.	17	19.32
	Göl kenarına restaurant yapılırsa katkısı olur.	9	10.23
	Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	18	20.45
	Bu sulak alanda göçmen kuşları görüyoruz ve manzarası güzel oluyor.	5	5.68
	Bu sulak alanda göçmen kuşları görüyoruz,manzarası güzel oluyor, göl kenarına restaurant yapılırsa katkısı olur ve burası bir çevre eğitimi alanıdır.	3	3.41
	Bu sulak alanda göçmen kuşları görüyoruz, manzarası güzel oluyor ve burası bir çevre eğitimi alanıdır.	2	2.27

	Bu sulak alan çevre sakinlerine birşey kazandırrruyor.manzarası güzel oluyor.	1	1.14
	Bu sulak alanda göçmen kuşları görüyoruz ve burası bir çevre eğitimi alanıdır.	1	1.14
	Bu sulak alan çevre sakinlerine birşey kazandırmıyor,göçmen kuşları görüyoruz ve manzarası güzel oluyor.	1	1.14
	Hiçbir seçeneği uygun bulmayanlar	1	1.14
	Yanıt Yok	7	7.95

Tablo 18. ôrneklemin 6. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Mahallelinin ancak %27.27'sinin burası bir çevre eğitimi alanıdır yanıtını tercih etmesi, çevre eğitimi olgusundan çok yetersiz bir kısmının haberdar olduğunu göstermektedir. Mahallelinin sulak alana gelen göçmen kuşlardan sadece % 29.55'inin haberdar olması ise çevrelerindeki doğa olayları ile çok çok az bir kısmının ilgilendiğini göstermektedir. Manzaranın güzelliğinin bir katkı olduğunu düşünenlerin oranı yaklaşık %'32.96 ile çok düşük bir oranda kalmaktadır. Mahalleli doğal alanların insan ruhsağlığına etkisi ile ilgili bilgi sahibi değildir. Yanıt vermeyenler ise doğal alanların insan ruhsağlığına etkileri ve doğadan uzak yaşamanın insan sağlığına etkileri ile ilgili bilgisi ve hiçbir fikri olmayan insanlardır.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	0/0 oranı
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı,varsa nelerdir?	Yerleşime açılması iyi oldu.	8	9.09
	Yerleşime açılmamalıydı.	13	14.77
	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	25	28.41
	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	24	27.27
	Göl alanı da yerleşime açılmalıdır.	5	5.68
	Yerleşime açılmamalıydı, gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı ve daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	2	2.27
	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı ve daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	2	2.27
	Hiçbir seçeneği uygun bulmayanlar	1	1.14
	Yanıt yok	8	9.09

Tablo 19. Örneklemin?.Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Mahallelinin %74.99'u sulak alan çevresinin yerleşime açılmasına tepkili. Ancak kendilerinin de sulak alan çevresine yerleşmiş olmaları bize, kendilerinin de tamamen bilinçsiz birşekilde yerleşmiş olduklarını göstermektedir. % 32.95'inin sulak alanın belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı yanıtı ise bu kesimin sulak alanların çevresinde bir koruma zonu olması gerektiğinden haberdar olduklarını göstermektedir. Yanıt vermeyen kişilerin yapılaşmanın sulak alanlara verdiği zarar, doğa koruma alanları ve doğa koruma alanlarında koruma zanları, koruma alanları ve yönetimi ile ilgili hiç bilgi ve fikirleri olmadığı görülmüştür.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	% oranı
8.Bu sulak alanve çevresinin verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmaldır.	16	18.18
	Okullar buraya sürekli öğrenci getirmeli *ve* buradaki marketlerden alışveriş yapmalıdırlar.	5	5.68
	Bu su kurutularak spor kompleksi yapılmalıdır.	8	9.09
	Burası derinleştirilerek sörf alanı yapılmalıdır.	2	2.27
	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	42	47.73
	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır *ve* burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	3	3.41
	Okullar buraya sürekli öğrenci getirmeli *ve* buradaki marketlerden alışveriş yapmalı, burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	1	1.14

	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalı, okullar buraya sürekli öğrenci getirmeli, buradaki marketlerden alışveriş yapmalı ve burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	1	1.14
	Hiçbir seçeneği uygun bulmayanlar	1	1.14
	Yanıt yok	9	10.23

Tablo 20. Örneklemin 8. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Görüşülen kişilerin %53.42'si burasının koruma altına alınması gerektiğine inandığını görmekteyiz. Mahallelinin yarısına yakını sulak alanların koruma altında olması. gerektiğinden haberdar değildir. %22.73'ünün buranın doğayı tanıma r:kornpl~ksi olması gerektiği düşüncesinde olması doğayı tanıma merkezlerinden yeterince haberdar olmadıklarını göstermektedir. Yanıt vermeyen kişilerin sulak alanların sürdürülebilir kullanımı ile ilgili, bilgi sahibi olmadıkları sonucuna varılmıştır.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	% oranı
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Mahalleli arasında ne yapılacağı konusunda bir anket yapılmalıdır.	9	10.23
	Mahalleli bilinçlendirilmelidir.	18	20.45
	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	24	27.27
	Kim ne isterse yapsın.	1	1.14
	Belediye burayı ağaçlandırmalıdır.	23	26.14
	Mahalleli arasında bir anket yapılmalıdır ve mahalleli bilinçlendirilmelidir.	1	1.14
	Mahalleli bilinçlendirilmelidir ve üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	3	3.41
	Mahalleli arasında bir anket yapılmaiıdır, mahalleli bilinçlendirilmelidir,üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır ve belediye burayı ağaçlandırmalrdır.	1	1.14
	Mahalleli arasında bir anket yapılmalıdır,	2	2.27

	mahalleli bilinçlendirilmelidir ve üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.		
	Mahalleli bilinçlendirilmelidir,üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır ve belediye burayı ağaçlandı rmalıd ır.	3	3.41
	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır belediye ağaçlandırmalıdır.	1	1.14
	Yanıt yok	2	2.27

Tablo 21. Örneklemin 9. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

;:ıf;GörÜşülen kişilerin %38.64'0 bilinçlendirilmeleri gerektiğinin ve bunu bilimsel bir kuruluşla yapmak gerektiğinin farkındadır. %31.82'si bilinçlendirilmeleri gerektiğinin farkındadır. Toplam %70.46 kişi sulak alan, koruma ve sulak alan ekosistemleriyle sürdürülebilirlik ve ekoturizm konularında yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını düşünmektedir.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	% oranı
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu sulak alanın böyle kalması kabul edilebilir.	10	11.36
	Bu alan da betonlaşırsa problem kalmaz.	1	1.14
	Geleceğe yönelmek için insanların eğitilmesi gerekir.	24	27.27
	Gelecekte problem olmaması için insanlara sormadan bu sulak alanın doldurulması gerekir.	6	6.82
	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	36	40.91
	Bu alan da betonlaşırsa problem kalmaz ve gelecekte problem olmaması için bu alan insanlara sormadan doldurulmalıdır.	1	1.14
	Geleceğe yönelmek için insanların eğitilmesi gerekir ve bu alana bir şekilde müdahale edilmesi gerekir.	4	4.55
	Hiçbir seçeneği uygun bulmayanlar.	1	1.14

	Yanıt yok	1	1.14

Tablosu 22. Örneklemin10. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Görüşülen kişilerin %40.91'inin bu sulak alana yapılacak herhangibir müdahaleyi kabul etmesi sulak alanların sürdürülebilirliğinin doğa için önemi konusunda yeterli bilinç ve duyarlılığa sahip olmadıklarını göstermektedir. %31.82 kişinin sürdürülebilirlik için eğitim gerektiğini düşünmesi çevre eğitimiyle ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir.

Sorular	Tercih edilen seçenekler	Tercih eden kişi sayısı	% oranı
11. Alınması gereken en acil önlem nedir?	Bu su sayesinde çok sinek vardır sineklere çözüm bulunmalıdır.	11	12.5
	Düzenli ilaçlanmalıdır.	24	27.27
	Biyolojik mücadele yapılmalıdır.	26	29.55
	En iyisi toprakla doldurulup ağaç ekilsin.	8	9.09
	İngilizlerin yaptığı gibi ökaliptus ekilsin.	3	3.41
	Bu su sayesinde çok sinek vardır,düzenli ilaçlanmalıdır ve biyolojik mücadele yapılmalıdır.	3	3.41
	Bu su sayesinde çok sinek vardır,düzenli ilaçlanmalı ve toprakla doldurulup ağaç ekilmelidir.	1	1.14
	Bu su sayesinde çok sinek vardır,düzenli ilaçlanmalıdır.	2	2.27
	Bu su sayesinde çok sinek vardrr.blyololik mücadele yapılmalıdır.	2	2.27

	Bu su sayesinde çok sinek vardır en iyisi toprakla doldurulup ağaç ekilmelidir.	1	1.14
	Bu alan düzenli ilaçlanmalı ve biyolojik mücadele yapılmalıdır.	1	1.14
	En iyisi toprakla doldurulup ağaç ekilsin,Ingilizlerin yaptığı gibi ökaliptüs ekilsin.	1	1.14
	Bu su sayesinde çok sinek vardır,düzenli ilaçlanmalıdır,biyolojik mücadele yapılmalıdır ve İngilizlerin yaptığı gibi ökaliptüs ekilmelidir.	1	1.14
	Yanıt yok	2	2.27

Tablosu 23.Örneklemin 11. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

Görüşme yapılan halkın %37.51'i biyolojik mücadele yapılmasını savunmasına rağmen, biyolojik mücadeleyi sineklerle ilişkilendiren sadece 2 kişi olması ayrıca, %5.69'u ise biyolojik mücadeleyi ilaçlama ile birlikte savunması gerçekte biyolojik mücadele olgusundan haberdar olmadıklarını göstermektedir. Halkın %12.5'i sineklerden şikayetçi olmalarına rağmen bir çözüm öneremektedirler. %36.37'si ise düzenli ilaçlamayı savunmaktadır, bu kişiler kimyasalların sulak alan ekosistemleri ile etkileşimlerinden haberdar olmadıkları sonucuna varılmıştır.

12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	28	31.82
	Buraya arıtmadan su gelmesin.	15	17.05
	Burası Atatürk orman çiftliği gibi çiftlik olsun.	3	3.41
	Mahallelinin köpekevleri sazlıklardan kaldırılsın.	23	26.14
	Bu gün artık koruma zamanıdır ve köpekevleri sazlıklardan kaldırılsın.	4	4.55
	Bugün artık koruma zamanıdır ve buraya arıtmadan su gelmeışin	2	2.27
	Buraya arıtmadan su gelmesin ve köpekevleri sazlıklardan kaldırılsın.	2	2.27
	Bugün artık koruma zamanıdır,buraya arıtmadan su gelmesin ve burası Atatürk orman çiftliği gibi çiftlik olsun.	1	1.14
	Hiçbir seçeneği uygun bulmayanlar.	3	3.41
	Kararsızlar	1	1.14

	Yanıt yok	Ja	6.82

Veri Tablosu 24. ôrneklemin 12. Kapalı Uçlu Soruya Verdiği Yanıtları Göstermektedir.

ôrneklemin %39.78'i günümüzde doğa korumanın ne kadar önem kazandığının farkındadır ancak geri kalan büyük çoğunluğun bundan haberi yoktur. %32.96'sı sazlıklar arasındaki köpekevlerinin çevre açısından doğru olmadığının farkında olmasına rağmen geri kalan büyük çoğunluk bu konuda duyarsızdır. Yanıt vermeyen kişilerin doğa korumanın bugün kazandığı önem ve kendi mahallelerinde bu işe nereden başlanabileceği ile ilgili hiçbir fikir ve önerileri olmadığı sonucuna varılmıştır.

Görüşülen kişilerin sadece yüzde kırkından azının Neapolis Sulak Alanı için artık koruma zamanıdır seçeneğini tercih etmesi mahallelinin sulak alanın korunması ile çok fazla ilgilenmediğini aslında onlar için önemli olanın daha çok mahallenin temiz görünmesi olduğu sonucunu oluşturmaktadır. Oransal olarak halkın daha çok; arıtmadan su gelip gelmemesi mahalledeki köpek evleri, çiftlik gibi gidilebilecek bir yerleri olmasıyla ilgilenmesi, sulak alan korunmasının gerekliliğinin yeterince far~1tıda olmadıklarını göstermektedir. Halkın yüzde onundan fazlasının ise çeşitli nedenlerle herhangi bir yanıtı işaretlememesi ve kendilerinin yanıt üretememesi konuya olan ilgisizliklerini göstermiştir.

5.3.6.Alt Problemlerle i.lgili Bulgular

5.3.6.1.Alt problem 1.'le İlgili Bulgular:

1. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Neapolis Doğumlu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88 kişi.

Toplam kişi sayısı:11,örneklem içindeki% oranı:12.5

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% .oram
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	7	63.64
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinek	9	.81.82
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Burası mahalle parkı yapılmalıdır.	5	45.45
4.Bu sulak alanla ilgili yaıpılabileceken doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası koruma alanı olmalıdır.	4	36.36
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Buraya turist gelirse ekonomik katkısı olur.	5	45.45
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Bu sulak alanda göçmen kuşları görüyoruz. Bu sulak alanın manzarası güzel oluyor.	3 3	27.27 27.27
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Yerleşime açılması iyi oldu. Yerleşime açılmamalıydı. Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	2 2 2	18.18 18.18 18.18

8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	7	63.64
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	7	63.64
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde 'müdahale edilmesi şarttır.	6	54.55
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	5	45.45
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	5	45.45

Tablo 25. Neapolis Doğumlu Bireylerin Verdiği Yanıtlar.

Neapolis Mahallesinde doğanların %81.82 oranında sinek ve kirlilikten şikayetçi olması SIJ·lak alan ekosistemleri ve işleyişleri ile ilgili çok düşük bilinç düzeyine sahip r.oıduklarınıgöstermektedir. %63.64 oranla korunması ve tanıtımından yana olmaları bu sulak alanın doğa turizmi açısından kıymetli olduğunun farkında olduklannı ve %63.64'1e üniversitenin halka eğitim çalışması yapması gerektiğini düşünmeleri çevre eğitiminin bilimsel bir çalışma istediğinin farkında olduklarını göstermektedir. Bu alana bir şekilde müdahaleye razı olmaları bir sulak alanın nasıl korunması gerektiğinden haberdar olmadıklarını göstermektedir. Günümüzde doğa korumanın önemi, biyolojik mücadele ve yapılaşmanın sulak alanlar üstündeki etkisi ve doğal zenginliklerin insan ruhsağlığı üstündeki etkileri konusunda bilinç düzeyleri yeterli değildir. Neapolis Mahallesi'de doğanlar sulak alanın korunması ve tanıtılması gerekliliğinin Mağusa'nın diğer yerlerinde doğan kişilere oranla daha çok farkında oldukları sonucuna varılmıştır.

2. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Mağusa Doğumlu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88 kişi

Mağusa'lı birey sayısı:39,örneklem içindeki % oranı:44.32

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan korunmalıdır.	22	56.41
2.Bu sulak alanla ilgili şlkayetlerlnlz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	32	82.05
3. Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlem evi yapılmalıdır.	17	43.59
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası doğa koruma alanı olmalıdır.	15	38.46
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	20	51.28
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Bu sulak alanın manzarası güzel oluyor.	13	33.33
?.Sizce bu sulak alan çevresinde yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Bu sulak alan çevresinde daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	11	28.10
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	20	51.28
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Bu sulak alan konusunda mahalleli bilinçlendirilmelidir.	16	41.03
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu sulak alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	20	51.28
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Bu sulak alan düzenli ilaçlanmalıdır.	19	48.72
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	13	33.33

Tablo 26. Neapolis Mahallesinde Yaşayan Mağusa Doğumlu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Mağusalı bireylerin %56.41'i bu sulak alanın korunması gerektiğinin farkındadır Buna rağmen %82.0S'i sulak alanı bir kirlilik ve sinek yuvası olarak görüyor bu bize sulak alanla ilgili farkındalıklarının öncelik oluşturmadığını sinek ve kirliliğin daha çok dikkate alındığını göstermektedir. %51.28'i bu sulak alanın küresel ve turistik değerinin farkındadır, %51.28'i burayı korunmaya ve tanıtılmaya değer bir sulak alan olarak görmektedir. Kuşgözlemciliği, yapılaşmanın sulak alanlar üstüne etkisi, doğal güzelliklerin insan ruhsağlığı üstüne etkileri, sürdürülebilirlik, biyolojik mücadele ve çevre eğitimi konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıkları saptanmıştır.

3. Mağusa Dışında Doğan Kıbrıs Doğumlu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar

Örneklem: 88 kişi, Mağusa dışında doğan Kıbrıslılar: 30 kişi

Örneklem içindeki yüzde oranı: %34;09

Sorulan sorular	**En çok tercih edilen yanıtlar**	**Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı**	% **oranı**
1. Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan korunmalıdır.	13	43.33
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	20	66.67
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	7	23.33
	Bu mahalleye bir doğa kütüphanesi ve gözlem rehberi gereklidir.	7	23.33
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Bu sulak alan için üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	13	43.33
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağı~, düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	19	63.33

6.Çe\Jresakin\erinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Bu su\ak a\anm manzarası güzel oluyor.	'\ '\	36.67
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Bu sulak alan çevresinde daha fazla yerleŞime izin verilmemelidir.	14	46.67
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	16	53.33
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Belediye burayı ağaçlandırmalıdır	12	40
1 O.Bu sulak alanın ~J1dürülebilirliğiile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Geleceğe yönelmek için insanların eğitilmesi gerekir.	10	33.33
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Biyolojik mücadele yapılmalıdır.	12	40
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Köpekevleri sazlıklar arasından kaldırılmalıdır.	14	46.67

Tablo 27. Mağusa Dışında Doğan Kıbrıslıların Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Mağusalı olmayan Kıbrıslılar %66.67 oranında sulak alan ekosistemleri ve işleyişleri hakkında yeterli bilince sahip değildir. Bu sulak alanın turistik bir değer olduğunun ve küresel önemi olduğunun farkındadırlar. Ancak, biyolojik mücadele, bir sulak alanın nasıl korunduğu, yapılaşmanın sulak alanlar üstündeki etkisi, doğal güzelliğin insan ruhsağlığına katkıları, kuşgözlemciliği, çevre eğitimi, sürdürülebilirlik ve koruma zanları konusunda yeterli derecede farkında olmadıkları görülmüştür.

apolis Mahallesinde Kıbrıs Doğumlu Bireylerin Verdiği *Yanıtlar*

lem: .88 **kişi. Kıbrıs doğumlular: 69, Örneklem içindeki % oranı: 78.41.**

n sorular	**En çok tercih edilen yanıtlar**	**Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı**	1% **oranı**
olis Sulak Alanı ce aklınıza ilk gelen k hangisidir?	Korunmalıdır.	136	52.17
lak alanla ilgili eriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	57	82.61
lak ~:;}alana ne yapılmasını **z?**	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	22	31.88
k ac\an\a \\g\\i	Burası doğa koruma a\anı	21	30.43
sice 'tıang\~\o\'(?			
5.Bu su\ak a\ana yapı\acak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yer\i \/e yabancı turlara açılmalıdır.	39	56.52
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göçmen kuşları görüyoruz. Manzarası güzel oluyor.	22 22	31.88 31.88
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	21	30.43
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	35	50.72.
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Mahalleli bilinçlendirilmelidir.	25	36.23
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	28	40.58
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	29	42.03

12.Son olaraksulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	23	33.33

Tablo 28. Kıbrıslı Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Kıbrıs doğumlu bireylerin %52.1?'si bu sulak alanın korunması gerektiğinin farkındadır. Ancak yine %82.61'i bu alanı bir kirlilik ve sinek yuvası olarak görmesi sulak alan ekosistemleri ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmadıklarını bu yüzden şikayetlerin ön plana çıktığını görmekteyiz. Burada göçmen kuşları ve güzel manzarayı görmenin kazanç olduğunu düşünenlerin oranı %63.74'0 geçmesi bize göçmen kuşlarla ilgili bilgi sahibi olmanın ve doğal bir manzara seyretmenin bir artı olduğunun farkında olduklarını göstermektedir. %50.72'sinin korumaya değer ve turistik açıdan kıymetli bir sulak alan olduğu fikrinde olmaları doğa turizmciliğinden haberdar olduklarını göstermektedir. Yapılaşmanın sulak alanlar üstüne etkisi, böyle bir sulak alanın nasıl korunması gerektiği, koruma zonları, biyolojik mücadele ve bugün doğa korumanın kazandığı önem konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıkları görülmüştür.

5. Neapolis Mahallesinde Yaşayan TC. Doğumlu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88 kişi. Toplam TC doğumlu kişi:19, Örneklem içindeki o/ooranı:21.59

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan korunmalıdır.	11	57.89
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz	15	78.95
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	9	47.37
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir. Bu sulak alan için üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	7 7	36.84 36.84
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	8	42.10
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	9	47.37
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Bu mahalle gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	10	52.63
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	11	57.89

9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	11	57.89
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu sulak alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	12	63.16
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	BU sulak alanda biyolojik mücadele yapılmalıdır.	9	47.37
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	11	57.89

Tablo 29. T.C. Doğumlu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

TC doğumluların %78.95 ile kirlilik ve sinekten şikayetçi olmaları sulak alan ekosistemleri ve işleyişleri ile ilgili bilgili olmadıklarını göstermektedir. %63.1O'unun bu .sulak alana bir şekilde müdahaleyi yeterli görmesi bir sulak alanın nasıl kgrunabileceği konusunda bilinç düzeylerinin yeterli olmadığını göstermektedir. %57.89'u, bu sulak alanın korunması gereken bir uluslararası değer olduğunun, halkın bilimsel bir kuruluş tarafından eğitilmesi gerektiğinden ve bugün doğa korumacılığın kazandığı önemden haberdar olduğunu görmekteyiz. Biyolojik mücadele, sürdürülebilirlik, çevre eğitimi uygulamaları, doğa turizmi ve yapılaşmanın sulak alan ekosistemlerine verdiği zarar konusunda yeterince biliçli olmadıklarını görmekteyiz. Ancak Kıbrıs doğumlulara göre daha fazla bir oranda korunması gerektiğini düşünenlerin mevcut olduğunu görmekteyiz. Türkiye'nin farklı yerlerinden gelen bu insanların farklı uygulamaları görmüş olması bu sonucu doğurmuş olabilir sonucuna varmamıza neden olmuştur.

5.3.6.2.Alt Problem 2 İle İlgili Bulgular:

1. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Kadınların Tümüyle Yapıl~ndırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88 kişi. Toplam kadın sayısı:48,örneklem içindeki% oranı:54.55

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	25	52.08
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	39	81.25
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	19	39.58
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	17	35.42
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uysulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	26	54.17
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandanherhanqibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor.	17	35.42
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	17	35.42
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	28	58.33
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	18	37.5

10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	23	47.92
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	18	37.5
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	22	45.83

Tablo 30. Kadınların Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Kadınların %52.08'i bu sulak alanın korunması gerektiğinin farkında ve %54.1?'si turizm kapasitesinin, %58.33'ü de dünyaya tanıtılacak bir değer olduğunun farkında dır. Ancak kirlilik ve sinek olgusunun %8125 ile ön plana çıkması sulak alan ekosistemleri, işleyişleri ve doğadaki denge ile ilgili yeterince bilinç sahibi olmadıklarını göstermektedir. Erkekler kadınlara göre kirlilik ve sinek olgusununu daha az ön planda tuttuğu için ekosistemlerin işleyişleri ile ilgili olarak daha fazla bilgiye sahip olduklarını düşündürüyorlar. Ancak kadınlara göre turizm kapasitesinin daha az farkındadırlar. Kadınlarsa erkeklere göre günümüzde doğa korumacılığın öne çıktığının daha fazla bilincindedirler. Kadınlar kuş gözlemi olgusunun erkeklere g&~e daha fazla farkındadır. Erkekler burasının bir çevre eğitimi alanı olabileceğinin farkında iken kadınlar değildir. Acak erkekler de kadınlarda mahallelinin bu konuda eğitim gereksiniminin farkındadırlar. Ayrıca kadınlar erkeklere göre sulak alanın korunması gerekliliğinin çevresindeki sazlıklardan başladığının daha az farkındadırlar. Bu bizi, kadınların her zaman ev içinde daha meşgul olmaları nedeniyle doğal çevre ile ilgilenebilecek zamanlarının olmadığı sonucuna götürmüştür.

2. Neapolis MahaUesi'nde Yaşayan Erkeklerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar. Örneklem:88 kişi Görüşülen erkeklerin sayısı:40,örneklem içindeki % oranı:45.45

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1 .Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	21	52.5
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	31	77.5
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	15	37.5
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	14	35
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına k,ij,tkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	22	55
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göçmen kuşları görüyoruz. Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	13 13	32.5 32.5
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	14	35
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	19	47.5
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	13	32.5
10. Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	15	37.5

11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Sinekler için biyolojik mücadele yapılmalıdır.	16	40
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Sazlıklar arasındaki köpekevleri bu mahalleden kaldırılsın.	16	40

Tablo 31. Erkeklerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara verdiği yanıtlar.

Erkekler %77.5 oranında sulak alan ekoslsternleri ve işleyişleri konusunda gerekli bilince sahip değil. %55 oranında doğa turizminden haberdar, ve %52.5 oranında sulak alanların korunması gerektiğinin. bilincindedirler. Kuşgözlemciliği, doğal güzelliklerin insan ruhsağlığı üstüne etkileri, sürdürülebilirlik, çevre eğitimi, biyolojik mücadele, bir sulak alanın nasıl korunduğu, koruma zonları ve doğa korumanın günümüzdeki önemi ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıkları saptanmıştır.

5.3.6.3. Alt problem 3 İle İlgili Bulgular:

18-25 Yaş arasındaki Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88

18-25 Arasındaki bireylerin toplam sayısı:17,örneklem içindeki% oranı:19.32

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	8	47.6
2. Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	14	82.35
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	9	52.94
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası doğa koruma alanı olmalıdır.	6	35.29
5. Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Buraya turist gelirse ekonomik katkı olur. Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	5 5	29.41 29.41
6.Çevre sakinlerinin bu sulak ,,al~h'dan ,herhangibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor.	6	35.29
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı. Daha fazlaverleşime izin verilmemelidir.	5 5	29.41\ 29.41
8. Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hançisidlr?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	8	47.6
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması çereken nedir?	Mahalleli bilinçlendirilmelidir;	8	47.6
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	9	52.94
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli olarak ilaçlanmalıdır.	10	58.82
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hanqlsidlr?	Bugün artık koruma zamanıdır.	7	41.18

,ıo 32.18-25 Yaş Arası Bireylerin Verdiği Yanıtlar

~.35'inin kirlilik ve sineği ön plana çıkarması sulak alan ekosistemlerinin işleyişi rsundan çok düşük bir bilinç düzeyine sahibolduğunu göstermektedir. Sulak ların korunması gerektiği, doğa korumanın günümüzdeki önemi, çevre eğitimi ve ▮ turizmi ve doğal zenginliklerin insan ruhsağlığı konusunda yeterli bilinç ,yine sahip olmadıkları gözlemlenmiştir. Farklı sorulara verilen yanıtlarda 18-25 arası genç bireylerin tamamının bu sulak alanın korunması gerektiğine naktadır. Ancak %58.82'sinin düzenli olarak ilaçlanması gerektiğini ve 94'ünün bir şekilde müdahaleye razı olduğunu tercihlemesi bir sulak alanın korunacağı konusundan haberdar olmadıklarını göstermektedir. %52.94'1ükbir a buraya kuşgözlemevi yapılması gerektiğini düşünmeleri 18-25 yaş grubunun ;zıemi olgusundan orta düzeyde haberdar olduklarını göstermektedir. 29'unun kazanç olarak manzaranın güzelliğini tercihlemesi doğal güzelliklerin ruh sağlığına olumlu etkileri konusunda az bir kısmının dahi olsa bilinçli unu göstermiştir.

na

% **oranı**
41.67
75
37.5
29.17
45.83
29.17
29.17
37.5
33.33

26-45 Yaş Arası Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar:

26-45 yaş birey sayısı:32,örneklem,88 kişi.Örneklem içindeki % oranı:36.36

Sorulan sorular	**En çok tercih edilen yanıtlar**	**Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı**	**% oranı**
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	18	56.25
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	25	78.13
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	10	31.25
4. Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası doğa koruma alanı olmalıdır.	13	40.63
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	18	56.25
6.Çe.vrersakihlerininbu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göçmen kuşları görüyoruz.	11	34.38
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	13	40.63
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	19	59.38
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	14	43.75
1O.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	15	46.88

11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	1141	43. 75
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	12	37.5

Tablo 33. 26-45 Yaş arası bireylerin Tümüyle Yapılandırılnıış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

26-45 yaş arası bireyleri %78.13'0 bu sulak alanı bir kirlilik ve sinek yuvası olarak görüyor. Farklı sorulara verilen yanıtlardan bu grubun tamamının sulak alanın korunmasını istediğini görüyoruz. %59.38 oranında kişi bu sulak alanın korunmaya ve dünya turizmine açılmaya değer olduğunun farkındalığı doğa turizmciliği hakkında bilinçli olduğunu göstermektedir. %46.88'sinin herhangibir şekilde müdahaleyi kabul etmesi ve %43.75'ünün düzenli ilaçlama istemesi yarıya yakınının bir sulak alanın nasıl korunacağı konusunda bilgi sahibi olmadığını göstermektedir. Bunun yanında %43.75'ünün de bilgisizi.iğin farkında olduğunun ve ancak bir üniversite gibi bilimsel bir kuruluşun bu konuda bilinçlendirme y.9pabileceğinin farkında olduğunu görmekteyiz. Doğa korumanın günümüzdeki önemi, kuşgözlemciliği, biyolojik mücadele, doğal güzelliklerin insan ruhsağlığı üstündeki etkileri ve koruma zonları konusunda bilinç düzeylerinin yetersiz olduğu görülmüştür.

2. 46-65 Yaş Arası.ridaki Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88 kişi. 46-65 yaş arası bireyler:34 kişi,örneklem içindeki % oranı:38.64

Sorulan sorular	E.n çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	19	55.88
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	24	70.59
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	12	35.29
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	17	50
5.Bu sulak alana yapılacak hangi u~gulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	21	61.76
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor.	14	41.18
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	10	29.41
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	17	50
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	14	41.18

10. Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	14	41.18
11.Almması gereken en acilönlem nedir?	Biyolojik mücadele yapılmalıdır.	15	44.12
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	14	41.18
	Sazlıklar arasındaki köpek evleri bu mahalleden kaldırılmalıdır.	14	41.18

Tablo 34. 46-65 Yaş Arası Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

46-65 yaş arası bireylerin %70.59'inin kirlilik ve sinekten şikayetçi olması sulak alan ekosistemleri ile ilgili bilgi, sahibi olmadıklarını ve sulak alanı kirlilik ve sineğe indirgediklerini göstermektedir. Diğer yandan %61.76'sinin bu sulak alanın turizme kazandırılacak bir değer olarak görmesi ekoturizm olgusundan haberdar olduklarını ancak ekoturizm kriterleri ile ilgili bilinç düzeyinden sözedilemeyecek kadar habersiz olduklarını göstermektedir. %55.88'sınm bu sulak alanın korunması gerektiğini söylemesi, sulak alanların korunması gerektiğinden haberdar olduklarını ancak koruma koşulları ile ilgili bilgileri olmadığını göstermektedir. %50'1ik bir oranla böyle bir doğal alanın ancak üniversite gibi bir bilimsel kuruluşun çalışmasıyla sürdürülebilir korunacağından haberdar olduklarını görmekteyiz. 46-65 yaş arasındaki bireyler, koruma zonları, bir sulak alanın nasıl korunacağı, bilimsel çevre eğitimi, kuşgözlemciliği, biyolojik mücadele, günümüzde doğa korumanın önemi konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıkları görülmüştür. 46-65 yaş arasındaki bireyler, 25-45 yaş arası bireylere göre günümüzde öne çıkan doğa korumacılığın daha çok farkındadır ve ayrıca sulak alanın korunmasının sazlıklarla birlikte olacağının farkındadır. Biyolojik mücadeleden haberdardır ve sulak alanın dünyaya tanıtılacak bir değer olduğunun daha çok farkındadır. Ancak, göl çevresinde bir koruma zonu gerektiği konusunda 26-45 yaş arası grup daha bilinçlidir. Çevre eğitimini ancak bilimsel bir kuruluş üniversitenin yapması gerektiği bilinciyle ilgili iki grup arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

3. 66 Yaş ve Üstündeki Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar Örneklem:88 kişi. 66 yaş ve üstü kişi sayısı:5,örneklem içindeki % oranı:5.68

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Turistik bir kazançtır.	2	40
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	4	80
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Bu mahalleye bir doğa kütüphanesi ve gözlem rehberi gereklidir. Burası mahalle parkı yapılmalıdır.	2 2	40 40
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir. Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje üretilmelidir.	2 2	40 40
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	3	60
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Çevre sakinlerine birşey kazandırmıyor.	3	60
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	5	100
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	2	40

9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Belediye burayı ağaçlandırmalıdır.	3	60
1O.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	2	40
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	En iyisi toprakla doldurulup ağaç ekilsin.	2	40
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır. Sazlıklar arasındaki, köpekevleri kaldırılmalıdır.	2 2	40 40

Tablo 35. 66 Yaş ve Üstü Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

66 yaş üstü grubun %80'i kirlilik ve sinekten şikayetçi olması sulak alanı sadece kirlilik ve sinek olarak gördükleri sulak alan ekosistemleriyle ilgili bilince sahip olmadıklarını göstermektedir. Tamamının bu mahallede artık yerleşim istememeleri ihsan müdahalesinin olumsuz sonuçlarının farkında olduklarını, %60'ının sulak alanın turistik değerinin farkında olduklarını ancak %60'ının ağaçlandırma istemesi ise doğal ve yapay koruma alanları ayrımını yapamadıklarını göstermektedir. %100'ünün yapılaşmanın doğal alanlar üstündeki olumsuz etkisi konusunda biliçli olduğunu, %60'ın doğal güzelliklerin insan ruhsağlığına etkileri konusunda düşük bilinç düzeyine sahip olduğunu görmekteyiz. Günümüzde doğa korumanın önemi, doğa turizmi, sürdürülebilirlik ve biyolojik mücadele ile ilgili bilinç düzeylerinin düşük olduğunu saptamış bulunuyoruz. 66 yaş ve üstü grubun diğer yaş gruplarına .göre yapılaşmanın sulak alanlar üstüne olumsuz etkisinin daha fazla farkında olduklanm göstermektedir. Ancak bu grup üyeleri daha genç yaşlardan farklı olarak doğal bir koruma alanı ile yapay bir mahalle parkı arasında ayrım yapamamaktadır. Bu bize 66 yaş grubu bireylerin okul yıllarında çevre sorunlarının gündemde olmamasından kaynaklanmış olabileceğini düşündürmüştür.

5.3.6.4. Alt Problem 4 İle İlgili Bulgular:

1. İlkokul Mezunu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar : Örneklem:88 kişi, İlkokul mezunu birey sayısı:24, örneklem içindeki % oranı:27.27

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis SulakAlanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan turistik bir kazançtır.	10	41.67
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	18	75
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Burası mahalle parkı yapılmalıdır.	9	37.5
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru u$gulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	7	29.17
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	11	45.83
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Çevre sakinlerine birşey kazandırmıyor.	7	29.17
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	7	29.17
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	9	37.5
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Belediye burayı ağaçlandırmalıdır.	8	33.33

10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilg.ili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	10	41.67
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Bu su sayesinde çok sinek vardır.	10	41.67
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır. Sazlıklar arasındaki köpek evleri bu mahalleden kaldırılmalıdır.	10 10	41.67 41.67

Tablo 36. ilkokul Mezunu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

ilkokul mezunu bireylerin doğa turizmi, çevre eğitimi, kuşgözlemciliği, doğal güzelliklerin insan ruhsağlığına etkileri, yapılaşma faktörünün sulak alanlar üstüne etkisi, sulak alan ekosistemlerinin ekolojisi, çevrebilimleri, koruma zonları, biyolojik mücadele konularında yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıkları saptanmıştır. o~J5.83'ünün burasının yerli ve yabancı turlara açılabilecek bir alan olduğunu düşünmesi yarıdan azının bu alanın turizm değerinin farkında olduğunu göstermiştir. Ancak. %75'inin kirlilik ve sinekten şikayetçi olması, bu kadar yüksek oranda kişinin bu sulak alanı sadece kirlilik ve sinek yuvası olarak görmelerinden kaynaklanmakta ve bu da bize sulak alan ekosistemlerinin işleyişi ve doğal alanlarda yerleşimin yanlış olduğu konularından haberdar olmadıklarını göstermiştir.

2.0rta.okul Mezunu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar,. Örneklem:88 kişi

Ortaokul mezunu bireyler:6,örneklem içindeki % oranı:6.82

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır. Bu alan turistik bir kaza,pçtır.	2 2	33.33 33.33
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	6	100
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Burası mahalle parkı yapılmalıdır.	5	83.33
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası doğa koruma alanı olmalıdır.	3	50
5.Bu sulak alana yapılacak ; hangi uygulamanın mahalle halkmakatkrs: olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	2	33.33
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göçmen kuşları görüyoruz.	2	33.33
?.Sizce bu sulak alan.çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Yerleşime açılmamalıydı. Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	2 2	33.33 33.33
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Bu su kurutularak spor kompleksi yapılmalıdır. Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	2 2	33.33 33.33
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Belediye burayı ağaçlandırmalıdır.	3	50

10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	4	66.67
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Bu su sayesinde çok sinek vardır.	3	50
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır. Sazlıklar arasındaki köpekevleri bu mahalleden kaldırılmalıdır.	2 2	33.33 33.33

Veri Tablç~u 5.34. Ortaokul Mezunu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Ortaokul mezunu bireylerin tamamının sulak alanı bir kirlilik ve sinek yuvası olarak görüp tamamının şikayetçi olması sulak alan ekosistemlerinin işleyişi ile ilgili bilinç sahibi olmadıklarını gösterir. %50'sinin burayı doğa koruma alanı olarak görmesi doğal koruma alanlarından haberdar olduklarını ancak %50 sinin belediyenin burayı ağaçlandırması gerektiğini düşünmesi böyle bir sulak alanın nasıl korunması gerektiğinden haberdar olmadığını gösterir. %66.67'sinin buraya herhangi bir müdahaleyi uygun görmesi aslında doğa koruma ile ilgili uygulamalardan hiç haberi olmadığını, %50'sinin bu su sayesinde sinek olduğunu düşünmesi ise sulak alan ekosistemlerinin işleyişi ve besin zinciri konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını gösterir. Ancak ilkokul mezunu bireylere göre burasının bir doğa koruma alanı olması gerektiği ve turistik bir kazanç olduğu konusunda daha yüksek bir farkındalığa sahip oldukları saptanmıştır.

3. Lise Mezunu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar Örneklem:88 kişi. Lise mezunu birey sayısı:21,örneklem içindeki % oranı:23.86

Sorulan Sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1. Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	9	42.86
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	14	66.67
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır. Bu mahalleye bir doğa kütüphanesi ve gözlem rehberi gereklidir.	6 6	28.57 28.57
4.Bu sulak alanla ilgili yapıJabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası doğa koruma alanı olmalıdır. Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	7 7	33.33 33.33
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	14	66.67
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	7	33.33
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	9	42.86
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	15	71.43

9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	10	47.62
1 O.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	12	57.14
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	9	42.86
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?'	Bugün artık koruma zamanıdır.	9	42.86

Tablo 38. Lise Mezunu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Lise mezunlarının %71.43'ü bu sulak alanın koruma altına alınıp dünyaya tanıtılacak bir değer olduğunun farkındadır. Ancak %66.67'sinin burayı kirlilik ve sinekten ibaret görmesi sulak alan ekosistemleri ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir. %66.67'si buranın turistik bir değer taşıdığının farkındadır, ancak %57.14'ünün buraya herhangi bir müdahaleyi uygun görmesi doğa turizmi açısından önemli bir alanın nasıl korunması gerektiği ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir. Lise mezunu bireylerin gunümüzde koruma alanları, kuşgözlemciliği, doğa turizmi, sürdürülebilirlik, çevre eğitimi ve biyolojik mücadele konusunda farkındalıklarının düşük olduğu görülmektedir. Ancak belirgin bir şekilde bu sulak alanın turizm kapasitesinden ve dünyaya tanıtılmaya değer bir zenginlik olduğundan, mahalle halkının eğitim gereksiniminden oransal olarak daha fazla haberdardırlar. Bu da öğrenim hayatlarının daha uzun olmasından ve lisede biyoloji ve coğrafya derslerinin varlığından kaynaklanmaktadır. ilkokul mezunu bireylerin ortaokul ve lise mezunlarına göre koruma kapsamının sazlıklardan başlaması gerektiğinin farkında oldukları gözlemlenmiştir.

Üniversite Mezunu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme ulalarına Verdiği Yanıtlar

eklem:88 kişi,Üniversite mezunu birey:34,örneklem içindeki % oranı:38.64

ulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
eapolis Sulak Alanı inc;e aklınıza ilk gelen, enek hangisidir?	Korunmalıdır.	124	170.59
u sulak alanla ilgili yetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	28	82.35
u sulak alana ne yapılmasını lersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	17	50
u sulak alanla ilgili labjlecek en doğru uygulama e hangisidir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	12	35.29
	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	12	35.29
u sulak alana yapılacak hangi ulamanın mahalle halkına sı/olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	18	52.94
evre sakinlerinin bu sulak dah herhangibir kazancı var	Manzarası güzel oluyor.	13	38.24
zc- bu sulak alan çevresinin leşime açılması ile ilgili hatalar mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	13	38.24
u sulak alanın verimli anılabilmesi ile ilgili en uygun ünce hang.isidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	19	55.88

9. Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	15	52.94
1 O.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	16	47.06
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Biyolojik mücadele yapılmalıdır.	16	47.06
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	12	35.29

Tablo 39. Üniversite Mezunu Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Üniversite mezunu bireylerin %82.35'i sulak alan ekosistemi ile ilgili bilinç düzeyine sahibolmadığı için sulak alanla ilgili şikayetleri konusunda kirlilik ve sinek öne çıkmaktadır. % 70.59'u korunması gerektiğini düşünmektedir bu doğanın korunması gerektiği bilincine sahibolduklarını göstermektedir. %55.88'i burasının dünyaya tanıtılacak bir değer olduğunun farkındadır. %52.94'0 bu sulak alanın goğ;a: turizminde kullanılacak kapasiteye sahip olduğunun farkındadır. %52.94'0 çevre eğitiminin bilimsel bir şekilde yapılması gerektiğinin bilincindedir. Yarısı kuşgözlemciliği konusundan ve burasının bir kuşgözlem alanı olması gerektiği konusunda bilinç düzeyine sahiptir. Doğal güzelliklerin günümüzdeki önemi, koruma zonları, biyolojik mücadele, sürdürülebilirlik, yapılaşmanın doğal alanlar üstünde oluşturduğu baskı ile ilgili bilinç düzeyleri yeterli değildir. Üniversite mezunlarının, bu sulak alanın korunması gerektiğinden, kuşgözlemciliği olgusundan ve biyolojik mücadeleden; ilk, orta ve lise mezunlarına göre daha fazla haberdar olduğunu ve bu sulak alan için bilimsel bir eğitim alınması gerektiğinden daha fazla farkında oldukları görülmüştür.

5. Yüksek Lisans Eğitimi Almış Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88 kişi. Yüksek lisanslı kişi sayısı:3, örneklem içindeki % oranı:3.41.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır. Burası turistik bir kazançtır.	3 3	100 100
2. Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	2	66.67
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	2	66.67
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası doğa koruma alanı olmalıdır.	3	100
5.Bu sulak alana yapılacak hangi UY1;JUlamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	3	100
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor.	2	66.67
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	2	66.67
8. Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır. Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	2 2	66.67 66.67
9.Sizc.ebu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	2	66.67

10.Busulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Geleceğe yönelmek için insanların eğitilmesi gerekir.	3	
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Sinekler için biyolojik mücadele yapılmalıdır.	12	
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bu sulak alana arıtmadan su gelmesin.	1	
	Standartlar sağlanırsa arıtmadan su gelebilir.	1	
	Sazlıklar arasındaki köpekevleri kaldırılsın.	1	

Tablo 40. Yüksek Lisans Eğitimi Almış Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Yüksek lisans eğitimi almış olanların tamamı bu sulak alanın korunması gerektiğinin ve turistik bir kazanç olduğunun farkındadır. Ayrıca dünyaya tanıtılacak bir değer olduğunun ve bu bilince ulaşmak için mahalle halkının eğitilmesi gerektiği konusunda yeterli bilinç düzeyine sahiptir. %66.67 gibi bir çoğunluğu ise biyolojik ff\Ücadele gerektiğinin bilincindedir. Yüksek lisans sahibi bireylerin sürdürülebilirlik, biyolojik mücadele, çevre eğitimi, doğa turizmi, doğayı tanıma merkezleri, doğal manzaraların insan ruh sağlığı üstüne etkileri ve kuş gözlemciliği konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

Neapolis MahaUesi'nde Yaşayan Su ve Atıksu Uzmanı Doktora Öğrencisinin verdiği Yanıtlar:

Örneklem:88 kişi.Doktora öğrencisi:1kişi Örneklem içindeki% oranı:1.14.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır Turistik bir kazançtır. Belli bir mesafe bırakılarak çevrelenmesi ve görüşün engellenmemesi.	1	1.14
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Şikayetçi olduğum nokta belediye burayı ilaçlayıp diğer türlerin mahalleye taşımaktadır,yaptığı işin bilincinde değildir.		
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Projelendirilerek buraya kuşgözlem evi yapılmalıdır ve bu mahalleye kuşgözlemi alışveriş ve yemek turu düzenlenmelidir.		
4.Bu sulak alanla ilgili yapıl~bilecek en doğru ct,\ıygJi~masizce hangisidir?	Ne yapılacağı önce halk bilinçlendirilip sora onlara sorulmalrdır,önce yetkililer eğitilmelidir, bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir. Burası doğa koruma alanı olmalıdır, üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.		
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Buraya turist gelirse ekonomik katkı olur. Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.		
6. Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göçmen kuşları görüyoruz, manzarası güzel oluyor.		
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır,burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.		

Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Su ve Atıksu Uzmanı Doktora Öğrencisinin verdiği Yanıtlar:

Örneklem:88 kişi.Doktora öğrencisi:1kişi Örneklem içindeki% oranı:1.14.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır Turistik bir kazançtır. Belli bir mesafe bırakılarak çevrelenmesi ve görüşün engellenmemesi.	1	1.14
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Şikayetçi olduğum nokta belediye burayı ilaçlayıp diğer türlerin mahalleye taşımaktadır,yaptığı işin bilincinde değildir.		
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Projelendirilerek buraya kuşgözlem evi yapılmalıdır ve bu mahalleye kuşgözlemi alışveriş ve yemek turu düzenlenmelidir.		
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru)f6ygulama sizce hangisidir?	Ne yapılacağ.ıönce halk bilinçlendirilip sora onlara sorulmalıdır,önce yetkililer eğitilmelidir, bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir. Burası doğa koruma alanı olmalıdır, üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.		
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Buraya turist ge.lirseekonomik katkı olur. Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.		
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göçmen kuşları görüyoruz, manzarası güzel oluyor.		
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır,burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.		

9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Mahalleli arasında bir anket yapılmalı mahalleli bilinçlendirilmeli,üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.		
1 O.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Geleceğe yönelmek için insanların eğitilmesi gerekir.		
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Biyolojik mücadele yapılmalı gerekirse biyolojik denge sağlanmalıdır.		
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek isted\ğiniz en uygun seçenek nedir?	Bugün artık koruma zamanıdır,köpek evleri sazlıklar arasından kaldırılmalıdır ve standartlar sağlanırsa arıtmadan su gelebilir.		

Tablo 41. Bir Doktora Öğrencisinin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Sulak alan, ve korunması, sürdürülebilirlik, çevre eğitimi, kuşgözlemciliği, doğa turizmi, sulak alan ekosistemleri, göçmen kuşlar ve doğal güzelliklerin insan ruh it~lığı üstüne etkisi ve yapılaşmanın doğa üstüne etkisi ile ilgili bilinç düzeyi yüksek. Yüksek lisans eğitimi almış kişilerin ilk, orta, lise ve üniversite mezunlarına göre sulak alan ekosistemlerinin işleyişi ile ilgili bilgiler haricinde sulak alan ve korunmasıyla ilgili diğer soruların hepsinde daha bilinçli ve farkındalıklarının daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Dalı ne olursa olsun bir konuda yüksek lisans sahibi olmanın insanları dünyadaki sorunlara karşı daha meraklı ve daha duyarlı yaptığını görmekteyiz. Atıksu ve su uzmanı bireyimizin ise bütün sorularda diğer tüm gruplara göre ciddi anlamda çok yüksek bir bilinç düzeyine sahip olduğunu sonuçlar göstermiştir.

5.3.6.5. Alt Problem 5 İle İlgili Bulgular:

1. Tüm Esnafın Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88 kişi, Mahalle esnafı:50 kişi,örnekleın.. içindeki % oranı:52.82.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	32	64
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	4'\	82
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	19	38
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası doğa koruma alanı olmalıdır.	21	42
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına kat~rsıBıacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	29	58
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor.	21	42
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	20	40
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	24	48
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	23	46

1 O.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Geleceğe yönelmek için insanların eğitilmesi gerekir. Bu alana bir şekilde müdahale edilmelidir.	19 19	38 38
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	22	44
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	22	44

Tablo 42. Mahalle Esnafının Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Mahalle esnafının %82'sinin sulak alanı kirlilik ve sinek olarak görmesi sulak alan ekosistemleri ve işleyişleri ile ilgili çok düşük bilinç düzeyine sahip olduklarını gösterir. %64'ünün doğal alanların korunması ile ilgili bilinç düzeyine sahibolduğu ve %58'inin buranın bir turistik değer olduğunun bilincinde olduğunu görmekteyiz. Kuşgözlemciljği, sürdürülebilirlik, koruma alanları, koruma zonları, biyolojik mücadele, çevrebilimleri ve doğal zenginliğin insan ruhsağlığı üstündeki etkileri konusunda bilinç düzeylerinin yeterli olmadığı görülmüştür .

2.Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Turizmci Esnafın Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar: Örneklem:88, Turizmciler:6, % oranı:6.82.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtıtercih eden kişi sayısı	Grup içindeki % oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan korunmalıdır.	4	66.66
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	3	50
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Bu mahalleye kuşgözlemi alışveriş ve yemek turu düzenlenmelidir.	4	66.66
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası doğa koruma alanı olmalıdır.	4	66.66
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	3	50
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göl kenarına restaurant yapılırsa katkısı olur.	3	50
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Bu mahallede daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	3	50
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	4	66.66
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Mahalleli bilinçlendirilmelidir.	4	66.66

10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Geleceğe yönelmek için insanların eğitilmesi gerekir.	3	50
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Sinekler için biyolojik mücadele yapılmalıdır.	3	50
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	3	50

Tablo 43.Turizmci Esnafın tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Turizmci esnaf, doğanın korunması, doğa koruma alanları, kuşgözlemciliği, doğa turizmi ve çevre eğitimi konusunda %66.66 oranında bilinç düzeyine sahiptir. Sürdürülebilirlik, biyolojik mücadele, doğa korumanın bugünkü önemi ve yapılaşmanın sulak alanlar. üstündeki olumsuz etkileri ile ilgili orta dereceli %50 bilinç düzeyine sahiptir. Turizmci esnafın diğer esnafla karşılaştırıldığında, koruma alanları, biyolojik mücadele, yapılaşmanın sulak alan üstündeki etkisi ve mahalle halkının çevre eğitimi ihtiyacı konusunda daha bilinçli olduğu görülmüştür.

3. Neapolis MahaUesi'nde Yaşayan Yöneticilerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar Örneklem:88, Yöneticiler:5 kişi, örneklem içindeki %oram:5.68

Sorulan sorular	**En çok tercih edilen yanıtlar**	**Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı**	% **oranı**
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	3	60
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	4	80
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	3	60
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	4	80
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına k~t~,ısı olacağını düşünürsünüz?	Buraya turist gelirse ekonomik katkı olur. Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	2 2	40 40
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	3	60
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	3	60
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır.	3	60
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	3	60

10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Geleceğe yönelmek için insanların eğitilmesi gerekir. Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	2 2	40 40
11.Alınması gereken en acll önlem nedir?	Sinekler için biyolojik mücadele yapılmalıdır.	3	60
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	4	80

Tablo 44. Yönetici Esnafın Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Yönetici esnaf, %80 oranında günümüzde korumacılığın önem kazandığının bilincindedir. Yapılaşmanın .sulak alana verdiği zararın bilincindedir ancak %80 oranında kirlilik v@ sinekten şikayetçi olmaları sulak alan ekosistemleri ve işleyişi ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir. Sulak alanlar çeversinde bir koruma zonu olması gerektiğinin ve bu sulak alanın bir turistik değer olduğunun %60 oranında bilincindedir, Bu sulak alanın bir çevre eğitimi at~nı olduğunu %60 oranında tercihlemeleri çevre eğitimi uygulamaları ile ilgili bilinç düzeyine sahiboldukları ve %60 oranında üniversitenin eğitim çalışması yapmasını tercihlemeleri çevre bilinci kazandırmanın bilimsel bir gereklilik olduğunun bilincinde olduklarını göstermektedir. Biyolojik mücadele ve doğa koruma merkezleri konusunda %60 oranında bilinç düzeyine sahiptirler. Sürdürülebilirlik ve ekoturizm ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip değildirler. Yönetici esnafın diğer esnafa göre, kuşgözlemciliği olgusu, halkın çevre eğitimi ihtiyacı, biyolojik mücadele, günümüzde doğa korumanın önemi, koruma zonu ve doğayı koruma merkezlerinden daha fazla haberdar olduğunu görmekteyiz. Yönetici olmanın daha çok insanla blraraya gelmeyi ve hataları görebilmeyi gerektirmesi çevre konusunda da insanların hata ve eksikliklerinin bu yönetici esnaf tarafından farkedilebildiği sonucunu ortaya çıkarmıştır.

4. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Memurların Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar Örneklem:88, memurlar:5kişi, örneklem içindeki % oranı:5.68.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	4	80
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	4	80
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	4	80
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	3	60
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı gı.a,çaQ:1nı düşünürsünüz?	Buraya turisl:gelirse ekonomik katkı olur.	3	60
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor.	3	60
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı. Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	2 2	40 40
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	4	80
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	4	80

10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	13	60
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli olarak ilaçlanmalıdır.	14	80
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır. Buraya arıtmadan su gelmesin.	14 14	80 80

Tablo 45. Memurların Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Neapolis Mahallesi'de yaşayan memur kesim, sulak alanların korunması gerekliliği, kuşgözlemciliği, çevre eğitimi gerekliliği, sürdürülebilirlik ve doğal güzelliklerin insan ruh sağlığı üstüne olan etkileri, doğa turizmi ve bugün korumacılığın kazandığı önem konusunda iyi bir bilinç düzeyine sahiptir. Ancak, biyolojik mücadele, sulak alan ekosistemleri, bu alanların nasıl korunacağı ve göçmen kuşlarla ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip değildir. Esnafa göre memur kesim bu alanın korunması gerektiği, halkın çevre eğitimi ihtiyacı, sürdürülebilirliğin gerekliliği, günümüzde doğa korumanın ön planda olduğu konularından daha fazla haberdardır ve buranın görsel güzelliğinin farkındadır. Ancak biyolojik mücadele konusundan haberdar olmadıkları saptanmıştır.

5. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Öğretmenlerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar Örneklem:88 .kişi,öğretmenler:7,Örneklem içindeki.% oranı:7.95.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Doğal çitle çevrelenmelidir.	3	42.86
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilikve sinekten şikayetçiyiz.	6	85.71
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Bu mahalleye kuşgözlemi alışveriş ve yemek turu düzenlenmelidir.	3	42.86
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	4	57.14
5:Su sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	4	57.14
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Bu sulak alanda göçmen kuşları görüyoruz. Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	3 3	42.86 42,86
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	4	57.14
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	5	71.43

9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	4	57.14
1 O.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	4	57.14
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Sinekler için biyolojik mücadele yapılmalıdır.	5	71.43
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Sazlıklar arasındaki köpek evleri bu mahalleden kaldırılmalıdır.	5	71.43

Tablo 46. Öğretmenlerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Öğretmenlerin %85.71'inin bu sulak alanı kirlilik ve sinek olarak görmesi sulak alan ekosistemlerinin işleyişi ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir. %71.43 ile biyolojik mücadele konusunda bilgili oldukları ve bu sulak alanın sazlıklarıyla birlikte korumaya ve tanıtmaya değer bir turistik değer olduğunun bilincinde olduklarını görmekteyiz. Yapılaşmanın sulak alanlar üstündeki olumsuz etkisi ve çevre eğitiminin bir bilim olduğu konusunda %57.14 orta dereceli bilinç düzeyine sahip olduklarını görmekteyiz. Sulak alanın şehirden izole edilmesi ve kuşgözlemciliği ile çevre eğitimi uygulamaları konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını görmekteyiz. Öğretmenler öğrencilere göre biyolojik mücadeleden haberdardır. Sazlıkların temizlenmesi gerektiği konusunda bilinçlidir. Halkın eğitim ihtiyacından ve burasının aslında bir çevre eğitimi alanı olduğundan haberdardır. Bu öğretmenlerin sorunlara eğitici gözüne sahip bir bakış açısıyla bakmasından kaynaklanmaktadır.

6. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Öğrencilerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme SorularınaVerdiği Yanıtlar: Örneklem:88 kişi,öğrenciler:6, Örneklem içindeki 0/0 oranı:6.82.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	0/0 oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan korunmalıdır.	4	66.66
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	4	66.66
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya.kuşgözlemevi yapılmalı.	4	66.66
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemeli.	3	50
5.Bu sulak alana yapılacak 1t,an§jf uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Buraya turist gelirse ekonomik katkı olur.	3	50
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Burada göçmen kuşları görüyoruz.	3	50
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Bu mahallenin yerleşime açılması iyi oldu. Bu mahallede daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	2 2	33.33 33.33
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Okullar buraya sürekli öğrenci getirmeli ve marketlerden alışveriş yapmalıdır. Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	2 2	33.33 33.33

9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Mahalleli bilinçlendirilmelidir.	5	83.33
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	3	50
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Bu sulak alan düzenli ilaçlanmalıdır.	4	66.66
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bu sulak alana arıtma tesisinden su gelmesin.	2	33.33

Tablo 47. Üniversite Öğrencilerinin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Üniversite öğrencilerinin %83.33'0 mahalle halkının bilinçlendirilmesi gerektiğinin farkındadır. %66.66'sı sulak alanın korunması gerektiği ve kuşgözlemciliği konusunda orta derecede bilinç düzeyine sahiptir. Sulak alanı kirlilik ve sinek olarak gören ve düzenli ilaçlanması gerektiğini savunanların oranının %66.66 olrngsı sulak alan ekosistemleri ve biyolojik mücadele konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir. Sulak alan ekosistemleri üstünde yapılaşmanın etkisi, göçmen kuşlar ve doğa turizmi konusunda %50 orta derecede bilinç düzeyine sahip oldukları ancak biyolojik mücadele ve bir sulak alanın nasıl korunduğu konusunda bilinç düzeylerinin oldukça düşük olduğu gözlemlenmiştir. %66.66 oranında sulak alanların turizmi ve görülebilecek değerler olduğunun farkında oldukları gözlemlenmiştir. Öğrenciler öğretmenlere göre kuşgözlemevi olgusundan haberdardır ve daha büyük bir oranda bu sulak alanın korunması gerektiğinin farkında oldukları saptanmıştır.

7. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Emeklilerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar: Örneklem :88 kişi emekliler:8, Örneklem içindeki %oranı:9.09.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	Grup içindeki% oranı
1. Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan turistik bir kazançtır.	3	37.5
2. Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	5	62.05
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Burası mahalle parkı yapılmalıdır.	3	37.5
4. Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	3	37.5
5. Bu sulak alana yapılacak ı:1„angt uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	4	50
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Çevre sakinlerine birşey kazandırmıyor.	3	37.5
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	5	62.5
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	3	37.5
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Belediye burayı ağaçlandırmalıdır.	5	62.5

10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	4	50
11.Alınması.gereken en acil önlem nedir?	En iyisi burası toprakla doldurulup ağaç ekilsin.	3	37.5
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Sazlıklar arasındaki köpekevleri bu mahalleden kaldırılsın.	4	50

Tablo 48. Emeklilerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Emekli kesim bu sulak alanın bir doğa turizmi alanı olduğundan, çevresinde bir koruma zonu olması gerektiğinden, yapılaşmanın olumsuz etkisinden haberdardırlar. Ancak büyük oranda sulak alan ekosistemleri, biyolojik mücadele, kuşgözlemciliği, çevre eğitimi, sürdürülebilirlik, doğal güzelliğin insan ruhsağlığı üstündeki etkileri, bir sulak alanın nasıl korunabileceği, günümüzde doğa korumanın kazandığı önem konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip değildirler. Çoğunlukla kirlilik ve sinekten şikayetçi olmaları ve belediyenin burayı ağaçlandırmasını istemeleri sulak alanların ve ekosistemlerinin işleyişi ve sulak alanların kendilerine özgü bitki örtüsü olduğundan yeterince bilinçli olmadıklarını göstermiJtir. Emeklilerin diğer gruplara göre duyarlılıklarının ve farkındalıklarının ,da!ia"düşük olduğunu görmekteyiz. Ancak emekli kesim de sazlıkların temiz bir koruma zonu olması gerektiği konusunda ev hanımı, memur, diğer esnaf ve öğrencilere göre daha duyarlıdır. Bunun emeklilerin diğer kişilere göre mahallede daha çok vakit geçirmesinden dolayı sakıncaları daha fazla görmesinden kaynaklandığı düşünülmüştür.

8. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Ev Hanımlarının Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88 kişi,ev hanımları:11 kişi, Örneklem içindeki% oranı:12.5.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu alanın sadece zararı vardır.	3	27.27
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	7	63.63
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Burası mahalle parkı yapılmalıdır.	4	36.36
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	3	27.27
	Bundan sonra sulak alan çeversine imar izni verilmemelidir.	3	27.27
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	6	54.55
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Bu sulak alan çevre sakinlerine birşey kazandırmıyor.	2	18.18
	Göçmen kuşları görüyoruz.	2	18.18
	Göl kenarına restaurant yapılırsa katkısı olur.	2	18.18
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Bu mahalle yerleşime açılmamalıydı.	3	27.27
	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	3	27.27

8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilg~\ ~t\\l~~,m d\l~\lt\C~ö.t\~\~\d\~'1	\ Burası koruma altına alınıp \ d\l:t\~ô."Jô. \ö.t\\\\\ma\\d\~.	5	45.45
9.~i.t.~~\i ~\i\ö.¥.. a\at\\a ~~\\ 'iö.~~ma~\ gereken nedir?	\\!\a\\~~\\ ~~\w;\~~~,~~m~\\~\ ~~,~;\l\J'J~\l~ô.J'l\ agaç\and,rma\\d\r.	3	27.27
10.Bu su\ak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana birşekilde müdahale edilmesi şarttır.	5	45.45
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Bu su sayesinde çok sinek vardır.	4	36.36
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	5	45.45

Tablo 49. Ev Hanımlarının Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Neapolis Mahallesi'nde yaşayan evhanımlarının %54.55'i bu sulak alanın turizm kapasitesi olduğunun ve doğa turizminin farkındadırlar. Ancak, %63.63 çoğunlukla kirlilik ve sinekten şikayetçi olmaları sulak alanı ekosistemlerinin işleyişi ve besin zinciri ve buna insan etkisi konusundan, ayrıca,sürdürülebilirlik, çevre eğitimi, çevre bilimleri, doğal güzelliklerin insan ruh sağlığı üstüne etkileri, koruma alanları, doğa Jorumı~·nıngünümüzde kazandığı önem, yapılaşma faktörünün sulak alanlar üstüne etkisi, kuşgözlemciliği, göçmen kuşlar, biyolojik mücadele, koruma alanları ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip değildirler. Ancak bu sulak alanın turizm kapasitesinin emeklilerden daha fazla farkınd,adırlar. Ev hanımlarının hayatları boyunca uğraştıkları evlerini güzelleştirme ve gelen konuklara güzellik sunma çabaları doğa koruma konusuna yansımaktadır.

9. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Bir İşsiz Kişinin Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88 kişi. Örneklem içindeki% oranı:1.14

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Tercih eden kişi sayısı	0/0 oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	1	1.14
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.		
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.		
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	önce yetkililer eğitilmelidir.		
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağınLpüşürtii.:irsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.		
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor.		
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Yerleşime açılmamalıydı.		
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.		
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Mahalleli bilinçlendirilmelidir.		
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.		

11.Alınması g.ereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.		
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Buraya arıtmadan su gelmesin.		

Tablo 50. Bir işsiz Kişinin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Bu mahallede yaşayan işsiz kişi, sulak alanın korunması gereken bir değer olduğu, kuşgözlemciliği, çevre eğitimi, doğa turizmi, doğanın insan ruh sağlığı üstüne olumlu etkisi ve yapılaşma faktörünün doğal alanlar üstüne etkisi konusunda bilinçli, sulak alan ekosistemlerinin işleyişi ve biyolojik mücadele konusunda yeterince bilinçli değildir. Bir şekilde müdahale edilmesi tercihi bize sulak alan ekosistemleri ve önemi, ayrıca insan dünyasına getirileri ve doğal döngüler ile ilgili derinlemesine bilinç sahibi olmadığını göstermiştir.

10. Neapolis Mahallesi Muhtarının Verdiği Yanıtlar: Örneklem:88 kişi.

Örneklem içindeki% oranı:1.14.

Sorulan sorular	**En çok tercih edilen yanıtlar**	**Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı**	**% oran ı**
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu alan turistik bir kazançtır.	1	1.14
2. Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.		
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Burası mahalle parkı yapılmalıdır.		
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Ne yapılacağı mahalle halkına sorulmalıdır.		
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı Olacağınıdüşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.		
6.Çevresakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göçmen kuşları görüyoruz.		
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Yerleşime açılmamalıydı.		
8. Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidi.r?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır.		
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Belediye burayı ağaçlandırmalıdır.		
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bie şekilde müdahale edilmesi şarttır.		
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Biyolojik mücadele yapılmalıdır.		

12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Köpek evleri sazlıklar arasından kaldırılmalıdır.		

Tablo 51. Mahalle Muhtarının Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara verdiği yanıtlar.

Mahalle muhtarı, doğa turizmi, yapılaşmanın sulak alanlar üstündeki etkisi, doğayı tanıma merkezleri, biyolojik mücadele ve bir sulak alanın çevresiyle birlikte koruma altına alınması gerektiğinden haberdardır. Ancak çevre eğitimi, sürdürülebilirlik, sulak alan ekosistemlerinin işleyişi ile ilgili gerekli bilince sahip değildir. Burasının bir turistik kazanç olduğunun ve buraya göçmen kuşların geldiğinin farkındadır ancak böyle bir alanın nasıl yönetilmesi gerektiğinden haberdar olmadığı için beled~ tarafından ağaçlandırılması gerektiğini düşünmektedir. Daha da ötesi herhangi bir müdahaleyi kabul edilir bulmaktadır. Bu yanıtın nedeni olarak sulak alan ekosistemleri ve sürdürülebilir sulak alan yönetiminden haberdar olmaması olarak yorumlanmıştır.

5.3.6.6. Alt Problem 6 İle İlgili Bulgular:

1. Neapolis Mahallesi'ndeYaşayan Maddi Geliri Olmayan Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlarörneklem:88,maddi geliri olmayanlar:18, Örneklem içindeki% oranı:20.45.

Sorulan sorular	En çok .tercih edilen yanıtlar	.Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1. Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	7	38.89
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	12	66.67
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	8	44.44
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	6	33.33
5.Bu sulakjılana yapılacak harigi'uygJıamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	9	50
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göçmen kuşları görüyoruz. Manzarası güzel oluyor.	4 4	22.22 22.22
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	5	27.78
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	8	44.44
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Mahalleli bilinçlendirilmelidir.	9	50

10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	/9	50
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	/6	33.33
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	16	33.33

Tablo 52. Maddi Geliri Olmayan Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Neapolis Mahallesi'nde yaşayan maddi geliri olmayan kişiler, sulak alanın doğa turizmi kapasitesinin %50 oranında farkındadır ve mahalle halkının çevre bilinci eksikliğinin de farkındadır. Ancak bu sulak alana yapılacak herhangi bir müdahaleyi kabul etmeleri bir sulak alanın nasıl korunabileceği ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir. Ayrıca %66.67 oranında kirlilik ve sinekten şikayetçi olmaları sulak alan ekosistemleri ile ilgili bilince sahip olmadıklarını, kuşgözlemciliği, yapılaşmanın sulak alanlar üstüne etkisi, göçmen kuşlar, doğal zenginliğin insan ruhsağlığına etkisi, sürdürülebilirlik, çevre eğitimi, biyolojik mücadele ve doğa korumanın günümüzde kazandığı önem konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip değildirler. Bu, maddi geliri olmayan kişilerin toplumsal çevrelerinde bir iş yaşamı ve farklı öğrenim seviyelerine sahip bir çevre olmaması ve bu konuların farklı kişilerle tartışılmamasından kaynaklanabilir. Ancak %50 oranında da mahallelinin sulak alanla ilgili eğitim gereksiniminin farkında olmaları eğitime açık olduklarını göstermiştir.

2. Neapolis Mahallesi'nde Maddi Kazancı 1200 TL ve Altı Olan Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar: Örnekleıjı:JŞ kişi. Maddi geliri 1200TL ve altı olan kişiler:9,örneklem içindeki %oranı:

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır,turistik bir kazançtır.	4	44.44
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	17	77.76
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	16	66.67
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	14	44.44
~·:Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	17	77.76
6.Çevre sakinlerinin bu sulakalandan herhangibir kazancı var mıdır?	Göçmen kuşları görüyoruz. Manzarası güzel oluyor.		
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	13	33
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır.	13	33.33
9.SizCebu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	15	55.56

10. Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	14	44.44
11. Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	15	55.56
12. Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	14	44.44
	Sazlıklar arasındaki köpekevleri kaldırılmalıdır.	14	44.44

Tablo 53. Geliri 1200 TL ve Altında Olan Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Maddi geliri 1200 TL ve altı olanlar, %77.78 oranında bu sulak alanı kirlilik ve sinek yuvası olarak görmektedir fakat aynı oranda insan bu sulak alanın turizm kapasitesinin farkındadır. Bu grup, kuşgözlemciliği, doğa turizmi ve mahalle halkının çevre eğitimi gereksiniminin farkındadır. Biyolojik mücadele, günümüzde doğa kprumanın önemi, bir sulak alanın nasıl korunduğu, doğayı tanıma merkezleri, yapılaşma etkileri, koruma zonları, göçmen kuşlar ve doğa turizmi konusunda gerekli bilinç düzeyine sahip değildirler. Maddi geliri olmayan kişilere göre kuşgözlemciliği, halkın eğitim gereksinimi ve doğal zenginliğin farkındadırlar. Ancak buna rağmen bu alana herhangi bir müdahaleyi kabul edilir bulmaları aslında böyle bir alanın tam olarak ne demek olduğunun ve işleyişinin bilincinde olmadıklarını göstermiştir.

3. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Maddi Kazancı 1200-3500 TL Olan Kişilerin Tümüyle Yapı.landırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar: Örneklem: 88 kişi, Geliri 1200-3500 arasındaki kişiler:49, örneklem içindeki %oranı:55.68.

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	26	53.06
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangilerldlr?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiylz.	40	81.63
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	15	30.61
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangiisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	17	34.69
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	26	53.06
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	16	32.65
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açıtmauydı.	21	42.86
8;.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tarııtılmalıdır.	28	57.14
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	18	36.73
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	21	42.86
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	18	36.73
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	23	93.88

Tablo 54. Geliri 1200-3500 TL ve Altında Olan Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Geliri 1200-3500 arasındakilerin %93.88'i günümüzde korumacılığın önem kazandığının farkında ama %81.63'0 sulak alanı bir kirlilik ve sinek yuvası gibi görmesi sulak alan ekosistemleriyle ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir. öte yandan %57.14'sinin bu sulak alanın korunup dünyaya tanıtılacak bir değer olduğunun farkında olduğunu görmekteyiz. Sulak alanın korunması ve doğa turizmi konusunda orta derecede bilinç düzeyine sahiptirler. Doğal alanların nasıl korunduğu, biyolojik mücadele, koruma zonları, kuşgözlemciliği ve çevre eğitimi ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip değildirler. Geliri 1200 TL ve altında olan kişilere göre sulak alan ekosistemleri konusunda daha az, günümüzde doğa korumanın kazandığı önem konusunda ise daha fazla bilinç sahibidirler. Bu gelir düzeylerinin ve toplumsal iş çevrelerinin bir yansıması olarak karşımıza çıktığı düşünülmüştür.

4. Neapolis Mahallesi'nde Yaşayan Maddi Kazancı 3500-5000 TL Olan Kişilerin

Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar Maddi geliri 3500-5000 TL olan kişi sayısı:10,örneklem içindeki% oranı:11.36.Örneklem:88 kişi.

So.rulansorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	5	50
2. Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	8	80
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Bu mahalleye kuşgözlemi alışveriş ve yemek turu düzenlenmelidir.	4	40
4.~,~- sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Burası doğa koruma alanı olmalıdır.	5	50
5. Bu sulak alana yapılacak ha11gi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	5	50
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor. Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	4 4	40 40
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	4	40
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	4	40

9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır. Belediye burayı ağaçlandırmalıdır.	5 5	50 50
1 O.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	4	40
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Sinekler için biyolojik mücadele yapılmalıdır.	5	50
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Buraya arıtmadan su gelmesin.	4	40

Tablo 55. Maddi Kazancı 3500-5000 Arasında Olan Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara verdiği yanıtlar.

Geliri }500-5000 arasında olan bireylerin %80'inin sulak alan ekosistemleri ve >fşleyişleriyle ilgili gerekli bi.linç düzeyine sahip olmadıklarını görmekteyiz. %50 biyolojik mücadele, çevre eğitimi, koruma alanları ve doğa turizminden haberdar olduklarını ancak, sürdürülebilirlik, yapılaşmanın sulak alanlar üzerine etkileri, kuşgözlemi turizmi ve doğal güzelliğin insan ruhsağlığı üstüne etkileri konusunda bilinç düzeylerinin düşük olduğunu görmekteyiz. Geliri 1200-3500 olan kişilere göre doğa korumanın günümüzde ön plana çıktığından haberdar değildirler. Ancak üniversite tarafından halkın çevre bilimleri konusunda eğitilmesi gerektiğinin daha çok farkındadırlar. Bunun nedeni olarak yüksek gelir düzeyine sahip olmalarının bir sonucu,_basılı yayınları daha fazla izlemelerinin bir sonucu olduğu düşünülmüştür.

5. Maddi Kazancı 5000TL ve Üstü Olan kişiler: 2, % oranı:2.27.

Örneklem:88 kişi. Neapolis.Mahallesi'nde Maddi Geliri 5000TL ve Üstü Olan Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1. Neapolis. Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır. Doğal çitle çevrelenmelidir.	1 1	50 50
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	.2	100
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır. Buraya kuşgözlemi,alışveriş ve yemek turu düzenlenmelidir.	1 1	50 50
.4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulamasizce hangisidir?	üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır. Yanıt yok	1 1	50 50
5. Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Buraya turist gelirse ekonomik katkı olur. Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	1 1	50 50
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor. Göçmen kuşları görüyoruz.	11 1	
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Yerleşime açılması iyi oldu. Yerleşime açılmamalıydı.	11 1	

8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır. Yanıt yok	1 1	50 50
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Mahalleli bilinçlendirilmelidir. Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	1 1	50 50
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu sulak alanın böyle kalması kabul edilebilir.	2	100
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Biyolojik mücadele yapılmalıdır. Bu sulak alan sayesinde çok sinek vardır.	1 1	50 50
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Sazlıklar arasındaki köpekevleri mahalleden kaldırılmalıdır.	2	100

Tablo 56. Maddi Kazancı 5000 TL ve üstünde Olan Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

Maddi g~liri 5000 TL ve üstünde olan kişiler %100 oranında sulak alan ekosistemleri ve işleyişleri konusunda bilinçsizdirler. Ancak sulak alanların korunması gerektiğinden %100 oranında haberdardırlar. %100 oranında sulak alanların korunması önlemleri ile ilgili hiçbir bilgileri yoktur. Sürdürülebilirlik, doğa turizmi, kuşgözlemciliği, çevre eğitimi, doğa koruma merkezleri, doğal güzelliğin insan ruh sağlığı üstüne etkleri, biyolojik mücadele ve yapılaşma faktörünün doğal alanlar üstündeki etkileri ile ilgili orta dereceli %50 bilinç düzeyine sahiptirler. Maddi gelirlerinin yüksek olmasının bir sonucu olarak basın yayını daha çok izlediklerini, daha çok gezdiklerini belki de koruma alanlarını ziyaret ettiklerini, bunun bir sonucu olarak verdikleri yanıtların daha bilinçli olduğu görülmüştür.

5.3.6.7. Alt Problem 7 İle İlgili Bulgular: 1974 Öncesinden Beri Neapolis Mahallesi'nde Yaşayanların

Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar:Örneklem:88kişi.

1974 öncesinden mahallede yaşayanlar:6, Örneklem içindeki% oranı:6.82

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan korunmalıdır. Bu alan turistik bir kazançtır.	3 3	50 50
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	5	83.33
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Burası mahalle parkı yapılmalıdır. Bu mahalleye bir doğa kütüphanesi ve gözlem rehberi gereklidir.	2 2	33.33 33.33
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	3	50
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	4	66.67
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	3	50
7.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	3	50
8. Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır.	3	50

5.3.6.7. Alt Problem 7 İle İlg.ili Bulgular: 1974 Öncesinden Beri Neapolis Mahallesi'nde Yaşayanların

Tümüyle. Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar:Örneklem:88 kişi.

1974 öncesinden mahallede yaşayanlar:&, Örneklem içindeki% oranı:6.82

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan korunmalıdır. Bu alan turistik bir kazançtır.	3 3	50 50
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	5	83.33
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Burası mahalle parkı yapılmalıdır. Bu mahalleye bir doğa kütüphanesi ve gözlem rehberi gereklidir.	2 2	33.33 33.33
4:.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	3	50
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle ,halkınakatkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	4	66.67
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	3	50
?.Sizce bu sulakalan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	3	50
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır.	3	50

9,Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Mahalleli bilinçlendfrilmelidir.	4	66.67
10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	5	83.33
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Sinekler için biyolojik mücadele yapılmalıdır.	3	50
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bugün artık koruma zamanıdır.	3	50

Tablo 57. 1974 öncesinden Neapolis Mahallesi'nde Yaşayanların Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

1974 öncesinden beri bu mahallede yaşayanların sulak alanı bir kirlilik ve sinek alanı gibi görmesi sulak alanlar ekosistemleri ve işleyişleri ile ilgili bilinç düzeylerinin çok düşük olduğunu göstermektedir. Çoğunluğun bu sulak alana herhangi bir müdahaleyi yeter görmesi sulak alanların önemi konusunda çok düşük bilinç düzeyine sahip olduklarını göstermektedir. Doğa turizmi, sürdürülebilirlik, çevre eğitimi, doğa korumanın günümüzdeki önemi, doğa tanıma merkezleri ve mahallelinin çevre eğitimi gere.ksiniminden orta derecede haberdardırlar. 39 fıldır --bu mahallede yaşayan kişiler bu sulak alanın korunması gerekli bir değer olduğunun farkındadır ve çevre eğitimi olgusundan haberdardır, buranın bir çevre eğitimi uygulama alanı olabileceğinin bilincindedir. Ancak sulak alanla ilgili kirlilik ve sinek olgusunun ön plana çıkması sulak alan ekosistemleri ve işleyişleri ile ilgili bilinçli olmadıklarını göstermektedir. Yarısının burası mahalle parkıdır yanıtı aslında doğal bir koruma alanı ile yapay bir mahalle parkını birbirinden ayırt edememelerinden kaynaklanmaktadır. Diğer yarısı ise doğa ile ilgili eksikliklerin farkındadır. Ayrıca sürdürülebilirlik kavramı ve böyle bir alan için sürdürülebilirliğin ancak üniversite gibi bir bilim kuruluşunun gerçekleştirebileceğinden haberdardırlar. Çoğunlukla bu sulak alanın doğa turizmine katkıda bulunabilecek kapasiteye sahip olduğunun farkındadırlar. Bu sulak alanın bir kazanç olduğunun farkındadırlar. Diğer koruma alanları gibi çevresinde bir koruma zonu oluşturulması gerektiğinin farkındadırlar.

,2. 1975-1989 Yılları Arasında Neapolis Mahallesi'ne Gelen Bireylerin Tümüyle Yapılandırılmış Görüşme Sorularına Verdiği Yanıtlar.

Örneklem:88 kişi, 1975-1989 yılları arasında Bu Mahalleye taşınan bireyler:15 kişi, Örneklem içindeki% oranı:17.05

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	Bu yanıtı tercih eden kişi sayısı	% oranı
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Korunmalıdır.	6	40
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	112	80
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Burası mahalle parkı yapılmalıdır.	16	40
4.Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Bundan sonra sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.	5	33
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	16	40
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Çevre sakinlerine birşey kazandırmıyor. Göl kenarına restaurant yapılırsa katkısı olur. Burası bir çevre eğitimi alanıdır.	3 13 13	20 87 87
?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Daha fazla yerleşime izin verilmemelidir.	17	

8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	8	53.33
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?	Belediye burayı ağaçlandırmalıdır.	6	40
10. Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	6	40
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Düzenli ilaçlanmalıdır.	6	40
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili.eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Sazlıklar arasındaki köpekevleri bu mahalleden kaldırılmalıdır.	5	33.33

Tablo 58. 1975-1989 arasında Neapolis Mahallesi'ne Yerleşen Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

1975,.1989 yılları arasında bu mahalleye taşınan bireylerin sulak alanların kq,runması ile ilgili orta derecede bilinç düzeyine sahip olduğunu, doğa turizmi, kuşgözlemciliği, sürdürülebilirlik, çevre eğitimi, koruma zonları, biyolojik mücadele, doğal güzelliğin insan ruh sağlığı üstüne etkileri, çevre bilimleri ve çevre eğitimi ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıkları saptanmıştır. Mahalleye 1975 yılından sonra yerleşen bireylerin % 80'inin burayı kirlilik ve sinek yuvası gibi görmesi, sulak alan ekosistemlerinin işleyişi konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmadıklarını göstermiştir.

3. 1989 Yılından Sonra Neapolis MahaHesi'nde Yaşamaya Başlayanlann Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar

Örneklem:88

Toplam kişi sayısı:63, Örneklem içindeki % oranı:71.59

Sorulan sorular	En çok tercih edilen yanıtlar	
1.Neapolis Sulak Alanı denilince aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?	Bu sulak alan korunmalıdır.	3
2.Bu sulak alanla ilgili şikayetleriniz hangileridir?	Kirlilik ve sinekten şikayetçiyiz.	4
3.Bu sulak alana ne yapılmasını beklersiniz?	Buraya kuşgözlemevi yapılmalıdır.	26
4. Bu sulak alanla ilgili yapılabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?	Üniversite gözetiminde sürdürülebilir proje yapılmalıdır.	17
5.Bu sulak alana yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?	Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.	35
6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?	Manzarası güzel oluyor.	25
?.Sizce.bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, varsa nelerdir?	Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.	23
8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?	Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.	35
9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılrpası gereken nedir?	üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.	28

10.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz neler olabilir?	Bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.	27	42.86
11.Alınması gereken en acil önlem nedir?	Sineklere karşı biyolojik mücadele yapılmalıdır.	27	42.86
12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?	Bu gün artık koruma zamanıdır.	28	44.44

Tablo 59. 1989 Yılından sonra Neapolis Mahallesi'ne Yerleşen Kişilerin Tümüyle Yapılandırılmış Sorulara Verdiği Yanıtlar.

1989 yılından sonra Neapolis Mahallesi'ne yerleşenlerin %77.78'i kirlilik ve sinekten şikayetçi olması sulak alan varlığını kirlilik ve sinek olarak nitelemelerinden kaynaklanmaktadır. Bunun nedeni sulak alanlar konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmamatandır, Aiıcak %55.56'sının buranın korunup turizme açılması ve tanıtımının yapılmasını istemesi sulak alanın turistik ve evrensel değerinin farkında olduklarını göstermektedir. Yine %55.56'1ık bir oranla koruma ve tanıtımını istemeleri sulak alanların öneminin farkında oladuklarını göstermektedir. Günümüzde doğa korumanın öiiemi konusunda yeterli bilince sahip değildirler. Biyolojik mücadele, çevre eğitiminin gerekliliği, koruma zonları ve doğal güzelliğin insan ruhsağlığı üstüne etkileri, sürdürülebilirlik ve kuşgözlemciliği ile ilgili yeterli bilinç düzeyine sahip değildirler. Bu yanıtlar gözönünde tutulduğunda 1989 yılında Mağusa Çevre Dairesi'nin kuruluşunun bu mahalleye aynı tarihten itibaren yerleşenler üstünde hiçbir olumlu etkisi olmadığını göstermiştir.

Genel Yorum

Neapolis Mahallesi Halkı'nın genel olarak sulak alanla ilgili bilinç düzeyi yeterli olmamakla birlikte, bölge halkı bu sulak alanın doğal yapısıyla ilgili, güzellik oluşturduğunun farkında olması bu sulak alana gidip gelen ziyaretçiler sayesindedir. özellikle mahallede fazla zaman geçirenler bunun farkındadır ancak mahallelinin sivrisineklerden mağdur olması onların bu güzellikle ilgili olumlu düşüncelerinin önüne geçmektedir. Bunun yanında bugüne dek yetkili makamlarca halka verilen sözlerin bu alanın ilaçlanacağına dair olması sineklerle savaşta önemli olan tek yöntemi ilaçlama gibi görmeleri sonucunu doğurmuş ve beklentileri bu yönde geliştirmiştir. Ayrıca yetkili makamların alternatif yol ve mahalle parkı gereksinimlerinin de hep bu sulak alanı aday gösterme yönüne gittikleri için, halkın sulak alana bakışlarını koşullandırmışlardır. Böylece sulak alanın korunması gerekliliği ön plana çıkamamıştır. Ancak halk bu konu ile ilgli bilgi ve eğitim ihtiyaçlarının farkındadır ve böyle bir uygulamaya sıcak bakmaktadır. Özellikle bu uygulamayı bir üniversitenin yapmasına açık olmaları ve bunu terclhlemelerl çevre eğitiminin nasıl yapılması gerektiği konusundan haberdar olduklarını göstermektedir. Farklı grupların az da olsa sorular karşısında farklı tercihler göstermesine rağmen genel olarak çevre ve sulak alanlar konusundaki bilinç düzeylerinin ve g,eteksinimlerinin birbirlerine çok benzediği, aradaki farkın yaşam koşulları ve toplumsal çevrelerinden kaynaklandığı sonucunu doğurmuştur.

BÖLÜM 6

Sonuç ve Öneri.ler

6.1.S0nu9

Kıbrıs'ta kuşlarla ilgili ve kuşları da kapsayacak şekilde yazılmış toplam 314 yayın tespit adilmiştir. Bu yayınlardan Kıbrıslı Türklere ait olanların sayısı 25 adettir. Neapolis Sulak Alanı yıl boyunca en az 86 tür kuşa konaklık eden ve koruma önlemleri yeterli olmayan tehlikede bulunan bir sulak alanımızdır. Mahalle halkı sulak alan ekosistemleriyle ilgili olarak yeterli bilinç düzeyine sahip değildir. Bu konuda eğitim gereksinimleri vardır. Sulak alan çevresine gelen kişiler kirliliğin ve gürültünün bir kısmından sorumludur. Gazimağusa Belediyesi'nin yaptığı moloz yığıntısı sulak alandan yer almış ve insanların sulakalanın neredeyse içine kadar girme$ini sağlamıştır. Gazimağusa'da yaşayan halkın ve yerel yönetim çalışanlarının sulak alan ekosistemleri ve kuş gözlemciliği ile ilgili eğitim gereksinimi vardır. Halk sulak alanın korunmasından yana olmasına rağmen bunu. nasıl yapılacağı konusunda doğru fikre sahip değildir. Tüm Mağusalı bu sulak alanın kenarına gitmektedir ancak burada hangi doğru davranışları göstermesi gerektiğini bilememektedir. Neapolis Mahallesi'nde yaşayan kişilerin sulak alanla ilgili bilinç tdüzeyi farklı grupların yapısı, Yaşı, cinsiyeti, gelir durumu, eğitim durumu ve doğum yeri faktörüne göre çok belirgin farklılıklar göstermemektedir. Doğa, sulak alan, ekosistem, sulak alan yönetimi ekoturizm, çevre eğitimi ve koruma alanları gibi konularda farklı grupların bilinç düzeyleri farklılık göstermesine rağmen genel olarak bilinç düzeyleri yeterli seviyede değildir. Doğal Çevre, ekosistemler ve sulak alanlar konusunda eğitim gereksinimleri olduğunun kendileri de farkındadır.

Neapolis Mahallesi'ndeki yerleşimin sulak alan sistemine d
vermeyecek şekilde yasal düzenleme getirilerek sınırlandırılması g

Kıbns'ta yaşayan kuşlar ve Kıbrıs'ın kuş göç yolları üzerindeki o
bugünkünden daha güçlü eğitim materyalleri eşliğinde çevre eğ
uzmanlarının hazırlayacağı eğitim programlarının bütün ilk ve orta s
müfredatlarına en kısa zamanda yerleştirilmesi gerekmektedir.

Kıbrıslı Türklerin Kıbrıs ve Kıbrıs'ta görülebilen kuşlar ve bu türlerin y
ilgili bilinç düzeylerini arttıracak önlemlere gereksinimleri vardır.

Kıbrıslı Türklerin; Kıbrıs doğa tarihi, Kıbrıs ve kuşlar, kuşların doğ
Kıbrıs'm doğası için önemleri, Kıbrıs'ın kuşlar açısından önemi ve K
kuşgözlemciliği içindeki yeri konularında çalışma yapmaları ve eser ü
özendirilmeleri gerekmektedir.

Kıbrıs içinde sürdürülebilir kuş gözlemciliği ve sürdürülebilir doğa t
disiplininin bu etkinlikleri gerçekleştiren kişilere kazandırılması ve bu e
lisanslı eğitime tabi tutulması gerekmektedir.

Kuzey Kıbrıs'ta programlanacak bir kampanya ile halk ve politikacılara i
çloğa ile birlikte yaşayabilir felsefesini yerleştirecek yaygın eğitim etki
felsefenin kazandırılması gerekmektedir.

Avcılar için; sürdürülebilir avcılık ve avcılar arasında otokontrol oluş
doğaya karşı sorumlu avcılık bilinci kazandırarak toplumun bütün k
doğanın ve doğal döngülerin korunması için toplumda bir bütünlük oluş
önlemler alınması gerekmektedir.

Kıbrıslı Türklerin Kıbrıs'ta görülen kuşlar ve göç yolları ile ilgili süreli ya
gereksinimleri vardır ve bu tür bilimsel yayınların yine kendiler ta
yayınlanması için özendirilmeleri ve desteklenmeleri gerekmektedir.

KKTC Üniversiteleri ve Atatürk Öğretmen Akademisi'nde uygulamalı Çevre Eğ
ve Çevre Bilimleri derslerinin Müfredatlara konması, çevre ve çevre eğ
konusunda daha fazla bilimsel çalışma üretilmesi ve bu çalışmaların sonuçların
gere~tirdiği önlemlerin alınabilmesi için yetkililerin bu çalışma sonuçlarından
haberdar edilmesi gerekmektedir.

KKTC üniversiteleri'nin Kuzey Kıbrıs'ta Çevre Bilimleri Çalışmaları ve Çevre Eğitimi ile ilgili akademik makalelerin sunulacağı kongre organizasyonları düzenlemeye gereksinimi vardır ve bunların yaşama geçirilmesi için gerekli önlemlerin alınması lazımdır.

Kuzey Kıbrıs'ta çevre çalışmalarının gönüllülük ve amatörlükten fazla bilimsel ve profesyonel kimlik kazanması gerekmektedir. Bunun için dünyada çevre bilimleri, doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilirliği konusunda çalışacak eleman ve araştırma görevlileri yetiştirmek için gerekli önlemler alınmalıdır.

Kıbrıs'ın Kuzeyindeki bütün sulak alanlarda su kalitesinin ve yıllık ve mevsimlik kuş tür ve sayısı kapasitesinin belirlenerek koruma önlemlerinin yaşama geçirilmesi ve halkta bu konu ile ilgili farkındalık yaratacak çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Yerel olarak hazırlanacak Kıbrıs Coğrafyası ve Kıbrıs'ın biyolojik zenginliği konulu okul kitaplarına Neapolis Sulak Alanı ile birlikte diğer sulak alanlarımız ve kuşlarımızla ilgili bilgiler yerleştirilmeli ve Orta Öğretim Kurumlarında eğitime sunulmalıdır.

Yapılacak gözlemlerin sonucunda KKTC'de görülen kuş türlerinin KKTC' de görül_m,e sıklık ve periyotları beljrlenerek mevcut flora ve faunanın korunması ·ct,:emi/hamesinde gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

Kuş türlerinin tespit edildiği yerlere göre özel çevre koruma alanları ile ilgili gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

ivedilikle av bölgeleri ilanlarında gözönünde tutulan kriterler ve sulak alanların av müdahalesinden korunması için gerekli önlemler hassasiyetle yeniden yapılandırılmalıdır.

Çok yönlü ve disiplinler arası uzmanların hazırlayacağı bir eylem projesiyle Mağusa'daki parçalanmış sulak alanların mümkün olduğunca bazı· kısımlarının doğal durumuna döndürülmesi ve böylece sel baskınları riskiden korunma, binaların aşırı nem ve ıslak toprak gibi etkenlerin oluşturacağı yıpranmanın önlenmesi ve sulak alan ekosistemlerine bağımlı biyolojik çeşitliliğin kurtarılması sağlanmalıdır.

Kıbrıs'ta kuşlarla ilgili yazılı kaynakların kronolojisi belli aralıklarla yapılmalı ve gelişmelerle değişiklikler değerlendidilerek gerekli teşvik ve koruma önlemleri kontrol edilmelidir.

Neapolis Sulak Alanı ve yakın çevresinde yapılan gözlemlerin, sazlık ve koruluk kısımda da daha ayrıntılı biçimde tekrar edilerek daha ayrıntılı gözlem sonuçlarının ortaya konması gereklidir.

Neapolis Sulak Alanı ve diğer sulak alanların yönetim planlarının çıkarılması ve akılcı kullanımları, koruma kullanım dengesi içinde gerekli yasal önlemlerin alınması gerekmektedir.

öncelikle Neapolis Sulak Alanı çevresinde yaşayan ve bu çalışmaya katılan kişilerin bu çalışma sonuçlarından haberdar edilmesi ve bu sonuçların gerektirdiği eğitim yaşantılarına tabi tutulabilmesi için gerekli olanakların yaratılması ivedilikle. şart olarak görülmektedir.

Kuzey Kıbrıs'ta yapılacak geniş kapsamlı kuşgözlemleriyle kuş türlerinin görülme sıklıkları, sayıları ve kuluçka alanlarının tesbitiyle Ada'nın Kuzeyine özgü önemli kuş alanı ve türlerin bulunuş durumu listesi kategorize edilerek bilim dünyasına sunulmalıdır.

Ada genelinde; Corvus cornix, Pica pica, Streptopelia decaocto, Parus major ve Passer domesticus gibi geniş alanlara yayılmış, her ekosistem çeşitine uyum yapmış türlerin dışında herhangi başka bir türün görüldüğü yerlerin önemli kuş alanı il~,~ edilmesi için gereken yasal önlemler alınmalıdır.

KAYNAKÇA

Akış, S. (1994). Kuzey Kıbrıs'ta Çevre Bilinci. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 1(1),7-17.

Akdeniz Sulak Alanları Sempozyumu (2012). http://agadir2012.medwet.org adresinden 2012 Aralık 22 tarihinde alınmıştır.

Akkor, Ö. (2011). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Çevre Eğitimi ve Çevre Bilinci Düzeylerinin Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Arı, Y., Derinöz, B. (2001). Bir Sulak Alan Nasıl Yönetilmez. *Coğrafi Bilimler Dergisi,* 9(1),41-60.

Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi. (2000). www.abuzmanlari.org.tr adresinden 2013 Mayıs 19 tarihinde alınmıştır.

Ayvaz, Z. (1996). Çevre Eğitimine Giriş. [Özet]. Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Kimya Mühendisliği Bölümü, Ekim Kasım Aralık 96(21), 5-6.ekoloji.com.tr/resimler/21-1.pdf adresinden 21 Ekim 2012 tarihinde alınmıştır.

Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma* Yöntem,Teknik ve İlkeler. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Bannerman, D. A., and Bannerman,W. M. (1989). *Birds of Cyprus.* Lefkoşa: Rüstem Bross.

Barış, S. (2005). Uçuşun Kökeni. *Yeşil Atlas,* (8),13.

Batı, H. A. (2004). Nitel Araştırma Yöntemleri. halksaglıgı.med.ege.edu.tr/seminerler adresinden 19 Eylül 2012 tarihinde alınmıştır.

Batman, K. A., Sarpten, S. (2012). *Sürdürülebilir Gelişim için Eğitim.* Lefkoşa: BİO-DER.

Bird Life International. (2004). *Birds in the European Union:* a *status assesment.* Cambridge: Birdlife International.

Beton, D., Snape, R., Hellicar, M. (2010). Cyprus IBA User Guide 2010. Proje Raporu.

Beton, D., Snape, R., Anastasi, V. (2011). New Inventory of Candidate Cyprus Important Birds Areas (IBAS}, Final Tecnichal Report of the Project.

Bilir, A.(2011). Kıbrıs'ın Kuzeyindeki Lise Öğrencilerinin Çevre Eğitimi ve Su Tasarrufu Konusundaki Tutum ve Davranış Düzeylerinin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Birdlife Cyprus (2012). *Cyprus Bird Report 2011.* Nicosia: Birdlife Cyprus.

Birdlife International (1993). www.birdlife.org adresinden 2012 Ocak 21 tarihinde alınmıştır.

Birleşmiş Milletler Eğitim Biliim Kültür Genel Konferansı. (1972). www.ogm.gov.tr adresinden 2012 Aralık 19 tarihinde alınmıştır.

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi. (1992). www.mfa.gov.tr 2012 Ekim 05 tarihinde alınmıştır.

Biyolojik Çeşitlilik Yılı (2010). www.mfa.gov.tr adresinden 2012 Ekim 05 tarihinde alınmıştır.

Bern Sözleşmesi. (1979). web.ogm.gov.tr adresinden 2013 Mayıs 23 tarihinde alınmıştır.

Brooks, F., Gibbs,B. (2001). *Kuşlar.* (M.Turan Akay). Nurol Matbaacılık. (Eserin orijinali 1992'de yayınlandı).

Bütün Akdeniz Sulak Alanları Konferansı. (1991). http:agadir2012.medwet.org adresinden 2012 Aralık 22 tarihinde alınmıştır.

Candemir, H. (2012 Ocak 25). özet Olarak Kıbrısın Vejetasyon Yapısı ve Vejetasyon Arası ilişkiler. Orman Dairesi.www.slideshare.net adresinden 2012 ekim 05 tarihinde alınmıştır.

Cambaz, M., Gücel, S., Beton, D., Tertemiz, D., Meraklı, M. K. (2005). KKTC Ekolojik Açıdan önem Taşıyan Sulak Alanların Arazi Tesbit Çalışmaları Projesi Raporu. KKTC Çevre Koruma Dairesi.

Camhıs, M., Coccosis, H. (1982). Coastal Planning and Management Perspectives. *Ekistiks.* (49) 293,92-97.

Ceballos Lascurain H. (1996). *Tourism, Ecotourism, and Protected Areas.* Gland, Switzerland: IUCWorld-Conservation.

Cobham, C. D. (1908). *Exerpta Cypria,* Cambridge: Cambridge University Press.

Cordell, H. K.&Herbert, N. G. (2002). *The Popularity* of *Birding is Still Growing.* Birding 34: 54-59.

Charalambides, N., Turkseven, N., Fuller, W., Kuyucu, A., *Waterbirds in Cyprus 2007/08.* Nicosia: Unit of Environment, Center of European and International Affairs.

Charalambides, N. (2009). *Bibliographic Index on Flora Fauna Biodiversity Conservation in* Cyprus.Nicosia:Unit of Environment, Center of European and International Affairs.

CITES(1973). adresinden 2012 Aralık 19 tarihinde alınmıştır.

Çiçek, B. A. (Ekim). Kıyısal Yerleşimler Şehirler ve Doğa Koruma Sorunları. Gazimağusa Sempozyumu, Doğu Akdeniz üniversitesi, KKTC.

Çiçek, B. A., Demiröz, Ş., Alkan, I. (2007,Ekim). Büyüyen Şehirlerin Tehdidi Altında Bulunan Doğal Açıdan önemli Alanlar. Gazimağu.sa Sempozyumu, Doğu Akdeniz üniversitesi., KKTC.

Çiçek, B. A. (2009). Gazimağusa Sulak Alanları, Yeşil Mağusa Derneği, Gazimağusa.

Demirsoy, A. (1984). *Kalıtım ve Evrim.* Ankara: Meteksan Yayınları.

Deviren, S. A. (1996). Kıyı. Mekanı ve Kıyıda Kent Mimarisi Ada ve Magosa Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Istanbul Teknik Üniversitesi, FenBilimleri Enstitüsü, Istanbul.

Dünyu l(Ôltürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi (1983). 1983 Şubat 14 tarih ve 17959 sayılı Resmi Gazete. 2013 Mayıs 20 tarihinde www.kulturturizm.gov.tr adrsinden alınmıştır.

Ekosistem Yaklaşımı (1995). www.cbd.gov.tr ve adresinden 2013 Ocak 30 tarihinde alınmıştır.

Eroğlu, B. (2009). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Küresel ısınma Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversites, Eğitim Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Eroğlu, G. (2011). Karpaz Bölgesi ilköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Karpaz Milli Parkına Yönelik Tutumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yakın Doüu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Erol, G. H. ve Gezer, K. (2006). Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Çevreye ve Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları. *International Journal of Environmental and Science Education,* vol.t (1), 65-77.

earth.google.com, 21.05.2013 uydudan Kıbrıs Haritası Görseli.

Eryılmaz, Ç. (Kasım,2007): Entegre Su Yönetimi Katılımcılık örnekleri. Su Yônetimine Halkın Katılımı Çahştayı, Ankara.

Flamingo Specialist Group (1978). www.wetlands.org adresinden 2012 Aralık 01 tarihinde alınmıştır.

Flint,P., Stewart, P. (1983). *Birds of Cyprus.* UK: British Ornithologist Union.

Grimmet, RF.A. and Jones,T.A. (1989). *Important Bird Areas in Europe.* Cambridge: lnternatiQnalCouncil for Bird Preservation.

Gücel, S., Charalambldou, I., Kassinis, N., Turkseven, N., Fuller, W., Kuyucu, A., and Yorgancı, H. (2012). *Waterbirds in Cyprus 2009/10.* Nicosia: BA/UES-CCEIA/CGF/.

Gündüz, Ş. (2004). Ecologically Important Areas, Unpublished Report. Environmental Research and Education Centre.

Gündüz,Ş. Çevreci Minikler ve Beyaz Bayrak Projesi. (2009,Kasım 02} www.yeniduzen.com (özel haber) adresinden şubat 2013 tarihinde alınmıştır.

Hakyemez, Y., Turhan, N., Sönmez, I., ve Sümengen, M. (2000), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Jeolojisi, MTA Genel Müdürlüğü Jeoloji Etüdleri Dairesi, Ankara.

Haspolat Arıtma Tesisi. Lefkoşa: Lefkoşa Belediyesi. Tanıtım Broşürü.

Hellicar, M., Beton, D., Snape, R., and Anastasi, V. (2011). All Island IBA Revision Project Final Technical Report of the Project. BirdLife Cyprus.

Heredia, B., Laurence,R., and Painter,M. (1996). *Globally Threatened Birds in Europe. Action. Plans.* Wageningen, Netherlands: Birdlife International.

Honey, M. (1999). *Ecotourism and Sustainable Development.* Washington D.C: Island Press.

IUCN (1948), data.ıucn.org/dbtw-wpd/edocs/PAG01Tr. Adresinden 2012Ekim20 tarihinde alınmıştır,

IUCN red list{2006). www.iucnredlist.org.iucn adresinden 2012•Eylül 20 tarihinde alınmıştır.

IUCN red list (2012). www.birdlife.org adresinden .2012 Aralık 17 tarihinde alınmıştır.

Kahya, E. ve Öner, M. *(2007).BiyolojiTarihL* Ankara: imge Kitabevi.

Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: NobelYayınevi.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım LTD. Şti.

Kassinis, N., Gücel,S., Charalambidou, I., Turkseven, N., Fuller, W., Kuyucu, A., and Yorgancı, H. (201 0). *Waterbirds in Cyprus 2008/09.* Nicosia: UES-CCEIA/BA/CGF/.

Kassinis, N., Gücel, S., Charalambidou, L, Turkseven, N., Fuller, W., Kuyucu, A., and Yorgancı, H. (2012). *Waterbirds in Cyprus 2010111.* Nicosia: BA/UES-CCEIA/CGF/.

Kaşot, N. (2012). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyei'nde Eğitim Gören ilköğretim Öğretmen Adaylarının Çevre ve Biyolojik Çeşitliliğe Yönelik Tutumları ve Bilgi Düzeylerinin Saptanmasr. Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa.

Kıbrıs Türk Biyologlar Doğayı Araştırma ve Koruma Derneği, Cyprus Game Fund. (2012). Kıbrıs Kuş Gözlemi (Broşür). Lefkoşa: Amerika .Elçiliği, İşbirliğ.i ve Güven için Hareket.

Kıbrıs Türk Biyologlar Doğayı Araştırma ve Koruma Derneği (2005). *KıbrısBilim Dergisi,*1 (1,2,3).

Kılıç, D.T. (2005). önemli Kuş Alanları. *Yeşi/Atlas,* 1(1),s.111.

Kışlalıoğlu, M. ve Berkes, F. (1987). *Biyolojik Çeşitlilik.* Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı.

Kuş, E. (2003). *Nic~I-Nitel Araştırma Teknikleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Kuş Direktifi (1979). www.düzenleylcl.etklanallzl.Info adresinden 2013 mayıs 23 tarihinde alınmıştır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (2012,Mart). Özel Çevre Koruma Bölgelerinin İlam. Resmi Gazete, Sayı :51,Ek1.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çevre Koruma Dairesi Kuruluş Amaç ve Projeler.(1989).www.sertunc.akdogu.com adresinden 2012 Haziran18 tarihinde atmrmştır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Harita Dairesi (2012). Kıbrıs Fiziki Haritası.

Kuzey Kıbns Türk Cumhuriyeti. Meteoroloji Dairesi (2013). Kıbrıs'ın Genel Hava Durumu. kktcmeteor.org adresinden 2013 Şubat tarihinde alınmıştır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Tarım ve Doğal Kaynaklar B8kanlığı(2011}. Tarımsal Yapı ve üretim Raporu.Lefkoşa: KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çevre Yasası. Flora ve Faunanın Korunması. Emirnamesi (4.1.2008-R.G.3-EK HI-A.E'.G6 Sayılı Emirnamenin), (27.6.2011;.R.G.-108-EKIH-A.E.332) Sayılı Emirname ile Birleştirilmiş Şekli. www.mevzuat.kamunet.net adresinden, 26.08.2013 tarihinde alınmıştır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çevre Yasası. Sulak Alan ve Su Ortamlarının Korunması Tüzüğü. (71/1997,36/2001 ve 24/2004 sayılı yasalar).7(4) ve 9(3) maddeleri altında Yapılan Tüzük. mevzuat.kamunet.mmd-tuzukler-htm adresinden 2012 Ekim 25 tarihinde alınmıştır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti· Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (2007). *Sağlık ve Çevre Bilgisi.* Lefkoşa: KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı.

Kuzey Kıbrıs Kuşlan ve Doğayı Koruma Derneği(2012).Kıbrıs önemli Kuş Alanları Projesi. Broşür.

Kuzey Kıbrıs Kuşları ve Doğa~ Koruma Derneği (2012).North Cyprus Bird Watching. Broşür.

Küresel Göç Yolları Konferansı(2004).www.jncc.defra.gov.uk adresinden 2013 Ocak 24 tarihinde alınmıştır.

Lefkoşa Türk Belediyesi. Haspolat Arıtma Tesisi. Lefkoşa:Lefkoşa Türk Belediyesi.Broşür.

Macaw Project (2006). Management and Assesment of Cyprus Artificial Wetlands Project Report. Nicosia. UNDP, Near East University, Uverpoôj University, Frederick Institue.

Mağusa Şehir Planlama Dairesi (1984). 1982-83 Çalışma Raporu.

MSXLabs MK, Çevre Bilimleri, Ramsar Sözleşmesi (1971). http://www.msxlabs.org adresinden 2012 Haziran 20 tarihinde alınmıştır.

Medwet insiyatifi (1991} www.medwetlands-obs.org adresinden 2012 Aralık 22 tarihinde alınmıştır.

Mondadori, A. (1984). *Bird World.* (çev.S.Pleasance). Mcdonald & Co.LTD. Eserin orijinali 1978'de yaynlandı.

Onmuş, O. (2006,Eylül). Coğrafi Bilgi Sistemlerinin önemli Kuş Alanlarının izlenmesi ve Yönetilmesi Amaçlı Kullanımı, Gediz Deltası önemli Kuş Alanı Olgu Çalışması. 4. Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri, Fatih Üniversitesi, İstanbul.

Oseick, E.R. and Mörzer Bruyns,M.F. (1981). *Important Bird Areas in The European Community. Cambridge:* International Councıl for Bird Preservation.

Patton, M.Q. (1987). *How to Use Qualitative Methods in Evaluation.* Newbury Park C.A.: Sage.

ProAction (2002). *Öğretmenlere ôzel Referansla Çevresel El Kitabı.* Lefkoşa: UNDP.

Punch, F.K.(2005). *Introduction to Social Research-Quantitative & Ciualitative*Approaches. London: Sage.

Rummel, J.F.(1968). *Eğitimde Araştırmaya Giriş* (Çev.R.Taşçıoğlu). Ankara: Ajans Türk Yayınları.

RSPB. (1948). www.rspb.org.uk adresinden 2012 Eylül 22 tarihinde alınmıştır.

Sandgrouse Journal, www.osme.org *(Ornithological Society of the Middle East the Cucasus and the Centra/Asia).*

Sarpten, S., Batman, K. A. (2008,Ekim). Fen ve Teknoloji Ders Kitaplarının Çevre ve Enerji Kullanımı ile ilgili içeriğin Duyuşsal Davranışlar Bakınmından incelenmesi. V111. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi, Girne KKTC.

Sencer, Y., Yakut, I. (1984). *Toplumbilimlerinde Yöntem.* Istanbul: Say Kitap Pazarlama.

Societe Centrale Puor L'equipement Du Territoire Cooperetion (1962). Cyprus: Cyprus Study of Tourist Development.

Setter, J., Yalınca, G.K., Fuller, W., Tuncok, I.K., Stanova, V.S., Ozden, O. Eroğlu, G. (2011). Kıbrıs'ın Kuzeyinde Potansiyel Natura 2000 Alanlarının Korunması İçin Teknik Yardım. Lefkoşa: KKTC Natura 2000 Ofisi.

Sigg, H.(1991). *Bird Conservation Priorities in North Cyprus.* Cambridge: International Council of Bird Preservation Secretariat.

Şekercioğlu, Ç.H. (2002). Kuş Gözlemciliğinin insanlar ve Kuşlar Açısından önemi.Stanford Üniversitesi Biyoloji Bilimleri Bölümü, *Koruma Biyolojisi Merkezi Çevre Koruma* 29:282-288.

Şimşek, H. Nitel Araştırma Yöntemleri.Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Ders Notları.www.teget.org adresinden 2012 Ekim 28 tarihinde alınmıştır.

Şişli, N. (1980). *Ekoloji.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Tafur, P.(1435-1439). *The Travels of Pero Tafur.* (Chapter VII). Newyork: London Harper & Brothers. depts. wash ington .edu/silkroads/texts/tafu r. html Adresinden 2013 Mayıs 20 tarihinde alınmıştır.

T.C.Çevre ve Orman Bakanlığı ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü(2004). Türkiye Çevre Atlası. Ankara: T.C.Çevre ve Orman Bakanlığı.

Türkiye Çevre Sorunları Vakfı.(1989). *Türkiyenin Sulak Alanları.* Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayınları.

Türkiye Çevre Sorunları Vakfı (1990). *Türkiyenin Biyolojik Zenginlikleri.* Ankara:Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayınları.

Türkseven, N. (2012). *Kıbrısın Kuşları.* Lefkoşa: Söylem Ajans ve Basın Hizmetleri.

Tüzün, H. Bilimsel Araştırma Yöntemleri (Gözlem Görüşme). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Eğitim Teknolojileri Bölümü, Ankara. bto423.files.wordpress.com adresinden 2012 Ekim 12 tarihinde alınmıştır.

UNESCO-MAB(2003). www.unesco.org.tr adresinden 2012 Ekim 29 tarihinde alınmıştır.

Wetlands International. (1995). www.wetlands.org

www.nnd.com online sözlük.

Viney. D.E. (1996). *An Illustrated Flora of North Cyprus.* (volume 1).Liechtenstein: Gartner Verlag K.-G.

Yarar, M., Magnin, G. (1997). *Türkiyenin önemli Kuş Alanları.* İstanbul: Ana Basım AŞ.

Yıldız, F.F. ve Dişbudak, K. (2006). AB Su Çerçeve Direktifi ve Havza Yönetimi Bağlamında AB Ortak Tarım Politikasında Su Yönetimi. *Türktarım Dergisi,* 167 ,64-71. Akara: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı.

Yıldız, K., Baykal, T., Altın, M. (2002). Çevrenin Tanınması ve Kavranrnasına Yönelik örnek BirSulak Alan Çalışması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 22(3):1-9.

Yıldırım, A. ve Şimşek,H. (2004). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara : SeçkinYayıncılık.

Yıldırım. A. ve Şimşek,H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yücel, S., MorgH, i.F. (1999). Çevre Eğitiminin Geliştirilmesi. *BAÜ Fen Bilimlf!Jri E.nstitüsüDergisi.* 1(1),76-88.

Zal, N. (2001). Biyosfer Rezerv Alanları ve Türkiyede Biyosfer Rezerv Alan Çalışmaları. *Orman Mühendisleri Dergisi,* 38(4).28.

··*zoblogyin the Middle East,* www.kasparek-verlag.de.

fl

Yakın Doğu Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Fakültesi

Çevre Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı

YRD.DCJÇ.Dr.Şerife İLKİN GÜNDÜZ

Biyolog Asuman KUYUCU

21.06.2012

Mağusa Neapolis Sulak Alanı Çevresinde Yaşayan Halkın Sulak Alanla İlgili Bilinç Düzeyi'

Samimi görüşlerinizi ifade eden yanıtlarınızla bilimsel bir çalışmaya katkıda bulunacağınız için teşekkür ederim.

Kişisel Bilgi Formu

A)Cinsiyet K( ) E( )

B)Doğum yeri ve yılı:

C)Öğrenim durumu:İlk( ) Orta( ) Lise( ) Üniversite( ) Yüksek Lisans( )

D)Meslek:

E)Kaç yıldır bu mahaUedesiniz:

F)Gelir düzeyiniz:

Zayıf(asgari ücret ve altı): ( )

Orta(1200-3SOO)TL: ( )

İyi(3500-SOOO)TL: ( )

Çôk iyi(SOOOve üstü)TL: ( )

t

ak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz nelerdir.

a az,

t.Neapoeš :Sıımıt.:ilJlam,dieıiiiTiıı:e aklınıza ilk gelen seçenek hangisidir?

Bu sula~ aıBı1111m~
Bu sula:~. arm,~
Doğal çit:le ,~w.1ıwtıil!m,-ıeliiic
Bu sulaı.: .aEli!fn,,~~ mrdır.
Bu sulak ariam~lıirlazaınıdır.

2.Bu su!ait aaın'.aiai\~niz hangileridir?

Burası kıuırımıaalğı,ipa mıahalle büyüyemiyor.
Yazın kobıu:.
Bu sulak alamrı~ rsleıı~
Sulak al:ahrnra i,ə~ ~u.~ değ-ı'ız.
Kirlilik ve~· şikayetciyiz.

3.Bu suJakal:ma:ırııe:,aplına:smı beklersiniz?

Burası maıhıal+e .pamu ,apılimalıdır.
Burası derimieşiiiitımı.Eiıvehep dolu kalmalıdır.
Buraya kuş~ ,ein yapdmalıdır.
Bu mahale,e •aş gözleıini,alışveriş ve yemek turu düzenlenmelidir.
Bu maha~~e 'mdoia ıwru•phanesi ve gözlern rehberi aereklidir.

4.Bu suaak alania igii yapdabilecek en doğru uygulama sizce hangisidir?

Ne yapı!acağrnıiına1iiiiale halkma sorulmalıdır.
önce yetkilfiii'eır eğiimıeftdir.
Bundan sonra. sulak alan çevresine imar izni verilmemelidir.
Burası doğa karuırna alam olmalıdır.
Burası için üın~ aözetiminde sürdürülebilir oroje yapılmalıdır.

5.Bu sulak ala.na yapılacak hangi uygulamanın mahalle halkına katkısı olacağını düşünürsünüz?

Buraya turist gelirse ekonomik katkı olur.
Ben katkı istemiyorum.
En büyük katkı buraya apartman yapılarak olur.
Buraya otel yapılmalıdır.
Burası yerli ve yabancı turlara açılmalıdır.

6.Çevre sakinlerinin bu sulak alandan herhangibir kazancı var mıdır?

Çevre sakinlerine birşey kazandırmıyor.
Göçmen kuşlan görüyoruz.
Manzarası güzel oluyor.
Göl kenarına restaurant yapılırsa katkısı olur.
Burası bir çevre eğitimi alanıdır.

?.Sizce bu sulak alan çevresinin yerleşime açılması ile ilgili hatalar var mı, nelerdir?

Yerleşime açılması iyi oldu.
Yerleşime açılmamalıydı.

Gölün belli bir mesafesinden sonra yerleşime açılmalıydı.
Daha fazla yedeşime izin verilmemelidir.
Göl alanı da yedeşime açılmalıdır.

8.Bu sulak alanın verimli kullanılabilmesi ile ilgili en uygun düşünce hangisidir?

Burası bir doğayı tanıma kompleksi olmalıdır.
Okullar buraya sürekli öğrenci getirmeli ve marketlerden alışveriş yapmalıdır.
Bu su kurutularak spor kompleksi yapılmalıdır.
Burası derinleştirilerek sörf alanı yapılmalıdır.
Burası koruma altına alınarak dünyaya tanıtılmalıdır.

9.Sizce bu sulak alanla ilgili yapılması gereken nedir?

Mahalleli arasında bir anket yapılmalıdır.
Mahalleli bilinçlendirilmelidir.
Üniversite bu konuda halka eğitim çalışması yapmalıdır.
Kim ne isterse yapsın.
Belediye burayı ağaçlandırmalıdır.

1 O.Bu sulak alanın sürdürülebilirliği ile ilgili düşünceleriniz hangileri olabilir?

Bu sulak alanın böyle kalması kabul edilebilir.
Bu alan da betonlaşırsa problem kalmaz.
Geleceğe yönelmek için insanların eğitilmesi gerekir.
Gelecekte problem olmaması için insanlara sormadan burası doldurulmalıdır.
Bu alana bir şekilde müdahale edilmesi şarttır.

11.Alınması gereken en acil önlem nedir?

Bu su sayesinde çok sinek vardır.
Sineklere karşı düzenli ilaçlanmalıdır.
Biyolojik mücadele yapılmalıdır.
En iyisi toprak doldurulup ağaç ekilsin.
İngilizler'in yaptığı gibi okaliptüs ekilsin.

12.Son olarak sulak alan ve mahalle ile ilgili eklemek istediğiniz en uygun seçenek hangisidir?

Bugün artık koruma zamanıdır.
Bize başka yerden arazi verilsin.
Buraya arıtmadan su gelmesin.
Burası Atatürk Orman Çiftliği gibi çiftlik olsun.
Sazlıklar arasındaki köpekevleri bu mahalleden kaldırılsın.

Ek 2. 2011-2013(eylül) tarihleri arasında Kıbrıs'ta listesi verilen sulak alanlar ve yakın çevrelerinde araştırıcı tarafından kaydı yapılmış kuş türleri ve Kıbrıs'ta bulunuş durumları aşağıdaki gibidir.(Bulunuş durumları için Bird life Cyprus.Cyprus Bini Report 2011 'den yararlanılmıştır).

1. *Tachybaptus nılicollis,* geniş alanlara yayılmış yaygın yerli tür.

2.*Podiceps* aistatus,. ender görülen kış göçmeni ve geçit türü.

3.P. *nicricollis,* esas olarak kış göçmeni ancak birçok ayda az sayıda kaydedilmiş.

4.Pelecanus onochrotalus, ender görülen geçit türü.

5.Phalocrocorax carbo, düzenli kış göçmeni ve geçit türü.

6.Phalocrocorax aristotelis, az sayıda lokalize olarak üreyen yerli.

7.Botaurus stellaris, ender görülen geçit türü.

8./xobrichus minitus, esas olarak geçit türü, bazan yaz ender olarak diğer aylarda.

9.Nycticorax nycticorax, yaygın geçit türü ve az sayıda üreyen yaz göçmeni.

1 *O.Bubulcusibis,* üreyen yerli,az sayıda geçit türü ve kış göçmeni.

t·11.Ardeo/a *ralloides,* yaygın geçit türü ve son 8 yılda üreyen.

12.Egretta garzetta, yaygın geçit türü bazan üreyen, birkaç tane kış boyu görülebilir.

13.Egretta alba, az sayıda geçit türü bazan kışlayan.

14.Ardea cinerea, yaygın geçit türü ve düzenli kış göçmeni.

15.Ardea purpurea, yaygın geçit türü birkaç yaz göçmeni.

16.Ciconia ciconia, esas geçit türü ancak bütün aylarda görülebilir.

17.Ciconia nigra, ender görülen geçit türü.

1.8.Plegadisfalcinel/us, yaygın geçit türü.(kişisel gözlemlerim;Mağusa Ayluga Gölü'nde 4 yıldır üreme yapar).

19.Platalea leucorodia, geçit türü ve ender görülen kış göçmeni.

20.Phoenicopterus ruber, geçit türü ve yaygın kış göçmeni.

21.Cygnus o/or, ender görülen geçit türü (kişisel gözlemlerim).

22.*Anser* alliiiiinσ;,"~lşgôçmeni.

23.*Tadorna.* ıfaıılııa,. amlııalda olan çok yaygın kış göçmeni.

24.*TadOfTDa ~* çajunlukla mevsimlik sulak alanlarda yıllık kış göçmeni

25.Anas-çarpmayan yaygın kış göçmeni ve yıl boyu görülebilen üreıeııgıiipnen.

26.A.strepera,.eıııdergôıülengeçit türü ve kış göçmeni.

27.A.acuta~yanıngeçittiirü ve kış göçmeni.

28.A.c/ypeata.sonbahmda daha az görülen yaygın geçit türü ve kış qöçrnenibazı yıilaıda başarılı bir şekilde ürer.

29.A.penelope,.yaygınge·çit türü ve kış göçmeni.

30.A.crecca.eylOldennisana kadar görülen yaygın kış göçmeni.

31.A.querqeduta,yaygm geçit türü.

32.*Aythya* ferina,lokalize olan kış göçmeni.

33.Netta rufina.ender görülen kış göçmeni.

34.Aythya niroca,üreyen yerli,geçit türü ve kış göçmeni.

35.A.fu/igu/a,düzenli fakat az sayıda kış göçmeni.

36.*Oxyura jamaicensis,* kaçak.

37.*Hieraaetus* fasciatus,lokalize olmuş üreyen yerli.

38.*Aquila pomarina,az* görülen geçit türü.

39.*Circus aeruginosus,yaygın* geçit türü ve kışın lokalize olan kış göçmeni.

40.C.cyaneus,lokalize olan kış göçmeni ve az sayıda geçit türü.

41.C.pygargus,düzenli geçit türü.

42.C.macrourus,düzenli geçit türü ve çok ender kış göçmeni.

43.Buteo *buteo vulpinus,geçit* türü.

44.Buteo rufinus,lokalize üreyen yerli.

45.B.buteo,ünlü yaygın geçit türü.

46.Pernis apivorus,yaygın sonbahar geçit türü,ender olarak ilkbahar geçit türü.

47.Fa/co *tinnunculus,yaygın* üreyen yerli ve düzenli geçit türü.

48.F.vespertinus,yaygın geçit türü.

49.F.columbarius,ender görülen geçit türü ve kış göçmeni.

50.F.subbuteo,yaygın geçit türü.

51.F.e/eonorae,yaygın üreyen yaz göçmeni ve geçit türü.

52.F.peregrinus,az sayıda üreyen yerli,yaygın geçit türü ve kış göçmeni.

53.Francolinus franco/inus,yaygın üreyen yerli.

54.Alectoris chukar,çok yaygın geniş alanlara yayılmış üreyen yerli.

55.Coturnix coturnix,genellikle ilkbahar geçit türü marn bütün yıl görülebilir.

56.Rallus aquaticus,ünlü ve yaygın kış göçmeni.

57.P.parva,yaygın ilkbahar geçit türü ve ender kış göçmeni.

58.Gallinula chloropus,üreyen yerli,geçit türü ve kış göçmeni.

5~.Fulica atra,üreyen yerli,yaygın geçit türü ve kış göçmeni.

60.Grusgrus,ünlü yaygın geçit türü.

61.Recurvirostra avocetta,geçit türü.

62.Himantopus himantopus,sonbaharda ender geçit türü,kışladığı da görülür.

63.G/areo/a *pratincola,geçit* türü.

64.G. *nordmanni,kazara* göçmeni.

65.Charadrius dubius,esasen geçit türü ancak bütün aylarda görülebilir ve fırsatçı üreyen.

66.C.hiaticu/a,geçit türü ve kış göçmeni bazan yazdada görülür.

67.C.alexandrinus,üreyen yerli,geçit türü ve kış göçmeni.

68.Pluvialis squatarola,az görülen düzenli geçit türü ve kış göçmeni.

69.P.apricaria,kasımdan nisana kadar yaygın kış göçmeni.

70. *Vanellus vanel/us,kış* göçmeni.

71. *Vanellus* spinosus,fırsatçı üreyen yerli.

72.Arenaria interpres,az görülen geçit türü.

73.Calidris alpina,geçit türü ve kış göçmeni.

74.C.ferruginea,daha çok i.lkbahardagörülen geçit türü.

75.C. *temminckii,geçit* türü.

76.C.minuta,yaygın geçit türü.

77. *Tringa stagnatilis,daha* çok ilkbahar geçit türü,sonbaharda daha az görülür.

78. *Tringa glareo/a,yaygm* ilkbahar geçit türü,ender olarak kış göçmeni.

79. *T.totanus,yaygın* geçit türü,bütün aylarda görülebilir.

80. *T.ochropus,yaygın* ilkbahar geçit türü,ender sonbahar geçit türü.

81.Actitis hypoleucos,geçit türü.

82. *T.erythropus,ilkbahar* geçit türü,mayıs ve ekim arasındada görülebilir.

83. *T.nebularia,ağustos* mayıs ve mart nisan arasında görülür.

84. *T.stagnatilis,esasen* ilkbahar geçit türü,şubat mayıs ve haziran ekim ara~paa .da görülür.

85.Limosa /imosa,ilkbahar geçit türü.

86.L.lapponica,kazara geçit türü.

87.Numenius arquata, ağustos mayıs ve mart nisan arasında görülür.

88.*Gallinago* ga//inago,düzenli geçit türü ve kış göçmeni.

89.Phalaropus /obatus,endergörülen geçit türü.

90.P.fulicarius,kazara göçmeni.

91.Philomachus pugnax,genellikle ilkbahar geçit türü,şubat sonundan hazirana kadar görülebilir.

92.Larus ridibundus,çok görülen kış göçmeni,bütün aylarda da görülebilir.

93.L.genei,yaygm ilkbahar göçmeni,az sayıda yaz ve sonbaharda da görülür.

94.L.cachinnans,yaygın kış göçmeni.

95.L.michahelis,oldukça yaygın üreyen yerli.

96.L.armenicus,ekim mart arasında az sayıda düzenli kış göçmeni.

97 .*L.audouinii,kuzeydeki* kayalık adalarda lokalize üreyen yerli.

98.L.fuscus,yaygın geçittürü,özelHkle ilkbaharda ve ender kış göçmeni.

99.L.minitus,düzenli kış göçmeni.

100.Sterna hirundo,ender geçit türü ve lokalize olmuş yaz göçmeni.

101.S.caspia,az görülen geçit türü(araştırıcının yorumu).

102.Chilidonias niger,yaygın olmayan geçit türü.

103. *C.leucopterus,geçit* türü.

104.C.hybridus,düzşnli geçit türü ve ender kış göçmeni.

105.Columba livia,sürüler halinde görülen yerli tür.

106.C.palumbus,yaygın üreyen yerli ve kış göçmeni.

107.Streptopelia decaocto,yaygın üreyen yerli.

108.S.turtur, yaygın geçit türü ve üreyen yaz göçmeni.

109:Cuculus canorus, yaygın ilkbahar geçit türüender olarak sonbaharda görülür ve ürediği sanılır.

11 O.C/amator *glandarius,* yaygın ilkbahar geçit türü ve üreyen yaz göçmeni.

111.Asio otus,ender görülen üreyen yerli.

112. *Tyto alba.yaygın* yerli.

113.0tus *scops* cyprius,çoğunlukla yerli ve ormanlık alanlarda ürer.

114.Athene noctua,alçak yerlerde üreyen yerli.

115. *Caprimulgus europeaus,geçit* türü ve üreyen yaz göçmeni.

116.Apus *apus,yaygm* ilkbahar geçit türü ve üreyen yerli.

117.Apus pa//idus,alışılmamış yaz göçmeni ve üreyen göçmen.

118.A.me/ba,geçittürü ve üreyen yaz göçmeni.

119.Upupa epops,yaygın geçit türü ve üreyen yaz göçmeni.

120.Alcedo atthis,yaygın geçit türü ve kış göçmeni.

121.Merops *apiaster,çok* yaygın geçit türü ve az sayıda üreyen göçmen.

122.Coracias *garru/us,yaygın* geçit türü ve üreyen yaz göçmeni.

123.Jynx torquil/a, yaygın geçit türü.

124.Alauda arvensis,çok yaygın geçit türü ve kış göçmeni.

125.Galerida cristata,çok yaygın üreyen yerli.

126.Lullula arborea,alçak yerlerede geniş lalnlara yayılmış kış göçmeni.

127.Calandrella brachydactyla,geniş sürüler halinde yaygın ilkbahar geçit türü,sonbaharda daha az görülür,bazan ürer.

128.Melanocorypha ca/andra,lokalize olmuş yaygın yerli.

129.Hirundo rustica,yaygın geçit türü ve üreyen yaz göçmeni.

130.H.daurica,(Cecropis daurica),yaygın geçit türü ve üreyen yaz göçmeni.

131.Delichon urbica,yaygın geçit türü ve üreyen göçmen.

132.Anthus spinoletta,ilkbahar geçit türü.

133.Motecilla alba,çok yaygın geçit türü ve kış göçmeni.

134.M.f/ava,yaygın geçit türü.

135.M.flava thunbergii,az görülen geçit türü.

136.M.f.feldegg,yaygın geçit türü ve üreyen göçmen.

137.M.citreola,ender görülen geçit türü ve çok ender kış göçmeni.

138.Erithacus rubecu/a,yaygın geçit türü ve kış göçmeni.

139.Luscinia megarhynchos,yaygın ilkbahar ve lokalize olmuş üreyen yaz göçmeni.

140.L.svecica,geçit türü ve kış göçmeni.

141.Phoenicurus phoenicurus,düzenli geçit türü.

142.P.ochruros,yaygın ve geniş alanlara yayılmışgeçit türü ve kış göçmeni.

143.0enanthe oenanthe,yaygın geçit türü.

144.0.isabe//ina,yaygın ilkbahar geçit türü ve az sayıda sonbahar geçit türü.

145.0.me/ano/euca,yaygın geçit türü.

146.0.cypriaca,yaygın üreyen yaz göçmeni.

147.0.finchii,lokalize olmuş kış göçmeni ve az sayıda geçit türü.

148.0.monacha,ender görülen ilkbahar göçmeni.

149.Saxico/a *rubetra,yaygın* geçit türü.

150.S.rubecula,çok yaygın ve geniş alanlara yayılmış kış göçmeni.

151.Monticola solitarius,kış göçmeni ve geçit türü.

152. *Turdus philomelos,yaygın* ve geniş alanlara yayılmış kış göçmeni.

153. *T.merula,yaygın* kış göçmeni.

154.Sy/via *borin,az* sayıda geçit türü.

155.S.atricapi//a,yaygın geçit türü ve kış göçmeni.

156.S.hortensis(crassirostris),yaygın ilkbahar göçmeni.sonbaharda ender.

157.S.curruca,yaygın geçit türü.

158.S.canti//ans,ilkbahar geçit türü.sonbaharda ender.

159.S.me/anocepha/a,sık alçak çalılıklarda yaygın kış göçmeni ve ağustostan mayısa kadar görülür.

160.S.me/anothorax,yaygın üreyen yerli ve yaz göçmeni.

161.S.nana,kış ve ilkbaharda kazara göçmeni.

162.Cisticola juncidis,yaygın yerli.

163.Cettia *cetti,yaygın* üreyen yerli.

164.Acrocepha/us scirpaseus,yaygın üreyen göçmen.

165.Acrocepha/us schoenobeanus,yaygın geçit türü.

166.Acrocepha/us arundinaceus,çoğunlukla tek başına görülen geçit türü ender olarak üreyen.

167.lduna pallida,en yaygın üreyen göçmen ötleğenlerden biri.

168.Phi/loscopus trochilus,çok görülen sonbahar geçit türü.daha az ilkbahar geçit türü.

sibilatrix,yaygın ilkbahar geçit türü.

:,.collybita,yaygın geçit türü ve kış göçmeni.

'vtuscicapa striata,yaygın geçit türü,lakalize olmuş üreyen yaz göçmeni.

Ficedula albicollis,yaygın ilkbahar geçit türü.ender olarak sonbaharda lür.

F.semitorquata,ender ilkbahar geçit türü.

Parus major,başarılı üreyen yerli.

Lanius isabellinus, çok ender geçit sonbahar göçmeni.

.L. co//urio,sonbaharda daha çok görülen geçit türü.

.L. senator.yaygın ilkbahar geçit türü.sonbaharda ender.

.L. nubicus,yaygın üreyen ve geçit göçmeni.

ı.L. *minor.yaygın* sonbahar geçit türü,ilkbaharda ender.

ı.Pice pica,adanın her yerinde çok yaygın üreyen yerli.

.Corvus monedu/a,coloniler oluşturarak lokalize olmuş yaygın üreyen li.

2.C. *corone* con:ı)x,ç1d;;t:genelinde yaygın üreyen yerli.

3.C. corax,özel korumaya ihtiyacı olan çok ender görülen üreyen yerli.

4.Sturnus vulgaris,yaygın kış göçmeni ve sonbahar geçit türü.

5.0riolus orio/us,ünlü geçit türü ilkbaharda daha yaygın,ender olarak syen.

,6.Sturnus roseus,ender görülen geç ilkbahar ve erken sonbahar göçmeni.

17.Paser domesticus,tüm adada yaygın üreyen yerli.

JB.P. hispaniolensis,lokalize' olmuş yaygın üreyen yerli ve yaygın geçit rü,özellikle sonbahar ve kışta.

39.Fringilla coe/ebs,yaygın üreyen yerli ve kış göçmeni.

~O.F. montifringil/a,çok ender görülen düzensiz kış göçmeni.

91.Serinus serinus,yaygm üreyen yerli ve yaygın ilkbahar geçit türü.

192.Carduelis cannabina,yaygın üreyen yerli.

193. *C.carduelis,yaygm* üreyen yerli.

194.C.ch/oris,yaygın üreyen yerli,kış göçmeni ve geçit türü.

195. C. spinus,düzenli kış göçmeni.

196;Emberiza hortulana,yaygın ilkbahar geçit türü,sonbaharda daha az.

197.E.caesia,yaygın ürayan yaz göçmeni ve geçit türü.

198.E.citrinella,ender düzensiz kış göçmeni.

199.E. me/anocepha/a,ilkbahar geçit türü ve üreyen yaz göçmeni.

200.E. calandra,yaygın üreyen yerli,kış göçmeni ve geçit türü.